

SPÁSA DUŠE

MODLITBY S POUČENÍM
PRO KATOLICKÝ LID

Sestavil katecheta
Arnošt Oliva,
majitel zlatého záslužného kříže
„Pro Ecclesia et Pontifice“

NAKLADATELSTVÍ
KROPÁČ & KUCHARSKÝ, PRAHA

NIHIL OBSTAT.

Antonius Stríž,
censor.

IMPRIMATUR.

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius generalis.

Pragae, die 12. Januarii 1935.

N.: 361.

MILÝM ČTENÁŘŮM PŘÁTELSKÝ POZDRAV!

Spása duše jest zajisté jedno nejpotřebnější, má tedy býti denní touhou a snahou každého katolíka, pokud chce býti katolíkem opravdovým.

V knize, kterou předkládám katolické veřejnosti k laskavému přijetí, snažil jsem se zachytiti vše, čeho třeba, aby katolík šel správnou cestou bez zbytečných výčitek a úzkostí.

Pravdy náboženské, poučení liturgická, výklady Apoštolského vyznání víry a Modlitby Páně, výklad Desatera a příkázání církevních i jednotlivých hříchů a ctností, mají svůj účel a cíl, jest jen nutno důkladně knížku pročísti a promeditovati, abychom věděli, co a kde hledati. Jest to jakési Vademecum katolíka a poslouží jistě i těm, kteří chtějí jiné poučiti, i těm, kteří poučení potřebují, i těm, kteří poučení hledají.

Modlitby jsou povětšinou převzaty z Římského misálu (přeložil P. M. Schaller a vydalo opatství Emauzské), abychom se modlili s Církví.

Přirozeně, že žádné dílo lidské není dokonalé, že tedy i tato modlitební kniha má své nedostatky, které laskavostí čtenářů a zbožných duší po upozornění dají se odstraniti, aby společnou prací vzniklo dílo vyhovující všem potřebám opravdového katolíka.

**Pracoval jsem s láskou a chutí. Kéž by knížka všude přijata byla laskavě a roze-
hřála srdce lidská k veliké lásce k Bohu
a bližnímu!**

Ve Vysočanech v den sv. Teresie 1934.

**Arnošt Oliva,
katecheta.**

HLAVNÍ PRAVIDLA VÍRY A MRAVŮ KŘEŠŤANSKÝCH.

Jeden Bůh; jedna duše; jedna pravá římskokatolická Církev.

Dvě přikázání lásky: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vší duše své a ze vší mysli své. — Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.

Tři božské osoby: Otec, Syn, Duch Svatý. — Tři božské ctnosti: víra, naděje, láska.

Čtyři poslední věci člověka: smrt, soud, nebe, peklo. — Čtyři základní ctnosti: opatrnost, spravedlnost, statečnost, mírnost. — Čtyři hříchy do nebe volající: úmyslná vražda; sodomský hřích; utiskování chudých lidí, vdov a sirotkův; zadržování neb ujímání mzdy dělníkům.

Pět přikázání církevních: zasvěcené svátky světiti; v neděle a zasvěcené svátky celou Mši svatou pobožně slyšeti; ustanovené posty zachovávat;

alespoň jednou za rok se zpovídati a v čas velikonoční Nejsvětější Svátost přijímati; v zapověděný čas svatebního veselí nadržeti.

Šest základních pravd: jest jeden Bůh; Bůh jest nejvyšš spravedlivý soudce, jenž dobré odměňuje a zlé trestá; jsou tři božské osoby; druhá božská osoba stala se člověkem, aby nás smrtí svou na kříži vykoupila a spasila; duše lidská jest nesmrtelná; milost Boží jest ke spasení nevyhnutelně potřebná. — Šest hříchů proti Duchu Svatému: zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti; nad milosrdenstvím Božím zoufati; poznané křesťanské pravdě odpírati; bližnímu svému milosti Boží nepřáti a záviděti; k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé míti; v životě nekajícím úmyslně až do konce setrvati.

Sedm svátostí: křest, biřmování, svátost oltářní, pokání, poslední pomazání, svěcení kněžstva, stav manželský. — Sedm darů Ducha Svatého: moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, pobožnosti, bázně Boží. — Sedm skutků milosrdenství tělesných: lačné krmiti, žíznivé napájeti, pocestné do domu přijímati, nahé odívati, nemocné navštěvovati, vězně vysvobozovati, mrtvé uctivě pochovávat; a duchovních: hřešící kárati, neumělé učiti, pochybu-

jícím dobře raditi, zarmoucené těšiti, křivdy trpělivě snášeti, ubližujícím ochotně odpouštěti, za živé i za mrtvé se modliti. — Sedm hlavních hříchů: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv, lenost.

Osm blahoslavenství: blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské; blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou; blahoslavení lkající, neboť potěšeni budou; blahoslavení, kteří lačnější a žíznější po spravedlnosti, neboť nasyceni budou; blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou; blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou; blahoslavení pokojní, neboť synové Boží slouti budou; blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.

Devět hříchů cizích: ke hříchu raditi; jiným ke hříchu veleti; ke hříchu jiných svolovati; jiné ke hříchu ponoukati; hřích jiných vychvalovati; ke hříchu jiných mlčeti; hříchu jiných netrestati; na hříchu jiných podíl bráti; hříchu jiných hájiti.

Deset přikázání Božích: v jednoho Boha věřiti budeš; nevezmeš jména Božího nadarmo; pomni, abys den sváteční světil; cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se

ti vedlo na zemi; nezabiješ; nepokra-
deš; nepromluvíš křivého svědectví
proti bližnímu svému; nepožádáš man-
želky bližního svého; aniž požádáš
statku jeho.

ZJEVENÍ BOŽÍ.

»Kdo věří ve mne, má život věčný« (Jan 6, 47). »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zavržen« (Mr. 16, 16). Zjevení Boží jsou pravdy, které Bůh lidem zjevil skrze patriarchy, proroky, Krista a apoštoly. Pravdy, které Bůh zjevil skrze patriarchy a proroky, jest zjevení předkřesťanské, a pravdy, zjevené Kristem, jest zjevení křesťanské. Zjevení Boží obsaženo jest v Písmě svatém a Tradici (ústním podání). Písmo svaté, zjevení Boží napsané, dělíme na Starý zákon a Nový zákon; Starý zákon má 45 knih: 21 dějepisných, 7 naučných, 17 prorockých a obsahuje zjevení předkřesťanské. Nový zákon má 27 knih: 4 evangelia podle sepsání sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana; Skutky apoštolské od sv. Lukáše; 14 listů sv. Pavla; 1 list sv. Jakuba; 2 listy sv. Petra; 3 listy sv. Jana; 1 list sv. Judy Tadeáše; Zjevení sv. Jana apoštola (Apokalypsis). Bůh se postaral, aby zjevení Boží bylo napsáno a tak se stalo majetkem všech časů. Povolal k tomu muže vážné a svaté (svatopisce), jimž napovídal neboli vnukal

Duch Svatý vše, co ze zjevení Božího chtěl mítí zaznamenáno. Aby někdo nevydával za zjevení Boží něco, co zjevením Božím není, aby v knihách Duchem Svatým inspirovaných nemohl nikdo ničeho měnití, odevzdal Kristus zjevení Boží Církví své, která bdí, aby toto zjevení zůstalo čisté a neporušené. Ona také prohlásila, které knihy jsou pravé a které nepravé (podvržené). Jest tedy Písmo svaté sbírka knih, které byly sepsány vnukáním Ducha Svatého (inspirovány) a Církev je uznala za slovo Boží.

»A mnoho jiných divů činil Ježíš před svými učedníky, kteréž nejsou psány v této knize« (Jan 20, 30). Pán Ježíš nerozkázal apoštolům, aby jeho učení psali, nýbrž kázali: »Jdouce do veškerého světa, hlásejte evangelium všemu stvoření« (Mr. 16, 15). »Odejdouce tedy, učte všechny národy...« (Mt. 28, 19). Toliko někteří apoštolové psali to, co kázali, ale nepsali všechno. A tak zůstalo všelicos z učení apoštolů za jejich dob nenapsáno a podávalo se věřícím jen ústně (na př., že místo soboty se má světití neděle, že jest sedm svátostí). Zjevené pravdy, které apoštolové jen ústně podávali, ale nenapsali, nazývají se Tradice (ústní podání). Katolík nesmí zamítati ústní podání, jak výslovně praví sv. Pavel: »Nuže bratři, stůjte pevně a zachovávejte podané nauky, kterým jste se naučili ať skrze naši řeč, ať skrze náš list« (2. Thes. 2, 16). Jest tedy zjevení Boží obsaženo v Písmě svatém a Tra-

dici, z čehož vyplývá, že pramenem naší víry jest Písmo svaté a Tradice.

Zjevení Boží čisté a neporušené předkládá k věření jediná Církev katolická. Musíme vše, co Církev k věření předkládá, míti za pravdu, protože Kristus své Církvi udělil dar neomylnosti, a protože výslovně poručil, abychom Církve poslouchali. Věříme-li vše, co Bůh zjevil a Církev k věření předkládá, máme víru křesťanskou. Tato víra vylučuje naprosto každou pochybnost, protože Bůh jest samá pravda, pravda a jen pravda, nemůže se tedy ani mýlit ani nás klamati. Kdyby se Bůh mohl mýlit nebo nás klamati, nebyl by Bohem, nebyl by nejdokonalejší bytostí.

»Bez víry nelze líbiti se Bohu« (K žid. 11, 6). Jest tedy víra ke spasení nutně potřebná. A proč jest víra ke spasení nutně potřebná? Protože člověk jen skrze víru může poznati cíl, k němuž jest určen, a jen životem podle víry může tohoto cíle dosíci.

Bůh chce, aby »všichni lidé byli spaseni a přišli k poznání pravdy« (1. Tim. 2, 4); nikdo bez vlastní viny nebývá zatracen. Z toho plyne, že Bůh těm, kteří bez vlastní viny o nadpřirozeném zjevení Božím nikdy neslyšeli, pomáhá zvláštní milostí (nadpřirozeným osvícením a vnuknutím anebo skrze věrozvěsty) k dosažení nadpřirozené víry, jestliže po víře touží a podle možnosti plní přirozený zákon Boží, který jest Bohem vepsán do srdce

každého člověka. Příklad nám podává pohanský setník Kornelius.

Ti, kteří žijí mezi křesťany a přece vlastní vinou víru v křesťanskou pravdu odmítají, anebo víru přijatou zase odvrhují, budou na věky zavrženi a očekává je přísnější soud než pohany, setrvají-li v tomto smýšlení až do smrti.

Kdo odpadá od pravé Církve k jiným náboženským společnostem, dopouštějí se těžkého hříchu, nemohou tedy býti spaseni, pokud v tomto hříchu trvají. Chtějí-li se odpadlíci vrátiti do Církve, nechť se s plnou důvěrou obrátí na své duchovní pastýře, kteří velmi ochotně poradí, čeho třeba.

Každá víra ke spasení nestačí. »Věřiti« a »věřiti« jest dvojí. Spasiti může jen víra, kterou Bůh a jeho jednorozený Syn Ježíš Kristus zjevil. Musíme věřiti všemu, co Bůh zjevil (víra obecná); kdo by věřil ze zjevení Božího jen něčemu, přestává býti katolíkem. Ani dost málo nesmíme pochybovati o pravdách svaté víry (víra pevná); kdo by pochyboval, pochybuje o Boží naprosté pravdomluvnosti! Musíme žiti podle víry (víra živá); kdo podle víry nežije všude a vždycky, nemá pravé víry, jeho víra jest mrtvá, nemůže se tedy Bohu líbiti. Musíme stále věřiti (víra stálá); kdo z různých ohledů nebo bázně nebo pro časný zisk víru svou zapírá, kdo se bojí pro víru oběti přinášeti, pro víru trpěti ano i život obětovati, nemá stále víry.

Víru svou musíme slovem i skutkem vyznávat!

Některé zjevené pravdy můžeme také rozumem svým poznati (na př., že jest jeden Bůh, že Bůh svět stvořil, že jest duše nesmrtelná), některé žádný lidský rozum poznati a pochopiti nemůže bez Božího zjevení (na př., že jsou tři božské osoby); zjeveným pravdám, které žádný lidský rozum nemůže ani poznati ani pochopiti, říkáme tajemství víry.

Katolický křesťan vyznává svou víru zvláště znamením svatého kříže, které máme vždycky dělati pořádně, t. j. tři křížky: na čele, na ústech a na prsou palcem pravé ruky. Kříž jest příprava na modlitbu; je-li kříž nedbale dělán, jest i modlitba nedbalá. Křížem vyznáváme, že jsou tři božské osoby a že jsme na kříži byli vykoupeni jednorozeným Synem Božím.

Apoštolové sestavili pravidlo víry, v němž jest krátce obsaženo vše, co Bůh zjevil. (Náboženství jest nauka o Bohu, o tom, kdo Bůh jest a jaké povinnosti má člověk k Bohu.) Tím pravidlem jest modlitba Věřím v Boha... Všem, co jest v tomto pravidle víry obsaženo, musí věřiti každý katolík. Tímto Věřím v Boha... říkáme čemu věříme, jím vyznáváme svou víru (vznání víry), a, protože bylo sestaveno od apoštolů, je to vznání víry apoštolské. V apoštolském vznání víry jest krátce obsaženo, čemu katolík má a musí věřiti. Apoštolským vznáním víry vyznáváme svou víru těmi slovy, kterými

ji vyznávali apoštolové, jsme tedy jedinou Církví, která jest z doby apoštolské. Apoštolské vyznání má dvanáct článků, z nichž každý obsahuje něco o víře, říkáme jim tedy články víry. Tyto články se nikdy nemění a každý jim musí věřit tak, jak je Církev vykládá, jsou to dogmata. Kdo by nevěřil v některý článek víry nebo věřil jen něco z těch článků, přestává být katolíkem.

1. Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.

Tu se nám předkládají k věření tři pravdy: Jeden jest Bůh, ten jest Otcem všemohoucím, jest i stvořitelem nebe a země.

Kdo jest Bůh? Bystost nekonečně dokonalá a sama od sebe. (Bytost jest vše, co bytuje, co jest (existuje). »Já jsem, který jsem«, já jediný jsem sám od sebe, mne nikdo nestvořil, tedy Bůh nepovstal od žádné jiné bytosti a nedostal od nikoho svých vlastností. Dobré vlastnosti slují dokonalost. Bůh jest nekonečně dokonalý, že má jen samé nejlepší vlastnosti. Pojem Boha tedy vylučuje naprosto i nejmenší nedokonalost! Bůh jest pouhý duch, tedy pouze duch, bytost beztělesná.

Čteme-li v Písmě svatém, že se Bůh rozhněval na hříšníky, že lito-

val, že stvořil člověka, neznamená to, že Bůh se mění, nýbrž nutno slovům těm rozuměti po lidsku (jsou také po lidsku řečena), naznačuje se jimi stálá a stejná nenávist Boha ke hříchu. Bůh se nikdy nemění, nemění se ani jeho vůle.

Bůh jest všudypřítomný a vše-vědoucí! Ví a zná i nejtajnější hnutí našeho srdce, nikdo se před ním nikde neukryje! Vševedoucí Bůh předvídá naše činy, ale z toho nenásleduje, že by činil násilí naší svobodné vůli, že bychom musili činiti, co Bůh předvídá. Vševedoucnost Boží neruší naší svobodné vůle, neboť u Boha není minulosti, u něho jest všecko přítomné, jako by se to teď právě dělo; tedy budoucí skutky naše nestanou se proto, že Bůh je předvídá, nýbrž staví se před Boha, jako bychom je již nyní konali.

Bůh jest nejvyšší moudrý, má při všem jen nejsvětější úmysly a vždycky dosahuje toho, čeho chce dosíci; jest nejvyšší svatý, miluje a chce jen dobré a zlého nenávidí (musí tedy nenáviděti hříchu); jest nejvyšší spravedlivý, dobré odměňuje a zlé trestá (musí tedy spravedlivcům dáti nebe, hříšníkovi peklo); jest nejvyšší dobrotivý, miluje všechny tvory, vše dobré máme z jeho ruky (má se tedy člověk

před Bohem pokořiti a svou slabost uznati); jest nejvyšší milosrdný, rád odpouští hříchy a zlo od nás odvrací (nutno tedy hříchů litovati a hodně se modliti); jest nejvyšší pravdomluvný, mluví a musí mluvit jen pravdu (nesmíme tedy o zjevení Božím ani dost málo pochybovati); jest nejvyšší věrný, musí tedy splniti, co slibuje (křesťanská naděje) a čím hrozí (tresty Boží); jest všemohoucí, stvořil z ničeho celý svět, může učiniti, co chce.

Bytnost nejdokonalejší může býti jenom jedna! V jednom Bohu jsou tři osoby. Tato pravda jest Bohem zjevená. Toto tajemství víry lidský rozum nikdy nepronikne. To prostě musíme věřiti proto, že Bůh neklame! Každá ze tří osob božských jest pravý Bůh a přece jsou toliko jeden Bůh, protože mají jednu a touž nedílnou bytnost a přirozenost a tedy i tytéž božské vlastnosti.

(Bytnost, přirozenost jest to, co činí věc právě tou věcí, na př. co činí vodu vodou. Vlastnost, co jest někomu vlastní.)

Tři božské osoby mají jednu a touž bytnost a přirozenost, bytnost a přirozenost božskou. Každá božská osoba má tu bytnost a přirozenost celou, nerozdělenou a úplnou neboli nedílnou,

proto také tři božské osoby mají tytéž božské vlastnosti: Otec jest všemohoucí, Syn jest všemohoucí, Duch Svatý jest všemohoucí atd. Otec jest sám od sebe od věčnosti; Otec od věčnosti sám sebe poznává a tak plodí dokonalý obraz sama sebe, a to jest Syn; Otec, jenž jest sám od sebe od věčnosti, a Syn, dokonalý obraz Otcův, v němž se Otec poznává, milují se od věčnosti láskou nejdokonalejší, láskou božskou, a tak z nich vychází Láska, Duch Svatý. Proto víra svatá učí: Bůh Otec jest od věčnosti sám od sebe; Syn jest od věčnosti od Otce zplozen; Duch Svatý od věčnosti od Otce i Syna zároveň vychází.

(Duše lidská nejdříve jest, pak se poznává, potom se miluje.)

Otci připisujeme stvoření, Synu vykoupení, Duchu Svatému posvěcení; víme ovšem, že všechny tři božské osoby spolupůsobily při stvoření, vykoupení a spolupůsobí při posvěcení našem. Nejsvětější Trojici poznáváme znamením svatého kříže, chvalořečí Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, slavností Nejsvětější Trojice. Stvořiti něco může jen Bůh, protože stvořiti znamená z ničeho něco

učiniti, předpokládá tedy slovo stvořitel všemohoucnost, všemohoucí pak jest jedině Bůh. Bůh jest stvořitel nebe i země, světa viditelného i neviditelného, všeho, co jest na zemi i na nebi, a vůbec všech bytostí.

Bůh nepotřebuje světa a tvorů (tvorové jsou všechny bytosti stvořené), Bůh jest sám v sobě naprosto blažený, stačí si úplně sám a nepotřebuje nikoho a ničeho ke své blaženosti.

Bůh svět stvořil, aby tvorům ukázal všechny dokonalosti své a zjevil svou velebnost a slávu, svou dobrotu a lásku, a tvorové aby ho za to ctili a velebili. Tvorové nerozumní oslavují a chválí Boha nevědomky a bezděčně tím, že jsou takoví, jakými je Bůh učinil. Tvorové rozumní (andělé a lidé) mají ho oslavovati vědomě a dobrovolně plněním jeho svaté vůle. Žádá-li Bůh od nás lásku, nezapomínejme, že nás dříve miloval, že tedy na tu lásku má plné právo, když nás z lásky stvořil, chtěje nás učiniti účastny své blaženosti již zde na zemi, zvláště však na věčnosti. Má nám tedy plnění vůle Boží býti sladkou radostí, ne břemenem a obtíží! Bůh pouhou vůlí svou svět z ničeho stvořil, vůlí svou jej zachovává a spravuje, šetře při tom svobodné vůle člověka. Celý

svět a každý jednotlivý tvor trvá tak dlouho, pokud Bůh chce, bez jeho vůle a dopuštění nic se neděje. Bůh řídí a vede všechno k dobrému, i nehody a utrpení, jimiž chce hříšníky potrestati a napravit, spravedlivé zkoušení a jejich zásluhy pro nebe rozmnožiti. Bůh dopouští i hříchy, protože nechce člověka zbaviti svobodné vůle a protože i následky hříchů dovede obracet v dobré.

Nejdokonalejší tvorové Boží jsou andělé, tvorové, kteří mají rozum a svobodnou vůli, ale nemají těla. Počet jejich jest veliký. Jsou Boží služebníci a naši ochránci. Každý máme svého anděla strážného, jehož máme o pomoc a ochranu denně prositi. Někteří andělé ztratili posvěcující milost hříchem pýchy a Bůh je na věky do pekla odsoudil, to jsou duchové zlí, kteří nám škodí a o to denně usilují. Obcházejí jako lev řvoucí, aby nás pohltili. Musíme jim statečně odpírati.

Pravíme-li, že andělé přednášejí prosby naše Bohu, neznamená to, že Bůh proseb našich nezná, nýbrž znamená to, že andělé své prosby spojují s našimi modlitbami, aby nás tím spíše Bůh vyslyšel.

K uctění andělů strážných koná se v Církvi každoročně dne 2. října Slavnost sva-

tých andělů strážcův z příkazu Klementa X. z r. 1670.

Nejznamenitější tvorové Boží na zemi jsou lidé. »Učinil Hospodin Bůh člověka z hlíny země a vdechl v tvář jeho dech života.« Má tedy člověk tělo a duši: tělo smrtelné (vrací se zpět do země), duši nesmrtelnou (duše jest nehmotná, duchová). Bůh člověka vyznamenal před ostatními tvory velice: »Učinils ho (člověka) málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej. (Ž. 8, 6.) Kéž by každý člověk vážil si té důstojnosti a Bohu byl vděčen!

»Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému.« Bůh učinil duši sobě podobnou: duše je pouhý duch, má rozum a svobodnou vůli, jest tedy obrazem Božím. Každá lidská duše má rozum a vůli a je nesmrtelná; tyto vlastnosti musí lidská duše míti, jinak by se nelišila ničím od duše zvířecí. Co kdo musí míti, aby byl tím, čím právě jest, náleží k jeho přirozenosti. Jest tedy každá lidská duše (i vraha, nevěrce) přirozeným obrazem Božím. Duše ve stavu milosti posvěcující jest nadpřirozeným obrazem Božím, tedy Bohu ještě více podobnější. »Buďtež dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest« (Mt. 5, 48).

Cílem člověka není a nemůže být tento svět, cílem člověka jest Bůh, věčná blaženost. Boha poznávati, věcnou Pravdu, cítiti ho a milovati, nejvyšší Dobro, plniti jeho nejsvětější vůli, t. j. sloužiti mu a tím dojíti neskonalé blaženosti, býtí na věky spasenu, jest a musí býtí cílem člověka. Svůj nadpřirozený cíl musí mítí člověk stále na mysli, chce-li zachrániti duši pro nebe. Pádem prvých lidí nebyl porušen v člověku přirozený obraz Boží (co náleží k přirozenosti jako takové, nemůže býtí ztraceno), měl tedy člověk i po pádu rozum neboli schopnost Boha poznávati, měl i svobodnou vůli dobré konati a zlého se varovati; rozum však se zatemnil a vůle v dobrém ochabla a ke zlému se naklonila.

Všichni dědíme hřích prarodičů (hřích dědičný) i následky jeho. Přichází tedy každý člověk na svět bez milosti posvěcující a přináší si na svět slabost rozumu a vůle a tělo jest podroběno mnohým utrpením. Jediná Panna Maria jest bez poskvrny hříchů dědičného počatá, t. j. neměla hříchů dědičného z toho důvodu, že byla vyvolena za matku Spasitele, tedy s ohledem na její důstojnost a na převelike zásluhy Kristovy.

Aby lidstvo po pádu prarodičů mohlo dojíti spasení, slíbil Bůh již prvním lidem vykupitele slovy: »Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a potomstvem jejím; ona rozdrtilí hlavu tvou, kdežto ty budeš úklady činiti patě její« (Gen. 3, 15).

Výrok tento sluje prvoevangelium, t. j. první radostná zvěst o Vykupiteli. Ženou míněna Panna Maria, potomstvem jejím veškero lidstvo, ale především Ježíš Kristus. Ona zasáhne hlavu hadovu, kdežto had bude moci jen snažiti se uštknouti ji do paty. Potomstvo hadovo jest ďábel, který hada použil za nástroj svodu ke hříchu, a jeho druhové.

2. I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho.

Tento článek víry učí, že Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boží (jediný), že slíbený Vykupitel jako Bůh přijal i lidskou přirozenost (tělo a duši) a tak jest Bůh a člověk (Bohočlověk) a náš Pán (Spasitel).

Ježíš znamená Vykupitel nebo Spasitel (vykoupil nás od hříchu a věčného zatračení a zasloužil nám milost, přinesl spásu); Kristus znamená Mesiáš.

Ježíš Kristus jest jediný Syn Boží. Kdo to dosvědčuje? Otec nebe-

ský (při křtu Ježíšově v řece Jordán); Ježíš Kristus sám (hlavně před vele-radou); apoštolové (Petr praví jménem všech: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého«); Církev svatá svým učením od počátku.

Písmo svaté mluví o »bratřích Páně«. Měl Kristus skutečné, tělesné bratry či neměl? Ti, kteří chtějí Bohorodičce strhnouti s hlavy zářící korunu panenské čistoty, tvrdí, že Ježíš měl skutečné bratry tělesné, nebo aspoň bratry nevlastní z prvního prý manželství svatého Josefa. Co jest pravdy na těch tvrzeních? Nikde v Písmě svatém nejmenší zmínky o dětech Josefa a Marie. Co tedy s těmi bratřimi? Bůh vševědoucí, jenž předvídal lidskou zlobu, dal v Písmě svatém zvěčniti jména oněch domnělých bratří Ježíšových, jimiž mají býti: Jakub, Josef, Šimon a Juda. O těchto však jest známo, že to byli synové Alfea (Kleofáše) a jeho manželky Marie, která byla blízkou příbuznou Panny Marie. Byli tedy uvedení muži bratránkové Pána Ježíše. Proč tedy ten výraz »bratři«? To jest způsob tehdejší mluvy, kdy blízcí příbuzní u Židů a Řeků nazývali se bratři. Ostatně, kdo ví, jak svatým a nedotknutelným bylo Židům IV. přikázání Boží, ví také, že by Spasitel nikdy neodkazoval matky svému učedníkovi, kdyby měl vlastní bratry. Ti by se museli o ni starati! I u nás často užívají slova »bratře« ti, kteří vůbec ani příbuzní nejsou.

Bůh sám nemohl lidstvo vykoupiti, nemohl je vykoupiti ani člověk sám, lidstvu mohl pomoci jen Bůh a člověk, Bohočlověk, jímž byl Kristus. Ježíš jest skutečný Bůh a skutečný člověk, Bůh jest od věčnosti, člověk od svého vtělení, má tedy dvě přirozenosti, božskou a lidskou, které jsou spojeny toliko v jedné osobě, osobě božské (druhá božská osoba). Pán Ježíš jest nám jako člověk ve všem podoben a roven kromě hříchu; hříchu dědičného neměl, neměl ani hříchu osobního, protože hřešiti vůbec nemohl.

Slova Ježíšova: »Já a Otec jedno jsme« nutno chápati tak, že Ježíš, pokud jest Bůh, jest Otci roven; slova: »Otec větší mne jest« nutno chápati tak, že Ježíš, pokud jest člověk, jest Otce menší a Otec jeho jest tedy větší.

Poněvadž v Pánu Ježíši, ve druhé božské osobě, jest dvojí přirozenost, božská a lidská, neporušená a nesmíšená, sluší v něm rozeznávati dvojí poznávání (božské a lidské), dvojí vůli (božskou a lidskou) a dvojí působení, ale jen jeden směr vůle, protože jeho vůle lidská ve všem se podrobovala jeho vůli božské; proto i jeho bezhříšnost!

Lidská přirozenost Kristova byla spojením s božskou osobou povznesena k nejvyšší možné dokonalosti, již jest stvořená přirozenost schopna, proto i lidský rozum Kristův již od počátku byl naplněn všelikou moudrostí. Právili tedy Písmo svaté, že Ježíš prospíval moudrostí, říká tím, že moudrost dával čím dále tím více najevo.

Pánu Ježíši i jako člověku máme se klaněti. Neklaníme se totiž člověčenství Ježíšovu pro ně samotné, nýbrž pro jeho osobní jednotu s božstvím. Na tomto učení zakládá se úcta k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, k pěti svatým ranám jeho a nejsvětější Krvi.

Jedině Ježíš Kristus jest slíbený Vykupitel, protože se na něm jediném splnilo vše, co proroci o Vykupiteli předpověděli a co předobrazy starozákonní naznačovaly.

(Předobrazy jsou osoby (na př. Abel) nebo věci (na př. měděný had), na nichž Bůh napřed jako na nějakém obraze ukazoval a poznatí dával život slíbeného Vykupitele.)

Ježíš Kristus jest naším Pánem proto, že jest Bůh, jest jím tím více, že nás vykoupil.

3. Jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny.

Ježíš byl počat způsobem nadpřirozeným z Ducha Svatého. Anděl řekl výslovně Panně Marii: »Duch Svatý vstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe«. Bůh (Duch Svatý) touž všemohoucností, kterou stvořil z ničeho svět a z hlíny tělo Adamovo, učinil v životě Panny Marie tělo Kristovo a s tím tělem spojil duši Kristovu. S tímto člověčenstvím hned při jeho početí v životě Panny Marie spojilo se božství druhé božské osoby. Panna Maria neprodila tudíž pouhého člověka, nýbrž Bohočlověka, proto jest matka Boží, Bohorodička. Svatý Josef není otec Ježíšův, jest pouze jeho pěstoun.

Svatá Rodina jest Pán Ježíš, Panna Maria a svatý Josef.

Ježíš žil ve skrytosti v Nazaretě do třicátého roku věku svého, kdy začal působiti veřejně.

Chodil ve své vlasti s místa na místo a všude dobře činil; přijímal učedníky a vyvolil si z nich dvanáct apoštolů; učil pravdám, které máme věřiti a ctnostem, které máme konati.

Své božské poslání a tedy i pravdu svého učení potvrzoval svatostí svého života, svědectvím svatého Písma, zázraky a proroctvími.

Zázrak nemůže být vykonán žádnou silou přirozenou, zázrak tedy vyžaduje všemohoucnost. Všemohoucí jest jedině Bůh, dokazoval tedy Kristus svými zázraky, že jest skutečně Bůh. Pán Ježíš činil zázraky ze své moci! Proroci, apoštolové a jiní činili zázraky z moci Boží: ve jménu Ježíše vstaň a choď! Proroctví jest určitá předpověď o takové věci budoucí, kterou může vědět jedině Bůh, předpokládá tedy proroctví vševědoucnost; vševědoucí jest jedině Bůh, dokazovala tedy i proroctví božství Kristovo.

4. Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest.

Všichni v Ježíše neuvěřili. K smrti ho nenáviděli nejvyšší kněží, zákoníci a fariseové.

(Nejvyšší kněží byli hlavou všech kněží a levitů, služebníků chrámových. V době Kristově žili v Jerusalemě dva velekněží: Annáš, jehož Římané sesadili, a zeť jeho Kai fáš, jenž zastával úřad velekněžský. Zákoníci byli učitelé zákona, kteří lidu čítali a vykládali Písmo svaté. Byli členy velerady. Fariseové, mocná strana náboženskopolitická, která požívala v ná-

rodě israelském veliké moci a vlivu ve věcech světských i náboženských. Horlili pro zákon Mojžíšův, ale porušovali jej mnohými vymyšlenými výklady. Byli to pokrytci.)

Ježíš trpěl nesmírné bolesti na těle i na duši; trpěl jako člověk. Ježíš trpěl a umřel, že sám trpěti a umřítí chtěl. Chtěl za nás spravedlnosti Boží dokonalé dostiučinění dáti; vysvoboditi nás z otroctví ďáblova; zasloužiti nám hojné milosti. Pán Ježíš nemusel tak velice a mnoho trpěti, i nejnepatrnější utrpení Bohočlověka bylo by stačilo na dostiučinění a zjednání milosti lidskému pokolení, poněvadž každý skutek Kristův vycházel z jeho božské osoby a proto měl cenu přenesmírnou. Ježíš chtěl dobrovolně tolik trpěti, aby nám ukázal svou nesmírnou lásku a tak nás povzbudil k veliké lásce k Vykupiteli; aby nám co nejvíce zošklivil hřích; aby nás roznítil napodobiti ctnosti, které se tak skvěle jeví v jeho utrpení. Trpěl pod Pontským Pilátem, t. j. za času, kdy Pontský Pilát byl zástupcem římského císaře v zemi židovské.

Ježíš nesmírně trpěl za všechny lidi všech věků a zemí, proto mohou všichni lidé býti spaseni pro jeho zá-

sluhy, konají-li, čeho třeba, aby se těch zásluh stali účastnými.

Mrtvé tělo Ježíšovo zůstalo tělem Syna Božího, a také duše, i když se oddělila od těla, zůstala duší Syna Božího. Při smrti Kristově oddělily se sice od sebe tělo a duše, ale ne od božské osoby; božství zůstalo spojeno s mrtvým tělem, duše však také neopustilo, božství od jeho člověčenství se neodloučilo, nýbrž zůstalo s tělem i duší spojeno.

5. Sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých.

Po pádu prvních lidí bylo nebe pro lidi uzavřeno, poněvadž všichni lidé měli hřích dědičný, jehož se sami zbaviti nemohli. Duše hříšníků putovaly do pekla, duše s lehkými hříchy šly do očištění, duše spravedlivé do předpekli.

(Předpekli bylo místo, kde spravedliví pokojně a bez bolesti očekávali Vykupitele.)

Sstoupil do pekel znamená tedy, že duše Ježíšova, když se od těla odloučila, sestoupila do předpekli mezi spravedlivce, aby jim zvěštovala vykoupení. Třetího dne spojil Ježíš vlastní mocí zase svou duši s tělem a vyšel

z hrobu slavný a nesmrtelný, vstal z mrtvých.

Zmrtvýchvstání Ježíšovo dokazuje, že se vše vyplnilo, co proroci i on sám předpověděli, že jest skutečně Bůh a tedy i pravé učení jeho, že i my jednou z mrtvých vstaneme.

6. Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce Všemohoucího.

Pán Ježíš po svém zmrtvýchvstání zůstal ještě čtyřicet dní na zemi, zjevoval se častěji apoštolům a učedníkům, utvrzoval v nich víru ve své z mrtvých vstání, poučoval, co mají po jeho odchodu činiti, ustanovil svátost pokání, odevzdal Petrovi nejvyšší úřad v Církvi. Čtyřicátého dne s hory Olivetské před očima svých učedníků odešel do nebe, vstoupil na nebesa, s tělem i duší. Proč vstoupil Pán Ježíš na nebesa? Aby také jako člověk vešel do slávy, které sobě zasloužil; aby seslal své Církvi Ducha Svatého; aby byl naším prostředníkem a přímluvcem v nebi u Otce; aby nám nebe otevřel a připravil nám tam místo.

V nebi sedí Ježíš na pravici Otce, t. j. po jeho pravici, což znamená, že i jako člověk má v nebi nejvyšší

slávu a moc nade vším na nebi i na zemi.

7. Odtud přijde soudit živých i mrtvých.

Pán Ježíš vstoupil na nebesa a zase přijde. Po prvé přišel, když se narodil v Betlemě, kdy přijde po druhé, nevíme, to ví jen Bůh. »O tom dni a hodině neví nikdo, ani andělé nebeští, leč Otec sám« (Mt. 24, 36). Jsou tedy všechny předpovědi o konci světa zbytečné mluvení.

Pán Ježíš přijde na konci světa s velikou mocí a velebností, aby soudil všechny lidi, živé (spravedlivé) i mrtvé (hříšníky), dobré i zlé; bude souditi všechny lidi: věřící, nevěřící, židy, pohany, protože všechny lidi svým utrpením a svou smrtí vykoupil.

Soud v poslední den sluje poslední nebo obecný, protože po něm nebude již žádného jiného soudu, a protože na něm všichni lidé celého světa budou souzeni. Každá duše jest souzena hned, jakmile opustí tělo, a tomuto soudu říkáme zvláštní neboli soukromý.

Proč bude vedle soudu soukromého ještě soud obecný? Aby Boží moc a spravedlnost, láska a moud-

rost před celým světem byly zjeveny; aby Ježíše všichni lidé uznali svým Pánem a Králem a oslavovali ho; aby spravedliví veřejně došli zasloužené cti, bezbožní pak zaslouženého zahánění.

8. Věřím v Ducha Svatého.

Duch Svatý jest třetí božská osoba; pravý Bůh; Utěšitel, kterého Kristus své Církvi poslati slíbil.

Duch Svatý jest pravý a skutečný Bůh jako Otec i Syn, má tedy s nimi i stejné božské vlastnosti. »Svatý« říkáme proto, že hlavním působením této božské osoby jest posvěcování lidí, že od ní pocházejí všechny nadpřirozené dary a milosti, jimiž se stáváme svatými. Proto také říkáme Posvětitel. Pán Ježíš nazývá Ducha Svatého Utěšitelem, poněvadž potěšuje zbožné a bohabojné duše. Pán Ježíš slíbil apoštolům Ducha Svatého a seslal jej desátého dne po svém nanebevstoupení v podobě ohnivých jazyků. Duch Svatý, protože je Bůh, působí od počátku světa, jest totiž věčný jako Otec i Syn. Duch Svatý duše apoštolů očistil (posvětil je), rozum jejich osvětil, aby nauky Ježíšovy jasně poznávali a správně jim rozuměli, a posilnil je, aby se nebáli víru hlásati a

pro ni i trpěti; dal jim i dar jazyků, aby mohli víru Kristovu hlásati všem národům, a dar zázraků, aby prokázali, že jsou posláni od Boha. Apoštolové nečinili zázraků svou mocí, nebyli všemohoucí, nýbrž jménem a mocí Ježíše Krista! Svou mocí může činiti zázraky jedině Bůh! Duch Svatý dal apoštolům také dar neomylnosti, aby se nemohli při hlásání evangelia mýlit. Dar ten příslušel Petrovi a apoštolům, nyní přísluší papeži a biskupům s ním spojeným.

Poněvadž papež a biskupové jsou církev učící, přísluší tedy dar neomylnosti jen této církvi. Proto neměli obyčejní kněží, kteří tvoří s věřícími církev slyšící, nikdy rozhodný hlas na koncilech, nýbrž jen biskupové a papež. Biskupové ve svých diecésích jsou praví učitelé, avšak nejsou jednotlivě neomylní.

Jen Církvi jako takové bylo přislíbeno, že jí brány pekelné nepřemohou.

Neomylnost Církve záleží v tom, že Duch Svatý pomáhá církevnímu úřadu učitelskému při správném výkladu a zjištění v Písmě a Tradici obsaženého zjevení tak, že se tento nemůže zmýlit, činí-li úřední rozhodnutí platné pro celou Církev.

Neomylná rozhodnutí vynáší neomylný církevní úřad učitelský především na obecných sněmech, předpisuje-li celé Církvi určité učení pevně držeti nebo jiné zavrhnouti. Obecným jest koncil tehdy, zavolá-li papež k němu všechny biskupy, aby s nimi rozhodoval o záležitostech celé Církve. Takový koncil představuje ve spojení s papežem celý církevní sbor učitelský.

I papež sám jest neomylný, mluví-li *ex cathedra*, t. j. rozhoduje-li mocí své nejvyšší učitelské autority ve věcech víry a mravů a zavazuje k tomu celou Církev.

Neomylnost nevztahuje se na privátní názory papežovy nebo členů koncilu. Jako osoby privátní mohou se i biskupové i papež zmýlit i když jsou na koncilu. Neomylnost vztahuje se jen na veřejnou učitelskou činnost Církve, má-li za předmět učení o víře a mravech, které má platiti pro celou Církev. Neomylnost nespočívá také v tom, že papeži nebo církevnímu sněmu jsou zjeveny nové pravdy.

Křesťanské zjevení smrtí apoštolů bylo ukončeno, Církev má jen Kristem dané zjevení, depositum fidei, čisté a neporušené zachovávati a správně vykládati.

Předmětem neomylnosti jsou tedy hlavně články víry a učení o mravech. Církev jest neomylná i ve všeobecných zákonech disciplinárních, byly-li vydány závazně pro celou Církev. Bohoslovci učí neomylnosti Církve v kanonisaci svatých a approbaci náboženských řádů.

Neomylnost Církve jest záruka jednoty katolické víry. Neomylnost Církve jest článek víry.

Duch Svatý působil v apoštolech a působí stále v Církvi. »A já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, Duchu pravdy.« To je pro nás nesmírně potěšitelné, neboť jsme jisti, že žijeme v pravé víře, poněvadž Církev předkládá k věření jen to, co jí Duch Svatý vnuká. A poněvadž jest to Duch pravdy, vnuká jí jen pravdu. Duch Svatý Církev i řídí a bude řídit do konce světa. Představení Církve, papež, biskupové a kněží, kteří jako zástupci Kristovi vedou a spravují věřící, nemají své moci od lidí, nýbrž od Ducha Svatého. Duch Svatý je uvádí v jejich svatý úřad, pomazává za kněze a dává moc vykonávati svatý úřad k spáse lidí. Duch Svatý Církev také zachovává, aby trvala až do skonání světa. Duch Svatý Církev posvěcuje a skrze

ni i nás. Posvěcuje nás ve svatých svátostech, kdy dostáváme milost posvěcující. Duch Svatý nám také pomáhá milostí pomáhající, t. j. posilňuje nás ke všemu dobrému, když nás ozbrojuje nadpřirozenou silou, abychom mohli konati vše, čeho jest k spasení třeba. Posiluje naši vůli a působí na ni, aby se pro dobré opravdově rozhodla, v dobrém statečně pokračovala a v dobrém vytrvala; uhasíná v nás oheň zlých žádostí a dává odvahu a sílu ku překonání všeho, co překáží v službě Boží; přispívá svou pomocí v každém pokušení, abychom šťastný boj bojovali a koruny slávy dosáhli. Svatý Pavel doznává: »Všecko mohu v tom, který mne posiluje.«

Duch Svatý nám dává i své dary, t. j. nadpřirozené milosti, jimiž nám pomáhá, abychom jeho osvěcování ochotně přijímali, všech jeho vnukání poslouchali a tak ve ctnostech vždy dokonaleji prospívali. Moudrost máme si vyprošovati, abychom dovedli moudře žíti a tak dosáhli věčné blaženosti. Daru rozumu potřebujeme, abychom všechny náboženské pravdy náležitě chápali a správně jim rozuměli. Rady potřebujeme, abychom vždycky jednali bohumile; síly, abychom přemáhali svět, tělo a ďábla, a všechny nepřátele

spásy. Daru umění potřebujeme, abychom uměli svatě žít a svatě zemřít. Pobožnost si máme vyprošovati, aby srdce bylo proniknuto láskou k Bohu, abychom mu rádi sloužili, rádi se modlili, vše konali pro čest a slávu Boží. Dar bázně Boží pomáhá, abychom z lásky k Bohu varovali se nejen každého těžkého, nýbrž i každého lehkého hříchu.

Mnozí myslí, že to dostačuje varovati se těžkého hříchu. Katolík se má snažiti ve ctnostech prospívati, růsti, máme se snažiti o křesťanskou dokonalost, tedy nejen zlého se varovati, nýbrž i dobré činiti. K tomu všemu potřebujeme pomoci Boží, kterou si musíme vyprošovati.

Na pomoc Ducha Svatého se hodně zapomíná, proto tak málo horlivosti v dobrém, tak málo snahy o křesťanskou dokonalost. Modleme se hodně často k Duchu Svatému a vyprošujme si jeho pomoc, neboť jen ten béře, kdo prosí!

9. Svatou Církev obecnou, svatých obcování.

Kristus, jednorozený Syn Boží, přišel na svět v podobě lidské, aby vydal svědectví pravdě. Přinesl lidstvu ne-

beskou nauku, kterou světil Církví své, aby ji neporušenou uchovávala. »Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám Církev svou.« Kristus výslovně mluví o jedné Církví, zakládá jednu Církev, proto jen jedna Církev může býti Církví Kristovou, božskou, pravou. Jest to ta Církev, která jest na skále, jejímž základem jest Petr. Kde Petr a jeho řádní nástupci, tam i pravá Církev. Jediná Církev katolická může hlasitě a vděčně zpívati Magnificat, neboť jedině ona má celou pravdu božskou a jen ona má milost Boží. Její podivuhodné rozšíření, její legie svatých, její svatost, její jednota a její trvání jsou nezvratným důkazem její věrohodnosti a nejistějším svědectvím jejího božského původu a poslání.

Katolická Církev jest nevěsta Pána, dědička jeho moci, správkyň jeho pokladů milosti, vůdkyně věřících k věčné blaženosti, učitelka pravdy, ochránkyň mravnosti, jejíž autorita jest od Krista. »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.«

Mluví-li Církev, mají všichni věřící naslouchat se zbožnou úctou, mluví totiž ústy Církve věčná Pravda sama. Církev jsou ústa Ježíše Krista. Proto

musí Církev mluvit pravdu, jako musí slunce dávat světlo a teplo. Kdo slyší Církev, slyší Krista. Kdo pohrdá Církví, pohrdá Kristem. A kdo pohrdá Kristem, pohrdá i nebeským Otcem. Kdo nalézá Církev, nalézá i Krista. Církev jest na zemi žijící Kristus.

Církev jest ruka Pána, která žehná a milost rozdává. S touto rukou setkáváme se u každé zpovědnice, když plná milosrdenství vztahuje se k hříšníkům a rozdává pokoj a milost a věčný život. Vidíme ji u křtitelnice, kdy nás očišťuje od hříchu dědičného, činí dítkami Božími a dává nový, nadpřirozený život. Vidíme ji žehnati manželům, vidíme ji ve svatém biřmování rozdávati dary Ducha Svatého, vidíme ji při Mši svaté žehnati dary obětní, vidíme ji při svěcení kněžstva, kdy dává kněžskou moc, vidíme ji u lůžka nemocných, kdy je chrání a dodává síly a útěchy.

Úkol Kristův spasiti a zachrániti duše jest i úkol jeho Církve. Církev jest pozemská vlast Ježíše Krista. Toto vědomí jest tajemstvím jejího klidu a její důvěry, její radosti a její odvahy; to jest její bohatství a štěstí, její vědomí síly ve světě zmatků a neklidu. Nebojí se bludů a lží. Má světlo. Má pravdu. Musí zvítě-

ziti. Bůh jest s ní, proto jí nikdo a nikdy nezničí. »Hle, já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa.« Dějiny její jsou psány krví a slzami; jsou to dějiny bojů a zkoušek, pronásledování a utrpení. »Mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou.« Země byla napájena krví nejšlechetnějších a nejvěrnějších dítek Církev. »Na světě budete míti soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět« Jan 16, 33.

Jak často byla Církev lodičkou na rozbouřeném moři, zmítala se uprostřed vln, potápěla se, ale nikdy nepotopila! Jak často byla skalou, do níž vztekly bily vlny, ale neublížily jí! Utloukali ji — ona žila a žije! Pomlouvali ji — ona jákala! Bili ji — ona žehkala! Pronásledovali ji — ona triumfovala! Bůh ji chránil, chrání ji, a bude ji chrániti! Nezničili ji mocní císařové a rafinovaní bludaři, nezničí ji ani moderní nepřátelé ve spojení s mocnostmi pekla. Lidé, slabí a ubozí lidé, pokoušejí se otřásti stromem Církev. Hnuly někdy slabé ruce lidské mohutným dubem? Bouře tu a tam setřese suché listy s koruny její, ulomí suchou a nezdravou větev, ale nová a zdravější znovu vypučí. Pošetilci hrozí jí zničením a smrtí. Může někdo ve své zlobě sraziti jedi-

nou hvězdičku s klenby nebeské? Na čele Církve září nápis prstem Božím napsaný: »Brány pekelné jí nepřemohou.«

Církev katolická jest Církví, které sám Bůh napsal na čelo: »Stánek Boží s lidmi.« Církev jest asyl pokoje. Ona jediná může s klidem volati v neklidný svět: Poďte do světlých a klidných místností stánku Božího! Tu jest klid a pokoj. Tu jest dobře pro všechna starostmi obtížená a pochybnostmi zmítaná a uštvaná srdce lidská! Tu jest přijemný přibytěk práva a spravedlnosti, kde všichni jsou co nejsrdečněji vítáni bez ohledu na osobu lidskou, stejně mocní králové jako ubozí žebráci. Tu jest vlast lásky, kde všichni jsou povinni milovati Boha nade všechno a bližního jako sebe. Poďte sem na místo světla a života ze světa tmy a smrti!

Poněvadž Kristus jen jednu Církev založil, může jen jediná Církev býti ústavem spásy. Jest to ta Církev, která jest Církví Kristovou, pravou, božskou. A tou jest Církev katolická. Kdo vás slyší, mne slyší. Církev jest veliká dobroditelka lidstva, dobrá naše matka. Jsme jí povinni láskou, která se projevuje ochotným a svědomitým plněním jejích přikázání.

Katolík, který nedbá hlasu Církve své, přestává být živým údem Církve. Jest to suchá ratolest.

Děkujeme Spasiteli za založení svaté Církve, milujeme ji, nestydíme se za ni, važíme si toho štěstí, že jsme a smíme být údové její! Spasitel, když ve své řeči horské mluvil o těch, kteří jsou blahoslavení, měl již učedníky, byl tedy učiněn první krok, položen první kámen k budově pozemského království pokoje. Z nich vyvolil si dvanáct, jež apoštoly nazval. To byla knížata jeho království. Jeho pozemské království tedy existovalo, chyběl jen ještě program, zásady platné v tomto království. Král králů, užjev zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu učedníci jeho, a Ježíš vyhlásil program svého království. »Blahoslavení.« Blaho a štěstí přináší toto království lidstvu, blaho lidským srdcím, rodinám, obcím, zemím, národům. Blahoslavenství udávájí vlastnosti, jimiž má vynikati ten, kdo chce být dobrým členem Kristova království. Jsou tedy blahoslavenství ctnosti nebo spíše vynikající úkony ctností, které čelí proti duchu světa. Kristus dává čistou a zdravou vodu ze studnice, ukazuje cestu, která vede k

pravému pokoji, k pokojí a blahu jednotlivců i společnosti. Blahoslavenými nebo šťastnými nazývá »chudé duchem« (ne chudé na duchu!), tedy chudé, kteří poctivě se živí, nezávidí druhým, svůj osud, pokud se nedá změnit modlitbou a poctivou prací, nesou jako svůj kříž, který Bůh naložil na ramena jejich; chudými duchem jsou i všichni boháči, jimž není bohatství cílem, nýbrž prostředkem k cíli, kteří bohatství užívají podle vůle Boží, jsou poctiví, milosrdní a dobročinní. Chudý duchem jest tedy ten, je muž spása duše a blaho království Božího jest nade všecko zlato a statky pozemské. — Tichý jest ten, jenž se nedá strhnouti k netrpělivosti a nespravedlivému hněvu. To jest člověk moudrý, vlídný, člověk rozumný, trpělivý, ohleduplný, člověk odpouštějící. — Lkání, o němž Spasitel mluví, jest ona vážnost, která pohrdá marným pachtěním za pomíjející radostí a smyslnými požitky, která má porozumění pro vše těžké a vážné a trpké, co lkání způsobuje, hlavně však lká nad bídou a zlem hříchu. — Spravedlivý jest, kdo dává Bohu, co jest Božího, a bližnímu, což jeho jest. Lačnění a žízni po spravedlnosti jest tedy toužiti a snažiti se státi se spravedli-

vými a ctnostnými, vůli svou podrobovati vůli Boží. — Nad spravedlností stojí láska, milosrdenství. Na místo sobectví staví milosrdný veliké přikázání lásky, pravé lásky bliženské, která všechny miluje, že všichni jsou děti Boží a povolání k věčnému štěstí. Milosrdní mají soucit s tělesnou i duchovní bídou jiných, prokazují jim tedy, podle možnosti, skutky milosrdenství tělesné i duchovní. — Čisté srdce má ten, kdo je neposkvrňuje smyslností. Čistého srdce jsou všichni ti, kteří se varují hříchů a všeho, co se Bohu nelíbí. — Pokojní jsou, kteří zachovávajíce mír s bližním a Bohem, také jiným hledí zjednati pokoj, jmenovitě ten, který pochází ze smíření s Bohem. — Protivenství pro spravedlnost trpí, kdo se snaží v duchu Kristově obnoviti život soukromý i veřejný, hájí spravedlnost a lásku, čistotu a mravnost, svatost a nerozlučitelnost manželství, dobrotu a milosrdenství, horlí pro Boha a jeho svatou Církev, pro křesťanskou výchovu dětí, pro smír stavů a pokoj mezi národy, a proto jest nenáviděn a pronásledován, posmíván a opovržen.

Pán Ježíš nejprve blahoslaví či šťastnými nazývá ty, kteří řečenými ctnostmi neb úkony ctností vynikají, potom

výpověď svou odůvodňuje zaslíbením zvláštní odměny, která chová zároveň pohnutku a povzbuzení, aby každý oněmi ctnostmi neb úkony jejich hleděl vyniknouti.

Od žebráka nikdo neočekává darů. Žije sám z almužen, vztahuje ruce k tomu, kdo něco má. Mohou sekty dáti něco, když samy ničeho nemají? Církev katolická jest bohatá, může tedy rozdávatí všem lidem. Všem lidem od časů Krista Pána volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím«.

Volá lačné, aby se nasýtili u stolu božského života a božské lásky; jde k nemocným a těší je a sílí pro poslední těžký boj na zemi; volá ztracené, aby jim dala nový život; volá všecky, kteří chtějí býti hrdiny ve světě bojů a trampot, kteří chtějí býti anděly ve světě svodů a hříchů, aby jim dala lék nesmrtelnosti, sílu a svatou nepřemožitelnost. Církev katolická jest druhým, lepším rájem, v němž se prochází nekonečně bohatý Bůh; jest stromem života, který všem skýtá pokrm a obživu; jest zemí zaslíbenou, která oplývá mlékem a medem, kde není nedostatku. Všichni tu jsou bohatí, všichni tu nalézají občerstvení,

není tu nešťastníků. Jest nebem na zemi, mlékem Boží lásky a blízkosti.

Jak založil Pán Ježíš Církev? Kázal a shromažďoval kolem sebe věřící, z těch si vyvolil dvanáct apoštolů, jimž odevzdal svůj úřad učitelský, kněžský a královský neboli pastýřský, ustanovil Petra za viditelnou hlavu Církvě a sám zůstal hlavou neviditelnou.

Pán Ježíš byl učitelem, neboť učil lidi, čemu mají věřiti a co činiti, aby byli dobří a svatí a došli spasení; byl knězem, neboť se obětoval za hříchy světa a s Bohem nás smířil; byl pastýřem, neboť své spravoval, aby je bezpečně vedl k věčnému cíli.

Apoštolové začali vykonávati trojí úřad Kristův po seslání Ducha Svatého.

Pán Ježíš o své Církvě často mluvil v podobenstvích. Nazýval ji »královstvím Božím«, jehož králem jest sám, představenými apoštolové, poddanými všichni věřící; přirovnával ji k domu, jehož sám je úhelným kamenem a základem apoštolové, zvláště Petr; přirovnával ji k vinici, na kterou nebeský Pán povolal dělníky, k poli, na němž roste pšenice i koukol až do žní, k síti, která vytahuje z moře tohoto světa dobré i zlé, k ovčinci, v němž se shromažďují ovce, t. j. věřící.

Svatý Pavel nazývá Církev »domem Božím«, »sloupem a utvrzením pravdy«, »nevěstou Kristovou«. Církev byla předobrazena již ve Starém zákoně archou Noemovou, stánkem a městem Jerusalemem.

Církev netrestá žalářem nebo smrtí. Její moc jest duchovní a jde jí především o spásu duší, proto užívá i trestů duchovních, t. j. takových, které postihují duši. Tyto tresty jsou: veřejným hříšníkům, zřejmým zlosynům, jichž nehodnost jest jistá, odpírá přijetí Nejsvětější Svátosti, byť i chtěli ke stolu Páně přistoupiti, pokud jejich napravení nevejde ve známost a pokud nenapraví veřejně daného pohoršení. — Nehodní členové bývají z Církve vyobcováni. Toto vyobcování sluje klatba (exkommunikace). Jest to největší církevní trest a ukládá se za provinění velice těžká. Vyobcovaný nemá přístupu ke společným službám Božím a tedy ani ke svatým svátostem, čímž se úplně zbavuje všech milostí a všeho požehnání Církve svaté. Právo exkommunikace má papež v celé Církvi, biskupové pouze ve svých diecésích. Všem, kteří se buď sami zřeknou obcování s Církví nebo jsou z něho vyloučení výrokem soudním, jakož i těm, kteří odcházejí se světa ve hříších, které se pokládají za zřejmé odpadnutí od víry katolické, odpírá se církevní pohřeb, t. j. kněz nedoprovází jejich mrtvoly jménem Církve a v rouchu bohoslužebném, nekoná žádných obřadů, neobětuje se za ně Mše svatá atd.

Moderní svět snad se těm trestům usměje, katolík se jich zhrozí, uvědomí-li si, že Církev mluví jménem Krista! Jak cenná jest lidská duše! Jak hrozné jest zbaviti se milostí a požehnání jediné pravé Církev!

Časem odštěpily se od pravé Církev Kristovy různé náboženské společnosti neboli církve křesťanské, z nichž každá o sobě tvrdí, že jest pravou církví Kristovou. Abychom mohli poznati Církev pravou a církve nepravé, dal Kristus své Církvě čtyři známky: jeho Církev musí býti jedna, svatá, obecná, apoštolská. Ze všech církví má známku jednoty jediná Církev katolická, protože má jednu společnou viditelnou hlavu, všichni její údové po celém světě vyznávají jedno učení a užívají jedné svátosti; jediná Církev katolická jest svatá, protože její učení jest svaté, má svaté svátosti, které věřící posvěcují, má a uctívá svaté; jediná Církev katolická jest obecná, protože nepřetržitě trvá od času Ježíše Krista, svého zakladatele, jest pro všechny lidi, které chce získati, jest rozšířena ve všech dílech světa a stále se šíří; jediná Církev římskokatolická jest apoštolská, protože papež a biskupové jsou řádnými nástupci svatého Petra a

apoštolů, učí tomu, čemu učili apoštolové, uděluje tytéž svátosti, které udělovali apoštolové.

Církev vykonává úřad učitelský Ježíše Krista tím, že celé učení Ježíše Krista stále čisté a neporušené zachovává, hlásá a vykládá. (Viz dar neomylnosti.) Kněžský úřad vykonává tím, že koná oběť Mše svaté, uděluje svaté svátosti, svěťí, žehná, za všechny lidi se modlí. Královský úřad (pastýřský) Kristův vykonává tím, že všechny věřící pobádá a přidržuje k životu bohumilému, dává příkázání, soudí a trestá.

Obcováním svatých rozumíme stálý styk věřících na zemi (církev bojující, poněvadž musíme bojovati proti tělu, světu a ďáblu) s dušemi v očistci (církev trpící, poněvadž ty duše dosud trpí) a svatými v nebi (církev vítězná, poněvadž už nebojují ani netrpí, už zvítězili). Proto »svatých« obcování, že všichni údové toho obcování byli na křtu svatém posvěceni a ke svatosti povoláni, mnozí pak z nich už k dokonalé svatosti dospěli. Toto obcování záleží v tom, že jsou všichni mezi sebou co nejtěsněji spojeni jako údové jednoho těla, jehož hlavou jest Kristus, že jsou všichni účastni duchov-

ních statků tohoto obcování; jeho milostí a zásluh, jeho modliteb a dobrých skutků. Všichni věřící na zemi jsou účastni oběti Mše svaté, modlitby a jiných dobrých skutků celé Církve. Se svatými v nebi jsme ve spojení tím, že je ctíme a vzýváme, a oni za nás u Boha prosí. S dušemi v očistci jsme ve spojení tím, že jim pomáháme oběti Mše svaté, modlitbou, dobrými skutky a odpustky, ony pak po příchodu do nebe za nás orodují. Duše v pekle jsou z obcování svatých vyloučeny. Těm už není pomoci.

10. Odpuštění hříchů.

Tento článek učí, že Ježíš Kristus dal své Církvi moc odpouštět hřích. Svě Církvi, tedy žádné jiné. Hřích se odpouští ve svátosti křtu a pokání. Mohou býti odpuštěny všechny hřích, i hřích nejtěžší, ovšem jen tehdy, činí-li hříšník opravdové pokání.

11. Těla vzkříšení.

Tento článek učí, že Ježíš Kristus v poslední den těla naše vzkřísí, t. j. duši zase s tělem spojí, aby i tělo bylo účastno odměny nebo trestu, poněvadž za živa bylo účastno dobrých nebo zlých skutků, a aby vítězství Ježíšovo nad hříchem a smrtí bylo úplné.

Z mrtvých vstanou všichni lidé, dobří i zlí, ale nebudou všechna těla stejná; těla zlých budou ohyzdná, těla dobrých velice krásná a oslavená.

12. Život věčný.

Tedy život bez konce, jehož budou účastny nejen duše, ale i těla všech lidí, ovšem s velikým rozdílem. Spravedliví budou v něm požívatí nevýslovných radostí a dokonalé blaženosti. Budou zbaveni všeho soužení a pokušení, budou na Boha patřiti tvář v tvář, tím budou Boha dokonale milovati a naleznou v něm úplnou radost a blaženost. Bezbožní budou v pekle hrozně trápeni, jejich život bude nejvyšší nešťastný. Co chtěli, budou mít!

Amen znamená: »Tak jest«, potvrzujeme-li něco, nebo: »Staň se!« přeje-li si, aby se něco stalo. Na konci Apoštolského vyznání víry znamená: Tak jest, čímž potvrzujeme, že pevně věříme všemu, co jest v tomto vyznání obsaženo, a že podle té víry chceme žítí a umřítí. Slovem »Amen« jako bychom řekli: Ano, tak jest, Pane Bože náš! Věříme všemu, cos nám ve dvanácti člancích Apoštolského vyznání víry zjevil; té víry chceme se držeti a

ji vyznávati až do konce pozemského života; tu víru chceme vždy činiti pravidlem svého jednání, jejími předpisy chceme a budeme se řídit; chceme vždycky býti a zůstat katolíky, katolícky věřiti a po katolicku žíti.

MODLITBY.

Svět není věčný, má počátek a bude mít konec. O vzniku a konci světa jsou různé domněnky a dohady. Katolík věří s Církví, že svět stvořil Bůh pouhým slovem své všemohoucnosti z ničeho. Světem rozumíme nebe a zemi a vše, co jest na nebi i na zemi. Jediný Bůh jest Stvořitel, vše ostatní jsou tvorové Boží. Nejdokonalejší tvorové Boží jsou andělé, na zemi lidé. Člověk jest rozumný tvor Boží, má rozum a svobodnou vůli: rozum, aby poznával Boha, lidi a věci; svobodnou vůli, aby dobrovolně se rozhodoval pro dobré nebo zlé. Pán Bůh jest jako stvořitel pánem člověka, ale nenutí ho k službě své, poněvadž tak by ho zbavoval zásluh. Bůh člověka nepotřebuje, Bůh jest sám v sobě nekonečně blažený a šťastný, ale člověk potřebuje Boha, má-li dosíci cíle nadpřirozeného. Každý člověk má totiž dvojí cíl: přirozený a nadpřirozený. Přirozeného cíle dosahuje prostředky přirozenými, nadpřirozeného prostředky nadpřirozenými.

Bůh nás nemusel stvořiti. Učinil-li tak přece, pak jistě jen z lásky k nám, chtěje nás učiniti účastnými své blaženosti.

Člověk má tělo a duši: tělo smrtelné (jest z hlíny země), duše nesmrtelná (jest nehmotná, duchová). Tato nesmrtelná duše má býti účastna blaženosti Boží; duše jest určena pro cíl nadpřirozený. Člověk má Boha poznávati, ctíti, milovati, poslouchati a tak věčné blaženosti dosáhnouti (spasen býti). K tomu potřebuje nutně milosti Boží posvěcující, která jest největším dobrem člověka, poněvadž jej činí přítelem Božím a dává mu nárok na nebe.

Veliká dobra vždycky mají veliké nepřátele a závistníky. Bylo by to jistě zázrakem, kdyby království Boží v duši člověka, milost Boží posvěcující, neměla nepřátel a závistníků. Právě ona má velmi mnoho těch nepřátel a závistníků, jichž se nemusíme báti, užíváme-li v prudkém boji s odpůrci milosti Boží s odvahou a důvěrou, rázností a vytrvalostí zbraní světla.

První zbraní jest modlitba. Miliony šťastných dítek Božích, celé nebe nám praví: »Vezmi tento svatý meč, kterým porazíš nepřátele spásy« 2. Mach. 15, 16. Modlitba znamená moc a sílu, má moc i na Boha. Modlitbou přivoláváme Boha na svou stranu, při modlitbě jest Bůh naším společníkem. Při modlitbě stojíme oběma nohama na nebeské půdě, kam nemají přístupu nepřátelé toho, co v nás je božského a svatého.

Modlitba jest zlatý klíč, který nám otvírá nebe. (Sv. Jan Zlatoústý.) Kdo se umí náležitě modlití, umí také náležitě žítí. (Sv. Augustín.)

Nemodlí-li se katolík, musí se obávat a strachovati, že přestane býti dítkem Božím, že podlehne nepřítelům a závistníkům. Bez modlitby jest katolík jako voják bez zbraně, s nímž jsou nepřátelé snadno a krátce hotovi; je jako strom přesazený ze slunce do tmavého sklepa; jest jako dítě, které uteklo z domu otcovského, kde bylo chráněno, a stojí ve světě zlém bezradně, bez pomoci a prostředků. Kdo pravidelnou modlitbou nechrání v duši své milosti Boží, ten nikdy s plným porozuměním se nemodlí druhou prosbu Otčenáše, jinak by slyšel hlasitou a vážnou prosbu Spasitele: Zachraň si, kdo můžeš, život milosti, neboť milost jest královský dar Boha lásky. Chraň si, kdo můžeš, synovství dítek Božích, neboť jeho ztráta znamená ztrátu nebe. Braň si, kdo můžeš, království Boží v duši své, neboť toto království převyšuje svou hodnotou celý svět se všemi jeho poklady.

Druhou zbraní v boji proti nepřítelům milosti Boží jest svaté přijímání. »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky« (Jan 6, 59). Nejbohatší prameny nadpřirozeného života proudí u stolu Páně. Proto přistupujme hodně často ke stolu Páně! Tu jest tajemství naší síly, tu dostáváme ohnivý meč cherubův, kterým můžeme bezpečně brániti milost Boží proti peklu i světu. U stolu Páně stáváme se hrdiny, tu jest kořen svatosti, tu vyrůstá a uzrívá katolický charakter, který nezná lidské bázně a naplněn jest bázní Boží, duch Ge-

deonův, který se dává v boj s celým světem. Kéž by každý katolík aspoň jednou v měsíci přistupoval ke stolu Páně!

Má-li naše modlitba býti vyslyšena, musí míti určité vlastnosti. My, lidé, jsme nestálí, spěšní a bouřliví. Nemáme-li hned, zač prosíme, jsme malomyslní a rozhněvaní, hned vyčítáme: Zbytečně se modlím, Bůh mě neslyší. — Bůh jistě slyší a vyslyší, ale vyčkává. Proč? To nikdo neví! Můžeme vůbec pochopiti moudrost Boží? Snad ten, kdo se modlí, jest příliš osobivý, málo pokorný, nelituje svých hříchů. Snad chce Bůh ctnost vyzkoušeti a upevniti. Jistě má Bůh své vážné důvody, proč vyčkává. Nechává-li nás čekati, chce, abychom se stále modlili a neustávali. Zkusme to s modlitbou opravdu pokornou, důvěrnou a vytrvalou, a přesvědčíme se, že Bůh takovou prosbu vyslyší.

Často jsme jako nemyslicí, pošetilé děti. Prosíme Boha o něco, co duši nemůže prospěti. Činíme tak z nerozumu, nevíme, co slouží naší pravé spáse, neznáme budoucnosti. Bůh poznává lépe a dokonaleji, proto mnohdy nesplňuje prosby tak a tehdy, jak a kdy prosící si přeje. Člověk čeká a čeká, cítí se odmítnut. Snad se dostaví ještě nové utrpení. V takovém případě nesmíme ztrácti důvěry. Otec nebeský očekává a vyžaduje důvěru i tehdy, když nás nevyslyší podle naší vůle. Může katolík nejmocnějšímu a nejlaskavějšímu Otci odepřít důvěru? Od něho můžeme a smíme očekávati a dostati jen takové dary, které Duch Svatý za dobré uznává.

Modlitba má býtí naší svatou povinností, má nám býtí nesmírnou radostí. Jen pokorná, důvěrná, vytrvalá modlitba, když se modlíme s odevzdaností do vůle Boží a prosíme za to, co jest ke cti a slávě Boží a k spáse duše, a přitom se dovoláváme zásluh Ježíše Krista, vede k cíli! Vyslyší-li nás Otec nebeský jinak, než jsme očekávali a si přáli, nesmí naše důvěra ani v nejmenším utrpěti, neboť nejlepší otec dá dětem jen to, co jim prospívá k spáse a je jim pramenem požehnání.

Nezáleží na tom, kolik modliteb odříkáváme, nýbrž na tom, jak je odříkáváme. Raději méně, ale pořádně. Vyslovujme náležitě každé slovo a správně! Rychlá a bezmyšlenkovitá modlitba nemá ceny.

Je zcela nesprávné mínění, že se máme modliti jen tehdy, když něčeho od Boha požadujeme. Hlavním účelem modlitby jest čest a sláva a chvála Boží, jak toho zasluhuje nejdokonalejší bytost a nejvyšší Pán nebe i země. »Vše, co dýchá, chval Hospodina« (Ž. 150, 6). Člověk, tvor Boží, má si uvědomovati nesmírná dobrodíní, která má z ruky Boží, má Bohu tedy za vše děkovati. Aby se díky naše Bohu líbily, máme mu děkovati: za všecko příjemné i nepříjemné, s myslí pokornou, což jest druhý účel modlitby. Máme Boha prositi za vše, čeho potřebuje tělo (dobrodíní) a duše (milost), a máme prositi za odpuštění hříchů. Tato modlitba nazývá se modlitba smírná, protože

prosíme, by se Bůh hříchy rozhněvaný s námi smířil.

Potřebujeme modlitby? »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení« (Mt. 26, 41). »Proste a bude vám dáno, hleďte a naleznete, tlucte a bude vám otevřeno« (Mt. 7, 7). Čí jsou ta slova? Ježíše Krista! Pán Ježíš modlitbu přikazuje a svým příkladem modlitbě učil. »Proste a vezmete« (Jan 16, 24). Modlitbou si vyprošujeme potřebných milostí, abychom bohumile žili a v dobrém do konce setrvali. »Všichni svatí stali se svatými modlitbou; všichni zavržení zahynuli proto, že se nemodlili« (Sv. Alfons Liguori).

Kdy se máme modlití? Ráno a večer a když se k modlitbě zvoní (klekání); před jídlem a po jídle, před prací a po práci; v pokušení; ve všech tísních a potřebách.

Za koho se máme modlití? Za všechny lidi, za živé i mrtvé, za přátele a nepřátele (zvláště za rodiče, příbuzné a dobrodince), za vrchnost duchovní i světskou. Katolík modlí se rád za kněze, biskupy, svatého Otce, za kněžský dorost, misie a misionáře.

»Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi« (Mt. 18, 20). Modlití se můžeme kdekoli, soukromě, ale máme se modlití i společně s jinými, neboť taková modlitba jest Bohu milá. Proto chodíme na společné pobožnosti odpolední a večerní.

»Potřebí jest vždycky se modlití a neustávatí« (Lk. 18, 1). To se děje, když všechny své myšlenky, řeči, skutky,

radosti i žalosti Bohu obětujeme s úmyslem, abychom se mu zalíbili, jej ctili a oslavovali, jsme-li stále s Bohem spojeni. Mnozí říkají: modlitba prosebná je zbytečná, když Bůh vševědoucí zná naše potřeby a nedostatky. Přirozeně, že Bůh zná naše potřeby a že nepotřebuje naší modlitby, a přece chce, abychom se modlili, a to proto, abychom si jeho darů více vážili, byli si vědomi své závislosti na něm a častěji obnovovali důvěru v něho. Modlitba prosebná není zbytečná, i když Bůh nemění, na čem se byl od věčnosti ustanovil. Bůh od věčnosti také předvídal, že se budeme modlití, a od věčnosti ustanovil, že nám pro modlitbu to neb ono dobrodiní udělí.

Můžeme prosit Boha za časné statky? Ano, ale nesmíme při tom zapomínat na duši, hlavní potřebou jest spása duše.

Někdy se modlíme jen v myšlenkách, aniž slova nahlas pronášíme. To jest modlitba vnitřní. Zvláštním druhem této modlitby jest rozjímání. Co jest rozjímání? Vážné přemýšlení o pravdách víry, abychom podle nich život zařídili a na vůli polepšujícím způsobem působili. Záleží tedy rozjímání ve zvláštní činnosti vnitřních sil duševních. Paměť musí pojmový a dějinný obsah náboženské pravdy na mysl udržovat, aby rozum mohl o ní přemítati; rozum snaží se nabýti přesvědčení o pravdě tajemství a poznati jeho krásu, hloubku, vznešenost a užitečnost pro život. Vůle pravdou dotčená vzbudí ihned pocit buď

nellbosti, odporu a hnusu, nebo pocit záliby, radosti a touhy. Snaží se osvojit si dobro jí předložené, a to příslušnými předsevzetími, rozhodnutími a modlitbou prosebnou za milost k provedení předsevzetí těch potřebnou.

Rozjímání jest velice užitečné, poněvadž tím, že budí zbožné city a spasitelná předsevzetí, vede ke křesťanské dokonalosti. Máme často rozjímání konati, hlavně v neděli a svátek, což se může díti přemýšlením, ale i četbou nábožných knih (O následování Krista, Život Pána Ježíše, Životopisy svatých, Evangelia, Postilla atd.). Nikdy nekupujte knih náboženského obsahu, které nemají biskupské Imprimatur! Pozor na různé agenty protestantských sekt!

Před (každou) modlitbou připrav duši svou a nebuď jako člověk, který pokouší Boha (Sir. 18, 23). To znamená vzbudit náležitý úmysl. Třeba těmito slovy: Pane Ježíši, dej mi, prosím, srdce pobožné, aby modlitba má se ti líbila a duši mé prospěla.

Při modlitbě klekáme na znamení pokory; ruce spínáme proto, že Boha prosíme; křížem se znamenáme, abychom si vyprosili Boží požehnání.

Modlit se můžeme k Bohu buď slovy vlastními (podobně asi jako když dobrodinci děkujeme za něco, čest mu vzdáváme nebo ho za nové dary prosíme), nebo podle dobrých vzorů z paměti, nebo z modlitebních knih. Svému stavu přiměřené modlitební knížky má mít každý. Nehodí

se jedny modlitební knížky pro všechny členy rodiny! Jest to přesmutný zjev, nemají-li v katolických rodinách ani jediné modlitební knížky ani růžence!

OTČE NÁŠ, jenž jsi na nebesích! Posvět se jméno tvé; přijď království tvé; buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi; chléb náš vezdejší dej nám dnes; a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům; a neuvod' nás v pokušení; ale zbav nás od zlého. Amen.

Otče náš — modlitba Páně — jest modlitba Pánu Bohu nejmilejší a proto i nejmocnější. Jsou to prosby pronesené slovy samého Ježíše Krista, Syna Božího, a ten nejlépe ví, čeho nejvíce potřebujeme. Tak prostý a tak vznešený vzor modlitby mohl nám dáti jen nejdokonalejší učitel, Boho-člověk. Všecky prosby a starosti, vše, co nebeskému Otci přejeme a jsme mu povinni, vše, co sami potřebujeme pro tělo a pro duši, uvádí Ježíš v této modlitbě v sedmi prosbách. Tato modlitba vyčerpává touhu a bídu srdce. Modlíme se jí, když pokušení doléhá, když úzkost srdce svírá, když utrpení mučí, ale i tehdy, když radost naplňuje srdce, naděje naše roste, díky jsme Bohu povinni. Převeliké díky Pánu Ježíši za tuto modlitbu! Za tento překrásný dar lásky! Kolik milostí, kolik světla a síly, kolik útěchy a radosti přinesla a přináší tato modlitba!

Celý obsah Otčenáše nikdy neobsáhne lidský duch. Jsou to vznešené myšlenky Boží. Slovy Otčenáše mluví k nám Bůh sám; jeho vznešenost a majestát, jeho láska a otcovská péče, jeho milosrdenství a spravedlnost, jeho dobrota a věrnost. Jest to modlitba nejúčinnější, zázračná zbraň, kterou můžeme potříti všechny nepřátele duše, zvon na poplach, který svolává nebeské moci proti nepříteli naší spásy, zlatý klíč, který nám otvírá nebe. Otčenáš se svými sedmi prosbami jest nesmírně krásná a nenapodobitelná modlitba. První tři prosby pohybují se ve výšinách nebeských, poslední tři v nížinách pozemských, prostřední — za denní chléb — přináležejí nebi i zemi. Vztahuje se totiž jak na svátostný Chléb, tak i na pozemský chléb.

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Bůh naším otcem. Již první slovo této modlitby prozrazuje její božský původ. Bůh, otec náš, toto zjevení Kristovo bylo zjevením zcela novým, útěchyplnou zvěstí a radostí. Nesmírně radostná a útěchyplná myšlenka na Boha-otce tluče v struny našeho srdce a budí důvěru a naději, když se chystáme modlití Otčenáš. Je-li Bůh naším otcem, jsme bratři a sestry. Všichni jsme nemocni, jedni více, druzí méně. Nemoc moderní doby jest pýcha a sobeckost, nemoc velice nebezpečná

duchu křesťanství, duchu lásky. Sobec-
kost nevidí cizí bolesti, cizí bídy, ne-
slyší volání o pomoc, zavírá ruku tam,
kde ji má otvírati. »Náš«, toto milé
slůvko jest při každém odříkávání
Otčenáše vážnou otázkou našeho svě-
domí i Boha: Máš pravou lásku
k bližnímu, ukazuješ ji skutkem,
smýšlením, slovy, chováním?
Jenž jsi na nebesích. Ukazují se
nám světlé a radostné světy nadhvězd-
né, otcovský dům nejkrásnější-
ho míru a věčné blaženosti, z ně-
hož na nás pohlíží věrné oko otcovo
s láskou a přízní, z něhož volá láska
Otcova: »Může zapomnit na své dítě
žena, bez citu s plodem své krve býti?
A byt i ona se zapomněla, já přece
nezapomenu tě« (Is. 49, 15). Oslovení
připomíná nám Boha a nebes-
kou vlast a nabádá: Při všech den-
ních starostech a námahách, zklamá-
ních a hořkostech vzhůru ducha a
srdce v řady andělů a svatých, kteří
Nejvyššímu ve dne v noci třikrát Svatý
prozpěvují! Živá víra ve věčnost,
svatá touha po nebi a žhavá
láska k Bohu musí duši dávati
křídla k letu do výšin, má-li mod-
litba býti užitečnou a přináseti požeh-
nání. Při modlitbě musí se duše podo-
batí orlu, který letí ke slunci. Dole ne-

chati všecky pozemské útrapy, starosti a boje a před sebou viděti Boha a jeho vznešenost. Zločinci jsou všichni ti, kteří sklíčenému a trpícím lidstvu rvou z duše naději na nebe. Nejlepšími těšiteli v utrpení jsou ti, kteří ukazují na nebe. Ti mluví řečí Spasitele; probouzejí naději v zármutku, dávají sílu k boji, dávají klid ve zmatku života. Nejkrásnější a nejlepší útěcha nemocných jest v modlitbě Páně, která mluví o otci na nebesích.

Bůh jest náš nejlepší otec, my všichni jeho dětmi, tedy vzájemně bratři a sestry, naši vlastní jest nebe, kde tento dobrý a laskavý Otec přebývá. Děti patří k otci, musí tedy býti naší snahou dojíti do nebe. Kdo nám v tom brání, jest náš největší nepřítel.

Posvěť se jméno tvé! Bůh! Slovo přemilé, neboť připomíná nám velikou lásku, která pohlíží na nás s výšin nebeských; slovo nejkrásnější a nejmilejší, neboť nám připomíná nebeského otce; slovo to naplňuje lidská srdce největší útěchou, neboť připomíná vůli toho, jenž řídí veškerenstvo i jednotlivce, bez jehož vůle a dopuštění nic se neděje. Bůh! Slovo přemilé, nejkrásnější a nejmilejší a — slovo hrozné! Jméno nejvznešenějšího majitele

veškeré moci a velikosti na nebi i na zemi; jméno nejvyšší svatosti a spravedlnosti; jméno Nekonečného!

Jest zcela samozřejmo, že hned první prosba Otčenáše vybízí věřící Nového zákona krátce, mocně a vážně, aby jméno Boží ctili a velebili. Tento požadavek jest zároveň výstraha, tato výstraha hrozba, tato hrozba strašlivým »běda« všem těm, kdo by rouháním nebo klením jméno Boží zneuctívali a znesvěcovali. Posvěť se jméno tvé! Kdybychom přestali jméno Boží ctíti, chváliti a velebiti, nepřestane nikdy příroda pěti svůj chvalozpěv ke cti a chvále Boží. Příroda jest obrovská kniha, která ve dne v noci chválí velikost, moc a dobrotu Boží. Člověk myslící, prochází-li se velikou zahradou Boží, poznává Tvůrce a s celou přírodou chválí a velebí jeho jméno.

Křesťan vzdává Bohu úctu. Poznání Boha vyžaduje úctu k Bohu. Kdo v Boha věří, ctí ho; kdo vidí díla Boží, chválí stvořitele. Bůh má plné právo požadovati úctu od rozumných tvorů. Ctíti Boha modlitbou jest povinnost vděčnosti, ale i samozřejmý příkaz slušnosti. Kdo se musí k modlitbě nutiti, zapomíná, kdo Bůh jest, čeho vyžadují láska a věr-

nost k Bohu. Podobá se hvězdě, která vybočila ze své dráhy; dítěti, které uteklo z domu otcovského; potoku, který jest odříznut od pramene. Kdo nechce Boha oslavovati denní modlitbou, neví, co znamená obcovati s Bohem, zapomíná, že ani cherub ani světec v nebi nemůže činiti nic většího a vznešenějšího. Modlitba jest činem královským, spočínutím na božském srdci, odpočinkem v Boží náruči.

Světiti jméno Boží jest to největší a nejvznešenější, co člověk může činiti. Den bez modlitby jest dnem ztraceným. Kdo chce lidstvu pomoci, uklidniti je a upokojiti, křesťany z něho učiniti, musí je především naučiti dobře se modliti.

Náš lid v neděli má tytéž starosti a myšlenky jako v den všední, vykonává stejné práce, nedbá, že jest den Páně, který máme světiti, od prací služebných odpočívati. Nechceme-li býti loupežníky božských práv, musíme neděli světiti v chrámu Páně. Kdo neslyší hlasu nedělních zvonů, když ho volají na Mši svatou, přestal býti křesťanem, jest člověkem polovičním, nemá daleko ke zvířeti. Hodina nedělní bohoslužby jest největší a nejsvětější hodinou týdne, hodinou Božského pokoje ve světě neklidu a bojů, hodi-

nou radostí v životě bolesti, hodinou milosti a Božího požehnání v zemi chudoby a bídy, skutečnou nebeskou hodinou v pozemském životě. Katolík, jenž zanedbává nedělní Mše svaté, ztrácí nesmírně mnoho! Jest jako rostlina bez slunce, život bez pokrmu, lampa bez oleje. Pomalu, ale jistě ztrácí víru, bázeň Boží a požehnání Boží.

Jméno Boží má velmi mnohé nepřátele. Může katolík býti tichým a klidným svědkem? Kdo zůstává klidným a ke všemu mlčí, co se děje, je-li mu lhostejno, zda jméno Boží jest před jeho dětmi zlehčováno, svátky rušeny, kříže odstraňovány, takový katolík nemodlí se s upřímným srdcem a opravdovou vážností první prosbu Otčenáše.

Jméno Boží máme chváliti a velebiti, nikdy zneuctívati!

Přijď království tvé! Druhá prosba otevírá před námi nebe, nad jehož portály čteme zlatý nápis: »Království Boží není pokrmem a nápojem, nýbrž spravedlností a pokojem a radostí v Duchu Svatém« (Řím. 14, 17). V tomto království slyšíme docela jiné hlasy než ve světě bídy a práce, boje a smrti; tu jsou docela jiné radosti než v údolí slzavém; překrásné radosti du-

chovní. Tu proudí docela jiné vody, vody milosti a života; tu jsou jiné poklady, které ani rez ani mol nekazí, zloději nevykopávají aniž kradou. Toto království jest Kristem založená Církev. V ní Kristus kraluje, v ní stále žije, do jejích rukou vložil své učení, svou milost, svá zaslíbení. Údem Církve stáváme se křtem svatým, což jest největší dar Boží v našem životě. S tímto darem přijímáme i určitý úkol a odpovědnost. Zrno hořčičné musí růsti, státi se stromem, který přináší dobré ovoce, jinak se musíme obávat, že bude nad námi vyřčeno hrozné »běda« jako nad neplodným fíkovníkem.

Druhá prosba Otčenáše jest vlastně vážnou otázkou: Jsi skutečně celým katolíkem či máš jen jméno katolíka? Jest vážnou a hlasitou prosbou Spasitele, abychom byli svatí, jest přísným rozkazem Božím, abychom byli vyznavači a evangelium Kristovo dále nesli. Máme tedy ze všech sil podporovati misionáře a misie, poučovati nevědomé, vykládati a vysvětlovati nauku Kristovu, získávati odpadlíky, aby království Boží (Církev) se šířilo. Praktické katolictví jest v první řadě láska, láska zachraňující, dávající, obětující a obětující se. Získati

moderní pohany mezi námi bude prací velmi těžkou. Příklad království tvé! Budme apoštoly lásky ve svém okolí a skutečného křesťanského života, rozšiřujeme království Boží i ve svém okolí, budme pomocníky a rádci svých duchovních.

Druhá prosba dále praví: Marně jste byli přijati do Církve, není-li ve vás království Boží, nemáte-li milosti posvěcující! Všecko modlení, chození do kostela a všechna zevnější bohopocta nejsou nic, nemáme-li milosti Boží, nejsme-li dítkami Božími, není-li duše živým stanem Božím, v němž přebývá Duch Svatý, milý a sladký host duše. Milost Boží jest největším pokladem, největším bohatstvím, nebem v životě katolika, milost dává nám právo jásat s apoštolem: »Stali jsme se podívanou světu, jak andělům, tak lidem« (1. Kor. 4, 9). Milost Boží jest nejvyšším dobrem a největším štěstím. Nad každou duší ve stavu milosti Boží otevírá se nebe a hlas Boží volá: V této duši mám zalíbení. Druhá prosba tedy současně káže nenávisť ke každému hříchu, jest i svatou výzvou, abychom byli apoštoly, kteří naplnění láskou k nesmrtelným duším vytrvale »shledávají, co se bylo poztrácelo, zase přivádějí, co bylo roz-

ptýleno, obvazují, co polámáno, posilňují, co mdlého, opatrují, co silného a tučného« (Ez. 34, 16). Láska všecko zmůže!

Příjd' království tvé! Vzhůru k branám věčnosti! Nejvyšší lidské očekávání zůstává daleko za grandiosní skutečností nebeské slávy a vznešenosti. Podají-li si ruce Boží všemohoucnost s Boží láskou, aby vytvořily dílo mistrovské, musí všecko lidské velebení nebeského království, důstojného přibytíku Boha, býti jen ubohým žvatláním. »Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest to, co Bůh připravil těm, kteří ho milují« (1. Kor. 2, 9). Žádný cherub není tak výmluvný, aby dovedl vylíčiti nádheru a bohatství nebe. Druhá prosba jest hlas touhy po světě věčné radosti a slávy. Tato touha stává se prosbou: Pane, otevři nám nebe, otevři nám, Pane!

Jest tedy nejdůležitější povinností starost o duši. Dílo záchrany a posvěcení duše nedokoná jen milost sama, musí i vůle spolupůsobiti. Jen harmonické spolupůsobení milosti a vůle vede k věčnému patření na Boha. Proto nejdůležitějším přikázáním životním jest: býti svatým. Nevychovává-li národ světce, pozbyl práva na život.

Jen světci mohou zachrániti svět. Pokud nevyjde slunce, jest noc; pokud teplo nezahřeje země, zůstává studenou. Národy nezachrání diktatoři a násilníci, nýbrž světci, kteří žijí z Boha, v Bohu a pro Boha. Světci katolické Církve jsou nevyvratitelné důkazy pravosti naší svaté víry; špatný strom nedává dobrého ovoce. Světci stali se velikými a bohatými v sluneční záři naděje v nebe.

Pane Bože, my tě prosíme, aby Církev Kristova stále se rozšiřovala, abychom měli milostposvěcující, a abys nás po smrti přijal do nebe.

Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi! Život klade člověku vážné otázky a ukládá mu těžká břemena. Potřebujeme veliké myšlenky, abychom zpřetrhali řetězy, které život a svět tak rády vrhají kolem lidského srdce; jest potřeba silné moci, abychom mohli vzdorovati síle a tíži životních starostí. Z té moci musí zářiti božská krása, musí z ní vanouti božská láska, musí z ní mluvit božské jazyky, musí z ní plápolati božský oheň.

Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Třetí prosba jmenuje nám tuto tajuplnou moc. Jest to vůle Boží s neúprosným: Smíš, nesmíš!

Nejkrásnějším životním cílem jest opírat se o vůli Boží a býti stále lepším, dokonalejším, světějším. Kdo chce býti lepším, dokonalejším a světějším, musí podle třetí prosby učiniti pravidlem a normou svého života vůli Boží. Buď vůle tvá. Otče můj, ne jak já chci, nýbrž jak ty! Tak se máme modliti v radosti i bolesti, v dobách dobrých i zlých. Vůle Boží jest vůlí Otce, jenž nás miluje, když dává i béře, když raní i hojí.

Bůh chce, a bychom všichni byli spaseni. Bůh tedy hledá mou duši, chce mou spásu. Tak učí Betlem i Golgota. Bůh nás chce věčně blaženými učiniti, neboť »neurčil nás ke hněvu, nýbrž k získání si spásy skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž zemřel za nás, a bychom, ať bdíme, ať spíme, žili spolu s ním« (1. Thes. 5, 9—10).

Kde světlo, tam i stín; proti nebi lásky a blaženosti stojí peklo nenávisti a muk. Kde jest štěstí, tam jsou vždycky i nepřátelé a závistníci toho štěstí; čím krásnější a lákavější cíl, tím jedovatější a nevlídnější odpůrci na cestě k tomuto cíli.

Třetí prosba Otčenáše ukazuje na nebeské příbytky, kde smí bydleti jen ti, kdo svědomitě plní vůli Boží a řídí se slovy Spasitelovými: »Králov-

ství nebeské násilí trpí, a ti, kteří násilí činí, uchvacují je.«

Kdo se vážně přičiňuje přiblížiti se cíli, který nám Bůh určil, nesmí a nemůže přehlížeti a podceňovati moci, které nás o království nebeské chtějí připravit. Svátý Petr varuje před zapřisáhlým a rozeným nepřítelem naší spásy slovy: »Protivník náš ďábel obchází jako lev řvoucí hledaje, koho by pohltil. Jemu odpírejte silní ve víře« (1. Petr. 5, 8).

Moderní člověk nevěří v existenci zlých duchů. Kéž by měli pravdu, kdo tvrdí, že ďáblové existují jen v myšlenkách pošetilých lidí! Kéž by bylo pravda, že nejsou zlí duchové, že jsou to pouze pohádky pro strašení hloupých lidí a malých dětí! Kdo popírá existenci zlých duchů, nečetl evangelium, které jest stálou, hlasitou a vážnou výstrahou před ďáblem; neptal se světců, jejichž život často byl nepřetržitým a prudkým bojem a zápasem s duchy temnosti; neptal se života a ctností, které bolestně doznávají, jak mnohdy trpce pocítily lest a moc ďáblou. Ďábel žije z nenávisti proti Bohu. V každé duši vidí Boží obraz a podobu a proto jí nenávidí; v každém člověku vidí dědice svého ztraceného štěstí ne-

beského a proto ho ohrožuje. Nešetří nikoho!

Třetí prosba jest Boží výzva k boji proti ďáblu, Boží povel naší vůli, aby mu odpírala bděním a modlitbou. Nejvíce se bojí uctivého znamení kříže, neboť na kříži byla zlomena jeho moc a zničeno jeho království.

Třetí prosba volá vůli tělem ohrožené a zotročené prosebně a výstražně ve dne v noci: »Nepoddávej se hříšné žádosti, spíše ji ovládni« (Gen. 4, 7). Běda člověku, který neslyší tohoto hlasu Božského! Jen na cestě k Bohu kvetou a rostou růže pravého štěstí.

Duch světa vypověděl válku vůli Boží, která k nám mluví Desaterem, hlasem svědomí a ústy Církve. Nejvíce má namířeno na moderní rodiny, které nejvíce ohrožuje. Jen důvěra v Boha může je zachrániti, jen plnění svaté vůle jeho rodiči i dětmi. Třetí prosba jest archanděl Michael, jenž dnem i nocí hlásá rodinám vznešenost vůle Boží a duchu světa ukazuje dveře z křesťanských rodin.

Buď vůle tvá. Není uměním ve dnech štěstí a zdraví podrobovati se vůli Boží, ale jistě jest duševní velikostí, projevem pravého učedníka Páně zachovati vnitřní klid, radost v srdci, jasné oko a plniti vůli Boží, když na

nás dolehne utrpení, když nás Bůh zkouší různým způsobem v nejprudší bouři a nepohodě, když v mučivých chvílích se nám zdá, že jsme opuštěni Bohem i lidmi. Třetí prosba praví, že i v těchto chvílích máme se rádi a ochotně podrobovati vůli Boží. Uč se trpěti bez nářku a reptání, uč se trpěti rád a ochotně! Tak chce tvůj Bůh! Máme tedy vůli Boží plniti rádi a ochotně jako andělé a svatí v nebi, a to i tehdy, když Bůh na nás zesílá soužení a utrpení.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes! Bůh náš chlebodárc. Vyčítají Církvi, že jest nepřítelkyně vzdělanosti a slepá pro potřeby tohoto života. Prý se zajímá jen o život na onom světě, pro život pozemský nemá srdce a porozumění. Čtvrtá prosba odmítá tyto výtky jako zcela nepravdivé, zdůrazňujíc všem lidem, že chléb hladovějícím dá jedině ruka všemohoucího a nejvyššího dobrotivého Boha, když vyzývá všechny národy a kmeny jako dítky jednoho Otce: Proste Boha o denní chléb! Nedá-li on chleba, zavře-li ruku svou, zahyne vše živoucí. Bůh chlebodárc! Kéž by hlasitá modlitba před jídlem a po jídle celé rodiny byla hlasitým dokladem této pravdy! Tato pros-

ba jest zároveň poučením o požehnání střídmosti a odříkání.

Člověk patří dvěma světům, tomuto a onomu. K oběma má vážné povinnosti. Z jednoho světa pochází tělo, ze druhého duše. Tělo i duše jsou hřivny Bohem nám svěřené. Žádné nesmíme zakopati. Povinnost k duši jest přednější a vyšší: »Nebo co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?« (Mr. 8, 36). Pravou moudrostí životní jest používati statků pozemských tak, abychom neztratili dober věčných.

Čtvrtá prosba jest výstraha před každým »příliš«, z této prosby zaznívá varovný hlas Spasitele: »Nepečujte tedy úzkostlivě říkajíce: Co budeme jísti, aneb co budeme pít aneb čím se budeme odívati« (Mt. 6, 31). Tato prosba jest vroucí prosbou Spasitele o dětinnou důvěru v moc Boží, která může pomoci v každé nouzi; jest vroucí prosbou o lásku Nejvyššího, která pomoci chce; jest hlasitým a mocným povzbuzením k živé víře, že dobrý Bůh, otec všeho tvorstva, o všechny se stará a všem žehná; jest vážným odmítnutím slabé víry a malé důvěry nebo nedůvěry, neboť moc Boží jest bezmezná a láska Boží nekonečně veliká. Čtvrtá prosba káže nám pe-

ně důvěřovati v Boha. I duše potřebuje chleba, touží po něm, i duše může hladověti, může hynouti a zahynouti podvýživou. Proto tato prosba vedle starosti o tělo zdůrazňuje i starost o duši, když nám ukazuje Chléb s nebe a volá ke stolu Páně, kde se tento nebeský Chléb podává a rozdává. V tomto Chlebu plápolá božský oheň, který zahřívá vlažné a studené; Chléb ten jest nejlepší lék pro nemocné a chřadnoucí, neboť dává božský život.

Čtvrtá prosba ukazuje na domy sirotkův a asyly, kde hlad a nouze často bývají nevítaným hostem; ukazuje na legie vyděděných, na ostýchané ubožáky, kterým často chybí i nejn nutnější; ukazuje na ty, které bída roztrpčila, z kolejí vyšinula, o víru a naději připravila, připomíná slova Spasitelova: »Co jste učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili« (Mt. 25, 40).

Nezapomínejte! Kdo chce v bídě pomáhati, musí býti oduševněn a naplněn duchem lásky.

Prosíme, aby nám Bůh ráčil dáti vše, čeho denně pro tělo i duši potřebujeme.

A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinní-

kům! Největším neštěstím jest hřích. Hřích jest vzdorné Ne proti Bohu a jeho přikázáním; jest ozvěna slov Luciferových: Nebudu sloužiti; odpad od Boha a jeho svatého zákona; znesvěcení jména Božího. Jedno jen jest neštěstí, hřích; hřích jest matka všeho zla. Jedno jest jen zlo, hřích; všecka zla jsou jeho následky. Hřích jest kořen a pramen všeho zla a neštěstí.

Pátá prosba staví nám před oči příšerný obraz hříchu, smutné dílo pošetilé lidské zvůle, ne proto, aby nás hnala k zoufalství, nýbrž proto, abychom pozvedli oči i srdce vzhůru a prosebně volali: Bože, buď milostiv mně hříšnému! Odpusť mi hříchy mé. Naše vina, hřích, má zapřisáhlého protivníka v duchu světa; nemluvte o hříchu a vině, není hříchu a viny, co lidé hříchem nazývají, jest nejvýš maličkostí, omluvitelnou slabostí, něco zcela přirozeného a právě tak oprávněno jako dobro, za němž přirozeně následuje jako za světlem stín.

»Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme, a pravdy v nás není« (1. Jan. 1, 8). Všecko vymlouvání a omlouvání jest marné, hřích jest a zůstane největším zlem, nutno tedy se ho varovati, a nutno i denně prositi: Odpusť nám

naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.

Mluví se o komunismu majetku a nemluví se o komunismu viny a hříchu. Proč svět chodí lhostejně kolem bratří a sester, kteří duchovně strádají a hladovějí? Proč přehlízíme pátou prosbu Otčenáše o společné vině? Tato prosba přikazuje pohlížení na každého člověka okem bratra a s láskou sestry mu říci: Tvá vina jest i mou vinou, proto budu s tebou společně říkati i já své Miserere. Tato prosba ukazuje vlastní hříchy a viny, ale také všechny klopýtající a padlé, zbloudilé a ztracené hříšníky a apostaty, vinu celých národů a dob, a přikazuje jménem Božím: Všichni prostě za odpuštění, všichni číňte pokání, neboť všichni jste vinni a všichni odpovědní před Bohem za příšernou tíhu hříchů. Tato prosba volá: I za cizí hříchy třeba dostiučiniti, Boha usmiřovati. Tato prosba jest Božím požehnáním lásce, která hledá a zachraňuje, pomáhá a usmiřuje; drží ochrannou ruku nad myšlenkou smíru, která se uskutečňuje pobožností k božskému Srdci Páně, jest klíčem k porozumění smírnému svatému přijímání, božským doporučením moderního laického apoštolátu, který jest nebem po-

žadovaný pomocník ve veliké bídě dnešního lidstva. Kdo nemá srdce a porozumění pro cizí vinu, nerozumí Kristu a křesťanství. Křesťanství jest láskou, která smiřuje a odpykává, dostiučiněním, které miluje.

Každá duše jest svatou zemí, neboť každá jest vykoupena drahocennou krví Krista jakožto »Beránka neuhoněného a neposkvrněného« (1. Petr. 1, 18), pro každou duši ležel Kristus v jesličkách betlemských, pro každou duši visel na kříži. Kdo křesťansky smýšlí a cítí, kdo křesťansky věří a miluje, musí se tázati: Mohu i já býti pomocníkem a záchrancem v tak vážné chvíli? Pátá prosba jest božskou odpovědí na tuto otázku, neboť chce zbystřiti náš zrak pro velikou a do nebe volající vinu, zahřáti srdce pro ztracené bratry a sestry, ona volá ke křížové výpravě do svaté země těch drahocenných lidských duší, na něž položil ruku duch nevěry a pekelný duch nenávisti a hříchu a příšerný duch vlašnosti a lhostejnosti. Novým křížáckým vojskem, legiemi apoštolů dneška musí býti zástupy zbožných modlitelů, kteří bídu jiných činí svou bídou, jejichž smýšlení a slova i skutky směřují k záchraně duší. Samaritány musíme býti všichni, samaritány,

kteří z lásky k bližnímu a z lásky k Bohu zavazují a hojí rány moderních ubožáků; musíme býti těšiteli, kteří probouzejí zmužilost a důvěru; musíme býti pomocníky, kteří jsou odhodláni raditi a pomáhati, kde rady a pomoci třeba, kteří podle potřeby dovedou dávat, obětovati a obětovati se, mlčeti a mluvit.

V pravdě královsky jedná každý, kdo dovede bezprávi odpouštět. Kdo odpouští, nosí královskou korunu, byť i byl největším žebrákem; vystoupil na nejvyšší stupeň mravní svobody; koná skutek největšího sebezapření; přemáhá vítězně vášně srdce. Pátá prosba zavazuje k heroismu odpouštění, vyžaduje heroismus Boží podobnosti. Boží vlastností jest vždycky se smilovávati a odpouštět. Cesty Boží jsou cestami Božího milosrdenství. Dílo vykupitelské jest jedinečně velikým dílem Božího milosrdenství. Člověku, jenž nezná milosrdenství, chybí to, co jest v člověku veliké a božské. Kdo zatvrzuje srdce a zavírá ruku jen proto, že mnozí nebyli hodni milosrdenství a lásky, sráží s nebe hvězdy, které osvětlují noc slzavého údolí, vyhání matku z domu a činí děti sirotami. Nesmiřitelnost a nemilosrdenství jsou

jedovaté sítě, které nepřináší nic dobrého.

Pátá prosba přikazuje milosrdenství a smiřlivost. Všem odpouštět, všem prokazovat milosrdenství, i nejposlednějšímu a nejnehodnějšímu člověku.

Pátá prosba ukládá nám veliké povinnosti a klade veliké požadavky. Zakazuje nesmiřitelnost, hněv a nenávisť k nepříteli a přísně přikazuje lásku i k nepřítelům. Od tohoto příkazu není dispense, zavazuje všeobecně a tak vážně a přísně, že každé vzdorné Ne jest zřeknutím se Boží milosti a Božích zaslíbení. Buď odpustíš bezpráví, zapomeneš, smíříš se, nebo tě stihne hněv Boží. Buď zlo splatíš dobrem a nenávisť láskou, nebo nebudeš mít podílu s Bohem, jenž jest láska. Buď vyženeš temné duchy nenávisti a hněvu z domu i ze srdce svého, nebo budeš chodit ve tmě a »nevíš, kam jdeš, neboť tma oslepila oči tvé« (1. Jan. 2, 11). Kde jest láska a smiřlivost, tam jest Bůh; kde nenávisť a msta, tam jest Lucifer. Kde láska, tam pokoj; kde nenávisť, tam soužení a smutek; kde láska, tam prameny nebeských radostí; kde nenávisť, tam příšerný duch pekla. Kde láska, tam vzrůst a život; kde nená-

vist, tam ztrnutí a smrt. Kde láska, tam i země bolestí a starostí jest rájem; kde nenávisť, tam i země bez starostí peklem. Nenávisť a nesmiřitelnost jsou hryzajícím červem, jsou stravujícím ohněm; mají na svědomí tisíckrát více lidských životů než hlad a válka; ony vložily do lidských životů stokrát více zárodků chřadnutí a smrti než nakažlivé nemoci. Nenávisť jest pofouchlý lhář, nejsurovější vrah. Jak často zničila a zneuctila člověka! Jak často krásnou zahradu duše proměnila v poušť! Jak často vyhnala z duše zbožnost, pravdu a bázeň Boží. Nenávisť jest začátek pekla.

Zlo má ve světě příšernou moc. Denní život podává nejsmutnější toho doklady. Jest možno přemoci tuto velmoc zla? Ano! A jak? »Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?« (Řím. 8, 11). Vždycky a všude a nad každým zvítězíme s pomocí Boha, jenž nás miluje. Spolek s Bohem ukládá veliké požadavky. Hlasitě volá: Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Běda tomu, kdo zapomíná na Boha a na věčnost! Myšlenky na Boha a na věčnost podporujeme a živíme modlitbou, denním zpytováním svědomí, přijímáním svatých svátostí, pravidelnou návštěvou služeb Božích.

Prosíme Boha, aby nám odpustil hříchy, a slibujeme, že ze srdce rádi odpustíme všem, kteří nám ublížili.

A neuvod' nás v pokušení! Pokušením rozumíme všeliké svádění neboli ponoukání ke hříchu. Pokušení nemůže nikdy pocházeti od Boha, poněvadž jest nejvyš' svatý a hřích má v nenávisti. Bůh dovoluje, připouští, abychom někdy byli pokoušeni, t. j. nezabraňuje tomu, ač by mohl. Uvésti v pokušení, mluví-li se o Bohu, znamená pokušení dopustiti. Pokušení jest mnohdy požehnáním. Lidé často pláčí, když by měli jásat, a často jásají, když mají plakati.

Mnohé, co pokládáme za zlo, jest v jasném a pravém světle dobrodiním a požehnáním. Největší dobrodince často pokládáme za své úhlavní nepřátele. Otec miluje dítě i když je trestá; metlu dává mu do ruky opravdová láska. Běda člověku, který nepoznal obtíží a zklamání a nenesl nějaký ten křížek utrpení.

Kdo vkládá v šestou prosbu přání a myšlenky, aby byl ušetřen vůbec každého utrpení, nemodlí se v duchu Kristově. Taková prosba by znamenala: chci býti hodným, ale nechci podrobiti zkoušce svou vnitřní hodno-

tu; chci býti šlechtným člověkem, ale nechci podati důkazů mravní zdatnosti; chci býti mravním hrdinou, ale má vnitřní síla nesmí býti zkoušena.

Pokušení není jen dráždění k zlému, ono jest také zkouškou v dobrém, výstrahou, upozorněním, napomenutím, vyburcováním sil k záchrane duše, probuzením toho nejlepšího, co v člověku dříme. Právě ve dnech zlých ukazuje se mravní síla člověka, jeho věrnost a spolehlivost, jeho charakter. Není rozumné ani křesťanské bédovati a ztráceti hlavu a naději, dopustí-li na nás Bůh pokušení, byť i nastával boj velmi těžký a kříž příliš tížil. I Kristus musel trpěti a tak vejíti do slávy své. Pravá životní moudrost učí v pokušení spínati ruce k Bohu s pokorou a volati s apoštolem: »Souženými se honosíme vědouce, že soužení působí vytrvalost, vytrvalost osvědčení se, osvědčení naději, naděje však nezahanbuje« (Řím. 5, 3—4). Dvě moci zápasí o královskou důstojnost v člověku: jedna jest shůry, druhá z této země; jedna mluví řečí nebe, druhá řečí těla. Stojí proti sobě jako anděl a zvíře. V člověku je rozpor mezi duchem a tělem. Každý člověk jest rozeným bojovníkem, každé srdce bojištěm, bez boje není jediného

dne ani hodiny. Anděl hledí k nebi, hledá »těch věcí, které jsou svrchu, kde jest Kristus, sedě na pravici Boží« (Kol. 3, 1). Zvíře hledí k zemi, hledá a nalézá své nebe v prachu země, v požitcích z darů této země. Anděl úzkostlivě poslouchá hlasu nebe, hvězda, kterou následuje, jest vůle Boží; zvíře poslouchá temných pudů těla. První starostí anděla jest starost o nesmrtelnou duši, jedinou a nejdůležitější snahou zvířete jest tělo a péče o tělo.

Jistě i anděl přeje tělu a uznává jeho práva, vidí v tělu a ctí v něm přisbytek nesmrtelné duše. Jako král z Boží milosti nedá si vzíti vládu nad tělem, jménem Božím požaduje od těla poslušnost a oběti. Žádá velitelsky: Uč se odříkání, nechceš-li býti věčně otrokem, hračkou vášní a pudů! Uč se trpěti, což jest cesta k hrdinství! Věčné naříkání a hubování na zlý osud vychovává zbabelce a slabochy. Uč se ovládati sama sebe, nechceš-li býti zničen tyraní vrtochů a chvilkových nálad!

V poslušnosti k hlasu anděla spočívá vlastní velikost a důstojnost člověka, jeho ideál a jeho svoboda. Bohu sloužiti znamená panovati. V neposlušnosti k andělu spočívá kletba, chudoba, slabost. Tato neposlušnost

jest nejbezpečnější cesta ku porobě, k otroctví zlého ducha. Nesmíme nikdy zapomínati, že velikost a důstojnost člověka, jeho štěstí a spása, jest v životě odříkání a bojů.

Nejlepší a nejbezpečnější ochrana proti neřestem jest a zůstane pevná vůle. Proto musí býti heslem pro výchovu mravně dobrého a silného pokolení více vůle, energie, stálosti.

Nikdy se nepopírala existence zlého ducha (pokušitele) tak slavně a pyšně jako dnes, ale také nikdy neměl pod svými prapory tolik přívrženců jako dnes. V legiích kolem nás mohli by táhnouti ti, které hanebně svedl, ze světlých výšin ctností do propasti hříchů strhl, kterých nelidsky využil a otroky své vůle učinil. Proto jako povýšená ruka Boží výstražně a vážně ukazuje na tohoto příšerného nepřítele lidstva šestá prosba: A neuvod' nás v pokušení.

Úloha pokušitele není ve světě ještě dohrána. Kristus mu sice vzal vládu nad světem, ale ponechal mu moc pokoušeti lidi. Svržením do pekelných propastí neztratil ďábel ničeho ze svých velikých darů ducha, zůstal mu veliký rozum a mocná vůle. Sahá-li jeho moc potud pouze, pokud to dovolí Boží vůle, může přece jeho moc přivésti člo-

věka k pádu a smrti, nevolá-li tento ku pomoci nebeské moci, když jest pokušením ďábelským ohrožen.

Šestá prosba jest Bohem samým doporučené volání o pomoc Boží, o nebeské světlo, které osvětluje ďábelskou lest, o sílu s výsosti, která trhá jeho osidla; tato prosba jest hlasitý křik dítek Božích ohrožených mocnostmi pekla o pomoc, aby ruka Boží je chránila před zlobou a úklady ďábla, aby Boží oko nad nimi bdělo v temných nocích nebezpečí, aby Boží láska a milost je chránily před pádem do propasti hříchu.

Přišlo peklo na zem, nebo země se stala peklem? Jisto jest, že duch pekla slaví pravé orgie. Řeč pekla stává se řečí širších a širších kruhů. Duch lži posměšně a rouhavě vrhá své jedovaté šípy na vše, co připomíná Boha a jeho svaté. Duch nenávisti vypověděl na všech frontách válku milosrdenství a lásce. Duch nemravnosti se šíří a působí hrozné spousty v jednotlivcích, rodinách i národech. Pohoršení jest na denním pořádku a způsobuje děsné spousty. Nešetří ani nejmenších.

Nemá-li šestá prosba Otčenáše býti lží na rtech našich, musíme se tázati: Co mohu učiniti proti hroznému zlu pohoršení?

Apoštolát temnosti přikazuje velitelsky a neúprosně apoštolát světla, apoštolát lásky, která chrání a zachraňuje, varuje, napomíná, modlí se. Spolky, které nekonají práce apoštolské ve službě katolicismu, nerozumějí době, nemají práva žítí. Katolíci, kteří nemají ducha apoštolského, který chrání a zachraňuje a polepšuje, zapřeli svou víru. Veliká jest jejich odpovědnost!

Pokušení ke hříchu a hřích sám není jedno a totéž. Pokušení, odpíráme-li mu statečně, hříchem není.

Prosíme Boha, aby nás chránil pokušení, které by bylo nad naše síly.

Pokouší nás ďábel, tělo (zlé žádostivosti), svět (zlí lidé).

Ale zbav nás od zlého! Člověk chce býti šťasten, touha po štěstí jest nejmocnějším hladem, který se v člověku ozývá. Tento hlad nedá se potlačiti, popříti, zahnatí. Jest člověku tak vlastní jako ptáku let, růži vůně, slunci světlo. Člověk považuje každého, kdo ohrožuje jeho štěstí, za nepřítele a každé ohrožení tohoto štěstí za zlo. Snad žádná prosba Otčenáše nevychází z hlubin srdce tak upřímně, opravdově a vážně, jako prosba: Ale zbav nás od zlého.

Jest skutečně všechno zlem, co za zlo pokládáme? Mnohá zla ve světle víry jsou docela něčím jiným než si myslíme. Víra ukazuje jejich cenu a význam, nabádá nás snášeti je trpělivě, podrobovati se tu nejsvětější vůli Boží. Sedmá prosba jest hlasité volání souženého dítěte k svému Otci, jehož oko otcovské bdí nad každým, i nad nejchudším ubožákem, jehož ruka každému přiděluje křížky a utrpení, odměny a tresty, jehož nekonečná moudrost se ukazuje i v utrpení, neboť ona jsou drahocennými a svatými prostředky výchovnými. I Kristus musel trpěti, aby vešel do slávy své.

Radujme se v souženích, volá každý kříž. Kolik lidí jen utrpení děkuje za vysvobození z krutého jáma hříchů! Kolik lidí muselo projíti mořem zármutku a bolesti, aby našli jiný svět, nad jehož vchodem oko víry vidí slova: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Kdo v utrpení pohlíží k nebi s klidem a důvěrou, to jsou praví učedníci Krista, ti jdou královskou cestou, bezpečnou cestou k nebi, nosí neviditelnou korunu vítězství.

Utrpení pozemská jsou krutá a tvrdá; hlasitě volají ku pomoci anděly lásky. Utrpení mají buditi lásku, která uklid-

ňuje a těší, tiší rány a hojí, pomáhá a obšťastňuje. Nejšlechetnější a nejčistší skutky z lásky jsou ty, které utrpení vyvolalo. »Kdybyste mluvili jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměli, jste jak měď zvučící a jako zvonec znějící.« Blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou.

Sedmá prosba chce vzbuditi pomocníky, když bratři a sestry jsou ve veliké nouzi; volá na kolbiště těšitele a rádce, když starosti a nesnáze mučí lidská srdce; chce otevřítí srdce lidská soucitu a slitování; chce otevřítí ruce a pozvednutí je k zmírnění bídy a k občerstvení. Pokud lidé lidem pomoci mohou, nesmí nás zarážeti, že Bůh hned na první výkřik o pomoc neotvírá své dávající a žehnající ruky. Pokud lidská moc může zlo zmírniti a odkliditi, jest hroznou odpovědností vzdalovati se této povinnosti Bohem chtěné a přikázané a drze prohlašovati, že Bůh má pomoci.

Křesťanství ukazuje nejkrásněji svou duši ve svaté službě lásky; křesťanská víra nejkrásněji triumfuje na nebeské půdě charity; nejkrásnější a nejhlasitější obhajoba hodnoty křesťanské víry a křesťanského života jest účinná láska k bližnímu. Charita nej-

lépe mluví o duchu Kristově, charita ukazuje, jakými jsme katolíky.

Největším a skutečným zlem jest hřích. Hřích jest jedovatý pramen, z něhož vycházejí černé proudy všech utrpení a starostí, bolestí a zármutků, z něhož má počátek všecko zlo i smrt. Hřích zaviňuje všecko zlo. Škodí jednotlivcům, rodinám, národům, neboť vždy plodí jen zlo. Hřichu nutno se báti více než smrti a hrobu. Bázeň před hřichem jest svatost. Nenávisť k hřichu jest láskou k ctnosti a Bohu. Hřích nutno zatracovati, neboť jej zatracuje i Boží spravedlnost. Kde přestává hřích, začíná nebe. Raději zemřít nežli zhřešiti. Raději býti položen do hrobu než býti příšerným sídlem těžkého hřichu.

Pomoc Boží a hřích, požehnání Boží a hřích, stojí proti sobě jako život a smrt, jako světlo a tma. »Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati, neboť co kdo bude sít, to bude i žítí. Kdo totiž rozsévá na svém těle, z těla také žnouti bude záhubu« (Gal. 6, 7—8).

Zbav nás od zlého. Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého. Největším a nejdůležitějším uměním jest umění dobře žítí a dobře umřítí. Pravá moudrost záleží v tom, získati si přátele a obhájce pro hodinu odplaty.

Prosíme, aby nás Bůh chránil od hříchu a věčného zatracení, poněvadž hřích jest největší zlo, a aby nás chránil i od časného zla, prospívá-li to k našemu spasení.

Amen — Dejž to Bůh!

Abychom spíše byli vyslyšeni, máme podle učení Církve svaté prositi o přímluvu anděly a svaté. Všecky anděly a svaté předčí Panna Maria svatostí a milostí, proto i její přímluva jest u Boha nejmocnější. Připojujeme tedy k Otčenáši hned Pozdravení andělské.

ZDRÁVAS MARIA, milosti plná, Pán s tebou; požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého, Ježíš. Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

VĚŘÍM V BOHA, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho; jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny; trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího; odtud přijde soudit živých i mrtvých. Věřím v Ducha Svatého; svatou Církev obecnou, svatých obco-

vání; odpuštění hříchů; těla vzkříšení; život věčný. Amen.

ANĎEL PÁNĚ zvěstoval Panně Marii, a ona počala z Ducha Svatého. Zdrávas . . .

I řekla Maria: Aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého. Zdrávas . . .

A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Zdrávas . . .

Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, a bychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se. Milost svou, prosíme, Pane, rač v mysli naše vlítí, a bychom, kteří jsme andělovým zvěstováním vtělení Krista, Syna tvého, poznali, skrze umučení jeho a kříž k slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Večer přidáváme za duše v očistci Otče náš a Zdrávas a připojujeme:

Odpočinutí věčné dejž jim, Pane. A světlo věčné ať jim svítí. Ať odpočívají v pokoji. Amen.

Slovo = Syn Boží, Ježíš Kristus.

ZDRÁVAS KRÁLOVNO, matko milosrdenství! Živote sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme vyhnaní synové Evy; k tobě vzdycháme lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I pro-

tož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, který je požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria.

POD OCHRANU TVOU SE UTÍKÁME, svatá Boží Rodičko; prosbami našimi nezhrdej v potřebách našich, ale ode všeho nebezpečení vysvoboď nás vždycky, ó slavná a požehnaná Panno Maria, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše; se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj.

POMNI, Ó NEJDOBROTIVĚJŠÍ PANNO MARIA, že od věků není slýcháno, bys koho byla opustila, kdo pod ochranu tvou se utíkal aneb o pomoc tě vzýval anebo za přímluvu tě žádal. Důvěrou touto jsa posilněn, k tobě, Panno panen a matko, spěchám, k tobě přicházím a jako lkající hříšník stojím před tebou. Ó matko Slova, slovy mými nepohrdej, nýbrž milostivě slyš a vyslyš mne. Amen.

ANDĚLE BOŽÍ, STRÁŽCE MŮJ, rač vždycky být ochránce můj, mne vždycky řiď a napravuj, ke všemu dobrému mne vzbuzuj. Ctnostem svatým mne vyučuj, ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj; tělo, svět, ďábla přemáhám,

na tvá vnuknutí pozor dávám. A v tom svatém obcování ať setrvám do skonání, po smrti pak v nebi věčně chválím Boha ustavičně. Amen.

MODLITBA RANNÍ.

Anděl Páně...

Bože můj! Věřím, že jsi mi přítomen. V nejhlubší uctivosti se tobě klaním. Věřím v tebe, protože jsi nekonečně pravdomluvný; doufám v tebe, protože jsi všemohoucí, nekonečně dobrotivý a milosrdný; miluji tě nade všecko, protože jsi nekonečně dokonalý a lásky nejhodnější. Děkuji tobě za všechna dobrodiní, která jsi mně kdy prokázal, a zvláště za to, že jsi mne i této noci tak milostivě opatroval.

Cokoli dnes budu mysliti a mluvit, cokoli činiti a trpěti, ať se děje ke cti a chvále tvé. Proto spojuji to všechno s úmyslem a zásluhami Ježíše Krista, Marie Panny a všech svatých a za oběť ti to přináším. Také snažně si žádám získati všechny odpustky, které svými modlitbami a dobrými skutky dnes získati mohu.

Činím také předsevzetí každého, zvláště mého obvyklého hříchu, bedlivě se varovati. Dej mi, Bože milost svou, bych toto předsevzetí svědomitě vyplnil.

Sladké Srdce mého Ježíše, dej, abych
tě více a více miloval!

Sladké srdce Panny Marie, budiž mou
spásou!

Svatý anděle strážce, svatý patrone
můj a všichni svatí a světice Boží,
orodujte za mne!

Otče náš — Zdravás — Věřím v Boha
— Anděle Boží — Sláva Otci i Synu
i Duchu Svatému, jakož byla na po-
čátku, i nyní i vždycky, a na věky
věkův. Amen.

Ježíši, všecko z lásky k tobě.

MODLITBA VEČERNÍ.

Vzpomeň, kolik lidí denně umírá, kolik lidí
denně se zmrzačí, jak mnozí strašně trpí!
Děkuj dobrotivému Otci nebeskému za vše
dobré i zlé!

Pane a Bože můj! Věřím, že jsi mi přítomen.
Klaním se tobě a děkuji ti za
všecka dobrodiní, která jsi mi dnes
prokázal na těle i na duši.

Teď zpytuj náležitě své svědomí, vzpomínej,
jak jsi konal své povinnosti stavovské
i náboženské, přemýšlej, co se Pánu Bohu
nemohlo líbiti, a vzbud' lítost:

Bože můj! Miluji tě nade všecko, proto-
že jsi svrchovaně dokonalý a nesko-
nale dobrý. A poněvadž tě miluji, lituji

srdčně všech svých hříchů a mám je v největší ošklivosti, neboť jsem jimi tebe, dobrotu neskonalou, rozhněval a urazil. S pomocí tvé milosti chci se opravdu polepšiti a tvou lásku zase získati.

V ruce tvé, Bože, poroučím tělo své i duši svou; tobě poroučím též svoje rodiče, příbuzné i dobrodince, živé i mrtvé.

Navštiv, Pane, milostivě náš příbytek a všechny úklady nepřítele daleko od něho odvrát; nechať v něm přebývají svatí andělové tvoji, by nás ostřížhali v pokoji, a požehnání tvé budiž nad námi vždycky. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Ó Maria, bez hřichu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme. Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou! Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním! Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má v pokoji s vámi odejde! Amen.

Desatero — Pod ochranu tvou — Vzbuzení víry, naděje a lásky.

MODLITBA ZA DOBRODINCE. Všemohoucí, věčný Bože, rač milostivě shlédnouti na dobrodince mé, kteří mi ve jménu tvém práce a chleba poskytují a jiná dobrodiní mi prokazují. Rač jim

za to hojně žehnatí, ve zdraví je i rodiny jejich zachovati, ode všeho zlého na duši i na těle i na majetku chrániti. Dejž, aby zde na zemi až do konce života v pravé víře, naději a lásce setrvali a po smrti za svou šlechtnost a dobročinnost věčné odplaty tvé dosáhli. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA SOUROZENCE A PŘÍBUZNÉ. Bože, jenž milostí svou svazek pokrevnosti a příbuzenství vážeš a vzájemnou láskou posvěcuješ, rač svým požehnáním obdařiti mé sourozence a příbuzné. Udržuj nás všechny v pravé jednotě a lásce, ve svatém pokoji a bohabojnosti. Dejž, ať bratrsky vespolek se snášíme a slabosti své si odpouštíme. Vzdal od nás ohyzdnou závist, hříšný hněv a mrzkou zlítnost, abychom těžká břemena tohoto života vespolek nesli, ochotně sobě pomáhali, vespolek se podporovali, ke ctnostem navzájem se pobádali a všichni jednou radostí věčné účastni se stali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA NEPŘÁTELE. Bože, milovníče a ochránce pokoje a lásky, dej všem mým nepřítelům pravý pokoj a lásku, a uděl jim odpuštění všech hříchů, mě pak mocně vytrhni z jejich nástrah. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA TRPĚLIVOST. Bože, jenž jsi trpělivostí Jednorozeného svého potřel pýchu odvěkého nepřítele, dej nám, prosíme, co on z lásky k nám trpěl, důstojně si připomínati a takto po příkladu jeho protivenství svá klidně snášeti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA POKORU. Bože, jenž se pyšným protivíš a milost dáváš pokorným, uděl nám ctnost pravé pokory, jejíž vzor Jednorozený tvůj věřícím na sobě ukázal, abychom nikdy vyvyšováním nevyzývali hněvu tvého, nýbrž spíše ponížením dosáhli darů tvé milosti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA ODPUSTĚNÍ HŘÍCHŮ. Bože, jenž nikoho nezavrhuješ, nýbrž pokáním i největších hříšníků v laskavé slitovnosti se usmiřuješ, shlédni milostivě na pokorné prosby naše a srdce naše osvěť, abychom přikázání tvá plniti mohli. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

K ZAPUZENÍ ZLÝCH MYŠLENEK. Všemohoucí a nejlaskavější Bože, shlédni milostivě na prosby naše a vysvoboď srdce naše od pokušení zlých myšlenek, abychom důstojným stánkem Ducha Svatého byli hodni se státi. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA CUDNOST. Spaluj ohněm Ducha Svatého ledví naše a srdce naše, Pane, abychom ti cudným tělem sloužili a čistým srdcem se líbili. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA LÁSKU. Bože, jenž činíš, že milujícím tebe všecko prospívá, dej srdcím našim neoblomný cit lásky své, aby touhy, jež tvým vnuknutím povstávají, žádným pokušením nemohly změněny býti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA DAR LÍTOSTI. Všemohoucí a nejlaskavější Bože, jenž jsi žíznivému lidu vyvedl ze skály pramen živé vody, vyveď z tvrdosti srdce našeho slzy zkroušenosti, abychom dovedli oplakávati hříchy své a zasloužili si pro milosrdenství tvé obdržeti jejich odpuštění. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA JASNÉ POČASÍ. Vyslyš, Pane, nás, kteří k tobě voláme, a jasné povětrnosti nám snažně prosícím uděl, abychom, kteří za hříchy své spravedlivě trpíme, pro vstříc nám přicházející milosrdenství tvé dobrotivost tvou pocítili. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA DEŠŤ. Bože, v němž žijeme, pohybujeme se a trváme, uděl nám příhodného deště, abychom přítomnou pomo-

cí dostatečně podporování jsouce, důvěrněji dychtili po věcech věčných. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

V ČAS HLADU. Dej nám, prosíme, Pane, zač zbožně prosíme, a hlad milostivě odvrát, aby srdce smrtelníků poznala, že takové metly i od hněvu tvého vycházejí i tvou slitovností ustávají. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

V RŮZNÝCH POTŘEBÁCH. Bože, útočiště naše a sílo, přispěj ke zbožným prosbám Církve své, sám jsa původcem zbožnosti, a uděl, abychom, čeho důvěrně žádáme, skutečně dosáhli. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

V SOUŽENÍ. Nepohrdni, všemohoucí Bože, lidem svým v utrpení volajícím, ale pro slávu jména svého souženým usmířen přispěj. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

MODLITBA ZA ROZŠÍŘENÍ VÍRY.

O Ježíši, dosud nezanikla ozvěna tvých slov, jimiž jsi ukázal na malý počet dělníků proti nesmírné žni: »Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo«.

Již uplynula tři století od založení díla, kterým se postarala Svatá Stolica o řádné a trvalé hlásání evangelia mezi

nevěřícími. Horlivost misionářů poslaných posvátným Sbořem pro rozšíření víry přinesla již mnoho ovoce: krev, prolitá před třemi sty lety prvním nadšeným bojovníkem byla prvotinou mučedníků tohoto posvátného Sboru a stala se semenem křesťanů.

Avšak přece ještě veliké množství národů jest obklopeno temnotou nevědomosti. Jak veliká část lidstva ještě sedí ve stínu smrti! Ach, jak jest bolestno srovnávati počet věřících s mnohem větším počtem nevěřících!

Takové přirovnání nás učí lépe oceňovati štěstí světla víry, jímž jsme vedeni na pozemské pouti, ale zároveň budí v naší duši vzpomínku na jiná božská slova: »Proste tedy Pána žni, aby poslal dělníky na žeň svou«.

Tys, Ježíši, pánem žni; žní jsi mnil množství lidstva. Proto tebe prosíme, abys rozmnožil počet ženců, misionářů, abys roznítil jejich horlivost a požehnal jejich přičinění, aby dobrá símě slova Božího přineslo hojného užitku, zrajícího pro stodoly nebeské.

Vyslyš, o Pane, tuto prosbu, kterou vysíláme z touhy, aby se rozšířilo svaté království tvé. A protože naše každodenní modlitba: »přijď království tvé« vychází více ze srdce než z úst, dej

sílu a vytrvalost našemu předsevzetí, jež ti zde předkládáme, že chceme podle svých sil a jak možno nejlépe zúčastniti se práce, aby se šířila svatá víra.

ZA VYPROŠENÍ SVATÉHO ŽIVOTA.

Milosrdný Bože, dopřej mi, abych toho, co se tobě líbí, horoucně si žádal, opatrně to zpytoval, pravdivě poznával a dokonale plnil k chvále a slávě jména tvého.

Bože můj, zříd můj stav; a čeho ode mne žádáš, abych činil, uděl, ať to poznávám; a dej, abych to vykonal, jak náleží a jak jest mé duši na prospěch. Dej mi, Pane Bože můj, abych v štěstí ani neštěstí neklesal, bych štěstím nezpyšněl, neštěstím nebyl zdrcen. Z ničeho ať se neraduji, leč co k tobě přivádí, z ničeho ať se nermoutím, leč co od tebe odvádí. Nikomu ať se nepřeji líbiti a neobávám se znelíbiti než tobě.

Ať mi, Pane, znicotní vše, co pomíjí, a ať přilnu ke všemu, co věčno jest. Ať mne mrzí radost, která jest bez tebe, a po ničem ať netoužím, co mimo tebe jest. Ať mne těší, Pane, práce, která jest pro tebe; a ať se mi protiví všecek odpočinek, který jest bez tebe.

Dej mi, Bože můj, ať srdcem svým k tobě směřuji, a ve svém klesání ať s úmyslem polepšení stále se kají. Učiň mne, Pane Bože můj, poslušným bez odporování, chudým bez sklíčenosti, cudným bez porušení, trpělivým bez reptání, pokorným bez přetvářky, veselým bez rozpustilosti, vážným bez zasmušilosti, čilým bez ledabylosti, bojícím se tebe bez zoufalství, pravdomluvným bez dvojakosti, dobré věci konajícím bez domýšlivosti, bližního napomínajícím bez vypínavosti, slovem i příkladem ho vzdělávajícím bez pokrytectví.

Dej mi, Pane Bože, srdce bdělé, jehož by žádná zvědavá myšlenka od tebe neodvedla; dej mi srdce ušlechtilé, jehož by žádná nízká náklonnost nestrhla; srdce přímé, jehož by žádný úmysl nenáležitý neodchýlil s pravé cesty; srdce pevné, jehož by žádné trápení nezlomilo; srdce svobodné, jehož by žádná naruživá náklonnost si nepodmanila.

Uděl mi, Pane Bože můj, rozum tebe poznávající, pilnost tebe hledající, moudrost tebe nalézající, obcování tobě se líbící, vytrvalost věrně tebe očekávající a důvěru s tebou posléze se shledávající. Dej, bych tresty tvými zde zkrušován byl v kajícínosti, tvých

dobrodiní na své pouti zakoušel v milosti, tvých radostí ve vlasti požíval v slávě. Jenž jsi živ a kraluješ Bůh po všecky věky věkův. Amen. (Sv. Tomáš Akvinský.)

O MÍLOST PLNITI VŮLI BOŽÍ.

Uděl mi, nejdobrotivější Ježíši, své milosti, aby se mnou byla a se mnou pracovala a se mnou až do konce setrvala. Dej mi, abych vždy toho žádal a to chtěl, co tobě jest příjemnější a co více se ti líbí. Tvá vůle budiž mou vůlí, a má vůle ať vždy se řídí tvou a s ní ať dokonale se shoduje. Budiž mi s tebou jednotné chtění i nechtění, a učiň, ať nemohu nic jiného chtítí nebo nechtítí, leč co chceš a nechceš ty. Amen.

ZA OBRÁCENÍ NEVĚŘÍCÍCH.

Věčný všech věcí způsobiteli, Bože, pomni duší nevěřících, duší tebou zplozených a k tvému obrazu a podobnosti stvořených. Ejhle, Pane, jimi na tvoji pohanu peklo se naplňuje. Pomni, že Ježíš, Syn tvůj, za jejich spasení nejhroznější umučení podstoupil. Nedopouštěj už, Pane, prosím, aby Synem tvým od nevěřících bylo pohrdáno, ale usmířen jsa prosbami mužů svatých a Církve, nevěsty tvého nej-

světějšího Syna, rozpomeň se na milosrdenství své, zapomeň modlářství a nevěry jejich a učiň, aby i oni jednou poznali toho, kterého jsi poslal, Pána našeho Ježíše Krista, jenž jest spasením, životem a vzkříšením naším, jímž to spasení a vysvobození jsme, jemuž sláva buď po neskonalé věky věkův. Amen. (Svatý František Xaverský.)

ZA VLAST.

Bože, Králi nebes a země, před jehož trůnem svatí a světice našeho národa v čele se svatým Václavem v hluboké pokoře poklekají a za vlast a národ náš neustále orodují, prosím tebe, abys na jejich přímlovu ráčil dobrotivě chrániti naši drahou vlast i náš národ všeho zlého, nám pak dal milost, abychom stále žili ve svornosti, bratrské lásce, pokoji a míru, a svatým životem zasloužili si života věčného. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

STŘELNÉ MODLITBIČKY

jsou snadné a duši velice prospívají, užívejme jich tedy hodně často!

Ježíši, všecko z lásky k tobě! — Raději zemřít nežli zhřešiti! — Všecko ke cti a chvále Boží. — Můj Ježíši, smilování! — Můj Ježíši, mé všecko! —

Můj Ježíši, má láska! — Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!

Křesťanský pozdrav:

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus — až na věky. Amen.

Nese-li kněz k nemocnému Tělo Páně:

Ježíši, tobě jsem živ; Ježíši tobě umírám; Ježíši, tvůj jsem v životě i smrti. Pane Ježíši, smiluj se nad ubohým hříšníkem a přijď ke mně, až já budu umíratí.

Zvoní-li hodinku:

Otče náš — Zdrávas — Odpočinutí věčné dejž jim, Pane. A světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v pokoji. Amen.

Potkáš-li pohřeb:

Bože, ať nezemru v těžkém hříchu.

Jdeš-li kolem kostela:

Pochválena a pozdravena budiž Největější Svátost Oltářní od toho času až na věky.

Před křížem:

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť svatým křížem svým svět jsi vykoupil.

Před jídlem:

Požehnej, Bože, nás i těchto darů, kterých ze štědrosti tvé požívati budeme.

Po jídle:

Děkujeme tobě, všemohoucí Bože, za všechna dobrodíní tvá. Amen.

Před prací:

Ježíši, všechno z lásky k tobě.

Po práci:

Děkuji tobě, dobrotivý Bože, žes mě svou pomocí provázel a chránil.

MŠE SVATÁ.

Mše svatá jest skutečná oběť, ve které se sám Ježíš Kristus obětuje nekrvavě (netrpí a neumírá) svému nebeskému Otci pod způsoby chleba a vína.

Mezi obětí na kříži a obětí Mše svaté není podstatného rozdílu, neboť v obojí oběti jest stejná oběť i stejný obětující kněz, totiž Ježíš Kristus. Rozdíl jest pouze ve způsobu obětování: na kříži se obětoval Kristus krvavě (trpěl a umřel), ve Mši svaté se obětuje nekrvavě.

Biskupové a kněží, kteří zastupují místo obětníka Krista, kteří jednájí jeho jménem, konají při Mši svaté totéž, co konal Pán Ježíš při poslední večeři: čtou ze svatého Písma (evangelium), obětují chléb a víno (obětování), proměňují tyto dary slovy Ježíše Krista (proměňování), sami požívají a věřícím podávají Tělo a Krev Ježíše Krista (přijímání). To jsou čtvři hlavní části Mše svaté.

Každý katolík jest povinen býti na celé Mši svaté pobožně každou neděli a každý zasvěcený svátek, a tato povinnost jest uložena pod těžkým hříchem!

Nábožná přítomnost na Mši svaté přináší duši hojnost požehnání. Je-li přítomnost na Mši svaté spojena s nějakou nepříjemností (vzdálená cesta, nečas, zima), jest zásluha naše tím větší, a tím i hojnější Boží požehnání.

Kněz při Mši svaté prosí: Přijmi, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvrněnou obětinu. Neříká: Přijmi, Petře, Jene, čímž se naznačuje, že Mše svatá se obětuje jedině Bohu. Říkáme-li, že Mše svatá se obětuje ke cti svatých, musíme tomu rozuměti tak, že obětí tou jedině Bohu podávanou, děkujeme mu za milosti svatým a skrze ně i nám udělené.

Mše svatá koná se na úmysl, bychom Boha náležitě ctili a chválili (oběť chvály); bychom Bohu za všechna dobrodíní děkovali (oběť díků); bychom spravedlnost Boží usmířili a milosti pravé lítosti a kajícínosti i odpuštění trestů za hříchy dosáhli (oběť smíření); bychom všechno dobré pro tělo i pro duši sobě i jiným vyprosili (oběť prosebná).

Pán Ježíš umřel na kříži za všechno lidstvo. Jeho oběť prospěla všem, živým i mrtvým. Moc její vnikla i do předpekli, kde spravedliví Starého zákona očekávali vykoupení. Nemohli býti v nebi, protože nebe od pádu Adamova bylo uzavřeno. Jen zavržencům oběť Kristova neprospěla. Jest tedy její užitek obecný, jen zavrženci jsou vyloučeni (duše v pekle).

Oběť kříže přinesla lidem převeliké užítky. Tato oběť obnovuje se ve Mši svaté, proto

Mše svatá, jsouc obnovou oběti kříže, přináší lidem tytéž užitky.

Oběť krvavá na kříži obětovala se ve jménu všech lidí a za všechny lidi: za živé i za mrtvé v předpekli; jen zavrženým neprospívala. Mše svatá, oběť nekrvavá, podává se ve jménu všech, ve jménu veškeré Církve; jí nejen obětující kněz, ale celá Církev Boha chválí, Bohu děkuje, Boha prosí, Boha smiřuje. Zásluhy umučení a smrti Páně přivlastňují se tu veškerému lidstvu, hlavně však údům Církve katolické, živým i mrtvým v očištění, Církvi bojující a trpící; jen zavrženým oběť ta neprospívá. To jsou užitky Mše svaté obecné.

Oběť na kříži některým lidem zvláště prospívala (Panna Maria, lotr kající, pohanský setník), a tak i Mše svatá některým lidem zvláště prospívá. To jsou užitky zvláštní, které patří: knězi, který jí obětuje; těm, za něž jí kněz zvlášť obětuje; těm, kteří jsou jí nábožně přítomní.

Velmi ochuzuje svou duši, kdo může i ve všední den jít na Mši svatou a nejde. Připravuje se o zvláštní užitky Mše svaté! Jediná Mše svatá znamená více, než hromady zlata a stříbra, Boží požehnání více, než všechna lidská chvála a přízeň. Kéž by katolíci pochopili, jaký význam má Mše svatá a denně jí byli přítomní! A kéž by pamatovali Mši svatou na své drahé zesnulé a duše v očištění!

Mše svatá se slouží v kostele, s dovolením biskupa může se sloužit i pod širým ne-

bem a jinde. Sloužití ji může jen kněz v rouchu bohoslužebném. Nádoby (kalich, patena) musí být posvěceny. Formuláře Mše svaté jsou v Misálu.

Mešní roucha mají různé barvy (i těch si máme povšimnouti), které mají svůj význam. Barva bílá znamená duchovní radost, slávu a nevinnost; užívá se jí o svátcích Páně, Panny Marie, andělů, svatých panen a vyznavačů. Červená barva znamená planoucí lásku; užívá se jí o svátcích svatodušních, svatého kříže, sv. apoštolů (vyjma sv. Jana evangelistu), mučedníků a mučednic. Zelená barva znamená naději života věčného; užívá se jí o nedělích a všedních dnech po Zjevení Páně a po Svatém Duchu, nepřipadají na ně svátek některého svatého, jenž má svou barvu. Fialová barva značí touhu a pokání; užívá se jí v dobách a ve dnech kajících: v adventě, v postě, o suchých dnech, o vigiliích, ve dnech křížových, o svátku mláďátek a při některých svěceních. Černá barva značí smutek a užívá se jí na Velký pátek a při Mši zádušní.

Mše svatá je tichá, když kněz koná všechny modlitby potichu; zpívaná, když kněz u oltáře zpívá; slavná, když jest u oltáře více kněží.

Stupňové modlitby začíná kněz svatým křížem u stupňů oltářních. Skládají se hlavně ze žalmu 42. (všech žalmů jest 150) a z obecné zpovědi. Tento žalm se vynechává při Mši svaté zádušní a od neděle Smrtné do Zeleného čtvrtku, vyjma svátky, připadají-li v tuto dobu. Zname-

ním svatého kříže dává kněz najevo, že svaté jednání bude se díti ke cti a chvále Boží a že se bude obnovovati krvavá oběť kříže. Žalm 42. jest nejkrásnější projev pokory a důvěry v milosrdenství Boží. Nato hned hluboce skloněn říká obecnou zpověď, ve které vyznává před Bohem i přede všemi přítomnými svou hříšnost a na znamení lítosti bije se třikráte v prsa a prosí, by se blahoslavená matka Boží, všichni svatí a všichni přítomní u Boha za něho přimlouvali. Totéž činí ministrant ve jménu všeho shromážděného lidu. Potom vystupuje po stupních k oltáři a prosí Boha za odpuštění hříchů a svatých za přimlouvku, zvláště pak těch, jejichž ostatky jsou v oltáři uloženy. Při těch slovech líbá oltář v místech, kde jsou tyto ostatky, aby dal najevo úctu a důvěru k svatým, jejichž ostatky tu jsou.

Na straně epištolní modlí se Vstup (introit). Jest to obyčejně část žalmu, dříve to býval celý žalm, který zpíval chór, když biskup s kněžstvem se ubíral k oltáři. Introit vyjadřuje vždy základní myšlenku církevní doby nebo slavnosti, která se právě koná.

Po introitu uprostřed oltáře modlí se kněz Kyrie. Volá třikráte střídavě s ministrantem o smilování a milosrdenství slovy: Kyrie eleison — Pane, smiluj se nad námi; třikráte: Christe eleison — Kriste, smiluj se nad námi; třikráte: Kyrie eleison — Pane, smiluj se nad námi. Jest to krátké vzývání tří božských osob.

V tom okamžení naplní se srdce jeho i všech přítomných živou nadějí, že Bůh ráčí se nad nimi smilovati, a počne z vděčné radosti velebiti Boha andělským chvalo- zpěvem: Gloria in excelsis Deo (Sláva na výsostech Bohu). Jest to nadšený chvalozpěv ke cti Boha trojjediného, který se počíná slovy, jež pěli andělé nad Betle- mem při Narození Páně. Gloria jest projev radosti, proto se vynechává při Mši svaté zádušní a slouží-li kněz Mši sv. v barvě fialové, značíci kajicnost.

Po Gloria líbá oltář na osvědčení lásky k Pánu Ježíši a svatým, obrátí se k lidu a vztáhnuv ruce jako k bratrskému objetí všech přítomných praví: Dominus vo- biscum (Pán s vámi). Ministrant jménem lidu odpovídá: Et cum spiritu tuo (I s du- chem tvým). Vzájemně si vyprošují milost a požehnání Boží.

Na straně epištolní kněz vyzývá lid, aby se s ním modlil (o rem us) a sám se modlí s rukama pozdviženýma jednu nebo více modliteb, jimž se říká kolekty, poněvadž zahrnují všecko, oč věřící v ten den Boha prosí. Jsou tedy pro každou Mši svatou zvláštní.

Epištola bývá také pro každou Mši zvláštní. Obyčejně jest to výňatek z někte- rého listu apoštolského (epistula, epištola). Někdy se také čte některé místo ze Staré- ho zákona, nebo ze Skutků apoštolských. Po přečtení epištoly říká lid ústy mini- strantovými: Deo gratias (Bohu díky), což se děje na poděkování, že nás Bůh ráčil

skrze proroky a apoštoly naučiti pravdám spasitelným.

Po epištole modlí se kněz zase některou kratičkou částku z Písma svatého, která k tomu dni neb svátku směřuje a graduale sluje. Tato modlitba podle doby církevní vyjadřuje buď radost neb lítost a zkroušenost. Za starých dob zpíval sbor po epištole žalm střídavě s předzpěvovatelem, jenž stál na stupních (gradus) oltáře; odtud jméno graduale.

V některé dny připojuje se ještě sekvence, t. j. píseň obsahu radostného nebo žalostného.

Kněz uprostřed oltáře skloněn modlí se, aby Bůh srdce i ústa jeho ráčil očistiti a čtení sv. evangelia jemu i přítomným spasitelným učiniti. Zatím ministrant přenáší Misál na druhou stranu na znamení, že zákon Páně byl přenesen od Židů k jiným národům země, kteří jej s radostí přijali. Na to kněz přistoupí ke knize a čte evangelium. Jest to kratičký výňatek z evangelí svatých: Matouše, Marka, Lukáše a Jana. Evangelium znamená radostnou zvěst. Obsahují tedy evangelia radostnou zvěst o příchodu toužebně očekávaného Spasitele, totiž o jeho zvěstování, narození, působení, učení, smrti, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení.

Při evangeliu stojíme a znamenáme se vždycky malým křížem, tedy na čele a na ústech a na prsou, abychom ty svaté pravdy měli na paměti, slovy je hájili a vyznávali, v srdci nosili.

Z úcty a vděčnosti k slovu Božímu políbí kněz po přečtení evangelia knihu, a lid na poděkování za obdržené naučení praví ústy ministrantovými: *Laus tibi, Christe* (Chvála tobě, Kriste).

Po evangeliu následuje *Credo* (Vyznání víry). Jest to vyznání víry niceno-konstantinopolské, protože bylo stanoveno na církevních sněmech v Niceji r. 325 a v Cařihradě (Konstantinopoli) r. 381. V tomto vyznání jest snesena v krátkosti celá víra Kristova a všechny hlavní články její. Tímto vyznáním kněz prohlašuje, že věří všem slovům sv. evangelia a tajemstvím, k jichž slavením se chystá. Při některých Mších svatých *Credo* se vynechává. Při slovech: *Et incarnatus est* (I vtělil se) kněz pokleká z úcty k tajemství vtělení Syna Božího. Při posledních slovech: *Et vitam venturi saeculi* (a života příštích věků) dělá kněz kříž, protože kříž nám otevřel bránu do života věčného.

Po *Credo* líbá kněz oltář a zdraví lid slovy: *Dominus vobiscum*.

Obětování jest krátká modlitba, která obsahuje jako introit myšlenku vztahující se ke svátku nebo církevní době. Jest tedy i tato modlitba při každé Mši svaté zvláštní. Dříve říkal se celý žalm, zatím věřící přistupovali a skládali obětní dary na oltář; z darů těch jedna část přicházela na oběť, druhá na podporu chudých a potřeby chrámu, třetí na výživu duchovenstva.

Kněz odhalí kalich, vezme do ruky patenu s hostií a drže ji ve výši, jako by ji po-

dával Bohu, prosí, aby Bůh přijal tuto oběť neposkvrněnou, kterou mu obětuje za hříchy své, za přítomné a za živé i mrtvé křesťany. Pak nalévá do kalichu víno a přimísuje několik kapek vody, což připomíná, že z boku Kristova vyšla krev a voda, a že v Ježíši Kristu jsou dvě přirozenosti, božská a lidská.

Při obětování máme svůj úmysl spojití s úmyslem kněze a Bohu se obětovati.

Za starých dob přinášeli věřící obětní dary a kněz je od nich přijímal. Mělo tedy umývání rukou význam praktický. Dnes má umývání rukou význam pouze obrazný, připomíná knězi i věřícím, že mají čistí na těle i na duši slaviti tuto oběť. Při umývání rukou modlí se kněz část žalmu 25. Navrátiv se doprostřed oltáře, modlí se k Nejsvětější Trojici, aby přijala tu oběť. Po této modlitbě políbí oltář, obrátí se k věřícím a vyzývá je slovy: Oráte fratres (modlete se, bratři) k modlitbě, aby jejich společná oběť Bohu se líbila.

Secreta (tichá modlitba). Kněz se jí modlí potichu. Obsahem podobají se sekrety kolektám a jest jich tolik, kolik bylo kolekt. Končí slovy: per omnia saecula saeculorum (po všechny věky věkův). Těmi slovy zároveň se počíná

praeface (předmluva) k další, nejdůležitější části Mše svaté, totiž proměňování. Jest to velebná modlitba díky a chvály. Skládá se ze tří částí. Střední je proměňovací podle doby a svátků, ostatní části jsou

vždy stejné. Praefací jest 14 a jedna při Mši svaté zádušní. V praefaci vybízí kněz přítomné, aby spojili hlasy své s hlasy andělů a vzdávali Bohu slávu a díky, a ku konci říká Sanctus: Svatý, svatý, svatý.

Modlitby od sanctus až k přijímání slují Kánon mešní (pravidlo) a nikdy se nemění. Kněz pozdvihuje ruce i oči k nebesům, sklání se hluboce před oltářem, líbá jej, čímž dává najevo vroucí pobožnost, žehná třikráte obětní dary křížem prose za milostivé jich přijetí a poroučí do milosti a milosrdenství Božího všecky živé (vzpomínka na živé), zvláště papeže, biskupa a všecky ty, za které si umínil se modliti, jakož i všecky přítomné. Aby modlitba jeho byla spíše vyslyšena, připomíná Bohu zásluhy Panny Marie, sv. apoštolů a mučedníků, stavě svou modlitbu na jejich přímluvu. Vkládá ruce na obětní dary, žehná je třikráte znamením svatého kříže a prosí Boha, aby je ráčil proměnit v tělo a krev Pána Ježíše. Následuje proměňování. Přítomní mají se Pánu Ježíši pod způsoby chleba a vína klaněti, víru, naději a lásku vzbuzovati a hříchů svých litovati.

Po proměňování obětuje proměněné dary Bohu Otci, prosí Boha, aby milostivě přijal naši oběť, jako přijal kdysi oběť Abelovu, Abrahamovu a Melchisedechovu, a vzpomíná na mrtvé, přímlouvaje se za ně, aby jim Bůh dal sladké odpočinutí u sebe v nebi. K modlitbě za zemřelé připojí prosbu za všecky přítomné věřící, aby

Bůh ráčil býti milostiv i nám hříšníkům a jednou nás přijal do společnosti vyvolených.

Přípravou k svatému přijímání jest modlitba Páně »Otče náš« (Pater noster). Tuto modlitbu říká kněz hlasitě na znamení, že všickni přítomní mají díl v té modlitbě a oběti. V této modlitbě slovy Kristovými krátce vyslovujeme, co Boha uctívá a nám pomáhá. Potom rozlomí kněz svatou hostii na dvě polovice; pravou položí na patenu, z levé ulomí částečku a děláje jí tři kříže nad kalichem při slovech: »Pokoj Páně budiž vzdycky s vámi« spustí ji do kalicha. To se děje na znamení, že jak ve způsobě chleba, tak i ve způsobě vína, ač jsou při Mši svaté od sebe odděleny, jest přítomno Tělo Páně s Krví a Krev s Tělem. Potom se bije třikráte v prsa a prosí Ježíše, Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa, by nám byl milostiv a dal nám svůj pokoj. Při Mši svaté zádušní v prsa se nebije. a říká místo slov: »smiluj se nad námi« »dej jim odpočinutí, dej jim odpočinutí, dej jim odpočinutí věčné«. Pak říká, jsa skloněn a maje ruce sepjaté, tři překrásné modlitby, v nichž prosí Boha za pokoj a jednotu Církvě, za odpuštění hříchů svých a za milost hodného přijímání. Po těch modlitbách pokleknuv vezme do levé ruky Tělo Páně a bije se třikráte v prsa říká: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má. Uctivě přijímá Tělo Páně a sebrav

patenou částičky ze svaté hostie, které zůstaly na korporálu, přijímá Krev Páně. Při přijímání kněžském máme, nepřijímáme-li skutečně, přijímatí duchovně, t. j. mítí svatou touhu Tělo Páně, kdybychom mohli, skutečně přijmouti.

Vyčistí kalich a zahalí jej jako na počátku Mše svaté. Zahalením kalicha končí se kánon mešní.

Zatím ministrant přenese mešní knihu na stranu epištolní a kněz se modlí některý verš z Písma svatého, jemuž se říká přijímání (communio). Býval to dříve celý žalm, který byl zpíván, když věřící přijímali. Jest to obyčejně výňatek z Písma svatého, který se vztahuje k tajemství příslušného svátku.

Po communio Dominus vobiscum a následuje postcommunio neboli modlitba po přijímání. Obsahem i formou podobá se kolektě. Bývá jich tolik, kolik jest kolekt a sekret. Po postcommunio uprostřed oltáře Dominus vobiscum a Ite, missa est (Jděte, jste propuštěni). Neříká-li se při Mši svaté Gloria, neříká kněz Ite, missa est, nýbrž vyzývá k další modlitbě slovy: Benedicamus Domino (Dobrořečme Pánu). Ministrant odpovídá: Deo gratias (Bohu díky). Při Mši svaté zádušní se říká: Requiescant in pace (Nechť odpočívají v pokoji). Amen.

Skloněn nad oltářem, prosí kněz znovu, aby se Bohu líbila oběť, kterou právě skončil. Pak žehná lid slovy: Požehnej

vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn i Duch Svátý. Amen.

Po uděleném požehnání přistupuje kněz na stranu evangelní a říká pravidelně počátek evangelia sv. Jana, v němž překrásně jest vyjádřeno tajemství vtělení Syna Božího. Při slovech: »A Slovo tělem učiněno jest« pokleká na znamení úcty před tímto tajemstvím. Po evangeliu slovy Deo gratias (Bohu díky) děkuje ministrant jménem lidu Pánu Bohu za oběť Mše svaté.

Každý katolík má míti svou modlitební knihu. Ta mu má býti nerozlučným přítelem. Z modlitební knihy modlí se i doma i v kostele. I modlitby známé říká častěji z modlitební knihy, aby některá slova nevynechal nebo špatně neřikal!

Při vchodu do kostela ponecháme všechny světské myšlenky a starosti venku, v kostele myslíme jen na Boha a svou duši. Pokropíme se svěcenou vodou, což nám připomíná čistotu duše, poklekneme a zbožně říkáme: Pochválena a pozdravena budiž Nejsvětější Svátost Oltářní od toho času až na věky věků v. Modlíme se různé modlitby podle potřeby a připravujeme se na Mši svatou vzbuzením úmyslu.

Chci Pána Boha chváliti a velebiti, že mohu býti na Mši svaté, v níž se obětuje sám Syn Boží. Chci Pánu Bohu poděkovati za všechno, co denně prokazuje mně, rodičům, dobrodincům a

všem lidem. Chci Pána Boha prositi, aby ode mne i od nich všech odvrátil vše zlé a proto se chci i zbožně modliti, abych spíše byl vyslyšen.

Uděl mi, nejdobrotivější Ježíši, své milosti, aby se mnou byla a se mnou pracovala a se mnou až do konce setrvala. Dej mi, abych vždy toho žádal a to chtěl, co tobě jest příjemnější a co více se ti líbí. Tvá vůle budiž mou vůlí, a má vůle ať vždy se řídí tvou a s ní ať dokonale se shoduje. Budiž mi s tebou jednotné chtění i nechtění, a učiň, ať nemohu nic jiného chtítí nebo nechtítí, leč co chceš a nechceš ty. Amen.

Před zpívanou a slavnou Mší svatou v neděli kropí kněz oltář, sebe i lid svěcenou vodou a při tom zpívá:

A s p é r g e s m e,
Dómine, hyssópo, et
mundábor; lavábis
me, et super nivem
dealbábor.

Miserére mei, Deus,
secúndum magnam
misericórdiam tu-
am.

Glória Patri . . .

Osténde nobis, Do-

Pokrop mne, Pane,
ysopem, a budu o-
čistěn; obmyj mne,
a nad sněh zbělím.

Smiluj se nade
mnou, Bože, podle
velikého milosrden-
ství svého. (Ž. 50, 3.)

Sláva Otci . . .

Zjev nám, Pane, mi-

mine, misericórdiam
tuam. (Alleluja.)

Et salutáre tuum da
nobis. (Alleluja.)

Dómine, exáudi ora-
tiónem meam.

Et clamor meus ad
te véniat.

Dóminus vobíscum
Et cum spírítu tuo.

Orémus. Exáudinos,
Dómine sancte, Pa-
ter omnipotens, æ-
térne Deus: et mít-
tere dignéris sanc-
tum Ángelum tuum
de coelis; qui cus-
tódiat, fóveat, pro-
tegat, vísitet, taque
deféndat omnes ha-
bitántes in hoc ha-
bitáculo. Per Chris-
tum, Dóminum no-
strum. Amen.

V době velikonoční:

Vidi aquam e-
grediéntem de tem-
plo, a látere dextro,
alleluja: et omnes,
ad quos pervénit

losrdenství své. (A-
leluja.)

A spasení své nám
uděl. (Alleluja.)

Pane, vyslyš mod-
litbu mou.

A volání mé nechť
k tobě přijde.

Pán s vámi

I s duchem tvým.

Modleme se! Vy-
slyš nás, Hospodine
svatý, Otče všemo-
houcí, věčný Bože,
a rač seslati svaté-
ho Anděla svého s
nebe, jenž by stře-
žil, opatroval, chrá-
nil, navštěvoval a
bránil všechny, kteří
přebývají v tomto
příbytku. Skrze Kri-
sta, Pána našeho.
Amen.

Viděl jsem vodu,
a navytékala z chrá-
mu po pravé stra-
ně, alleluja. A vši-
chni, ke kterým vo-

aqua ista, salvi facti sunt, et dicent, alleluja, alleluja.

Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in saeculum misericórdia eius.

Glória Patri...

da ta došla, spase-ni jsou a praví, alleluja, alleluja.

Velebte Pána, neboť dobrý jest, neboť na věky trvá milosrdenství jeho. (Ž. 117, 1.)

Sláva Otci...

STUPŇOVÉ MODLITBY.

K. In nómine Patris, et Filii, et Spíritus Sancti. Amen.

Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

K. Ve jménu Otce i Syna i Duchu Svátého. Amen.

Vstoupím k oltáři Božsmu.

M. Před Boha, jenž je původcem radosti mé od mladosti mojí.

Žalm 42.

K. Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iníquo et dolóso é-rue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: qua-

K. Zjednej mi právo, Bože, a rozhodni při mou proti bezbožnému lidu; od člověka nespravedlivého a mstivého vysvobod mě.

M. Neboť tys, Bože, síla má! Proč mae

re me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

K. Emitte lucem tuam, et veritate tua: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei: ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

K. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

K. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

M. Sicut erat in principio, et nunc,

zapuzuješ, a proč smuten chodím, když mě souží nepřítel?

K. Sešli světlo své a pravdu svou; ty mne povedou a dovedou ke svatě hoře tvé a do stánků tvých.

M. I vstoupím k oltáři Božímu; před Boha, jenž jest původcem radosti mé od mladosti mojí.

K. Oslavovati tě budu na citeře, Bože. Bože můj. Proč se rmoutíš, duše má, a proč mne znepokojuješ?

M. Doufej v Boha, neboť opět budu jej oslavovati — spásitele svého a Boha svého.

K. Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému.

M. Jakož byla na počátku, i nyní i

et semper, et in
saecula saeculó-
rum. Amen.

K. Introíbo ad altá-
re Dei.

M. Ad Deum, qui
laetificat juventú-
tem meam.

Poněvadž jediným útočištěm naším jest
Bůh znamená se kněz svatým křížem a
praví:

K. Adjutórium nos-
trum in nómine Dó-
mini.

M. Qui fecit coelum
et terram.

K. Confíteor Deo
omnipoténti, beátae
Máriae semper Vír-
gini, beáto Michaé-
li Archángelo, be-
áto Joánni Baptis-
tae, sanctis Apósto-
lis Petro et Paulo,
ómnibus Sanctis, et
vobis fratres: quia
peccávi nimis co-
gitatione, verbo, et
opere: mea culpa,
mea culpa, mea má-

vždycky, a na věky
věkův. Amen.

K. Vstoupím k oltá-
ři Božímu.

M. Před Boha, jenž
je původce radosti
mé od mladosti mo-
jí.

K. Pomoc naše ve
jménu Páně.

M. Jenž učinil nebe
i zemi.

K. Vyznávám se Bo-
hu všemohoucímu,
blahoslavené Marii,
vždy Panně, sva-
tému Michaeli Ar-
chandělu, svatému
Janu Křtiteli, svatým
Apoštolům Petru a
Pavlu, všem Sva-
tým a vám, bratří,
že jsem zhřešil pře-
velice myšlením,
slovy a skutky:
(bije se třikráte v prsa)

xima culpa. Ideo precor beátam Mariam semper Vírginem, beátum Michaélem Archánge-lum, beátum Joán-nem Baptistam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, oráre pro me ad Dómi-num, Deum nostrum.

M. Misereátur tui omnípotens Deus, et dimíssis peccátis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam.

K. Amen.

Teď říká ministrant totéž vyznání hříchů pouze místo slov: a vám, bratří, — a vás, bratři, ... říká: a tobě, otče, — a tebe, otče, ...

K. Misereátur vestri omnípotens Deus, et dimíssis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.

svou vinou, svou vinou, svou převelikou vinou. Proto prosím blahoslavenou Marii, vždy Pannu, svatého Michaele Archanděla, svatého Jana Křtitele, svaté Apoštoly Petra a Pavla, všechny Svaté a vás, bratří, orodujte za mne u Pána, Boha našeho.

M. Smilujž se nad tebou všemohoucí Bůh a odpustě hříchů tvoje, uveď tě do života věčného.

K. Amen.

K. Smilujž se nad vámi všemohoucí Bůh a odpustě hříchů vaše, uveď vás do života věčného.

M. Amen.

K. Indulgéntiam, absolutiónem, et remissioném peccatórum nostrórum, tribuat nobis omnípotens et miséricors Dominus.

M. Amen.

K. Deus, tu convér-sus vivificábis nos.

M. Et plebs tua lætábitur in te.

K. Osténde nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutáre tuum da nobis.

K. Domine, exáudi oratiómem meam.

M. Et clamor meus ad te véniat.

K. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spírítu tuo.

Modleme se! Sejmi s nás, prosíme, Pane, nepravosti naše, abychom hodni byli do svatyně svatých vejíti s čistou myslí.

M. Amen.

K. Prominutí, roz-hřešení a odpuštění hříchů našich nechť udělí nám všemohoucí a milosrdný Hospodin.

M. Amen.

K. Bože, obrať se k nám a oživ nás.

M. A lid tvůj radovati se bude v tobě.

K. Zjev nám, Pane, milosrdenství své.

M. A spasení svoje nám uděl.

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

M. A volání mé nechť k tobě přijde.

K. Pán s vámi.

M. I s duchem tvým.

Prosíme tě, Pane, pro zásluhy Svatých tvých (líbá oltář), jejichž ostatky zde jsou, a všech Svatých, abys všechny moje hříchy prominouti ráčil. Amen.

VSTUP.

Shlédni, prosím, Otče nebeský s trůnu své velebnosti na mne bídného a nuzného, jenž se s důvěrou utíkám k tobě, Pánu nejvyššímu, lékaři nejmocnějšímu, pomocníku nejsilnějšímu. Dávám se zcela v tvou ochranu a prosím o milost a slitování.

KYRIE.

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

Christe, éleison. Kriste, smiluj se nad námi!

Christe, éleison. Kriste, smiluj se nad námi!

Christe, éleison. Kriste, smiluj se nad námi!

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

Kýrie, eléison. Pane, smiluj se nad námi!

GLORIA.

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Chválíme tě. Dobrořečíme tobě. Klaníme se tobě. Oslavujeme tebe. Díky vzdáváme tobě pro velikou slávu tvou. Pane Bože, Králi nebeský. Bože Otče všemohoucí! Pane, Synu jednorozený, Ježíši Kriste! Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce! Jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi. Jenž snímáš hříchy světa, přijmi prosbu naši. Jenž sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi. Neboť ty jediný jsi Svatý. Ty jediný jsi Pán. Ty jediný jsi Svrchovaný, Ježíši Kriste, se Svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

P á n s v á m i. I s duchem tvým.

MODLITBA.

Všemohoucí, věčný Bože, shlédni dobrotivě s nebeské výše na nás shromážděné před svatostánkem, odpust nám naše viny, a dej nám milost, abychom se vzájemně milovali, v utrpeních a bolestech trpěliví byli, a vše-

cko konali jedině ke cti a chvále tvé
a pro spásu duše své.

EPIŠTOLA.

Skrze patriarchy a proroky, skrze Krista a apoštoly, sděloval jsi, Otče nebeský, svým dětem nejsvětější vůli svou. Svaté pravdy tvé hlásá nám svatá Církev římskokatolická, založená jediným Synem tvým, Ježíšem Kristem. Uctivě a pokorně přijímám učení Církev svaté a chci podle něho po celý život svůj jednati. Rač chrániti svatou Církev naši a dej jí dobré kněze a moudré pastýře. Mně slabému dej, Bože předobry, milost, abych dobrý boj bojoval, víru si zachoval a dosáhl koruny slávy věčné.

EVANGELIUM.

Před evangeliem se kněz modlí: Očisť srdce moje a rty mé, všemohoucí Bože, jenž jsi rty proroka Isaiáše žhavým očistil uhlem; rač mne tak svým milostivým slitováním očistiti, abych důstojně sv. Evangelium tvé zvěstovati mohl. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Povstaň! Ježíši, nejlepší a nejspolehlivější Učiteli světa. Tvé učení jest svatá Pravda a přetrvá všecky věky

Nemůžeš klamati ani se mýlití. Proším o milost, abych slova tvá rád poslouchal, v Písmě svatém rád čítal, učení tvé dobře chápal, za evangelium se nestyděl a tak si získal lásky tvé.

CREDO.

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. I v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího a z Otce zrozeného před všemi věky. Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z Boha pravého. Zplazeného, neučiněného, jedné podstaty s Otcem; skrze něhož všechno učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebes. (Kněz pokleká.) I vtělil se Duchem Svatým z Marie Panny a člověkem se stal. Ukřižován také za nás, trpěl pod Pontským Pilátem a pohřben byl. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písem. A vstoupil na nebesa, sedí po pravici Otce a opět přijde se slávou soudit živé i mrtvé, jehož království nebude konce. A v Ducha Svatého, Pána a oživovatele, jenž z Otce a Syna vychází, jenž s Otcem a Synem je zároveň uctíván a oslavován, jenž mluvil skrze Proroky. A jednu, svatou, katolickou a apoštolskou

Církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů a očekávám vzkříšení mrtvých a života příštích věků. Amen.

Pán s vámi. I s duchem tvým.

OBĚTOVÁNÍ.

Při obětování chleba:

Přijmi, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvřěnou obětinu, kterou já, nehodný sluha tvůj, přináším tobě, Bohu svému živému a pravému za nescíslné hříchy, urážky a nedbalosti své a za všechny přítomné, jakož i za všechny věřící křesťany, živé i zesnulé, aby mně i jim prospěla k spasení pro život věčný. Amen.

Při nalévání vína do kalicha a mísení s vodou:

Bože, jenž jsi důstojnost lidské podstaty podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji obnovil, dej nám skrze tajemství této vody a vína státi se společníky Božství toho, jenž člověčenství našeho ráčil státi se účastným, Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Duchu Svatého Bůh, po všechny věky věkův. Amen.

Při obětování kalicha:

Obětujeme ti, Pane, kalich spasení, vzývajíce tvou milostivost, aby před tváří božské velebnosti tvé pro naši a celého světa spásu s vůní líbeznou se vznesl. Amen.

Kněz přináší v oběť sebe a přítomné:

V duchu pokory a se srdcem zkroušeným nechť jsme přijati tebou, Pane, a tak děj se dnes oběť naše před tváří tvou, aby se ti líbila, Pane Bože.

Žehná dary:

Přijď, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a požehnej tuto oběť, připravenou tvému svatému jménu.

UMÝVÁNÍ RUKOU.

Ž. 25, 6-12. Umyji mezi nevinnými ruce své a choditi budu kolem oltáře tvého, Pane. Abych slyšel hlas chvály a vyprávěl o všech dívech tvých. Pane, miluji krásu domu tvého a místo, kde přebývá sláva tvá. Nehubiž, Pane, s bezbožnými duši mou, s vražedníky život můj. Na jejich rukou lpí neřesti, pravice jejich plna jest úplatných darů. Já však v nevinosti své jsem kráčel;

spas mne a smiluj se nade mnou. Noha má stála na cestě přímé. Ve shromáždění chci tě oslavovati, Pane. Sláva Otci i Synu . . .

Uprostřed oltáře klade kněz sepjaté ruce na oltář a modlí se:

Přijmi, svatá Trojice, tuto oběť, kterou ti přinášíme na památku umučení, vzkříšení a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, a ke cti blahoslavené Marie, vždy Panny, svatého Jana Křtitele, svatých Apoštolů Petra a Pavla a těchto (jejichž ostatky jsou v oltářním kameni), jakož i všech Svatých, aby jim byla ke cti, nám pak ke spáse, a ti aby za nás orodovali ráčili na nebi, jejichž památku konáme na zemi. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Vyzývá věřící k modlitbě slovy: Oráte fratres.

Modlete se, bratři, aby moje i vaše oběť příjemnou se stala u Boha, Otce všemohoucího.

Ministrant odpovídá jménem lidu:

Nechť přijme Pán oběť z rukou tvých k chvále a slávě jména svého, jakož i k užitku našemu a veškeré Církve své svaté.

Kněz odpoví: Amen.

TICHÁ MODLITBA.

S modlitbami kněze a s jeho úmyslem spojuji modlitby a úmysl svůj a obětuji ti své tělo se všemi bolestmi a útrapami a svou duši se všemi žádostmi i myšlenkami. Nedej, dobrotivý Otče, aby vyhasl v duši mé oheň čisté lásky.

PŘEDMLUVA.

Per ómnia saecula
saeculorum.

Amen.

Dóminus vobíscum.

Et cum spírítu tuo.

Sursum corda.

Habémus ad Dómi-
num.

Grátias agámus Dó-
mino, Deo nostro.

Dignum et justum
est.

Po všechny věky vě-
kův.

Amen.

Pán s vámi.

I s duchem tvým.

Vzhůru srdce.

Máme k Hospodi-
nu.

Díky vzdejme Hos-
podinu, Bohu své-
mu.

Hodno a spraved-
livo jest.

Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče

všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho, skrze něhož velebnost tvou chválí Āndělé, koří se Panstva, chvějí se Mocnosti, nebesa a nebeské Síly, i svatí Serafové společným ple-
sáním oslavují; s nimi rač, prosíme, připustiti i hlasy naše, kteřížto u pokorném vyznávání pravíme:

Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosanna na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosanna na výsostech.

KÁNON MEŠNÍ.

Modlitba za Církev, její pastýře a údy.

Tebe tedy, nejlaskavější Otče, skrze Ježíše Krista, Syna tvého, Pána našeho, pokorně prosíme a žádáme, abys mile přijal a požehnal tyto dary, tato věnování, tyto svaté, neposkvrněné oběti, které tobě přinášíme zvláště za tvou svatou Církev katolickou, kterouž mírem obdařiti, chrániti, sjednotiti a řídití rač po celém okrsku zemském, zároveň se služebníkem svým, papežem naším N., biskupem naším N. i se všemi pravověrnými, jakož i katolické a apoštolské víry ctiteli.

Vzpomínka na živé.

Pomni, Pane, služebníků a služebnic svých N. a N. i všech vůkol stojících, jejichž víra jest tobě známa a povědoma zbožnost, za které ti přinášíme nebo kteří tobě přinášejí tuto oběť chvály za sebe a všecky své, za vykoupení duší svých, za naději spásy a bezpečnosti své, a kteří plní své sliby učiněné tobě, Bohu věčnému, živému a pravému.

Před proměňováním:

Ve společenství jsouce a památku uctívající především slavné vždy Panny Marie, Rodičky Boha a Pána našeho Ježíše Krista, ale i svatých Apoštolů a mučedníků tvých: Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše, Lina, Kleta, Klimenta, Xysta, Kornelia, Cypriana, Vavřince, Chrysogona, Jana a Pavla, Kosmy a Damiana i všech Svatých tvých, pro jejichž zásluhy a prosby rač udělití, abychom ve všem pomocnou záštitou tvou byli chráněni. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Při kladení rukou nad obětiny:

Tuto tedy oběť služebnosti naší, ale i veškeré čeledi své, prosíme, Pane,

abys usmířen přijal, a dny naše ve svém pokoji spravoval a kázal, abychom od věčného zatracení vysvobození a ke stádcí tvých vyvolených připočtění byli. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Při žehnání obětí:

Kterouž oběť, prosíme, rač ty, Bože, ve všem požehnanou, přivlastněnou, platnou, důstojnou a příjemnou učiniti, aby se nám stala Tělem a Krví nejmilejšího Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista.

Blíží se svatý okamžik, kdy Spasitel můj sestoupí na oltář, aby se znovu za mě obětoval. Slovy kněze, služebníka Božího, proměněny budou chléb a víno v Tělo a Krev Ježíše Krista. V pokoře klekám a snažně prosím: Otče nebeský, chraň i moji drahou vlast, žehnej i mým rodičům, dobrodincům, přátelům i nepřítelům. Odplat jim všem životem věčným a mně na přímluvu matky Boží a všech svatých i mého svatého patrona dej milost, abych hříchů svých náležitě litoval.

PROMĚŇOVÁNÍ.

Kněz béře do rukou chléb a pokračuje:

Jenž den před tím, než trpěl, vzal chléb do svých svatých a ctihodných rukou a pozdvihnuv oči k nebi, k tobě, Bohu, Otci svému všemohoucímu, díky tobě čině, požehnal, rozlomil a dal učedníkům svým, řka: Vezměte a jezte z toho všichni, neboť

TOTO JEST TĚLO MÉ.

Kněz pokleká, uctívá svatou Hostii, pak ji pozdvihuje vysoko nad hlavu, aby se jí i lid poklonil. Modlí se:

Pán můj a Bůh můj. Pozdraveno budiž, pravé Tělo Ježíše Krista, které za mne na kříži obětováno bylo! V nejhlubší pokoře klaním se tobě.

Ježíši, tobě jsem živ!

Ježíši, tobě umírám!

Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý! Amen.

Kněz sklání se nad kalichem a pokračuje:

Podobným způsobem, když bylo po večeři, bera i tento přeslavný kalich do svých svatých a ctihodných rukou, zase tobě díky čině, požehnal a dal učedníkům svým, řka: Vezměte a pijte z toho všichni, neboť

**TOTO JEST KALICH KRVE MÉ, NOVÉ
A VĚČNÉ ÚMLUVY — TAJEMSTVÍ VÍ-
RY — KTERÁ ZA VÁS A ZA MNOHÉ
VYLITA BUDE NA ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ.**

**Kolikrátkoliv toto činiti budete, na mou
památku budete činiti.**

**Kněz pokleká a uctívá přesvatou Krev
Kristovu a pozdvihuje i kalich vysoko nad
hlavu, aby se i lid poklonil přesvaté Krvi.
Modlí se:**

**Pozdravena budiž, přesvatá Krvi Ježíše
Krista, která za mne na kříži vylita by-
la! V nejhlubší pokoře klaním se tobě.**

**Ježíši, smiluj se nade mnou!
Ježíši, slituj se nade mnou!
Ježíši, odpusť mi hříchy mé! Amen.**

Po proměňování kněz pokračuje:

**Proto také pamětlivi jsouce, Hospodi-
ne, my, služebníci tvoji, ale i lid tvůj
svatý, jak blahého utrpení a zmrtvých-
vstání, tak i slavného nanebevstoupení
téhož Krista, Syna tvého, Pána našeho,
přinášíme přejasně velebnosti tvé
z tvých darů a údělů oběť čistou, oběť
neposkrvněnou, svatý Chléb života
věčného a Kalich trvalého spasení.**

Kněz prosí, aby Bůh milostivě přijal naši oběť:

Na něž s milostivou a vlídnou tváří rač shlédnouti a je sobě oblíbiti, jakož jsi sobě ráčil oblíbiti dary spravedlivého sluhy svého Abela a oběť praotce našeho Abrahama a onu svatou oběť, neposkvřněnou obětinu, kterou tobě přinesl nejvyšší kněz tvůj Melchisedech.

Pokorně tě žádáme, všemohoucí Bože: kaž, aby toto bylo rukama svatého Anděla tvého přeneseno na vznešený oltář tvůj před obličej tvé velebnosti božské, abychom, kdožkoliv z tohoto podílnictví na oltáři svatosvaté Tělo a Krev Syna tvého přijmeme, všelikým požehnáním nebeským a milostí naplnění byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

VZPOMÍNKA NA MRTVÉ.

Pomni také, Pane, služebníků a služebnic svých N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a odpočívají spánkem pokoje. Jim, Hospodine, a všem v Kristu odpočívajícím, abys místa občerstvení, světla a pokoje popřál, prosíme. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Kněz prosí i za hříšné služebníky, za nás:

I nám hříšným služebníkům svým, kteří doufáme v hojnost slitování tvých, rač uděliti nějakého podílu a společenství se svými svatými Apoštoly a mučedníky: s Janem, Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem, Felicitou, Perpetuou, Hátou, Lucií, Anežkou, Cecilíí, Anastasií a všemi svými Svatými, v jejichž společnost nás, prosíme, rač připustiti, ne jakožto cenitel zásluhy, nýbrž jakožto štědrý dárce smilování. Skrze Krista, Pána našeho.

Skrze něhož toto všecko dobré, Hospodine, vždycky tvoříš, posvěcuješ, oživuješ, požehnáváš a nám uděluješ.

Skrze něho, s ním a v něm jest tobě, Bohu Otci všemohoucímu, v jednotě Ducha Svatého všecka čest a chvála.

K. Po všecky věky věkův. M. Amen.

OTČE NÁŠ.

Modleme se! Rozkazy spasitelnými povzbuzeni a božským naučením vedeni, osmělujeme se prositi. Otče náš . . .

Zbav nás, prosíme, Hospodine, všeho zla: minulého, přítomného i budoucího; a na přímluvu blahoslavené a pře-

slavné vždy Panny, Rodičky Boží Marie, a tvých svatých Apoštolů Petra a Pavla, Ondřeje i všech Svatých (dělá patenou kříž od čela k prsům a políbí ji) uděl milostivě pokoje za dnů našich, abychom, přispěním milosrdenství tvého podporování jsouce, byli i hříchů vždy prosti a zabezpečeni přede vším zmatkem.

Skrze téhož Pána našeho, Ježíše Krista, Syna tvého.

Jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všecky věky věkův. M. Amen.

Malou částku sv. Hostie pouští do kalicha. Spasitel vzkříšený ukázal se apoštolům slovy: Pokoj vám.

Pokoj Páně budiž vždycky s vámi. M. I s duchem tvým.

Toto smísení a posvěcení Těla a Krve Pána našeho Ježíše Krista budiž nám přijímajícím k životu věčnému. Amen.

BERÁNKU BOŽÍ, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, uděl nám pokoje!

PŘIJÍMÁNÍ.

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi pravil Apoštolům svým: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, nehleď na hříchy mé, nýbrž na víru Církve své a rač jí podle vůle své udělití mír a jednotu, jenž jsi živ a kraluješ Bůh, po všechny věky věkův. Amen.

(Tato modlitba vynechává se při Mši svaté zádušní.)

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otce spolupůsobením Ducha Svatého smrtí svou svět oživil, sprost mne tímto svatosvatým Tělem a Krví svou všech nepravostí mých a veškerých běd a učiň, abych lnul vždy ke tvým příkázáním, a nedopusť, abych se kdy od tebe odloučil, jenž s týmž Otcem a Duchem Svatým žiješ a kraluješ Bůh, na věky věkův. Amen.

Požítí Těla tvého, Pane Ježíši Kriste, jež já nehodný odvažuji se přijmouti, nebudiž mi k odsouzení a zatracení, nýbrž pro dobrotivost tvou prospívejž mi k ochraně duše i těla a k vyléčení, jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všechny věky věkův. Amen.

Chléb nebeský přijmu a jméno Páně vzývati budu.

Kněz se bije třikráte v prsa a pokorně prosí:

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.

Zehnaje se svatou Hostií praví:

Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

Kněz na okamžik rozjímá o Nejsvětější Svátosti, odkrývá kalich, patenou sbírá s korporálu částičky, jež snad se udrobily od svaté Hostie, a setře je do kalicha. Při tom pronáší vroucí slova díků, jakož i touhy po přijetí Krve Páně.

Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mi udělil? Kalich spasení vezmu a jméno Páně vzývati budu. Chválu vzdávaje budu vzývati Pána a od nepřátel svých osvobozen budu.

Zehná sebe kalichem a modlí se:

Krev Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

Podává svaté přijímání věřícím. Kdo nepřijímá skutečně, má přijímat duchovně.

Můj Ježíši, věřím, že jsi zde skutečně přítomen. Miluji tě nade všechno. Má duše touží po tobě, a poněvadž tě nemohu přijmouti v Nejsvětější Svátosti,

přijď aspoň milostí svou do srdce mého.

Již tě objímám, již se s tebou spojuji, jako bys byl skutečně vešel do srdce mého. Zůstaň, prosím, při mně a nedovol, abych se od tebe v budoucnu odloučil.

Při čištění kalicha se kněz modlí:

Čeho jsme ústy požili, Pane, kéž čistou myslí pojmem a nechť z daru časného stane se nám lék věčný.

Nechť Tělo tvé, Pane, jež jsem požil, a Krev, kterou jsem pil, utkví v útrobách mých, a dej, ať nezůstane poskvina hříchů ve mně, ježž čisté a svaté občerstvily Svátosti, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Po přijímání modlí se kněz krátkou modlitbu *communio* a potom *postcommunio*.

COMMUNIO.

Veleben a chválen budiž Bůh, neboť činí s námi milosrdenství své.

P á n s v á m i. I s duchem tvým.

POSTCOMMUNIO.

Děkuji ti, Otče nebeský, že jsi mi opřál býti přítomnu při této nejsvětější oběti. Snažil jsem se přednésti tobě,

Pane a Bože můj, veškerá přání, bolesti i prosby své. Víím, že vše lidské jest nedokonalé, nedáš-li svého požehnání, a proto uctivě a pokorně prosím: Rač, Otče dobrotivý, prominouti nedostatky modlitby mé. Shlédni laskavě na mě prosícího a doplň svou milostí, čeho se mi nedostává. Slibuji opětně, že se chci a budu chrániti všeho zlého, v dobrém se zdokonalovati, abys rád přebýval v srdci mém.

P á n s v á m i. I s duchem tvým.

ITE, MISSA EST. (Jděte, jste propuštěni.)
Deo gratias. (Bohu díky.)

Skloněn před oltářem, prosí kněz znovu, aby se Bohu líbila oběť, kterou právě skončil:

Nechť se ti líbí, svatá Trojice, služba poddanosti mé a dej, aby oběť, kterou jsem já nehodný božské velebnosti tvé přinesl, tobě byla příjemná, mně pak a všem, za které jsem ji přinesl, aby pro tvé milosrdenství byla na odpuštění. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Před odchodem žehná lid:

Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn i Duch Svatý. Amen.

POSLEDNÍ EVANGELIUM.

Pán s vámi. I s duchem tvým. M.

Počátek sv. Evangelia podle Jana.

Na počátku bylo Slovo (Ježíš Kristus) a Slovo bylo u Boha a Bůh bylo Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně (Slovo), a bez něho nepovstalo nic z toho, co učiněno jest. V něm byl život, a ten Život byl světlem lidí a Světlo ve tmě svítí, a tma ho nepojala. Vystoupil pak jeden člověk, byv poslán od Boha, jméno jeho bylo Jan; ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o Světle, by všickni uvěřili skrze něho. On nebyl Světlem, nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo však Světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět. Na světě bylo, a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Kolikokoli však jej přijali, dal jim moc stát se dítkami Božími, těm totiž, kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného

od Otce, plného milosti a pravdy.
M. Bohu díky.

Slovo, druhá božská osoba, jest od věčnosti jako osoba od Boha odlišná (Slovo bylo u Boha) a s Bohem Otcem soupodstatná (Bůh bylo Slovo). Slovo bylo a jest Stvořitelem a Zachovatelem světa vůbec a Světlem lidí či zdrojem pravdy a ctnosti a z nich pocházejícího blaha lidského. V něm byl život, t. j. ono Slovo jest zdrojem a udržovatelem veškerého života, fysického i duševního, přirozeného i nadpřirozeného. Tma, t. j. lidstvo padlé po prvním hříchu. Ale tma ho nepojala, t. j. lidé po většině nepřijali podávaného světla pravdy, ani se jí neřídili, a proto klesali vždy hlouběji do bludův a nepravostí. Lidé po většině nepřijali světla toho, ale Slovo ono přece se osvědčilo, svědčiliť o něm proroci a zejména největší z proroků, sv. Jan Křtitel, jenž ukázal prstem na Slovo vtělené, na Ježíše Krista, a vydal o něm svědectví, že jest zaslíbený Vykupitel (Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa) a Syn Boží. Jan Křtitel nebyl oním světlem lidstva, nýbrž Slovo, jež osvětluje každého člověka, t. j. každému člověku na světě dává tolik milosti, kolik stačí, aby mohl býti spasen, kdyby jí použil. Slovo na světě bylo, a to již před svým vtělením, jako Stvořitel a Zachovatel všehomíra, mohl tedy svět, t. j. lidé poznati Slovo to i světlo pravdy jím projevované; ale svět ho nepoznal a ne-

uznal, ovšem nikoli bez viny své. Do vlastního přišel, t. j. do národa israelského, a to způsobem zvláštním jako Boho-člověk, a přece, až na jisté výjimky, nebyl od něho přijat. Byla tedy vina toho národa větší než ostatních. Tělem učiněno jest, t. j. vtělilo se, vzalo na sebe přirozenost lidskou, takže v druhé božské osobě bylo spojeno božství a člověčenství. Viděli jsme slávu jeho, totiž sv. evangelista Jan a ostatní apoštolové a mnozí jiní, viděli jsme tu jeho božskou velebnost, kterou dával najevo slovy i skutky, velebnost, která jest vlastní jednoroznému, soupodstatnému s Otcem Synu Božím.

Po Mši svaté modlí se kněz s lidem třikráte Zdravas a jednou Zdravas královno...

Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se! Bože, útočiště naše a sílo, shlédni milostivě na lid k tobě volající a na přímlovu přesvaté a neposkvrněné Panny a Rodičky Boží Marie, svatého Josefa, jejího snoubence, svatých apoštolů Petra a Pavla i všech svatých, vyslyš milostivě a dobrotivě prosby, které za obrácení hříšníků, za svobodu a vyvýšení svaté Matky Církve vysíláme. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Svatý Michaeli archanděle, braň nás v boji, proti zlobě a úkladům ďábla budiž nám záštitou! Nechť Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme; ty pak, kníže vojska nebeského, satana i jiné duchy zlé, kteří ku zkáze duší obcházejí, božskou mocí do pekla svrhni. Amen.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi! (Třikráte.)

Při svatém požehnání po Mši svaté poklekne na obě kolena, jeť na oltáři v Nejsvětější Svátosti skutečný a pravý Ježíš Kristus.

Panem de coelo praestitisti eis. Chléb s nebe dal jsi jim, ó Pane.

Omne delectamentum in se habentem. Všelickou líbeznost v sobě mající.

Modleme se! Bože, jenž jsi nám v předivné Svátosti památku svého umučení pozůstavil, popřej, prosíme, abychom svatá tajemství tvého Těla a Krve tvé tak velebili, bychom ovoce tvého vykoupení stále v sobě znamenali. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Při udělování svatého požehnání klečíme, uctivě skláníme hlavu, bijeme se pokorně v prsa a říkáme:

Pán můj a Bůh můj!

Ježíši, smiluj se nade mnou! Ježíši, sli-

tuj se nade mnou! Ježíši, odpust mi
hříchy mé!

V neděli a ve svátek máme také slyšeti
kázání a choditi na křesťanská cvi-
čení, abychom se ve víře utvrzovali (ká-
zání je slovo Boží) a svatým pravdám lépe
rozuměli. Nezanedbávejme odpoledních a
večerních pobožností, přinášejí duši mnoho
dobrého, máme-li dobrý úmysl a jsme se
zbožným srdcem přítomni.

VZÝVÁNÍ DUCHA SVATÉHO

děje se při různých příležitostech přede
Mší svatou, aby Duch Svatý přispěl nám
svými dary, osvítil rozum, dal sílu, pobož-
né srdce a bázeň Boží.

Veni sancte Spíritus — Přijď, ó Duše
přesvatý, pramen světla bohatý, sešli
v země dolinu! Sestup, Otče, ubohých,
dárce darů přemnohých, osvět srdcí
hlubinu!

Božský Utěšiteli, sladký duši příteli, v
tobě šťasten spočinu. Ty mne v práci
osvěžíš, ty mne v pláči potěšíš, v žáru
pozveš do stínu.

Připrav nám, svým věřícím, vroucně
tebe prosícím, sedmi darů hostinu. Od-
měnu dej za ctnosti, do věčné nás ra-
dosti uveď v blahou hodinu!

K. Sešli Ducha Svatého a stvoření bu-
dou.

Lid: A obnovíš tvář země.

Modleme se! Bože, který jsi srdce věřících osvícením Ducha Svatého vyučil: dejž nám v témž Duchu pravé věci smýšleti a z jeho ustavičného potěšování se radovati. Skrze Krista, Pána našeho.

**K. Pomoc Boží zůstávej vždy s námi.
Lid: Amen.**

TE DEUM LAUDAMUS (díkůčinění)

při různých příležitostech po Mši svaté a pobožnostech vyjadřujeme vroucí díky Bohu za přijatá dobrodíní. Děkuje se srdcem zkroušeným!

Bože, chválíme tebe, Pane, moc tvou velebíme, kterou zná zem i nebe, skutkům tvojim se divíme. Když se vše v světě mění, ty sám jsi bez proměny. Vše, co jen chválit může, Cherubíni, Serafíni, chválí tě, velký Bože! nebe, země měštěníni; ode všech býváš nazván: Svatý, svatý, svatý Pán.

Pane, smiluj, smiluj se, buď s námi tvé požehnání! Oč tě prosíme, staň se podle našeho doufání. Kdož v tě doufá samého, neopustíš žádného.

K. Dobrořečme Otci i Synu i Duchu Svatému.

Lid: Chvalme a vyvyšujme ho na věky.

Modleme se! Bože, jehož milosrdenství není počtu a dobroty nekonečný je poklad, nejmilostivější velebnosti tvé za udělené dary díky vzdáváme, smilování tvé vždy vzývající: abys, jenž prosícím, čeho žádají uděluješ, nás nikdy neopouštěl a budoucích darů svých hodnými učinil. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

K. Pomoc Boží zůstávej vždy s námi.

Lid: Amen.

Někteří vlažní katolíci se domnívají, že splnili církevní příkázání, když v neděli slyší přenos zpěvní z některého chrámu. Příkázání musí se vykládati přesně, ne podle libosti. Musíme slyšeti Mši svatou a musíme býti na Mši svaté celé a pobožně přítomni! To jsou nutné podmínky! Právě tak příkázání Boží: Pomni, abys den sváteční světil, musí se přesně vykládati. Světiti znamená Bohu sloužiti. Bohu sloužíme přítomností na Mši svaté, modlitbou, dobrými skutky a zdržováním se služebných prací.

Někteří rádi kritisují kázání a ukazují na osoby, které prý jsou míněny. Kněz káže slovo Boží, káže pro jiné, ale i pro sebe, aby jiným káže, sám nebyl zavržen. Přednáší pravdy svaté pro všechny! V každém kázání jest tolik, že si může každý vybrati, přemýšlí-li o svém životě. Zdržme se kritiky kazatele a jiných a kritisujme v první řadě sebe a své skutky! Jen sebepoznáním pokračujeme!

Marto, Marto, pečlivá jsi a znepokojuješ se ve mnoha věcech, ale jednoho jest potřebí. Co cení naše doba? Praktickou práci! Umění a zábavy! Sport! Nezapomínejme, že kultura těla, pozemské umění, technické výkony neznamenají nic před soudnou stolicí Boží. Tu platí zcela jiné výkony. Zda jsi věřil, komu jsi věřil a co jsi věřil. Jak jsi Bohu sloužil, co pro něho vykonal, kolik obětí přinesl, jak jsi se modlil a jiné pobožnosti vykonával, zda jsi byl každou nedělí a zasvěcený svátek pobožně na celé Mši svaté, co jsi vykonal z lásky k Bohu pro svého bližního, kolik slzí usušil, hladových nakrmil, kolik duší zachránil. Jednoho jest potřebí. Buďme rozumní a nezapomínejme při práci a radosti a sportu svých nesmrtelných duší. Buďme Martou, pracujme a konejme svědomitě své povinnosti, buďme i Marií, modleme se a služme Bohu celou duší!

DOBA VÁNOČNÍ.

Církevní rok jest stále znázorňování, pokračování a obnovování celého díla vykupitelského od jeho počátku v ráji až k poslednímu soudu. Začíná první nedělí adventní. Církevní rok dělíme podle tří božských osob na tři doby — vánoční, velikonoční a svatodušní — poněvadž při díle vykupitelském každá ze tří osob zvláštním dílem se zúčastnila.

Doba vánoční nám připomíná lásku Boha Otce, jenž z převeliké lásky k lidstvu jednorozeného Syna svého na svět poslal; doba velikonoční připomíná nezměrnou lásku Boha Syna, jenž nás svým utrpením a smrtí na kříži vykoupil; doba svatodušní lásku Boha Ducha Svatého, jenž na apoštoly sestoupil a od té doby skrze ně a jejich řádné nástupce v díle vykupitelském pokračuje a pokračovati bude až do konce světa, proto tato doba svatodušní trvá až do konce církevního roku. Středem každé té doby jest Boží hod; doba před Božím hodem sluje předhodí nebo příprava, která jest vzdálenější a bližší, a doba po hodu Božím sluje pohodí.

Doba vánoční trvá od první neděle adventní do neděle Devítník. Přípravou na Boží Narození (Boží hod vá-

noční) jest advent. Latinské slovo adventus znamená příchod. Značí tedy dobu přípravy na příchod Vykupitele. Advent má připomínati viditelný příchod Kristův; jeho zrození jako člověka; neviditelný či duchovní příchod jeho do našeho srdce milostí posvěcující a ve svatém přijímání; jeho příchod na konci světa k obecnému soudu.

Adventní liturgie Církve jest plná touhy, pokorné kajícínosti a vroucí lásky.

Na trojí příchod ukazují jasně mešní modlitby, zvláště epištoly a evangelia čtyř adventních neděl. Evangelium první neděle mluví o příchodu Krista k soudu; druhé o poslech Jana Křtitele ke Kristu, aby se otázali, je-li Mesiášem; třetí o poselství Židů k Janu Křtiteli s otázkou, kdo jest; čtvrté o Janově kázání a plamenné výzvě ku pokání. Po třetí neděli ve středu, pátek a sobotu jsou suché dni (kvatembr). V těchto dnech máme se horlivě modliti za kněze a kněžský dorost.

Advent jest doba kající, proto se užívá liturgické barvy fialové, která připomíná potřebu pokání a zároveň naději na odpuštění. Advent jest čas zapověděný, katolík nemá se zúčastniti tanečních zábav a hlučných radovánek. Kdož tak nečiní, prohřešují se neposlušností k matce Církvi a dávají pohoršení. Můžeme žíti mezi pohany, ale nesmíme žíti pohanskyl. K uskutečnění naší spásy přispěla Panna Maria svým Fiat (staniž se), proto se těší v adventě zvláštní pozorností tím, že

při Mši svaté se činí zvláštní připomínka Matky Boží. U nás po celý advent slouží se ke cti Bohorodičky Mše svatá v bílé barvě Rorate zvaná, poněvadž začíná slovy: Rorate coeli (Rosu dejte nebesa).

Modlitba. Bože, jenž jsi chtěl, aby Slovo tvé z lůna blahoslavené Panny Marie za zvěstování anděla tělo na sebe přijalo, popřej nám, pokorně tě prosícím, abychom, kteří ji vpravdě Bohorodičkou vyznáváme, její přímluvou u tebe podporováni byli. Skrze téhož...

Preface o Panně Marii: Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, a tebe o (Zvěstování, Navštívení, Nanebevzetí, Narození, Obětování, Neposkvrněném Početí, Probodění, Uctívání) blahoslavené Marie, vždy Panny, společně chválili, blahoslavili a velebili, kterážto i jednorozeného tvého zastíněním Ducha Svatého počala, i v ustavičné slávě panenství světu věčné světlo vydala, Ježíše Krista, Pána našeho, skrze něhož velebnost tvou chválí Andělé, koří se Panstva, chvějí se Mocnosti, nebesa a nebeské Síly, i svatí Serafové společným plesáním oslavují; s nimiž rač, prosíme, připustiti i hla-

sy naše, kteřížto u pokorném vyznávání pravíme: Svatý . . .

V době adventní vykonejme řádně svatou zpověď, přijměme pokorně Tělo Páně, a prosme vroucně za ty, kteří dosud světla evangelia nepoznali. Děkujme Nejsvětější Trojici, že se rozhodla pro naše vykoupení. Uvažujme o hrozné bídě lidstva před Kristem následkem hříchů, a děkujme Bohu, že jsme v té době nežili. Zpytujeme-li své svědomí, nalézáme dosti důvodu ku pokání, a zatoužíme se spravedlivými Starého zákona po Vykupiteli a jeho darech. Cvičme se zvláště v pokoře a vzbuzujme touhu po Vykupiteli. Za duchovní četbu hodí se životopisy svatých a spravedlivých Starého zákona. Modlíme se různec radostný.

MODLITBY O NEDĚLÍCH ADVENTNÍCH:

I. Vzbud', prosíme, Hospodine, moc svou a přijď, abychom z nebezpečí, jímž nás ohrožují naše hříchy, zasloužili tvou záštitou vytržení a tvým vykoupením spasení býti. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všecky věky věkův. Amen.

II. Pohni, Pane, srdce naše k připravení cest pro svého jednorozeného Syna, abychom příchodem jeho očistění na

duši, tobě sloužiti byli hodni. Jenž s tebou žije a kraluje . . .

III. Sluch svůj, prosíme, Pane, k prosbám našim nakloň a duše naší temnoty milostí svého navštívení osvět. Jenž jsi živ a kraluješ . . .

IV. Vzbud', prosíme, Pane, moc svou a přijď, a silou velikou nám přispěj, aby pomocí milosti tvé, co hříchy naše zdržují, shovívavé slitování tvé uspíšilo. Jenž jsi živ a kraluješ . . .

Dne 6. prosince jest památka sv. Mikuláše, biskupa, jenž slynul velikou dobročinností, proto i nadílka svatomikulášská. Dne 8. prosince jest zasvěcený svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie, který připomíná, že Bohorodička neměla hříchu dědičného. Vyžadovala tak důstojnost matky Boží.

Modlitba. Bože, jenž jsi neposkvrněným Početím Panny svému Synu důstojný příbytek připravil, prosíme, abys, jako jsi ji pro předvěděnou smrt téhož Syna od všeliké poskvrny uchoval, i nás její přímluvou očistil a k tobě dojíti nám dopřál. Skrze téhož . . .

Dne 24. prosince jest svatvečer (vigilie) Narození Páně. Pro všechny katolíky přísný půst. Ten den nazývá se štědrý den či večer, protože Bůh Otec byl k nám opravdu štědrý, když poslal na svět dávno slíbeného a toužebně očekávaného Vyku-

pitele. V chrámech i domácnostech stavíme jesličky (betlemy). V katolických rodinách konají u jesliček společné pobožnosti a zpívají vánoční písně. První jesličky stavěl sv. František z Assisi. O štědrém dnu slaví Církev svatá i památku Adama a Evy, že zaslíbení, jež jim Bůh po hříchu dal, splnilo se Narozením Páně.

Narození Páně (25. prosince) jest den veliké radosti, narodil se nám Spasitel. Každý kněz smí sloužiti tři Mše svaté. První Mše svatá slouží se o půlnoci (půlnoční, andělská), druhá na úsvitě (pastýřská), třetí před polednem (slavná).

Spasitel přichází na svět jako útlé dítě a položen jest do jesliček, abychom se nebáli k němu přiblížiti, a aby nás mohl v lidském těle vykoupiti.

Modlitba při první Mši svaté: Bože, jenž jsi tuto přesvatou noc jaseš pravého světla ozářil, dej, prosíme, abychom téhož světla, jehož tajemství jsme poznali na zemi, také radostí požívali v nebi. Jenž s tebou žije a kraluje...

Při druhé Mši svaté: Dej nám, prosíme, všemohoucí Bože, aby nové světlo vtěleného Slova tvého, jímž jsme ozářeni, v našem obráželo se díle, jako skrze víru plane v mysli. Skrze téhož Pána...

Při třetí Mši svaté: Popřej, prosíme, všemohoucí Bože, aby tělesné znovuzrození Jednorozeného tvého vysvobodilo nás, jež pode jhem hříchu staré otroctví drží. Skrze téhož Pána našeho...

Preface vánoční: Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, neboť tajemstvím vtěleného Slova nové světlo jasnosti tvé očím mysli naší zazářilo, abychom, poznávajíce Boha viditelně, jím uchvacování byli k milování neviditelných věcí. A proto s Ānděly a Ārchanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv slávy tvé, bez ustání říkajíce: svatý, svatý, svatý...

Dne 26. prosince je svátek sv. Štěpána, prvomučedníka, ukamenovaného pro víru v Ježíše Krista. Byl jedním z jáhnů, kteří pečovali o chudé.

Modlitba. Dej nám, prosíme, Pane, následovati, co uctíváme, abychom se učili i nepřátele milovati, ježto slavíme narozeniny toho, jenž i za pronásledovatele přimlouvati se uměl u Pána

našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh, na věky věkův. Amen.

Dne 27. prosince je památka sv. Jana, evangelisty, miláčka Páně. Po Mši svaté světívá se víno, že sv. Jan beze škody vypil otrávené víno. Následujícího dne jest památka Mládětek, betlemských pacholátek, které dal Herodes zavraždit, chtěje tak usmrtit i Pána Ježíše. Dne 31. prosince jest památka sv. Silvestra, papeže. Jest to poslední den roku občanského. Na poděkování Pánu Bohu za všechna dobrodíní v uplynulém roce koná se večer pobožnost s Te Deum laudamus. Katolík má Bohu vděčně poděkovat za vše dobré i zlé; vzbudit lítost nad svými hříchy; učinit dobrá a pevná předsevzetí; uvažovat o pomíjelnosti všeho pozemského.

Neděle mezi oktávem vánočním. Všemohoucí, věčný Bože, řiď činy naše podle zalíbení svého, abychom ve jménu milovaného Syna tvého hodni byli dobrými oplývati skutky. Jenž s tebou živ jest a kraluje...

Pán Ježíš osmého dne po Narození byl obřezán. Obřezkou stávalo se pachole údem národa vyvoleného, potomkem Abrahamovým. Pán Ježíš podrobil se obřezce, aby ukázal, že nutno šetřit zákonů, a aby dokázal, že má skutečné lidské tělo. To při-

pomíná svátek Obřezání Páně (Nový rok).

Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Marie lidskému pokolení udělil dar věčné spásy, dej, prosíme, abychom pocítovali, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme zasloužili obdržeti původce života, Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije ...

V neděli mezi 2. a 5. lednem slaví se svátek Nejsvětějšího Jména Ježíš. Nepřipadá-li v tu dobu neděle, slaví se ten svátek dne 2. ledna. Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti! Jméno Ježíš vyslovujeme jen s největší úctou a skláníme hlavu. Církev svatá v ten den uděluje plnomocné odpustky všem věřícím, kteří se řádně vyzpovídali, Tělo Páně důstojně přijímají, jsou přítomni na celé Mši svaté a pomodlí se na úmysl svatého Otce.

Modlitba. Bože, jenž jsi jednorozenného Syna svého Spasitelem lidského pokolení ustanovil a Ježíšem zvatí poručil, uděl milostivě, abychom, jehož jméno svaté uctíváme na zemi, toho i patření požívali v nebi. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého.

Svátek Zjevení Páně či svatých tří králů připomíná trojí událost: příchod mudrců od východu; křest Pána Ježíše v Jordáně;

první zázrak Ježíšův v Káni Galilejské. Pán Ježíš se zjevil pohanům, zastoupeným třemi svatými králi, zjevil se i židům jako Syn Boží a zaslíbený Vykupitel. Pohané a židé zastupovali všechno lidstvo. O vigílii tohoto svátku světlí v kostelích vodu, sůl a křidu. Voda se světlí na památku křtu Pána Ježíše a proměnění vody ve víno v Káni Galilejské. Posvěcenou vodou vykropujeme příbytky, aby v nich panovala čistota mravů a zbožnost; křidou píšeme na dveře příbytků jména svatých tří králů s letopočtem, abychom stále pamatovali na jejich horlivost a lásku k Pánu Ježíši.

Modlitba. Bože, jenž jsi dnešního dne Jednorozeného svého pohanům hvězdou vedeným zjevil, popřej mi-
lostivě, abychom, kteří jsme tě již věrou poznali, až k patření na krásu tvé velebnosti přivedeni byli. Skrze téhož Pána našeho...

Preface o Zjevení Páně: Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, neboť jednorozený tvůj v podstatě naší smrtelnosti se zjeviv, novým světlem své nesmrtelnosti nás obnovil. A proto s Ānděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv slávy tvé, bez ustání říkající: Svatý, svatý, svatý...

Na svátek Zjevení Páně světívá se zlato, kadidlo a myrha na památku darů, jež svatí tři králové přinesli a obětovali Pánu Ježíši, a abychom také my obětovali mu lásku (zlato), modlitbu (kadidlo) a utrpení (myrhu). Máme vzpomínati misionářů a práce jejich mezi pohany, modliti se za zdar díla jejich a podporovati je i peněžitými dary.

Po svátku Zjevení Páně následuje dvě až šest neděl, které nazýváme první, druhou atd. po Zjevení Páně. Počet těchto neděl řídí se podle toho, kdy připadají velikonoce; jsou-li velikonoce dříve, jest těch neděl méně; připadají-li velikonoce později, jest těch neděl více.

V neděli mezi oktávem Zjevení Páně jest svátek svaté Rodiny. Ježíš, Maria a Josef mají býti vzorem křesťanským rodinám, jak žítí podle vůle Boží a vychovávají děti. Poutem členů svaté Rodiny byla láska, ozdobou pokora, bohatstvím svatost a čistota. Dítě Ježíš jest nejkrásnější vzor všem dětem v poslušnosti a zbožnosti.

Modlitba. Pane Ježíši Kriste, jenž Marii a Josefovi poddán jsi, rodinný život nevýslovnými jsi posvětil cnostmi, dej, abychom za pomoci obou na příkladech svaté Rodiny tvé se učili a společenství s ní došli. Jenž žiješ...

První neděle po Zjevení Páně. Modlitby snažně prosícího lidu, prosíme, Pane, nebeskou dobrotivostí pro-

vázej, aby, co činiti jest, poznávali a k vyplnění poznaného dostávali sly. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

II. Všemohoucí, věčný Bože, jenž nebeské jakož i pozemské věci řídíš, snažné prosby lidu svého milostivě vyslyš a mír svůj našim časům uděl. Skrze Pána našeho...

III. Všemohoucí, věčný Bože, na naši bezmocnost milostivě shlédni a k ochraně naší pravici své velebnosti vztáhni. Skrze Pána našeho...

IV. Bože, jenž víš, že my, tak velikým nebezpečenstvím vystaveni, pro lidskou křehkost nemůžeme sami obstáti, uděl nám zdraví duše a těla, abychom to, co pro hříchy své zakoušíme, překonali pomocí tvojí. Skrze Pána našeho...

V. Rodinu svou, prosíme, Pane, ustavičnou dobrotivostí ochraňuj, aby, která jediné v naději na milost nebeskou spoléhá, tvou vždycky záštitou chráněna byla. Skrze Pána...

VI. Uděl, prosíme, všemohoucí Bože, abychom vždy rozumné věci uvažujeme, co tobě se líbí, i slovy plnili i skutky. Skrze Pána...

Vynechané neděle po Zjevení Páně se vsunují mezi 23. a 24. neděli po Svatém Duchu.

V době vánoční uctíváme dětství Ježíšovo. Cvičiti se máme v dětinné lásce k božskému Dítěti, dětinné nevinnosti a prostotě. Zpíváme vánoční písně, čteme o narození Pána Ježíše, příchodu pastýřů, mudrců, útěku Páně atd. Doporučuji písně zpívat i a také se modlit, jeť v nich velmi mnoho poučného, a konati pobožnosti u jeslíček. Čtyřicátého dne po Narození Páně (dne 2. února) jest svátek Obětování Páně či Očišťování Panny Marie.

Panna Maria nesla Ježíška do chrámu jerusalemského, aby jej podle zákona Mojžíšova jakožto prvorozeného Bohu obětovala. Stařec Simeon, osvícen Duchem Svätým, poznal v dítku zaslíbeného Vykupitele a nazval jej »světlo k osvícení pohanů a k slávě lidu svého israelského«. Před Mší svatou toho dne světlí se hromničky. S posvěcenými rozžatými svícemi koná se průvod kolem kostela, což připomíná cestu Panny Marie s malým Ježíškem do Jerusalema. Hromničky rozsvěcujeme při bouři a modlíme se, aby Bůh, Pán přírody, chránil nás i bližní všeho zlého. Rozsvěcujeme je také, když někdo umírá, aby duše jeho dostala se ke světlu, Ježíši Kristu.

Modlitba. Všemohoucí, věčný Bože, velebnost tvou pokorně vzýváme, abys tak, jako jednorozený Syn tvůj dnešního dne s podstatou našeho těla byl v chrámě tobě představen, i nás s očištěnou myslí sobě představil. Skrze téhož...

Dne 3. února je památka sv. Blažeje, biskupa a mučedníka. Na jeho přímluvu uzdraven chlapec, jemuž uvázla kost v hrdle. Po Mši svaté uděluje kněz svatoblažejské požehnání s prosbou, aby nás Bůh chránil nejen nemocí v hrdle, ale i každého jiného zla. Nepohrdejme tímto požehnáním!

Od svátku Očišťování Panny Marie uctíváme mládí Páně, jeho skrytý život. Cvičme se v sebranosti, nahlížeje do svého nitra, připomínejme si přítomnost Boží. Modleme se litanie k Nejsvětějšímu Jménu Ježíš.

Evangelia neděl po Zjevení Páně.

I. Když bylo Ježíšovi dvanáct let. Ježíš dvanáctiletý nás učí, že máme stále plnit vůli nebeského Otce. II. O svatbě v Káni Galilejské. První zázrak Ježíšův, jímž se počíná trvalé zjevování Ježíše a začínají zprávy o jeho veřejné činnosti. III. O uzdravení služebníka setníkovy. Vyznejme Pánu Ježíši svou slabost a hříšnost: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má. IV. O utišení bouře na moři. Pána Ježíše poslouchají vlny i větry. Učme se ve všem Boha poslouchati. V. O koukolu a pšenici. Podrobujme se rádi Boží Prozřetelnosti, která vše nejlépe řídí. Nereptejme zbytečně, je-li jinak, než jsme očekávali. VI. O zrně hořčičném. Važme si Církvě Kristovy, která nám dává převeliké milosti.

DOBA VELIKONOČNÍ.

Od neděle Devítník do Nanebevstoupení Páně. Předhodí velikonoční možno rozdělit na tři části: od neděle devítník do popeleční středy; od první neděle postní do neděle smrtelné; od neděle smrtelné do velikonoc. Doba ta má charakter sebranosti a pokání. Od neděle Devítník do popeleční středy máme se sebrati a připravit ku pokání, druhá a třetí část jest doba pokání a postu. Ku pokání má nás zvláště pobádati rozjímání o utrpení Páně.

Od Devítníku do popeleční středy jest předpostí (Devítník, první a druhá neděle po Devítníku). V poslední dny masopustu bývá v kostelích vystavena Nejsvětější Svátost a konají se před ní modlitby na usmíření Pána Boha za hříchy, kterých se v těchto dnech dopouštějí i lehkovážní katolíci. Máme se učiti odříkat se zbytečných pozemských radovánek, rozplameňovati v srdcích lásku k Spasiteli, abychom se důstojně připravili na pokání a půst.

Devítník. Prosby lidu svého, prosíme, Pane, dobrotivě vyslyš, abychom, kteří spravedlivě za svoje hříchy truchlíme, pro slávu jména tvého milosrdně vysvobozeni byli. Skrze Pána našeho ...

První po Devítníku. Bože, jenž vidíš, že na žádný svůj skutek nespoleháme, popřej milostivě, abychom přímluvou Učitele národů chráněni byli. Skrze Pána našeho...

Druhá po Devítníku. Prosby naše, prosíme, Pane, dobrotivě vyslyš: a nás, pout hříchu zproštěné, ode všeho protiventství ochraň. Skrze Pána našeho...

Církev svatá chce, abychom si v této době připomínali svoje otroctví v moci ďábla a zatoužili po svobodě dítek Božích a nebeském domově. Proto na místě Aleluja zpívá se tractus, neříká se při Mši svaté Gloria, neříká se Ite, missa est, nýbrž Benedicamus Domino.

Středou popeleční začíná půst. Připomínáme si půst Páně na poušti. Různé pobožnosti (křížová cesta, postní kázání) připomínají a připravují na utrpení Páně. Půst jest doba kající, Mše svatá v barvě fialové bez Gloria.

Modlitba. Uděl, Pane, věřícím svým, ať postní úctyhodnou slavnost s náležitou zbožností počnou a v nerušené oddanosti tráví. Skrze Pána našeho... Preface v postní době. Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž tělesným

postem neřesti potlačuješ, mysl povznášíš, ctnost uděluješ i odměny, skrze Krista, Pána našeho. Skrze něhož velebnost tvou chválí Andělé, koří se Panstva, chvějí se Mocnosti, nebesa a nebeské Síly, i svatí Serafíové společným plesáním oslavují; s nimiž rač, prosíme, připustiti i hlasy naše, kteřížto u pokorném vyznávání pravíme: Svatý, svatý, svatý . . .

Po Mši svaté uděluje kněz popelec. Posvěceným popelem z ratolestí o Květné neděli posvěcených dělá věřícím kříž na čele a říká: Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš. Tím nás Církev pobádá ku pokání a pokoře a připomíná smrt Spasitele i naši.

Čtyřicetidenním postem po příkladu Spasitele na poušti, jenž nás učil, jak a čím přemáhati tělo, svět a ďábla, žádost očí a pýchu života, chce nás Církev modlitbou a postem a almužnou učiniti silnými a vyzbrojiti pro odchod do věčnosti a Boží soud.

Modlitbou rozumíme všechny skutky zbožnosti. Častější návštěva Velebné Svátosti, pokud možno denní přítomnost na Mši svaté, duchovní četba, rozjímání o přehořkém utrpení a bolestné smrti Spasitele, pozorné poslouchání postních kázání, konání křížové cesty, hlavně svatá zpověď a svaté přijímání, jsou nejdůležitější prostředky k získání milosti Boží. Postem rozumíme všechny skutky umrtvování a sebezpřemáhání. Zdrželivost od masitých po-

krmů, jak to Církev nařizuje, zachovávání újmy podle předpisů Církyve z lásky a poslušnosti k Církví jako zástupkyní Boha, jsou skutky bohumilé a, konáme-li je ve stavu milosti, i záslužné. Almužnou rozumíme všechny skutky milosrdenství tělesné i duchovní. »Modlitba s postem a almužnou jest lepší, nežli schovávati poklady zlata; neboť almužna vysvobozuje od smrti, čistí hříchy a působí, že docházíme milosrdenství a věčného života.« Tak praví Duch Svatý v knize Tobiáš 12, 8—9.

UTRPENÍ PÁNA A SPASITELE NAŠEHO PODLE SV. EVANGELISTŮ.

Po večeři ve čtvrtek večer vyšel Ježíš s učedníky svými za potok Cedron do zahrady getsemanské na hoře Olivetské, jak bylo jeho obyčejem. Věděl však o tom místě i Jidáš, který ho zrazoval, neboť Ježíš scházel se tam často s učedníky svými.

A řekl jim: »Posedte tuto, až se pomodlím. Modlete se, abyste nevešli v pokušení.«

A pojav Petra a Jakuba a Jana, počal se rmoutiti a teskliv býti. Tu jim řekl: »Smutná jest duše má až k smrti! zůstaňte zde, a bděte se mnou.«

Poté vzdálil se od nich as na dohod kamenem a pokleknuv na kolena modlil se řka: »Otče, chceš-li, odejmi tento kalich ode mne, avšak ne má,

nýbrž tvá vůle se staň.« I ukázal se mu anděl s nebe a posiloval ho. A on ocitnuv se v úzkosti smrtelné modlil se snažněji, aby, možno-li, odešla od něho ta hodina. »Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne. Abba, Otče; všecko jest možné tobě, odejmi tento kalich ode mne: ale ne co já chci, nýbrž co ty.«

I stal se pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem.

A když vstal od modlitby a přišel ke svým učedníkům, našel je, ani spí od zármutku. I řekl jim: »Proč spíte? Vstaňte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.«

I řekl Petrovi: »Šimone, spíš? Nemohls bdíti jedné hodiny? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo slabo.«

A opět odešel modlil se říkáje slovo totéž: »Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, leč bych jej pil, staň se vůle tvá«. A navrátiv se našel, ani opět spí, neboť oči jejich byly obtíženy, a nevěděli, co by mu odpověděli. I nechal jich a odešel opět modlit se po třetí, táž slova říkáje.

Nato přišel k učedníkům svým a řekl jim: »Spěte již a odpočívejte; hle přiblížila se hodina, a Syn člověka bude vydán v ruce hříšníků. Vstaňte, pojed-

me! Hle přiblížil se ten, který mě zradí.«

A když ještě mluvil, přišel Jidáš iškariotský, jeden ze dvanácti, zrádce a s ním zástup veliký s meči a kyji poslání byvše od velekněží a zákoníkův a starších, a přišli i se svítilnami a pochodněmi. Dal pak jim zrádce znamení řka: »Kterého políbím, ten jest to; chopte se ho a veďte bezpečně.« A hned přistoupiv k Ježíšovi, řekl: »Zdráv buď, mistře.« A zulíbal jej. I řekl mu Ježíš: »Příteli, nač jsi přišel? Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?«

Ježíš pak věda všecko, co na něj mělo přijíti, vyšel jim vstříc a řekl jim: »Koho hledáte?« Odpověděli jemu: »Ježíše Nazaretského.« Řekl jim Ježíš: »Já jsem to«, ustoupili zpět a padli na zem. I otázal se jich opět: »Koho hledáte?« Oni pak řekli: »Ježíše Nazaretského.« Ježíš odpověděl: »Řekl jsem vám, že já jsem to. Hledáte-li tedy mne, nechte těchto, ať odejdou.« Aby se naplnilo slovo, které řekl: »Neztratil jsem nikoho z těch, které jsi mi dal.« Tu přistoupivše vztáhli ruce na Ježíše a jali ho.

ZAJETÍ PÁNA JEŽÍŠE.

Ti pak, kteří byli při něm, uzřevše, co nastává, řekli jemu: Pane, máme bítí

mečem? A hle jeden z těch, kteří byli s Ježíšem, vztáhl ruku, vytasil meč svůj a udeřiv služebníka veleknězova, uťal mu pravé ucho. Bylo pak jméno služebníka toho Malchus.

Ale Ježíš řekl: »Nechte, až potud.« I řekl Ježíš Petrovi: »Vtas svůj meč na jeho místo; neboť všichni, kteří berou meč, od meče zahynou. Nemám-liž pít kalich, který mi dal Otec? Či myslíš, že nemohu prositi Otce svého, a dá mi nyní více než dvanáct plukův andělů? Kterak tedy naplní se Písma, že musí se tak státi?« A dotek se ucha Malchova uzdravil je.

I řekl Ježíš k velekněžím a velitelům chrámovým a starším, kteří byli na něj přišli: »Jako na lotra jste vyšli s meči a kyji? Když jsem býval denně s vámi ve chrámě, nevztáhli jste ruky na mne, ale toto jest hodina vaše a moc temnoti.« Toto všecko se stalo, aby se naplnila Písma prorocká.

Tu všichni učedníci opustivše ho, utekli. Tu četa a tisícník a služebníci židovští jali Ježíše a svázali ho.

PÁN JEŽÍŠ PŘED ANNÁŠEM A KAIFÁŠEM.

I přivedli ho nejprve k Annášovi, neboť byl tchánem Kaifáše, kterýž byl nejvyšším knězem toho roku. Byl to onen

Kaifáš, který dal židům radu, že jest užitečno, aby jeden člověk umřel za lid. Potom ho odvedli k veleknězi Kaifášovi, kde zákoníci a starší se shromáždili. Velekněz otázel se Ježíše o jeho učednících a o jeho učení. Ježíš mu odpověděl: »Já jsem mluvil světu zjevně; já jsem učil vždy v synagoze a ve chrámě, kde všichni židé se scházejí, a tajně jsem nemluvil nic. Proč se mne ptáš? Zeptej se těch, kteří slyšeli, co jsem mluvil; ti vědí, co jsem já mluvil.« Když to pověděl, jeden ze služebníků, stoje tu, dal Ježíšovi políček říka: »Tak-li odpovídáš nejvyššímu knězi?« Ježíš mu odpověděl: »Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém; jestli však dobře, proč mne tepeš?«

I poslal jej Annáš svázaného k nejvyššímu knězi Kaifášovi. Velekněží a celá velerada hledali křivého svědectví proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt, ale nenalezli, ačkoli mnoho svědků křivých přistoupilo. Mnozí svědčili křivě proti němu, ale svědectví jejich se neshodovala. I povstali kteřísi a svědčili křivě proti němu říkouce: »My jsme ho slyšeli, an řekl: Já zbořím chrám tento rukou udělaný a ve třech dnech vystavím jiný, ne rukou udělaný.« Ale ani takto neshodovalo se svědectví jejich.

I postavil se velekněz doprostřed a otázal se Ježíše říka: »Nic neodpovídáš na to, co tito svědčí proti tobě?« Ale on mlčel a neodpověděl ničeho.

A když se rozednilo, sešli se starší lidu i velekněží a zákoníci a uvedše jej do své rady řekli: »Jsi-li ty Kristus, pověz nám to.«

I řekl jim: »Povím-li vám to, neuvěříte mi, otází-li se však také, neodpovíte mi, ani mně nepropustíte. Ale od této chvíle Syn člověka bude seděti na pravici moci Boží.«

I řekli všichni: »Ty jsi tedy Syn Boží?«

A on řekl: »Vy to pravíte, já jsem.«

I řekl mu velekněz: »Zapřísahám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží?« Dí mu Ježíš: »Ty jsi to řekl; avšak já pravím vám: od tohoto času užijete Syna člověka seděti na pravici Boží a přicházeti v oblacích nebeských.«

Tu velekněz roztrhl roucha svá a řekl: »Rouhal se! Což ještě potřebujeme svědků? Hle nyní jste slyšeli rouhání. Co se vám zdá?« A oni odpověděli: »Hoden jest smrti.«

Poté plivali na jeho tvář a bili jej pěstí, jiní poličkovali ho říkajíce: »Hádej nám Kriste, kdo jest to, který tě udeřil.« A mnoho jiného rouhajíce se mluvili proti němu.

PETRŮV PĀD.

Šel pak za Ježíšem Šimon Petr a jiný učedník. Tento učedník byl znám nejvyššímu knězi a vešel s Ježíšem do dvora nejvyššího kněze, ale Petr stál u dveří venku. I vyšel učedník druhý, jenž byl znám nejvyššímu knězi, a promluviv s vrátnou, uvedl tam Petra. Stáli pak tam služebníci a sluhové u ohně poněvadž byla zima, a ohřívali se; byl s nimi také Petr stoje a ohřívaje se.

A když byl Petr dole na dvoře, přišla tam jedna ze služebnic veleknězových a uzřevši Petra, an se ohřívá, pohlédla naň a řekla: »Také tento byl s nimi. Vpravdě jsi z nich; vždyť jsi také Galilejský«. Ale on zapřel přede všemi: »Neznám toho člověka. Nevím ani nerozumím, co pravíš«. A vyšel ven do předdvoří; a kohout zazpíval.

A když vešel do brány, uzřela ho jiná a řekla těm, kteří tam byli: »Také tento byl s Ježíšem Nazaretským«.

A krátce na to jiný uzřev ho řekl: »Také ty jsi z nich«. Ale Petr řekl: »Člověče, nevím, co pravíš«.

A po malé chvíli přistoupili okolostojící a řekli Petrovi: »Vpravdě i ty jsi z nich, neboť mluva tvá tě prozrazuje«.

Tu počal se proklínati a přísahati, že nezná toho člověka.

Dí mu jeden ze služebníků nejvyššího kněze, příbuzný toho, jemuž Petr uťal ucho: »Zdali jsem tě já neviděl s ním v zahradě?« On však počal se proklínati a přísahati: »Neznám toho člověka, o němž pravíte«. A hned kohout zazpíval po druhé. I obrátil se Pán a pohleděl na Petra. A Petr rozpomenul se na slova Páně, jak mu byl řekl: »Prve než kohout zazpívá, zapřeš mě třikráte«. I vyšel ven a plakal hořce.

ZOUFALSTVÍ JIDÁŠOVO.

Když pak bylo ráno, všichni velekněží a starší lidu učinili nález proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt. I povstalo jich veliké množství a svázavše Ježíše, odvedli jej a vydali Pilátovi. A oni nevěšili do soudního dvora, aby se neposkvrnili.

Tehda Jidáš, jenž ho zradil, vida, že jest odsouzen, jat jsa lítostí, navracel třicet stříbrných velekněžím a starším řka: »Zhřešil jsem zradiv krev spravedlivou«. Ale oni řekli: »Co nám do toho? Ty viz«.

I povrhl stříbrné ve chrámě a vzdálil se; a odešel osidlem se oběsil.

Velekněží vzavše stříbrné pravili: »Není dovoleno vložití je do pokladnice, neboť jest to mzda krve«. A poradivše se koupili za ně pole hrnčířovo ku pohřbívání poutníků. Proto nazývá se pole to Hakeldama, to jest pole krve, až do dnešního dne. Tehda se naplnilo, co bylo pověděno od proroka Jeremiáše slovy: »A vzali třicet stříbrných, mzdu to muže odhadnutého, jehož odhadli synové israelští, a dali je za pole hrnčířovo, jak mi ustanovil Pán« (t. j. přikázal pověděti).

JEŽÍŠ PŘED PILÁTEM A HERODEM.

I přivedli Ježíše od Kaifáše do soudní síně; a oni nevešli do soudního dvora, aby se neposkvrnili, nýbrž aby mohli jíti z velikonočních obětí. Tedy Pilát vyšel k nim ven a řekl: »Kterou žalobu vedete proti člověku tomuto?« Odpověděli mu: »Kdyby tento nebyl zločinec, nevydali bychom ho tobě«. I řekl jim Pilát: »Vezměte ho vy a podle zákona svého suďte jej«. Tu řekli mu židé: »Nám nepřísluší zabítí nikoho«. Aby se naplnilo slovo Ježíšovo, které byl pověděl naznačuje jakou smrtí má zemřítí.

Počali pak žalovati naň řkouce: »Tohoto jsme našli, an převrací národ

náš a brání dávatí daně císaři a praví, že jest Kristem králem«. Pilát vešel opět do soudní síně, povolal Ježíše k sobě a řekl jemu: »Ty jsi král židovský?« Ježíš odpověděl: »Sám-li od sebe to pravíš, či-li jiní pověděli o mně?« Pilát odpověděl: »Zdaliž jsem já žid? Národ tvůj a velekněží vydali mi tebe. Co jsi učinil?« Ježíš odpověděl: »Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán židům; ale království mé není odtud.«

I řekl mu Pilát: »Tedy králem jsi ty?« Ježíš odpověděl: »Ano, já jsem král. Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj«. Dí mu Pilát: »Co jest pravda?« A když to pověděl, vyšel opět k židům a řekl jim: »Já na něm žádné viny nenalézám.«

A když velekněží a starší na něho žalovali, neodpověděl ničeho. Tu řekl mu Pilát: »Neslyšíš, jak veliké věci proti tobě svědčí?«

Ježíš neodpověděl mu k žádnému slovu, takže vladař divil se velmi.

A oni usilovali říkouce: »Bouří lid uče po všem Judsku, počav od Galilee až sem.«

Tu Pilát uslyšev o Galilei, otázal se, je-li ten člověk Galilejský. A zvědév, že jest z moci Herodovy, poslal ho k Herodovi, který byl právě v Jerusalemě v ty dny.

Herodes uzřev Ježíše zaradoval se velmi, neboť byl odedávna žádostiv uviděti jej, poněvadž o něm mnoho slyšel a se nadál, že ho uzří nějaký zázrak činiti. I vypytał se ho mnoha slovy, ale on neodpovídal mu ničeho.

Stáli tam velekněží a zákoníci ustavičně naň žalujícíe.

I pohrdnul jím Herodes se svým komonstvem a posmíval se mu obléknuv jej v roucho bílé, a odeslal ho nazpět k Pilátovi.

A v ten den Herodes a Pilát spřátelili se, neboť dříve byli spolu v nepřátelství.

LID ŽADÁ ZA BARABÁŠE.

Pilát svolav velekněze i náčelníky a lid, řekl k nim: »Přivedli jste mi tohoto člověka, jakoby odvracel lid, a hle, já vyšetřovav před vámi, nenalezl jsem na tomto člověku žádné viny v těch věcech, které na něho žalujete. Ale ani Herodes, neboť jsem vás poslal k němu, a hle — nic smrti hodného neučinil. Potrestám ho tedy a propustím«.

O slavnosti vladař propouštěval lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Měl tehdy vězně pověstného, který slul Barabáš. Ten byl pro nějaké vzbuření v městě a pro vraždu vsazen do žaláře. Byl to lotr.

I přistoupil lid a počal prositi za to, co jim vždycky činíval.

Když se sešli řekl jim: »Já na něm žádné viny nenalézám. Jest však u vás obyčej, abych vám propustil jednoho vězně o velikonocích. Chcete tedy, abych vám propustil krále židovského? Kterého chcete, abych vám propustil, Barabáše či Ježíše, jenž slove Kristus?«

Věděl, že ho vydali ze závisti.

I vykřikli všichni najednou: »Pryč s tímto a propust nám Barabáše«.

Když seděl vladař na soudné stoličce, manželka jeho vzkázala mu: »Nic neměj se spravedlivým tímto, neboť jsem mnoho vytrpěla dnes ve snách pro něho«.

Velekněží a starší přemluvili lid, aby prosil za Barabáše, Ježíše pak aby zahubili.

Vladař, chtěje Ježíše propustiti, řekl: »Kterého chcete z těch dvou, abych vám propustil?« A oni řekli: »Barabáše«. »Co tedy chcete, abych učinil

králi židovskému?« Oni volali: »Ukřižuj, ukřižuj ho!«

I řekl jim po třetí: »Co zlého učinil tento? Žádné příčiny smrti na něm nenalézám. Potrestám ho tedy a propustím«. Ale oni naléhali naň křikem velikým, žádajíce, aby byl ukřižován, a křik jejich se rozmáhal.

JEŽÍŠ BIČOVÁN A TRNÍM KORUNOVÁN.

Pilát dal Ježíše zbičovati. Vojáci vladavovi vzavše Ježíše do soudního dvora, shromáždili k němu celou četou a svlékše ho, přioděli ho pláštěm šarlatovým, a spleťše korunu z trní, vložili mu ji na hlavu a dali třtinu v pravici jeho, a pokleknuvše před ním posmívali se mu řkouce: »Zdráv buď, králi židovský!« A vyplivše se na něj, vzali třtinu a bili jej do hlavy.

I vyšel Pilát opět ven a řekl jim: »Hle, vedu vám ho ven, abyste poznali, že na něm žádné viny nenalézám«.

Tu vyšel Ježíš ven nesa trnovou korunu a roucho šarlatové. I řekl jim Pilát: »Ejhle člověk!«

Jak ho uzieli velekněží a sluhové, zvolali: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Dí jim Pilát: »Vezměte vy jej a ukřižujte, neboť já na něm viny nenalézám«. Židé mu od-

pověděli: »My máme zákon, a podle zákona má umřít, neboť se činil Synem Božím.«

Když Pilát uslyšel toto slovo, obával se více. I vešel opět do soudní síně a řekl Ježíšovi: »Odkud jsi ty!« Ale Ježíš nedal mu odpovědi. I řekl mu Pilát: »Se mnou nemluvíš? Nevíš-li že mám moc tebe propustiti a mám moc tebe ukřižovati?« Ježíš mu odpověděl: »Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby ti nebylo dáno shůry; proto ten, kdo mě tobě vydal, má větší hřích.«

Od té chvíle Pilát hledal jej propustiti, ale židé křičeli řkouce: »Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův, neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři!«

Pilát uslyšev ta slova, vyvedl Ježíše ven a posadil se na soudnou stolicí na místě, které slove Lithostrotos, hebrejsky Gabbatha. Byl pak pátek velikonoční, okolo hodiny šesté, i řekl židům: »Ejhle král váš!« Ale oni vzkřikli: »Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!« »Krále vašeho ukřižují?« Velekněží odpověděli: »Nemáme krále, leč jen císaře.« Vida tedy Pilát, že nic neprospívá, nýbrž bouře větší se stává, vzal vodu a umyl si ruce před lidem řka: »Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto; vy vizte.«

A všechen lid odpověděl: »Krev jeho na nás i naše děti.«

I usoudil Pilát, aby se vyplnila žádost jejich, a propustil toho, jenž byl pro vraždu a vzbouření vsazen do žaláře, za něhož prosili, Ježíše pak vydal vůli jejich.

KŘÍŽOVÁ CESTA.

V duchu provázíme Pána Ježíše s křížem na ramenou z domu Pilátova na Kalvarii, a rozjímáme o jeho velmi bolestném utrpení a přehořké smrti.

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Miluji tě nade všecko, že jsi nejvyšší dobro a nekonečně milosrdný. Z lásky k tobě lituji všech svých hříchů z celého srdce, umiňuji si pevně varovati se každého těžkého hříchu a každé blízké příležitosti k němu. Vše, co při této pobožnosti konám, všechny modlitby a všechna rozjímání obětuji ke cti a chvále tvé s tím úmyslem, který měl Spasitel na cestě křížové, pro jehož zásluhy tebe prosím, Otče nebeský, o pravou lítost nad hříchy, o skutečný soucit s jeho utrpením, o získání odpustků, které s touto pobožností jsou spojeny, které obětuji těm živým a mrtvým, za které sem povinen se modlití z vděčnosti a lásky a z příkazu

Církev svatá. Tvá nesmírná dobrota a tvé nekonečné milosrdenství naplňují mě pevnou nadějí, že vyslyšíš prosby mé.

I. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš k smrti odsouzen.

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě.

Neboť svatým křížem svým svět jsi vykoupil.

Nešťastný Pilát z lidské bázně odsuzuje k smrti nevinného Krista. Syn Boží klidně a s odevzdaností do vůle Boží přijímá nespravedlivý rozsudek bez nejmenšího odporu. Naše hříchy jsou falešní svědkové, kteří zavinili tento hrozný rozsudek; rouhání proti Bohu a nelaskavé řeči proti bližnímu pohnuly nespravedlivého soudce k tomuto rozsudku. Obraťme se k laskavému Otci nebeskému a prosme pokorně a zkroušeně.

Přemilý Pane Ježíši! Skláním se v hluboké pokoře před tvou svatou trpělivostí, když nad tebou Pilát vynáší nespravedlivý rozsudek smrti, a pro zásluhy této svaté ctnosti prosím tebe za milost a slitování před tvou soudnou stolicí, když hříchy mého jazyka často zasluhují spravedlivého rozsudku věčné smrti.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Oci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se
nad námi!

II. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš béře kříž na svá ramena.
Klaníme se tobě...

Katané kladou kříž na zraněná rama-
na mého Spasitele. Zmučený Ježíš ra-
dostně po něm vztahuje ruce, s ho-
roucí touhou jej objímá, s tichostí sná-
ší potupy a rány nevděčného lidu. Bo-
že můj, jak jsem netrpělivý, jak úzko-
stlivě se vyhýbám každému křížku, a
zapomínám, že bez kříže není věčné
slávy. Bože, dej mi milost, abych trpě-
livě nesl každý kříž utrpení, který mi
přisoudí láska tvá. Lituji své zaslepe-
nosti a pokorně prosím:

Můj Ježíši, ten kříž, který béřeš na svá
ramena, patří mně! Velebím nezměr-
nou lásku tvou, která z milosrdenství
ke mně hříšnému béře na svá ramena
těžký kříž, který ti připravily hříchy
světa. Snažně prosím: dej mi sílu,
abych kříž svých utrpení na trnité
cestě slzavým údolím trpělivě nesl,
nikdy proti tobě nereptal, vždycky rád
a ochotně plnil nejsvětější vůli tvou.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Oci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se
nad námi, Ježíši!

III. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš po prvé klesá pod křížem.
Klaníme se tobě...

Spasitel, hroznou ztrátou krve zeslabený, po prvé klesá pod břemenem kříže. Viz jak zlí lidé jej mučí, a největší Trpitel mlčí, nesmírně trpí bez nejmenších výčitek! A teď považ, jak často při nepatrném utrpení naříkáš, nerozumně si počínáš, kleješ a rouháš se. Zastyď se za tuto netrpělivost, přemáhej vnitřní pýchu, pros trpícího Spasitele:

Předobry Ježíši, v nejhlubší pokoře líbám v duchu tu zemi, kterou jsi pokropil přesvatou svou krví při prvním pádu; pro zásluhy tvého bolestného pádu, nedopusť, abych hříšným pádem ztratil tvou lásku a milost. Padnu-li přece pod tíhou hříchů, prosím snažně, aby mě ihned pozvedlo tvé božské milosrdenství.

Otče náš — Zdravas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

IV. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš potkává svou matku.
Klaníme se tobě...

Jaká bolest trápila srdce Ježíšovo, jaká úzkost svírala srdce Marie, když se

setkali na cestě křížové! Nevděčná duše, kolik bolesti jsi způsobila Spasiteli! volá matka bolestná. Čím ti ublížila má ubohá matka? volá Ježíš. Zanechte hříchů, které zavinily naše bolesti. Co odpoví duše? Modliti se budeme se srdcem zkroušeným a bolestí naplněným:

Božský synu Panny Marie, svatá matko přelaskavého Spasitele! V pokoře musím vyznati, že jsem svými hříchy připravoval meče, které probodly srdce vaše. Zahanben s lítostí prosím za odpuštění. Nikdy nechci zapomenouti vašeho bolestného setkání; nezapomínejte na mě a vyjděte dobrotivě vstříc mé duši v hodinu smrti.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci ..
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

V. ZASTAVENÍ.

Šimon kyrenský pomáhá Pánu Ježíši nésti kříž.

Klaníme se tobě ...

Z přinucení nese Šimon kříž. Považ, že jsi jako ten Šimon, jenž nese kříž nerad, poněvadž lneš přílišně k pomíjejícím věcem této země. Zanech marností pozemských a usnadni Kristu jeho těžké břímě tím, že budeš ochotně

z ruky Boží přijímati všecky nepříjemnosti s odevzdaností do svaté vůle jeho a že mu za ně budeš děkovati. Modli se:

Ježíši potupený, pro zásluhy tvé nekonečné lásky prosím za milost, abych všechny nesnáze přijímal z ruky Boží rád a bez reptání a váhání a hledal svou čest a slávu v tom, že denně budu bráti kříž svůj a trpělivě tě následovati.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

VI. ZASTAVENÍ.

Veronika podává Pánu Ježíši roušku k utření obličeje.

Klaníme se tobě...

Přesvatá tvář Ježíšova zalita jest krví a potem. Soucitná Veronika podává božskému trpíteli roušku k utření tváře. S vděčností přijímá tento nepatrný projev lásky a v odměnu vtiskuje do roušky podobu tváře své. Miluj svého Spasitele a vtiskni obraz jeho do svého srdce. Jak šťastni bychom byli, kdybychom s tímto obrazem v srdci žili a umírali! Abys byl účasten tak velikého štěstí, pros Pána a Spasitele:

Ježíši, obdivuji se soucitému srdci Veroniky, které nedbalo posměchu a nadávek tvých nepřátel, a podává ti roušku k utření krve a potu; pro zásluhy tak krásné zmužilosti prosím tebe za sílu, abych všecku lidskou bázeň přemáhal a zmužile kráčel cestou tvých přikázání.

Otče náš — Zdravas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

VII. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš po druhé klesá pod křížem.
Klaníme se tobě...

Spasitel leží na zemi bolestmi sklíčený, surovostmi nepřátel a posměchem lidu zneuctěný. Příčinou tohoto druhého pádu jest naše pýcha, naše nadutost. Skloň hlavu svou, odlož pýchu, lituj všech hříchů z pýchy, umiň si pevně pokorným býti. Modli se u nohou trpícího Spasitele:

Spasiteli, jehož vysíleného vidím na zemi, i v tomto ponížení se ti klaním, poněvadž jsi všemohoucí Bůh. Prosím tě, znič mou pýchu, vyžeň z mého srdce všecku hříšnou ctižádost, abych poznal svou bídu, každé ponížení přijímal s pokorou, která se ti tolik líbí,

a tak dosáhl štěstí ulehčiti tvůj pád a vejíti s tebou do ráje.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

VIII. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš těší ženy jerusalemské.
Klaníme se tobě...

Máš dvoji příčinu k nářku: máš naříkati, že Ježíš pro tebe tolik trpí; máš naříkati nad sebou, že jsi tak nevděčný a ještě Spasitele urážíš. Jak můžeš při pohledu na tak hroznou bolest zůstat necitelným a zatvrzelým? Jak Spasitel miluje každou nesmrtelnou duši, jak miluje i duši tvou! Do nebe chce ji uvést. Obrát se k němu s plnou důvěrou, modli se pokorně:

Nejmilejší Ježíši! Mnohem více než bolesti tělesné trápí tě hříšné duše a proto napomínáš ženy jerusalemské: Neplačte nade mnou, ale nad sebou a dětmi svými. Více než svých bolestí všímáš si smutku a bolestí plačících žen; prosím za milost soucitu s tvým utrpením, za milost opravdového pokání, aby tvé oči s láskou a milosrdenstvím na mě pohlédly v hodinu smrti a duše má s tebou se radovala v nebi.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se
nad námi, Ježíši!

IX. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš po třetí klesá pod křížem.
Klaníme se tobě...

Jak bolestný byl tento třetí pád Spasitelův pod těžkým křížem, a přece s jakou zmužilostí, s jakou trpělivostí dává se jako obětní beránek od mstivých židů bítí a dále vléci! Prokletý hříchu, který Syna Božího tak strašně zneuctíváš! Duše křesťanská! Spasitel v tomto ponížení potřebuje a zasluhuje soucitu a lásky. Nuže, prosme ho:

Ježíši, vím, že ani slabost ani bolest nebyly příčinou tvého třetího pádu, nýbrž ona bolestná myšlenka, že marně jdeš cestou křížovou za všechny ty, kteří se nesnaží hříchů svých se zbavit, kteří znovu a znovu upadají do starých hříchů a neřestí, kteří nepravost na nepravost hromadí a tak tvé bolesti zvětšují. Ježíši dobrotivý! U nohou tvých klečím se srdcem lítostivým a s pevným úmyslem život svůj změnit a s pomocí i milostí tvou věrně až do smrti ti sloužit.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...

Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

X. ZASTAVENÍ.

Pána Ježíše zbavují roucha.
Klaníme se tobě...

Ježíš krví a ranami pokrytý, napájen jest žlučí a octem. Viz, jak násilně, hrubě a necitelně katané strhují šat s těla Ježíšova! To pro naši nepočestnost v myšlenkách, slovech i skutcích, pro naši marnivost a neslušnost v oblékání. Žlučí napájen jest Spasitel pro naši nestřídmost a požívačnost. Můžeš patřiti na svého Spasitele bez soucitu a lítosti? Modli se u nohou jeho:

Spasiteli můj, jaká potupa pro tvé svaté tělo, když tě veřejně, zbaveného šatu, ponechávají na posměch lidu! Pro tuto bolest a potupu prosím tebe za milost, abych se zřekl marnosti světské, požívačnosti, pošetilostí, a z lásky k tobě rád snášel posměch a pohrdání světa. Sejmi dobrotivě s duše mé šat hříchu a oblec ji v šat milosti, abych jednou byl hoden věčných radostí nebeských.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

XI. ZASTAVENÍ.

Pána Ježíše přibíjejí na kříž.
Klaníme se tobě...

Jak strašné bolesti pocítoval Ježíš, když maso i kosti, nervy i šlachy na rukou i nohou velikými hřeby probodávali. Probodli ruce, které všem tak rády žehnaly, probodli i nohy, které k nemocným a nuzným tak ochotně spěchaly! Jak svaté jsou ty rány z lásky k nám! Poznáváš z těch bolestí velikost svých hříchů, když Spasitel pro tebe s rukama probodenýma za odpuštění nebeského Otce prositi musí? Ukaž svou účast pravou a hlubokou lítostí nad hříchy svými. Modli se:

Nejdobrovitější Ježíši! Smiluj se nade mnou a duši mou připoutej k svatým ranám svým. Pronikni a naplň srdce mé svatou bázňí a láskou k utrpení svému. A poněvadž moje hříchy jsou oněmi hřeby, kterými tě tak krutě na kříž přibíjeli, vzbud' v srdci mém dokonalou lítost a dej mi sílu, abych smysly své umrtvováním tak křížoval, aby nikdy nenabýly vlády nade mnou ke škodě duše.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...

Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

XII. ZASTAVENÍ.

Pán Ježíš na kříži umírá.

Klaníme se tobě . . .

Pohlédni na kříž a viz umírajícího Spasitele! Ježíš umírá! Dotlouklo svaté, láskou k lidstvu přeplněné srdce. Svátá hlava skloněna, jako by tě políbiti chtěla; ruce rozpjaté, jako by tě chtěly obejmouti a přitisknouti na srdce, ze kterého vytéká poslední krupěj přesvaté krve. Pozoruj, jak božský obličej bledne; slyš, jak prosí za své nepřátele, jak slibuje ráj kajícímu lotrovi, jak předává matku svou péči Miláčkově, jak odevzdává Otci duši svou, jak sklání hlavu a umírá! Umírá za tebe! Objímej kříž Kristův a modli se:

Umírající Spasiteli! Byl jsi ukřížován a umíráš za mé hříchy. Nebe a země se chvějí a naříkají, naplň, prosím, i mé srdce hlubokou bolestí, naplň duši nadějí a důvěrou v odpuštění a milost. Z lásky k tobě chci odpouštěti svým nepřítelům, býti dobrým dítkem mariánským, abych v hodinu smrti mohl klidně zvolati: Otče, v ruce tvé poroučím duši svou.

Otče náš — Zdravas — Sláva Otci . . .

Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

XIII. ZASTAVENÍ.

Tělo Pána Ježíše snímají s kříže a kladou na klín matky.

Klaníme se tobě...

Meč bolesti proniká srdce matky při pohledu na mrtvého Syna. Pohled na jeho rány působí a obnovuje všechny bolesti jejího svatého srdce. Vy všichni, kteří jdete kolem, pozorujte, je-li bolest jako bolest má. Maria jest opravdu matka bolestná. Jejího syna o život oloupily naše hříchy a tak nejbolestněji zranily její mateřské srdce. Nezapomínejme, že Maria jest z vůle Spasitele útočiště hříšníků, prosme ji tedy:

Maria, matko bolestná, královno mučedníků! Pro velikou lásku k božskému Synu svému vypros mi u něho milost, abych nikdy hříchem nezranil přesvaté Srdce jeho. Pro přehořké utrpení Syna tvého prosím: přijmi mě jako slabé a ubohé dítě pod svou ochranu, provázej mě na všech cestách, abych jen a stále dobro konal, Spasitele upřímně miloval, a v tvé blízkosti na věky býti směl.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...

Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

XIV. ZASTAVENÍ.

Tělo Pána Ježíše kladou do hrobu.
Klaníme se tobě.

Připomeň si smutek a nářky Miláčka Páně, Magdaleny a jiných věrných duší, když tělo Ježíšovo zbožní muži kladli do hrobu. Největší bolest pociťovalo srdce Panny Marie, matky bolestné. Po nesmírných ranách, bolestech a útrapách nalézá tělo Ježíšovo odpočinek v cizím hrobě. I srdce nejnečitelnější při tolika bolestech Spasitele i matky zachvěje se hrůzou a sklání se v pokoře před golgotským Trpítelem. Na znamení této pokory a soucitu líbáme v duchu kámen svatého hrobu, tiskneme k němu srdce svá a modlíme se k Spasiteli v hrobě odpočívajícímu:

Nejmilejší a nejdobrotivější Ježíši, jenž jsi z lásky k nám konal přebolestnou cestu křížovou, klaníme se tobě a dobrořečíme tobě za to, že jsi nás smrtí svou vykoupil. Odpočíváš jen trochu po těžké práci, třetího dne vstaneš, slavný Vítěz nad smrtí a peklem, z hrobu. Kéž bych i já jako vítěz nad peklem a hříchem vstal z hrobu hříchů! Pro zásluhy svého utrpení dej mi, prosím, milost, abych zemřel usmířen s Bohem po nasycení duše Tělem

a Krví tvou v Nejsvětější Svátosti, aby moje poslední slova byla: Ježíš, Maria, Josef, abych umíral s živou věrou, pevnou nadějí a žhavou láskou a mohl se s tebou věčně radovati.

Otče náš — Zdrávas — Sláva Otci...
Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi, Ježíši!

Otče nebeský, Bože věčný! Tvá láska darovala nám hříšným jednorozeného Syna Ježíše Krista, jenž nás vykoupil přehořkým utrpením a bolestnou smrtí na kříži. V duchu provázeli jsme svého Spasitele na jeho cestě křížové, abychom mu poděkovali za všechna nám prokázaná a prokazovaná dobrodiní, prosili za odpuštění hříchů svých i bližních, a skrze téhož Pána našeho i tebe chválili a velebili.

Otče milosrdný, pohleď na ponížení Syna svého, slyš hlas jeho krve, a buď milostiv nám hříšným.

Pětikráte Otče náš k pěti ranám Krista Pána a jeden Otče náš na úmysl svatého Otce.

MŠE SVATÁ O UTRPENÍ PÁNĚ (podle římského misálu).

Vstup. Ponížil sebe sama stav se poslušným až k smrti, a to smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu

jméno, které jest nade všecko jméno.
O milostech Páně věčně chci zpívat.
Sláva Otci...

Modlitba. Pane Ježíši Kriste, jenž jsi s nebe na zem sestoupil z klína Otce; va a svou předrahou krev na odpuštění hříchů vylil, pokorně tě prosíme, abychom v den soudu na tvé pravici hodni byli slyšeti slova: Pojdte požehnaní. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého.

Epištola. Čtení ze Zachariáše proroka. Toto praví Hospodin: Vyleji na dům Davidův a na obyvatelstvo jerusalemské ducha milosti a modliteb, i patřiti budou na mne, kterého zbodli a kvíliti budou nad ním jako se kvílívá nad jedináčkem a žalostit budou nad ním jako se žalostívá nad úmrtím prvorozence. V ten den bude veliké kvílení v Jerusalemě, a na otázku: Co jsou rány tyto mezi rukama tvýma? odpoví: Těmi jsem byl zbit v domě těch, kteří mě milovali. Ó meči, povstaň na pastýře mého, a na muže, jenž jest mým společníkem, praví Hospodin zástupů: bij pastýře a rozprchnou se ovce: praví Hospodin všemohoucí.

Po epištole. Potupu očekávalo srdce moje a bídu, a vyčkal jsem, kdo by se

spolu se mnou rmoutil, avšak nebylo nikoho. Místo pokrmů mi dávají žluč, v žízní mne napájají octem. Vpravdě bolesti naše tento vzal na sebe, ano, co my jsme trpět měli, on snášel; my pak jsme měli ho za malomocného, zbitého od Boha a sklíčeného. Ale on byl raněn pro hříchy naše, roztlučen byl pro nepravosti naše; tresty pro naši spásu na něho dolehly a jeho jizvami jsme uzdraveni.

Evangelium. Slova svatého evangelia podle Jana. Za onoho času Ježíš, vida, že jest již všecko dokonáno, aby se naplnilo Písmo, pravil: Žízním. Byla pak tam postavena nádoba plná octa. I nasadili na yzop houbu plnou octa a podali ji k ústům jeho. A když Ježíš ocet přijal, řekl: Dokonáno jest. A nakloniv hlavu, vypustil duši. Poněvadž byl pátek, tedy židé, aby nezůstala těla na kříži v sobotu, neboť den té soboty byl veliký, prosili Piláta, aby se jim zlámaly nohy a oni sňali se s kříže. Přišli tedy vojáci a zlámali nohy jednomu i druhému, jenž s ním byl ukřížován. Když však přišli k Ježíšovi a uzřeli ho již mrtvého, nezlomili mu nohou, ale jeden z vojínů bodl jej kopím v bok, a hned vyšla krev a voda. A ten, jenž to viděl, vy-

dal svědectví o tom a pravdivé jest svědectví jeho.

Obětování. Povstali proti mně lidé nešlechtní; nemilosrdně usilovali o můj život; neostýchali se plivati mi do tváře; kopími svými zranili mě a viklaly se všechny kosti mé.

Tichá modlitba. Oběť tobě, Pane, přinesená, pro zásluhy jednorozeného Syna tvého ať nás stále oživuje a chrání. Jenž s tebou žije a kraluje...

Preface. Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi spásu pokolení lidského na dřevě Kříže založil, aby, odkud smrt vzešla, odtud život povstal, a aby ten, jenž na dřevě zvítězil, na dřevě byl též přemožen, skrze téhož Krista, Pána našeho. Skrze něhož velebnost tvou chválí Andělé, koří se Panstva, chvějí se Mocnosti, nebesa a nebeské Síly, i svatí Serafové společným plesáním oslavují; s nimiž rač, prosíme, připustiti i hlasy naše, kteřížto u pokorném vyznání pravíme:

Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosanna na výsostech. Požehna-

ný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosanna na výsostech.

Communio. Zbodli ruce mé i nohy. Mohou sčítat všechny moje kosti.

Postcommunio. Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi o hodině šesté pro vykoupení světa na dřevo kříže vystoupiti a svou předrahou krev na odpuštění hříchů našich vylíti ráčil, pokorně tě prosíme, bys nám po tomto životě do nebes brány radostně vejšti dal. Jenž jsi živ a kraluješ...

MEŠNÍ POBOŽNOST KU POCTĚ BOLESTNÉHO UTRPENÍ PÁNĚ.

Příprava. Nejmilejší Ježíši, Bože můj a Spasiteli! Z nezměrné lásky k hříšnému lidstvu ustanovil jsi Mši svatou, aby nám stále připomínala tvou velikou a svatou obět smírnou na kříži, denně se obnovovala k naší spáse, a tak se nám přivlastňovaly zásluhy tvého vykoupení. S tímto úmyslem chci tě v duchu provázeti na Kalvarii, kde jsi na kříži za hříšníky duši vypustil.

Tvé preveliké utrpení nutí mě přemýšleti o množství a velikosti svých hříchů. Předobry Spasiteli, buď milostiv mně hříšnému a dej mi milost, abych byl zbožně přítomen na Mši svaté a vyprosil si odpuštění hříchů.

OD STUPŇOVÝCH MODLITEB K EPIŠTOLE. (Ježíš na hoře Olivetské.)

Nejmilejší Ježíši, Bože můj a Spasiteli! V nehlubší pokoře klaním se ti ležícím na zemi na hoře Olivetské v zármutku a opuštěnosti a v oběť ti přináším tvou zbožnou modlitbu, kterou jsi se připravoval na blížící se utrpení a strašnou smrt na kříži. Jak hrozný byl tvůj zápas, když jsi v duchu viděl všechna utrpení, posměch, potupu a rouhání židů, bičování, trním korunování, křížování a smrt, z čehož byla tvá úzkost tak veliká, že jsi se krví potil a vysílený na zemi padl.

Božský Spasiteli! Pro tvou modlitbu k nebeskému Otci prosím za udělení milosti, abych se vždy náležitě modlil, nejsvětější vůli nebeského Otce vždy a ve všem rád se podroboval a z lásky k tobě hříchu vždy statečně odporoval. Sešli mi útěchu v zármutku, dej sílu v pokušeních, abych v dobrém stále vytrval.

OD EPIŠTOLY K OBĚTOVÁNÍ. (Ježíš zrazen, zajat, voděn od jednoho soudce ke druhému.)

Můj předobrá Ježíši! Mnohokrát a rozmanitými hříchy jsem se prohřešil proti tobě a tvému Otci nebeskému,

lituji toho a k dosti učinění za své hříchů obětuji ti utrpení tvého božského Srdce, když jsi spící učedníky napomínal k modlitbě a bdělosti. Obětuji ti bolest, když zrádce líbal svaté rety tvé, když židé tě svazovali a svázaného k velekněžším vedli.

Prosím, Pane Ježíši, rozvaž pouta hříchů mých a svaž mě pouty lásky své, abych sil a schopností těla a duše své užíval jen ke tvé cti a podle převsaté vůle tvé, abych tě opravdově miloval, poctivě a věrně ti sloužil a věčné lásky tvé si zasloužil.

Ježíši trpělivý! Jakou bolest pociťovala srdce tvé, když tě vedli ke Kai fášovi, kde se shromáždili tvoji úhlavní nepřátelé, tam na tebe křivě žalovali a smrti tvé požadovali! Nevinný Ježíši, jak strašně jsi trpěl, ale ještě větší bylo tvé vnitřní utrpení, když tvůj milý učedník Petr třikráte tě zapřel a přísahou potvrzoval, že tě nezná.

Tyto bolesti tvého milujícího Srdce obětuji ti a prosím, abys mi ráčil odpustiti, že jsem tě přestupováním svatých přikázání tak často zapřel. Prosím, pohleď na mě milostivě, jako jsi pohleďel na Petra, abych byl pohnut k pokání, hříchů svých ze srdce litoval a pro budoucnost s milostí a pomocí

tvou každého těžkého hříchu i příležitostí k němu se varoval.

Božský Spasiteli, věřím, že jsi Kristus, Syn Boží; věřím, že ty jsi jediný a pravý Spasitel, jenž přišel na svět vykoupiti hříšné lidstvo; věřím, že přijdeš souditi živé i mrtvé (spravedlivé i hříšníky). S pevnou vírou spojuji i pevnou naději, že mi budeš Soudcem milostivým. Miluji tě z celého srdce a chci tě ode dneška stále více a více milovati. Rozpomeň se, předobrá Spasiteli, na svou lásku a milosrdenství, které pohuly Srdce tvé nás vykoupiti, a odpusť mi hříchy mé.

OBĚTOVÁNÍ. (Ježíš bičován, trním korunován, nese těžký kříž.)

Bože, Otče laskavý! Prosím tě, shlédni se zalíbením na chléb a víno, kteréžto dary kněz mocí svého úřadu (kněžského svěcení) promění v tělo a krev Páně a na odpuštění hříchů našich obětovati bude. Zároveň prosím: zadrž všecky tresty, kterých zasluhuji za hříchy své, a dejž, abych upřímným zlepšením života zásluh utrpení Kristova hodným se stal. V tvé přítomnosti, Bože můj, při žehnání svatých darů obětních slibuji, že myšlenky, slova i skutky, celý život svůj chci ti přinášeti v příjemnou oběť.

Ježíši Kriste, věčný Synu Boží! V nejhlubší pokoře klaním se ti zbičovanému, trním korunovanému a kříž nesoucímu, a prosím tě, abys svému nebeskému Otci obětoval za mě sám všechny bolesti i každou kapku prolité krve a učinil mě hodným svého přehořkého utrpení. Zároveň obětuji toto tvé utrpení a tvé krve prolévání za všechny, kteří jsou na smrtelné posteli a kteří brzo před tvou soudnou stolicí musí se objeviti. Ježíši! Pro milosrdenství své buď jim Soudcem milostivým. Mně dej milost činiti opravdové pokání, abych zemřel smrtí spravedlivých a zasloužil si nebe.

Svatý, svatý, svatý. (Ježíš jest ukřižován.)

Shlédni, Otče nebeský, na oltář, shlédni s onou láskou a oním milosrdenstvím jako jsi shlížel na Kalvarii, když tvůj jednorozený na kříži umíral. Tvůj božský Syn obnovuje na oltáři tajemným způsobem svou smírnou oběť a my hříšníci pozorujeme Spasitele, jako bychom jej tělesnými očima viděli. křížem obtíženého přicházeti na popraviště, kde jej žoldnéři na kříž přibíjejí.

Kéž bychom dovedli náležitě chápati a posouditi, co Bůh vykonal z lásky

pro lidstvo, z lásky pro nás hříšníky! Nejvyšší, jemuž se andělé klanějí, před nímž nebesa se třesou, tento všemocný Bůh dal svého milovaného jednorozecného Syna usmrtiti pro vykoupení lidstva. Duše má, v úžasu padni na kolena, klaněj se Spasiteli na kříži, líbej rány jeho i kříž!

Všemohoucí Bože, jest zajisté hodno a spravedливо, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude chválu vzdávali, a tobě, Pánu a Bohu, vždycky se klaněli, když jsi poslal Syna svého, aby snímal hříchy světa a věčné smrti nás zbavil. S anděly i archanděly velebíme tvoji dobrotu a s pokorou klaníme se tvému majestátu. Zbožně voláme: svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.

PROMĚŇOVÁNÍ. (Ježíš visí na kříži.)

Klaním se ti, Ježíši, jenž jsi skutečný Bůh a skutečný člověk. Ježíši, prostředníče náš, věřím v tebe. Ježíši, smíření naše, v tebe doufám. Ježíši, Spasiteli náš, miluji tě nade všecko, protože jsi dobro nejvyšší a lásky nejhodnější. Ježíši, klaním se i tvé nejsvětější Krvi, která jest v kalichu na oltáři. Prosím tě, aby tato přesvatá, za hříšníky vy-litá krev, netekla pro mě marně. Dej

mi milost pravé kajcnosti, smiluj se nade mnou!

PO PROMĚŇOVÁNÍ. (Ježíš visí tři hodiny na kříži.)

Ježíši, Spasiteli! V hluboké úctě a pokoje na kolenou představuji si, že jsem na Kalvarii a vidím tě viseti na kříži, vidím téci tvou svatou Krev, vidím tě umírat. Srdce se mi svírá bolestí, pomyslí-li, že jsi tolik trpěl a umíral i za hříchy moje. Můj přemilý Spasiteli! Poslední slova tvoje s kříže zraňují srdce mé. Jediný Bohočlověk mohl tolik milovati, jak ty miluješ, tak odpouštěti, jak ty odpouštíš, a ještě Otce svého prositi za nepřátele své! Ježíši, nejvyšší milosrdný! Kéž tvé bolesti, tvé rány a tvá prolitá krev připomenou mi mé hříchy, abych upřímnou lítostí a opravdovým pokáním hodným se stal tvého milosrdenství a odpuštění. Ježíši! Podle příkladu tvého chci a budu odpouštěti všem, kteří mi ubližují. Kajícímu lotrovi ráj jsi slíbil, dej, abych i já jednou do ráje tvého přijat byl. Miláčkovi svému matku svou jsi doporučil, doporuč mě matce své, abych pod mocnou ochranou její žil a zemřel. Ve smrtelném zápase nechal tě nebeský Otec bez útěchy; pro tuto bolestnou opuštěnost tě prosím:

nenech mě hříšného bez útěchy v hodinu smrti. Bože můj, Spasiteli můj, tvá palčivá žízeň na kříži byla žízní po záchraně lidských duší, po vykoupení, které jsi skutečně dokonal, když jsi do celého světa volal: Dokonáno jest! Otče, v ruce tvé poručím ducha svého. Ježíši! S dětinnou oddaností, jako ty jsi odevzdal duši svou nebeskému Otci, odevzdávám se v životě i smrti v ruce tvé s prosbou, abys přijal po smrti duši mou na milost.

PŘI LÁMÁNÍ SVATÉ HOSTIE.

Ježíši Kriste, věčné milosrdenství, z lásky k lidem zemřel jsi na kříži, a sestoupil do předpekli, abys vyvedl odtud duše starozákonních spravedlivých, prosím, aby tato oběť přispěla duším v očištění, dej jim, Pane, pokoj a přijmi je do nebe.

BERÁNKU BOŽÍ.

Ježíši Kriste! Jako při tvé smrti mnozí hříšníci kajícně v prsa se bili, biji se i já, ubohý hříšník, kajícně v prsa a prosím: Ježíši, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nade mnou. Božský Spasiteli! Svaté tělo tvé po smrti sňali s kříže, zabalili do plátna a položili do nového hrobu, v němž

dosud nikdo neležel. Kéž by mé srdce bylo čisté jako onen hrob, kéž by nikdy nebylo sídlem hříchu, kéž by v něm jedině Ježíš přebýval! Přeji si to a toužím po tom celým srdcem, ale nejsem hoden, abych s knězem tvé Tělo přijal, s pokorou a úctou volám se setníkem: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má. Nejsvětější tělo Ježíšovo zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

KU KONCI MŠE SVATÉ.

Všemohoucí Bože, Otče předobrotivý! Veliká oběť smírná jest dokonána. Ježíš Kristus, jednorozený Syn tvůj, obětoval se opětně za nás. S věrou v živou přítomnost Spasitele byl jsem přítomen této přesvaté oběti, činil zbožná předsevzetí s nadějí, že s pomocí tvou je uskutečným pro spásu duše.

Ano, Bože můj! V budoucnu chci se vystříhati všeho, co se ti nelíbí a čím bych mohl ztratiti lásku tvou. Ctnostným životem chci duši svou zachovati pro toho, jenž ji tak draze krví svou vykoupil. Přijmi, milosrdný Otče, laskavě přinesenou oběť, odpusť mi mou roztržitost a mé chyby, kterých jsem se při této pobožnosti dopustil. Nehleď

na mě nehodného, pohled spíše za Ježíše, jenž nesmírně pro mě trpěl. Ježíš po svém slavném vzkříšení a na nebe vstoupení seslal apoštolům Ducha Svatého, jenž je ve víře utvrdil. Dej i mně Ducha Svatého, aby osvětloval můj rozum, dával poznávati nebezpečí hříchů, abych se jich varoval a ve svatosti a spravedlnosti setrval. Dej, abych s Ježíšem žil, s ním umíral, k němu do nebe došel a věčně s ním se radoval. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všecky věky věkův. Amen.

MODLITBA O UMUČENÍ PÁNA NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA.

Bože, jenž jsi se na vykoupení světa uvolil naroditi, býti obřezán, od Židův zavržen, od Jidáše zrádce políbením zrazen, v pouta svázán, jako nevinný beránek k oběti veden a před Annáše, Kaifáše, Piláta a Herodesa nectně postaven, od křivých svědků obžalován, bičováním a potupami týrán, uplván, trním korunován, políčkován, třtinou bit, v obličeji zahalen, z oděvu svlečen, na kříž hřeby přibit, s křížem vyzvižen, mezi lotry počten, žlučí a octem napájen a kopím zraněn, ó Pane, pro tyto přesvaté muky své, kteréž

já nehodný sobě připomínám a pro svatý kříž a smrt svou vysvobod' mne od muk pekelných a přivesti mne ráčiz, kamž jsi přivedl lotra s tebou ukřižovaného. Jenž s Otcem a Duchem Svatým žiješ a kraluješ Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Pětkrátě Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

MODLITBY SVATÉ KLÁRY KE CTI PĚTI RAN PÁNA NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA.

Vzbudíme lítost a pokračujeme:

Chvála buď tobě a sláva, Pane můj Ježíši Kriste, za nejsvětější ránu tvé pravé ruky. Pro toto úctyhodné probodení a pro tvé přesvaté umučení odpusť mi všecky hříchy, jež jsem proti tobě spáchal myšlením, slovy i skutky, nedbalostí k tvé službě a smyslností, již jsem se provinil ať ve spánku, ať ve bdění. Dopřej mi, abych si nábožně připomínal tvou nejútrpnější smrt a tvoje božské rány; uděl mi milosti, abych umrtvoval své tělo a tak přinášel záruku své vděčnosti tobě, jenž jsi živ na věky věkův. Amen.

Otče náš — Zdrávas.

Chvála buď tobě a sláva, ó nejsladší Ježíši Kriste, za nejsvětější ránu tvé levé ruky. Pro toto úctyhodné pro-

bodení měj milosrdenství se mnou a rač vyrvati ze srdce mého, cokoliv se tobě nelíbí. Dej mi vítězství nad tvými zvrhlými nepřáteli, abych s tvou milostí je přemohl; a zásluhami své nejútrpnější smrti zachraň mne ze všech nebezpečností života nynějšího i budoucího; a potom učiň, abych v nebi živ byl slavně s tebou, jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Otče náš — Zdrávas.

Chvála buď tobě a sláva, ó medotoký Ježíši Kriste, za nejsvětější ránu tvé pravé nohy; a pro toto úctyhodné probodení popřej mi, abych činil pokání za své hříchy. A pro tvou nejútrpnější smrt vroucně tebe prosím, drž svého ubohého služebníka ve dne v noci v sjednocení s tvou svatou vůlí a vzdal všelikou nehodu od mého těla i duše. A když pak přijde den hněvu, přijmi mne ve své milosrdenství a uveď mne do blaženosti věčné. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen
Otče náš — Zdrávas.

Chvála a sláva buď tobě, nejmilosrdnější Ježíši Kriste, za tvoji nejsvětější ránu levé nohy; a pro toto úctyhodné probodení uděl mi milostiplného odpuštění, abych s tvým přispěním zasloužil ujíti rozsudku věčného zavr-

žení. Prosím tebe též pro tvou nejsvětější smrt, ó útrpný můj Vykupiteli, aby mi dáno bylo, dříve než zemru, přijmouti svaté pomazání ku své věčné spáse, ó Pane, jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Otče náš — Zdrávas.

Chvála a sláva buď tobě, nejdobrotivější Ježíši Kriste, za nejsvětější ránu tvého boku; a pro toto úctyhodné probodení a pro nesmírné tvé milosrdenství, jež jsi ukázal otevřením svého boku vojínu Longinovi a nám všem, prosím tebe, ó nejlaskavější Ježíši, jako zbavil jsi mne křtem vody prvotní, tak nyní svou nejdražší krví, jež se obětuje a přijímá na celém světě, vysvobod mne ode všeho zlého, minulého, nynějšího i budoucího. A pro nejhořčejší smrt dej mi živou víru, pevnou naději a dokonalou lásku, abych tě miloval celým srdcem, celou duší a všemi silami; utvrď mne pevně v dobrém činění a dej mi vytrvalost ve tvé službě, abych se tobě vždy líbil. Amen. Otče náš — Zdrávas.

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě:

Neb svou smrtí a krví vykoupil jsi svět.

Modleme se. Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi pokolení lidské pěti ranami

Syna svého Pána našeho Ježíše Krista vykoupil, propůjč nám pokorně tebe prosícím, abychom rány jeho denně uctíváme, drahou krví jeho od smrti náhlé a věčné vysvobození byli. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

MODLITBY SVATÉ BRIGITY K UCTĚNÍ UMUČENÍ PÁNĚ.

1. Ó Ježíši Kriste, věčná sladkosti těch, kteří tě milují, plese převyšující všelikou radost a všelikou žádost, spáso a milovniče hříšníků, jenž jsi dosvědčil, že rozkoší tvou jest býti se syny lidskými, pro člověka člověkem se učiniv, na konci časův, rozpomeň se na všecko úzkostné myšlení a vnitřný zármutek, jež jsi vytrpěl v lidském těle, když nastával čas tvého přespasitelného umučení, v božském srdci předem ustanovený. Pomni smutku a hořkosti, které jsi dle vlastního svědectví měl v duši, když jsi při poslední večeři učeníkům svým nohy myl, tělo a krev svou jim dal a sladce jich potěšuje, hrozící umučení jim předpověděl. Pomni všeho strachu, úzkosti a bolesti, již jsi ve svém útlém těle vytrpěl před mukami kříže svého, když jsi po trojí modlitbě a krvavém potu byl od Jidáše učeníka svého zrazen, od lidu vyvoleného jat, křivými svědky obžalován, třemi

soudci nespravedlivě souzen, ve městě vyvoleném o veliké noci v kvetoucí mladosti nevinně odsouzen, z roucha svého svlečen a cizími šaty odíván, poličkován, na očích a na tváři zahalen, zášijkován, k sloupu přivázán; bičován, trním korunován, třtinou do hlavy bit a nesčetnými jinými potupami rozdírán. Na památku těchto před svým křížem vytrpěných muk dej mi, Pane Bože, prosím, před mojí smrtí pravou zkroušenost, pravdivé vyznání, hodné zadostučinění a všech mých hříchů odpuštění. Amen. Otče náš — Zdrávas.

2. Ó Ježíši, pravá svobodo andělův, ráji rozkoše, pomni truchlosti a hrůzy, které jsi zakoušel, když všichni nepřátelé tvoji jako lvové nejdravější tě obstoupili a zášijkováním, pliváním, dráským a ostatními neslýchanými trýzněmi tě týrali. Pro tyto trýzně a pro všecka potupná slova a nejkrutější muky, jimiž tě, Pane Ježíši Kriste, všichni nepřátelé tvoji trápili, tebe prosím, vysvobod mne ode všech nepřátel mých, viditelných i neviditelných, a dej mi v stínu křídel tvých dospěti dokonalosti spasení věčného. Amen. Otče náš — Zdrávas.

3. Ó Ježíši, ustaviteli světa, jehožto nic nezměří a neobsáhne, jenž v ruce své

zemi uzavíráš, rozpomeň se na přehořkou bolest, kterou jsi trpěl, když Židé nejdříve ruce tvé tupými hřeby na kříž přibili, a prorážejíce přeoutlé nohy tvé bolest na bolest k ranám tvým přidali a tak ukrutně tě roztáhli a napiali na dél i šíř tvého kříže, že kosti údů tvých se vymknuly. Pro památku této pře-svaté a přehořké bolesti na kříži tebe prosím, dejž mi bázeň a lásku svou. Amen. Otče náš — Zdrávas.

4. Ó Ježíši, lékaři nebeský, rozpomeň se na mdlobu, zsinalost a bolest, které jsi vytrpěl, pozdvižen byv na vysokém mučidle kříže, rozsápán na všech údech svých, z nichž žádný nezůstal řádně ve svém stavu, že se nenalezlo bolesti, podobné bolesti tvé: nebo od chodidla nohy až do temene hlavy nebylo na tobě místa zdravého. A přece nedbaje všech bolestí, modlil jsi se vroucně k Otci za nepřátele, řka: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.« Pro toto milosrdenství a na památku oné bolesti popřej mi, aby toto připomínání tvého přehořkého umučení bylo mi úplným odpuštěním všech hříchův. Amen. Otče náš — Zdrávas.

5. Ó Ježíši, zrcadlo lesku věčného, pomni oné truchlosti, kterou jsi pocítil, když jsi v zrcadle nejjasnější své ve-

lebnosti spatřil předurčení vyvolených, kteří zásluhami tvého umučení budou spaseni, a zavržení zlých, kteří pro své hříchy budou zatraceni; a pro onu propast své slítovnosti, kterou se ti tehdy zželelo nás ztracených hříšníkův a zoufalých, a kterou jsi projevil lotru na kříži řka: »Dnes budeš se mnou v ráji«, milostivý Ježíši, tebe prosím, učiň se mnou milosrdenství v hodinu smrti mé. Amen. Otče náš — Zdrávas.

6. Ó Ježíši, králi milování hodný a všecek žádoucí, pomni onoho zármutku, který jsi cítil, když nah a zbědován pněl jsi na kříži a všickni přátelé a známí tvoji proti tobě se postavili a žádného jsi nenacházel, kdo by tě potěšil, než jedinou milovanou Rodičku svou, kteráž v hořkosti duše své při tobě nejvěrněji stála a kterouž jsi poručil učeníku svému řka: »Ženo, hle syn tvůj«, prosím tebe, přelaskavý Ježíši, pro meč bolesti, který tehdy pronikl duši její, slituj se nade mnou ve všech mých souženích a trápeních, tělesných i duchovních, a dej mi útěchy v čas soužení i v hodinu smrti mé. Amen. Otče náš — Zdrávas.

7. Ó Ježíši, studnice nevyvážené dobrotivosti, jenž jsi z hlubokého zanícení

na kříži řekl: »Žízám«, rozněf, prosíme, žádosti srdcí našich ke všelikému dílu dokonalému, a žízeň tělesné žádostivosti a žár světských zálib v nás úplně schlad a uhas. Amen. Otče náš Zdrávas.

8. Ó Ježíši, sladkosti srdcí a nesmírná lahodo myslí, pro hořkost octa a žluči, které jsi pro nás okusil, dopřej mi, abych v hodinu smrti své hodně přijal Tělo a Krev tvou, na uzdravení a útěchu duše své. Amen. Otče náš — Zdrávas.

9. Ó Ježíši, moci královská a plese myslí, pomni úzkosti a bolesti, kterou jsi vytrpěl, když z hořkosti smrti a posměšného rokování Židů zvolal jsi hlasem velikým, že jsi Bohem Otcem opuštěn, řka: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?« Pro tuto úzkost tebe žádám, abys mne v úzkostech mých neopouštěl, Pane, Bože náš. Amen. Otče náš — Zdrávas.

10. Ó Ježíši, Alfa i Omega, sílo a živote každého času, rozpomeň se, že od vršku hlavy až do chodidla nohy pohrouzil jsi se pro nás do vody umučení. Pro širokost a dlouhost svých ran nauč mne, příliš ve hříších potopeného, pravou láskou ostříhati tvého přikázání. Amen. Otče náš — Zdrávas.

11. Ó Ježíši, nejhlubší propasti milosrdenství, prosím tě pro hlubokost tvých ran, kteréž pronikly čis kostí a útrob tvých, abys mne v hříších potopeného vynesl a ukryl v skrýších svých ran od tváři hněvu svého, až by pominula tvá prchlivost, Pane. Amen. Otče náš — Zdrávas.

12. Ó Ježíši, zrcadlo pravdy, znamení jednoty a pouto lásky, pomni množství nesčetných svých ran, jimiž jsi byl od vrchu hlavy až do spodku nohy zraněn a nejsvětější krví zbarven, jakou velikost bolesti vytrpěl jsi za nás ve svém panickém těle. Milostivý Ježíši, co jsi ještě měl učiniti a neučinil jsi? Vpiš, prosím, milý Ježíši, všechny rány své do srdce mého, svou nejdražší krví, abych v nich četl tvou bolest a smrt a stále až do konce trval v díkůčinění. Amen. Otče náš — Zdrávas.

13. Ó Ježíši, lve nejsilnější, králi nesmrtelný a nejnepřemožitelnější, pomni bolesti, kterou jsi vytrpěl, když všechny síly srdce i těla tvého úplně ochably, a když nakloniv hlavy řekl jsi: »Dokonáno jest!« Pro tuto úzkost a bolest smiluj se nade mnou při dokonání mého posledního zápasu, kdy duše má sklíčena bude a duch můj zkormoucen. Amen. Otče náš — Zdrávas.

14. Ó Ježíši, jednorozený Synu nejvyššího Otce, záři a obraze podstaty jeho, pomni onoho úpěnlivého poručení, jímž jsi Otci ducha poručil říka: »Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého«, a s tělem rozdrásaným a srdcem roztrženým, s velikým výkřikem otevřev útroby svého milosrdenství, za naše vykoupení duši jsi vypustil. Pro tuto nejdražší smrt tebe prosím, Králi svatých, posilni mne k odporování ďáblu, světu, tělu a krvi, abych světu umřel a tobě živ byl, a v poslední hodinu mého skonání přijmi ducha mého, vyhnance a poutníka k tobě se vracejícího. Amen. Otče náš — Zdrávas.

15. Ó Ježíši, kmene vinný pravý a plodný, rozpomeň se na přetékaající a oplývající vylití krve, kterouž jsi ty jako z hroznu vytlačenu přehojně vylil, když jsi na kříži sám šlapal lis a z boku, kopím vojákovým probodeného, nám k napojení vycedil krev a vodu, že ani nejmenší kapky v tobě nezůstalo, a posléze jako kytička myrhy u výši jsi visel a útlé tělo tvé pomizelo a vlhkost útrob tvých vyschla a čis kostí tvých zvadl. Pro toto přehořké umučení a drahocenné krve vylití, dobrotivý Ježíši, tebe prosím, přijmi duši mou v zápase smrti mé. Amen. Otče náš — Zdrávas.

Ó sladký Ježíši, zraň srdce mé, aby slzy kajícího a lásky byly mi chlebem ve dne i v noci, a obrať mne zcela k sobě, aby srdce mé bylo ti ustavičně připraveným příbytkem a obcování moje bylo ti milo a příjemno, a skonání mého života tak chvalitebno, abych po dovršení tohoto života si zasloužil tebe se všemi svatými tvými chváliti na věky. Amen.

Pětkrátě Otče náš a následující modlitbu:

Ó Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, přijmi tuto modlitbu s onou převznešenou láskou, s kterou jsi všecky rány svého přesvatého těla vytrpěl, a smiluj se nade mnou, služebníkem tvým, a všem hříšníkům a všem věřícím, živým i zemřelým dej milosrdenství, milost a odpuštění a život věčný. Amen.

První neděle postní sluje černá, druhá prázdná, třetí kýchavná, čtvrtá družebná, pátá smrtelná, šestá květná.

První neděle postní (Invocabit): Bože, jenž Církev svou každoročně zachováváním čtyřicetidenního postu očišťuješ, uděl rodině své, aby, čeho od tebe zdrželivostí dosíci se snaží, to v dobrých uplatňovala skutcích. Skrze Pána našeho . . .

II. (Reminiscere): Bože, jenž vidíš, že veškeré síly jsme zbaveni, vnitř i zevně nás opatruj, abychom ode všech protivenství byli chráněni na těle a od zvrácených myšlenek očistěni na duši. Skrze Pána našeho...

III. (Oculi): Prosíme, všemohoucí Bože, na prosby pokorných shlédni a k naší obraně pravici své velebnosti vztáhni. Skrze Pána našeho...

IV. (Laetare): Popřej, prosíme, všemohoucí Bože, abychom, kteří po zásluze za své počínání trpíme, útechou tvé milosti pookřáli. Skrze Pána našeho....

V. (Judica): Prosíme, všemohoucí Bože, na rodinu svou milostivě shlédni, aby tvou dobrotivostí bylo vedeno její tělo a tvou ochranou zachována její duše. Skrze Pána našeho...

Evangelia neděl od Devítníku: podobení o dělnících na vinici Páně; podobení o rozséváči; Ježíš předpovídá své utrpení a uzdravuje slepého; Ježíš pokoušen od ďábla; proměnění Páně; Ježíš vymýtá ďábla a usazuje své protivníky; Ježíš nasycuje pět chleby pět tisíc mužů; Ježíš se skryl, když jej chtěli židé kamenovat; v těchto evangeliích je napomenutí k horlivé práci na vinici Páně, t. j. ve službě Boží. Prostředky jsou: poslouchání slova Božího tak, aby přinášelo uži-

tek; uvažovati o utrpení Páně; postiti se a odpírati pokušením zlého ducha. Odměna horlivého pracovníka jest nebeské proměnění; hříšník, a hlavně ten, jenž opětně upadá do starých hříchů, jest politování hodný, neboť jest v moci zlého ducha a upadá stále hlouběji, až se stává slepým a zatvrzelým a protivníkem Božím. Evangelium o zázračném nasycení pokazuje na pokrm duše ve velikonočním svatém přijímání.

Po první neděli postní jest kvatembr. Modlitba za kněze! Po celou dobu postní bývají v pátek nebo v neděli zvláštní postní kázání a pobožnost křížové cesty. Máme rozjímati o utrpení Páně a litovati svých hříchů. K tomu nás pobádají slova kazatelů i bolestná cesta Páně s křížem na ramenou. Málo lásky ukazuje k trpícímu Spasiteli, kdo jde raději na procházku, do biografu, za zábavou!

Od popeleční středy do neděle smrtelné uctíváme veřejný život Páně za jeho tříletého působení učitelského. Máme se cvičiti v horlivosti pro spásu duše, modliti se za spásu svou a bližních, dávatí dobrý příklad, konati smírné pobožnosti, skutky milosrdenství, postiti se, varovati se zbytečného veselí. Čtème evangelia, epístoly postní a modleme se žalmy.

Na smrtelnou neděli zahalují se těla Páně na křížích fialovou rouškou na památku toho, že židé chtěli Pána Ježíše kamenovati, on však se před nimi skryl.

Od neděle smrtelné do veliknoco rozjíámame o přehořkém utrpení Páně a jeho po-

tupné smrti. Cvičíme se v trpělivosti, touze po utrpení, umrtvujeme se, konáme pokání, přísněji se postíme. Modlíme se litanie o přehořkém utrpení Páně, bolestný růženec, křížovou cestu, zúčastňujeme se obřadů a pobožností svatého týdne.

LITANIE O UMUČENÍ PÁNĚ.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!
Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu Svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
Ježíši, za třicet stříbrných prodaný,
Ježíši, smrtelným zármutkem obklíčený,
Ježíši, krvavým potem zemdlený,
Ježíši, od anděla posilněný,
Ježíši, od Jidáše políbením zrazený,
Ježíši, od katanů svázaný,
Ježíši, od učedníků opuštěný,
Ježíši, k Annášovi a Kaifášovi vedený,
Ježíši, křivě obžalovaný,
Ježíši, z rouhání obviněný,
Ježíši, od Petra zapřený,
Ježíši, Pilátovi vydaný,
Ježíši, od Herodesa potupený,
Ježíši, ukrutně bičovaný,
Ježíši, trním korunovaný,
Ježíši, šarlatem přioděný,
Ježíši, lidu předvedený,

smiluj se nad námi!

Ježíši, k smrti odsouzený,
 Ježíši, křížem obtížený,
 Ježíši, jako beránek k zabití vedený,
 Ježíši, pod křížem zemdlený,
 Ježíši, roucha zbavený,
 Ježíši, na rukou i nohou hřeby probodený,
 Ježíši, ukřižovaný,
 Ježíši, za rouhače a katany své prosící,
 Ježíši, k lotru kajícimu milostivý,
 Ježíši, o matku svou starostlivý,
 Ježíši, palčivou žízni trápený,
 Ježíši, žlučí a octem napájený,
 Ježíši, Otce až k smrti kříže poslušný,
 Ježíši, pro naše hříchy umučený,
 Ježíši, kopím probodený,
 Ježíši, s kříže sňatý,
 Ježíši, na klín matky položený,
 Ježíši, v plátna zabalený,
 Ježíši, v novém hrobě pohřbený,

smiluj se nad námi!

Milostiv nám buď, odpust nám, Pane!
 Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,
 Od malomyslnosti a netrpělivosti,
 Od reptání a rouhání,
 Od lehkomyšlnosti při spáse duše,
 Od odkládání s pokáním,
 Od hříšných návyků,
 Od nevěry a nekajícnosti,
 Od náhlé a nenadálé smrti,
 Od věčného zavržení,

vysvobod nás,
 Pane!

My hříšníci,
Abys nám odpustiti ráčil,
Abys nás ku pokání pohnouti ráčil,
Abychom na umučení tvé stále
pamatovali,
Abychom rány tvé hříchy neobno-
vovali,
Abychom tvé svaté rány v uctivosti
měli,
Abychom hříchů svých skroušeně
želeli,
Abychom často užitků vykoupení
účastni byli,
Abychom hodně často důstojně
přijímali,
Abychom před smrtí s Bohem se
smířili,
Abychom s milostí tvou ze světa
odcházeli,

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš.

Žalm 129.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Pane
vyslyš hlas můj!

Budiž ucho tvoje nakloněno k úpěnlivé
mé modlitbě.

Budeš-li, Pane, hříchy mít na zřeteli,
Hospodine, kdož ob stojí?

U tebe je však slitování, Pane, a pro
tvůj slib v tebe doufám.

Důvěruje duše má slovu jeho, doufá
duše má v Pána.

Od časného jitra až do noci doufejž
Israel v Pána.

Neboť jest u Hospodina milosrdenství,
a hojná u něho spása.

A on vysvobodí Israele ze všech jeho
hříchů.

Kristus raněn jest pro nepravosti naše.
Potřen jest pro hříchy naše.

Jako beránek k zabití veden jest.

A neotevřel úst svých.

Poslušným učiněn jest až k smrti.

K smrti kříže.

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a
dobrořečíme tobě.

Neboť svatým křížem svým svět jsi vy-
koupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, jenž jsi
pro vykoupění světa na potupné dřevo
kříže vstoupiti a svou předrahou krev
na odpuštění hříchů našich vylíti ráčil,

pokorně tě prosíme, bys nám po tomto životě do nebes brány radostně vejíti dal. Jenž jsi živ a kraluješ . . .

V pátek po neděli smrtelné připomínáme si památku Sedmiboletné Panny Marie. P. Maria s Ježíšem nesmírně trpěla a tím spolupůsobila na našem vykoupení. Můžeme se k ní utíkat ve všech bolestech, zná jejich hořkost a její dobrotivé srdce nemůže nás oslyšet.

Modlitba. Bože, při jehož umučení podle proroctví Simeonova, nejsladší duši přeslavné Panny a Matky Marie meč bolesti pronikl, popřej milostivě, abychom, kteří probodení její a utrpení s úctou vzpomínáme, pro slavné zásluhy a přímlyvy všech svatých, kteří věrně u Kříže stáli, blahého účinku umučení tvého došli. Jenž žiješ a kraluješ . . .

SEKVENCE.

Stabat Mater dolo-
róa

juxta Crucem lacry-
móa,

dum pendébat Fi-
lius

Stojí Matka zarmou-
cená,

slzy prolévá a sté-
ná u Kříže,

kde Syn jí pněl.

Její duši bédující, plnou smutku, bolestí, pronik meč a v hrudi tkvěl.

Kterak sklácena je Panna, jak je smutná požehnaná, která Boží Matkou jest!
Jak jen lkala, naříkala, Rodička když nazírala na slavného Syna trest!

Kdož by mohl neplakati, kdyby viděl Krista Máti v tomto ponížení zlém!

Komu srdce nerozdírá, na Matku když Boží zírá, kterak truchlí se Synem!

Pro hřích z rodu svého lidí Syna na mučidlech vidí, vidí metly, příval ran.
Zří jej zmírat oko Matky, zří, jak opuštěn Syn sladký, zří, jak pustil duši Pán.

Eja, Matko, Lásky zdroji, dej mi cítit bolest tvoji, dej, bych s tebou zaplakal!

Dej, by srdce moje plálo, dej, by Boha milovalo, bych si Krista oblíbil!

Prosím o to, Matko milá, bys mi rány v srdce vryla, dej by můj byl Kristův Kříž, každá rána, jež mu dána! Muka Pána požehnaná se mnou Matko rozděliž!

Dej mi s tebou slzy líti, se Synem dej soustrast míti, dokud budu žítí jen!

Dej mi místo vedle Kříže, společenství svojí tíže, dej, ať sdílím bol a sten!

Panno Panen, v celém žití nemáš mi již trpkou býti, se mnou Matko sdílej pláč!

Dej, bych snesl, Pán že klesl, k účastenství muk se vznesl, sčítat rány — dáti rač, bych byl ranou Syna zraněn, Křížem opojen a chráněn, krví Syna očištěn, zbaven věčných žárů trudu. Skrze tebe chráněn budu Matko Páně v soudný den!

Až mi bude odtud jíti, Kriste rač mi uděliti Matkou palmu vítěznou!

Tělo bude umíratí, duši mé pak račiž dáti slávu Ráje blaženou! Amen.

V měsíci březnu (19.) je památka sv. Josefa, pěstouna Páně. Sv. Josef jest zvláštní ochránce umírajících, křesťanských rodin a řemeslníkův, patron a ochránce Církeve svaté.

Modlitba. Prosíme tě, Pane, by nám zásluhami Snoubence přesvaté Rodičky tvé bylo zpomoženo, aby, čeho naše síly dosáhnouti nemohou, jeho přímlovou nám uděleno bylo. Jenž žiješ...

Preface o sv. Josefu. Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, a tebe o Slavnosti sv. Josefa povinnými velebili chválami, blahoslavili a hlásali. Onť jako muž spravedlivý tebou Bohorodičce Panně za Snoubence byl dán a jako

věrný a moudrý služebník nad Rodinou tvou byl ustanoven, aby Jednorozeného tvého, zastíněním Duchu Svátého počatého, na místě otce opatroval, Ježíše Krista, Pána našeho, skrze něhož velebnost tvou chválí Andělé, koří se Panstva, chvějí se Mocností, nebesa a nebeské Síly, i svatí Serafové společným plesáním oslavují: s nimiž rač, prosíme, připustiti i hlasy naše, kteřížto u pokorném vyznávání pravíme: Svatý, svatý, svatý . . .

Dne 25. března jest památka Zvěstování Panny Marie, připomínající radostné poselství andělovo Panně Marii, že se má státi matkou zaslíbeného Vykupitele.

Modlitba. Bože, jenž jsi chtěl, aby Slovo tvé z lůna blahoslavené Marie Panny za zvěstování Anděla tělo na sebe přijalo, popřej nám, pokorně tě prosícím, abychom, kteří ji v pravdě Bohorodičkou vyznáváme, její přímluvou u tebe podporováni byli. Skrze téhož . . .

SVATÝ TÝDEN.

Poslední týden před velikonocemi jmenuje se pašijový, protože Kristus v tomto týdnu za nás trpěl (passio), říkáme mu také svatý nebo veliký pro svaté a velké děje, jež Církev svatá věřícím na

mysl uvádí. Církev svatá obírá se jen utrpením a smrtí Páně, proto se překládají nebo pro ten rok úplně odpadají všechny svátky svatých, připadající do tohoto týdnu. Modlitby a obřady tohoto týdne vyjadřují bolest Církev s trpícím Spasitelem. Představme si lásku a dobrotivost Syna Božího, jeho tichost, pokoru a mírnost, a uvažujme o jeho hrozném smrti na kříži, kde umírá jako vyvrhel a zločinec. Uvažujme o černém nevděku svedeného lidu, který zapomíná všech dobrodiní a lační po nevinné krvi. Nezapomínejme při tom předpověděných trestů, které se splnily do poslední písmenky. To má nám býti výstrahou, co čeká křesťana, který zatvrdil srdce své a Syna Božího znovu křížuje.

Je-li hroznou pravdou, že smrt Spasitele zavínily naše hříchy, jest radostnou pravdou, že svatá krev Kristova nás vykoupila. »Vězte, že nikoli porušitelnými věcmi, zlatem neb stříbrem, jste byli vykoupeni, nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka neuhonného a neposkvrněného.«

Mějme v úctě přesvatou krev Kristovu, vydejme v ní své rány, poznamenejme ní čela svá jako nezrušitelnou chránicí pečetí, abychom v den soudu uchráněni byli hněvu Božího.

Vedle krve Beránka, jenž snímá hříchy naše, doporučí Církev svatá v těchto dnech uctívati svatý kříž jako oltář, na němž přinesena přesvatá oběť. Drahým a svatým má nám býti dřevo kříže od té doby, kdy kříž se stal nástrojem našeho vykoupení, nejvyšší zástavou lásky Ježíšo-

vy k nám. — V každé katolické rodině má mít kříž nejčestnější místo! Máš kříž ve své domácnosti? Stydíš se za kříž Kristův? Provázejme v těchto dnech trpícího Spasitele krok za krokem na jeho bolestné cestě, představme si smrtelné úzkosti Bohorodičky o život svého božského Syna, plačme při jeho krutém bičování a trním korunování, s lítostí v duši jděme za ním na Kalvarii. Uvědomujme si, proč visí na kříži, proč tolik trpí, rozjímejme jeho slova poslední, přitulme se hodně blízko ke kříži a matce, aby utrpení obou bylo nám klíčem k nebi.

KVĚTNÁ NEDĚLE.

Připomíná slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema za jáсотu lidu, jenž ho vítal jako krále zpěvem a ratolestmi.

Světlí se ratolesti, aby ty, kteří zbožně a s důvěrou je přechovávají ve svých příbytcích, požehnání na nich spočívající chránilo před úklady zlého ducha na těle i na duši.

Máme býti živými ratolestmi, t. j. snažiti se o křesťanskou dokonalost svatým životem a dobrými skutky.

Průvod kolem kostela připomíná slavný vjezd Kristův do Jerusalema. Máme Krista v duchu provázeti a prositi ho, aby svým křížem jednou duši naší otevřel nebe. Při Mši svaté se zpívají pašije. Pašije jsou vypravování svatých evangelistů o umučení a smrti Páně. V neděli květnou čtou se pašije podle sepsání sv. Matouše,

v úterý podle sv. Marka, ve středu podle sv. Lukáše, v pátek podle sv. Jana.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi dal Spasiteli našemu vtěliti se a podstoupiti smrt kříže, aby pokolení lidské mělo k následování příklad pokory, uděl nám milostivě, abychom sobě zasloužili od jeho trpělivosti se učití a na jeho vzkříšení účastenství míti. Skrze Krista, Pána našeho.

ZELENÝ ČTVRTEK.

V hluboké pokoře na kolenou s vděčným srdcem máme všichni Spasiteli děkovati za převelikou lásku, která se jeví ustanovením Nejsvětější Svátosti Oltářní, ve které v našich kostelích k naší útěše v našem středu s tělem a duší zůstává Spasitel jako Bůh a člověk a stává se nebeským pokrmem našich duší.

Večer toho dne slavil Pán Ježíš se svými apoštoly poslední velikonoce, jedl s nimi podle náboženských předpisů židovských beránka, který Israelitům každoročně připomínal zázračné vysvobození z Egypta a symbolicky připomínal očekávaného Vykupitele, jenž všecky, kdo v něho uvěří, vysvobodí z otroctví hříchů a učiní svobodnými dítkami Božími.

Po večeři Ježíš odložil roucha svá, vzal šat lněný a přepásal se, umýval apoštolům nohy a utíral šatem, kterým byl přepásán. Tento překrásný příklad pokory opakuje

se v kostelích biskupských. Po umývání nohou ustanovil Nejsvětější Svátost a Mši svatou. Vzal chléb a kalich s vínem do svatých rukou, děkoval nebeskému Otci se zrakem k nebi pozdviženým a žehnal tyto dary (obětování). Slovy: »Toto jest tělo mé« proměnil chléb ve své tělo, které za nás na kříži obětováno bylo; slovy: »Toto jest krev má« proměnil víno ve svou krev, která za nás na kříži vylita byla (proměňování). Pod způsobou chleba a vína dal své tělo a svou krev apoštolům požívatí (přijímání). Slovy: »To čiňte na mou památku« nařídil apoštolům stále a stále proměňovati, sloužiti Mši svatou a rozdávati svaté přijímání věřícím, což apoštolové činili a jejich nástupci činí a činiti budou do konce světa.

V kostelích se slouží jediná Mše svatá, při níž kněží v osadě dlící přijímají pod jednou způsobou jako ostatní věřící, kteří toho dne mají přistupovati k svatému přijímání hromadně a Pánu Ježíši děkovati za důkaz jeho největší lásky.

Při Gloria radostně se vyzvání všemi zvony a hlučně se rozezvučí i varhany, což znamená velikou radost z ustanovení Nejsvětější Svátosti. Pak umlkají zvony i varhany, což znamená tichou a velikou bolest, která má plnit srdce při vzpomínce, že naše hříchy zavinily přehořké utrpení, které začíná toho večera, a smrt Páně.

Cestu Ježíšovu na horu Olivetskou a jeho uvěznění v domě Kaifášově znázorňuje přenášení Nejsvětější Svátosti z

hlavního oltáře do postranního. Okrasy zbavené a odhalené oltáře připomínají opuštěného Ježíše v utrpení apoštoly a zbaveného šatů před jeho ukřižováním. V kostelích biskupských koná se svěcení svatých olejů: křtěnců, křížma a oleje nemocných.

MODLITBA NA PAMÁTKU SMRTELNÝCH ÚZKOSTÍ PÁNA JEŽÍŠE.

Otče, chceš-li, odejmi kalich tento ode mne, avšak ne má, ale tvá vůle buď. Otče náš.

Smutná jest duše má až k smrti. Otče náš.

I učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem. Otče náš.

Svého vlastního Syna neušetřil.

Ale za nás za všechny vydal jej.

Modleme! Shlédni prosíme, Hospodine, na tuto svou rodinu, za kterou Pán náš Ježíš Kristus neváhal v ruce hříšníků se vydati a muky kříže podstoupiti; jenž s tebou živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

VELKÝ PÁTEK.

Připomíná umučení, smrt a pohřeb Páně. Kněz přistupuje k oltáři, který jest bez ozdob a světel, v černém rouchu, vrhá se obličejem v hluboké pokoře na stupně

oltáře, aby přítomné pohnul k lítosti nad hříchy, které zaviniily smrt Ježíšovu.

První čtení ze svatého Písma upozorňuje nás, že smírná oběť Spasitele na kříži byla před staletími předpověděna a obětí velikonočního beránka Israelitům znázorňována.

Pašije sv. Jana ukazují, že všechny předpovědi a předobrazy Mesiáše splnily se na Pánu Ježíši.

Následují Přímluvy za Církev a za blaho celého lidstva.

Zvlášť dojemné jest uctívání svatého Kříže. Kněz odkládá mešní roucho a odhaluje znenáhla kříž zpívaje třikráte: »Ejhle, dřevo Kříže, na němž spása světa pněla.« Při odpovědi: »Pojďte, klanějme se!« mají věřící pokleknouti. První odhalení na nejnižším stupni epištolní strany značí první kázání kříže, kdy apoštolové z bázně jen mezi sebou mluvili o svatých tajemstvích vykoupení. Máme zadostčiniti za potupu, která se stala Spasiteli v domě Kaifášově.

Druhé odhalení na vyšším stupni značí kázání kříže židům. Máme zadostčiniti za potupu, která se stala Spasiteli před Pilátem a Herodem.

Úplné odhalení uprostřed oltáře značí kázání kříže celému světu. Máme zadostčiniti za potupu, která se Spasiteli stala na Kalvarii.

Odhalený kříž položí kněz na černé sukno před oltářem, zuje obuv a třikráte pokleknuv, lsbá rány Ukřižovaného. Taktěž činí

i věřící. Mezitím zpívají se Výčitky Vykupitelovy národu israelskému.

Připraví se oltář a následuje Mše předem posvěcených (proměněných) obětních darů a Velebná svátost přenáší se do Božího hrobu.

PŘÍMLUVY CÍRKVE ZA BLAHO CELÉHO LIDSTVA.

Modlitba za Církev. Modleme se, nejmilejší, za Církev svatou Boží, aby jí Bůh a Hospodin náš pokoj dáti, v jednotě ji zachovati a opatrovati ráčil po celém okrsku zemském, podřizuje jí knížectva i mocnosti; nám pak aby dal, abychom klidně a pokojně žijíce, oslavovali Boha Otce všemohoucího.

Po každé modlitbě kněz říká: Modleme se, jáhen: Skloňme kolena, podjáhen: Povstaňte!

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi v Kristu slávu svou všem národům zjevil, opatruj díla milosrdenství svého, aby Církev tvá po celém okrsku rozšířena, pevnou věrou setrvala ve vyznávání jména tvého. Skrze téhož Pána... Amen.

Modlitba za svatého Otce. Modleme se i za svatého Otce, papeže našeho N., aby Bůh a Hospodin náš, jenž jej vyvolil k nejvyšší hodnosti biskupské, bez úhony jej neporušené-

ho zachoval Církvě své svaté, aby mohl řídit lid svatý Boží.

Všemohoucí, věčný Bože, na jehož ustanovení všechno se zakládá, shlédni milostivě na prosby naše a vyvoleného nejvyššího pastýře dobrotivostí svou nám zachovej, aby křesťanský lid, jenž podle tvého nařízení jest spravován, pod takovým Veleknězem zásluhy víry své množil.

Modlitba za všechny řády duchovní. Modleme se i za všechny biskupy, kněze, jáhny, podjáhny, akolyty, exorcisty, lektory, ostiáře, vyznavače, panny, vdovy, a za všecken svatý lid Boží.

Všemohoucí, věčný Bože, jehož duchem veškeré tělo Církvě jest posvěcováno a řízeno, vyslyš nás, kteří za všechny řády duchovní prosíme, aby darovanou milostí tvou všechny řády tobě věrně sloužily.

Modlitba za katechumeny. Modleme se i za katechumeny naše,

(ti, kteří se připravují na svatý křest)

by Bůh a Pán náš otevřel sluch srdcí jejich a bránu milosrdenství, aby koupelí obrození přijali odpuštění všech hříchů a také oni nalézali se v Kristu Ježíši, Pánu našem.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž Církev svou stále novým potomstvem zúrodňuješ, rozmnož víru a poznání katechumenů našich, aby obrození jsouce pramenem křestním, k vyvoleným synům tvým připojeni byli.

Modlitba za trpící. Modleme se, nejmilejší, k Bohu Otci všemohoucímu, aby očistil svět ode všech bludů, nemoci odvrátil, hlad zapudil, zotvíral žaláře, pouta rozvázal, aby daroval pocestným návrat, nemocným zdraví, plavícím se přístav spasný.

Všemohoucí, věčný Bože, zarmoucených útěcho, trpících posilo, nechť dojdou k tobě prosby volajících v kterémkoliv soužení, aby se všichni radovati mohli, že v jejich potřebách jim milosrdenství tvé přispělo.

Modlitba za bludaře a rozkošníky. Modleme se i za bludaře a rozkošníky, aby je Bůh a Pán náš ze všech bludů vytrhnul a k svaté matce, Církvi katolické a apoštolské, nazpět povolati ráčil.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi spásou všech a nechceš, aby kdo zahynul, pohled na duše ďábelskou lstí svedené, aby srdce bloudících zvrácenost bludařskou odložila a vzpamatovala se a vrátila k jednotě tvé pravdy.

Modlitba za nevěrné židy. Modleme se i za nevěrné židy, aby Bůh a Pán náš odňal clonu s jejich srdcí, by i oni uznali Ježíše Krista, Pána našeho. Lid není vyzván ku pokleknutí z toho důvodu, že židé před Kristem s posměchem klekali, aby ho zneuctili a potupili.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž ani nevěry židů ze svého milosrdenství nevylučuješ, vyslyš prosby naše, jež za zaslepený onen národ přednášíme, aby uznali světlo tvé pravdy, jímž jest Kristus, a ze svých temnot vytrženi byli.

Modlitba za pohany. Modleme se i za pohany, aby Bůh všemohoucí odstranil nepravost ze srdcí jejich, aby zanechali model svých a obrátili se k Bohu živému a pravému i jedinému Synu jeho Ježíši Kristu, Bohu a Pánu našemu.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž ne smrt hříšníků, ale život stále vyhledáváš, přijmi milostivě modlitbu naši a vysvobod' je od modloslužebnictví a přidruž je k Církvi své svaté ke chvále a cti jména svého. Skrze Krista Pána našeho.

ŽALOBY VYKUPITELOVY (IMPROPERIE).

Lide můj, co jsem ti učinil? Nebo v čem jsem tě zarmoutil? Odpověz mi! Že

jsem tě vyvedl ze země Egyptské, připravils kříž Spasiteli svému.

Že jsem tě vodil pouští po čtyřicet let a mannou tě sytil a uvedl tě do země úrodné, připravils kříž Spasiteli svému. Co jsem ti ještě měl učiniti, a neučinil jsem? Já štípil jsem tebe jako vinici svou překrásnou; ty však stala jsi se mi přehořkou, neboť octem jsi mne v žízni mé napojila a kopím probodla jsi bok Spasiteli svému.

Já pro tebe jsem trestal Egypt s jeho prvorození, a tys mne zbičovaného vydal.

Já vyvedl jsem tě z Egypta, utopiv Faraona v moři Rudém, a tys mne vydal knížatům kněžským.

Já jsem před tebou otevřel moře, a tys otevřel kopím bok můj.

Já jsem před tebou kráčel v oblakovém sloupu, a tys mne dovedl do soudnice Pilátovy.

Já jsem tě krmil mannou na poušti, a tys mne týral políčky a šlehy.

Já jsem tě napájel vodou spásy ze skály, a tys mne napojil žlučí a octem.

Já pro tebe bil krále kananejské, a tys bil třtinou hlavu mou.

Já ti dal žezlo královské, a tys dal na hlavu mou trnovou korunu.

Já tě povýšil mocí velikou, a tys mne pověsil na dřevo kříže.

Ukřižovaný Kriste, zdráv buď naše naděje v čas tento tvého svatého umučení, rozmnožíš dobrým spravedlnost, duše svatost a hříšným rač dáti svou svatou milost.

Tě nejvyšší Trojice, Boha velmi dobrého, velebí duch každý z dobrodiní tvého, kteréž ty činíš, umučením spasený, račiž spravovati nás zde na zemi.

A když budeme mříti, rač nám milostiv býti; po smrti připoj nás k počtu vyvolených všech Božích svatých, abys byl od nás chválen, ctěn, slaven, veleben na věky. Amen.

MODLITBA NA PAMÁTKU SMRTI PÁ- NĚ NA KŘÍŽI.

Od šesté pak hodiny stala se tma po vší zemi až do hodiny deváté. Otče náš.

A okolo hodiny deváté zvolal Ježíš hlasem velikým řka: Bože můj: Bože můj, proč jsi mne opustil. Otče náš.

Ježíš pak opět zvolav hlasem velikým, vypustil duši. Otče náš.

Kristus učiněn jest za nás poslušným až k smrti.

A to smrti kříže.

Modleme se! Pane Ježíši Kriste, kterýž jsi pro vykoupení světa na potupné dřevo kříže vstoupiti a svou pře-

drahou krev na odpuštění hříchů našich prolíti ráčil, pokorně tě prosíme, bys nám po smrti naší do nebes brány radostně vejšti dal. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

MODLITBA K PÁNU JEŽÍŠI.

Ó dobrý Ježíši, ó nejlaskavější Ježíši, ó nejsladší Ježíši, ó Ježíši Synu Marie Panny, plný milosrdenství a laskavosti, ó sladký Ježíši, podle velikého milosrdenství svého smiluj se nade mnou. Ó nejmilostivější Ježíši, tebe prosím pro onu drahocennou krev, kterouž jsi prolíti ráčil za hříšníky, smyj všechny nepravosti mé a shlédni na mne, bídného a nehodného, jenž pokorně žádá za odpuštění a toto jméno svaté Ježíš vzývá. Ó jméno Ježíšovo, jméno sladké; jméno Ježíšovo, jméno rozkošné; jméno Ježíšovo, jméno posilňující. Neb co jest Ježíš, ne-li Spasitel? Pročež, Ježíši, pro svaté jméno své budiž mi Ježíšem a spasiž mne. Nenech mne zavrženu býti, kteréhož jsi z ničeho stvořil. Ó dobrý Ježíši, ať nezničí mne nepravost má, kteréhož učinila všemohoucí dobrota tvá. Ó Ježíši sladký, poznej, co tvého jest, a zhlad, co cizího jest. Ó Ježíši nejdobrotivější, smiluj se nade mnou, dokud jest čas k smilování, nezatracuj

mne v čas soudu. Nikoliv mrtví chváliti budou tebe, Pane Ježíši, aniž všickni ti, kteříž vstupují do pekla. Ó nejrozmilejší Ježíši, ó nejžádoucnejší Ježíši, ó nejněžnějši Ježíši, ó Ježíši, Ježíši, Ježíši, dopusť mi vejíti v počet tvých vyvolených. Ó Ježíši, spáso v tebe věřících, ó Ježíši, útěcho k tobě se utíkájících, ó Ježíši, Synu Marie Panny, vlej ve mne milost, moudrost, lásku, cudnost a pokoru, abych mohl tebe dokonale milovati, tebe chváliti, tebe požívati, tobě sloužiti a v tobě se chlubiti se všemi, kteříž vzývají jméno tvé, kteréž jest Ježíš. Amen.

Pán Ježíš s kříže promluvil sedm slov. Otče, odpusť jim. Prosme Spasitele o milost, abychom odpouštěli rádi a ochotně všem, kteří nám zlé činí. Ještě dnes budeš se mnou v ráji. Prosme Spasitele o milost, abychom tak na zemi žili, abychom při smrti vešli do ráje. Hle syn tvůj; hle matka tvá! Buďme dobrými dětmi mariánskými. Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil. Vyprošujme si milost, abychom ve všech okolnostech volali: Ježíši, Pane a Bože můj, smiluj se nade mnou hříšným, přispěš mi ku pomoci a řiď toho, kterého jsi svou svatou krví vykoupil. Žízním. Kéž bychom žíznili po pramenu vody živé a po pramenu věčného světla. Otče, v ruce tvé poručím ducha svého. Vyprošujme si milost šťastné smrti, modleme se denně, abychom neze-

měli bez smíření s Bohem. Dokonáno
jest! Kéž bychom s takovou věrností a
svědomitostí konali své povinnosti, aby-
chom i my jednou klidně mohli říci: Víru
jsem zachoval, život dokonal, mohu klidně
očekávatí nebel!

Navštívme častěji Boží hrob a dě-
kujme Pánu Ježíši z hloubi srdce v největší
pokoře za vykoupení a litujme upřímně
hříchů, které způsobily jeho smrt a působí
mu nové muky.

BÍLÁ SOBOTA.

Spasitel odpočívá v hrobě po straš-
ném utrpení a krvavé námaze pro
spásu našich duší. V kostelích se
světí nový oheň, paškál a křest-
ní voda. Paškál značí zmrtvýchvsta-
lého Krista, jenž jest světlo světa. Pět
velkých kadidlových zrn v paškálu
v podobě kříže značí pět ran, jež
zmrtvýchvstavši Vykupitel i na svém
oslaveném těle podržel. Při Gloria
začne se zase zvoniti a hrají i
varhany. K večeru jest slavné
Vzkříšení. Po Te Deum uloží se za-
se Nejsvětější Svátost do svatostánku
hlavního oltáře.

SLAVNOST VZKŘÍŠENÍ PÁNĚ.

Žalm 56.

Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se
nade mnou, neboť ty jsi útočiště mé
duše.

Do stínu tvých křídel utíkám se, dokud nepřestane bezbožnost řádit.

Dovolávám se Boha, Nejvyššího, Boha, který vždy mně dobře činí.

Posílá s nebe, a vysvobozuje mne, zahánjuje ty, kteří na mne se sárají.

Sesílá Bůh milost svou a věrnost, mezi lvy mi život zachovává;

Lehám si mezi lidmi, jejichžto zuby kopí a šípy, a jazyk ostrý meč jest.

Rač se povznést, Bože, nad nebesa, velebnost tvá nad veškerou zemi!

Osidlo připravili mojim nohám, zdeptat chtěli moji duši, vykopali na mne jámu, avšak sami do ni padli.

Posilněno jest mé srdce, Bože, posilněno jest mé srdce.

Nuže, budu zpívati a hráti!

Probuď se, duše má, probuď se, harfo a citaro, ze spánku jitřenku budu budit.

Budu tě chváliti mezi národy, Pane, oslavovat tebe mezi kmeny.

Neboť je veliká až k nebi tvá milost, a tvá věrnost až do oblaků.

Rač se povznésti, Bože, nad nebesa, velebnost tvá nad veškerou zemi!

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Kněz: Pane, smiluj se nad námi.

Zpěváci: Kriste, smiluj se nad námi.

K. Pane, smiluj se nad námi. Otče náš... a neuvod' nás v pokušení.

Z. Ale zbav nás od zlého.

K. Ze vzkříšení tvého, Kriste aleluja.

Z. Nebe a země se radují, aleluja.

K. Hospodine, vyslyš modlitbu mou.

Z. A volání mé k tobě přijď.

K. Hospodin s vámi. Z. I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž tuto přesvatou noc slávou Vzkříšení Páně ozařuješ, zachovej v novém pokolení rodiny své ducha vyvolení, jež jsi dal, aby na těle a duši obnovení, čistou tobě prokazovali službu. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

Kněz zpívá slavnostně: Vstalť jest této chvíle ctný vykupitel a lid pokračuje: z mrtvých Ježíš mile, světa Spasitel, pro hříchy, jenž naše zmařil se, rozpjat na kříži nevinný, Bůh náš jediný.

Zrána časně přišly k hrobu ženy ctné, Marie tu stály velmi truchlivé. Anděl, jenž tu seděl, zvěst jim děl, bratřím zvěstovat přikázal, Bůh že svatý vstal.

Srdečného hlasu my aleluja, tohoto my času, my aleluja, všichni zpívejme, plesejme Tvůrci, jehož jsou nebesa, my aleluja.

Přešlechetná žena všedší k bratřím svým, Maří Magdalena k apoštolům ctným, nese zprávu jistou, radostnou, dějíc poselství andělské: Vstal Bůh zajisté.

Jenž jsi umřít ráčil, pro nás, Kriste ctný, by se k tobě vrátil hříšník rozličný, vstav dnes z mrtvých slavný, vítězný, přej nám šťastného skonání, hříchů pokání!

K. Pán vstal z hrobu, aleluja.

Z. Jenž pro nás na kříži pněl, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž nás každoroční slavností Vzkříšení Páně potěšuješ, uděl nám milostivě, abychom těmito časnými slavnostmi, které konáme, zasloužili si dojíti blaženosti věčné. Skrze téhož Pána našeho...

Tě B o h a ch v á l í m e : tě Pánem vyznáváme.

Tě věčného Otce ctí veškerá spolu země.

Tobě všichni andělé, ráj nebes a mocnosti všechny:

Sbor cherubínů a serafů vždy zpívají hlasem zvučným:

Svatý, svatý, svatý Hospodin, Pán Bůh zástupův.

Nebesa i země jsou tvé velebné slávy plny.

Sbor apoštolů přeslavný tebe chválí,
i veliký počet proroků velebí,
též mučedníků vojsko tě chválí bě-
lostné.

A po veškerém světě vyznává svatá
Církev,

Otce nesmírné velebnosti:

Jediného tvého Syna ctí nejvyšš hodné-
ho;

Ducha také Utěšitele Svatého.

Králi přeslavný, Kriste.

Ty Boha Otce jsi vpravdě věčný Syn.

Tys vykoupil nás, přijav tělo člověka,
a nebál ses života panenského.

Ty osten smrti jsi přemohl a takto
otevřels svým věrným království ne-
bes.

Ty na pravici Boží sedíš ve slávě
Otcově.

Pevně věříme, soudit že přijdeš.

My tebe prosíme, věrným sluhům rač
příspěti, jež jsi svou předrahou vy-
koupil krví.

Dejž, bychom též k tvým svatým při-
počtení byli v slávě věčné.

Spas, Hospodine, národ svůj a po-
žehnej dědictví svému.

A panuj nad ním a jej vyvyš nade
všecky věky.

Dni všeliké tobě dobrořečíme;

a chválíme jméno tvé přesvaté na vě-
ky věkův.

Rač, Hospodine, ve dni tomto nás ochraňovat ode všech hříchů.

Ó Pane, smiluj se nad námi, ó, smiluj se nad námi.

Tvé milosrdenství budiž, ó Pane, nad námi, jakž pevně jsme doufali v tebe. Ó Pane, v tebe jsem doufal, ať nejsem nikdy zahanben.

K. Vstal Pán z hrobu, aleluja.

Z. Jenž pro nás na kříži pněl, aleluja.

K. Hospodin s vámi. Z. I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi dnešního dne skrze Jednorozeného svého smrt přemohl a bránu věčnosti nám otevřel, prosby naše, které nám předem vnukáš, rovněž svou pomocí provázej. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista, Syna tvého...

Raduj se nebes královno, aleluja, neb Syn tvůj, jehož jsi nosila, aleluja, vstal z mrtvých, jakož předpověděl, aleluja,

přimluv se za nás u Boha, aleluja.

K. Raduj se a vesel se, Panno Maria, aleluja.

Z. Z mrtvých vpravdě vstal Kristus Pán, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi zmrtvýchvstáním Syna svého, Pána našeho Je-

žíše Krista, svět oblažiti ráčil, uděl nám, prosíme, abychom na přímluvu Rodičky Boží, Panny Marie, dosáhli radosti života věčného. Pro téhož Krista, Pána našeho... Boží pomoc zůstaň vždycky s námi. — Amen.
Chléb s nebe atd.

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ

Jest největší svátek celého roku. Církev se raduje, že Ježíš vykoupil svět a slavně vstal z mrtvých. Jest to svátek veliké radosti, poněvadž vzkříšení Páně jest základ naší víry a naděje. Po 40 dnech postu následuje 40 dní radostných na památku toho, že Kristus 40 dní dlel na zemi po svém zmrtvýchvstání. Kněz světlí velikonoční pokrmy: beránka (předobraz Krista), mazance a víno (připomínají chléb a víno při poslední večeři), vejce (obraz zmrtvýchvstání).

Modlitba. Bože, jenž jsi dnešního dne skrze Jednorozeného svého smrt přemohl a bránu věčnosti nám otevřel, prosby naše, které nám předem vnukáš, rovněž svou pomocí provázej. Skrze téhož Pána...

Sekvence. Victimae Paschali. Oběti velikonoční chvály ať křesťané obětují. Beránek ovce vykoupil; Kristus nevinný Otce se hříšníky smířil.

Smrt a život soubojem utkaly se podivným; kníže života zemřev, vládne živý.

Marie, o řekni nám, co jsi uviděla tam? Hrob Krista živého a slávu viděla jsem zmrtvýchvstalého.

Svědky jeho, Anděly, rouška, šat tam ležely.

Vstalť Kristus, moje naděje; svoje předejde do Galileje.

Víme nyní o pravdivém zmrtvýchvstání; Vítězný ty králi ukaž nám své smilování. Amen. Aleluja!

Preface. Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom tebe, Pane, každého sice času, zvláště však v tento den ještě slavněji velebili, kdy Kristus obětován jest jakožto beránek náš velikonoční. Onť jest pravý Beránek, jenž sňal hříchy světa, jenž smrt naši svou smrtí zničil a život svým zmrtvýchvstáním obnovil. A proto s Anděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý ...

PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ

připomíná zjevení Páně dvěma učedníkům na cestě do Emaus.

Modlitba. Bože, jenž jsi slavností velikonoční světu spasných prostředků

udělil, prosíme tě, abys dával lidu svému stále tento nebeský dar, by dokonalé svobody dojíti hoden byl a k životu věčnému došel. Skrze Pána našeho...

Od velikonoc do Nanebevstoupení Páně klaníme se vzkříšenému Spasiteli. Cvičíme se v pravé radosti, v pevné víře v Krista a jeho učení, v naději a lásce k němu. Vzbuzujeme tři božské ctnosti a zpíváme velikonoční písně. Čteme sv. evangelia a listy apoštolské.

V této době jest pět neděl: první, druhá, třetí, čtvrtá, pátá po velikonocích. První sluje bílá proto, že ti, kteří byli na bílou sobotu pokřtěni, po obnovení křestního slibu odkládali bílé roucho. Pátá slove prosebná (křížová). Po této neděli (někde již v tuto neděli) konají se prosebné průvody do polí jako na sv. Marka. Při nich prosíme Pána Boha, aby úrodu zemskou nejen dáti, ale i zachovati ráčil. Těchto průvodů zúčastňujeme se všichni (nejen majitelé pozemků), poněvadž všichni potřebujeme chleba vezdejšího.

V době velikonoční si připomínáme dne 23. dubna památku sv. Vojtěcha, pražského biskupa, mučedníka a našeho svatého patrona. Dne 25. dubna sv. Marka, evangelisty. V ten den koná se procesí do polí na vyprošení zemské úrody.

Měsíc květen, u nás doba nejkrásnější, zasvěcen jest Panně Marii. K její počtě koná se pobožnost májová. Dne 16. května jest svátek sv. Jana Nepomuckého,

generálního vikáře, mučedníka pro zpo-
vědní tajemství a našeho sv. patrona.

PRVNÍ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

Modlitba. Uděl nám prosíme, všemohoucí Bože, abychom, kteří jsme slavnosti velikonoční dokonali, tvou štědrostí v mravech a v životě je zachovali. Skrze Pána....

II. Bože, jenž jsi ponížením Syna svého padlý svět pozdvihl, uděl věrným svým trvalého plesání, aby ti, jež jsi před pádem do věčné smrti zachránil, radostí požívali věčných. Skrze téhož Pána...

III. Bože, jenž bloudícím zjevuješ světlo pravdy své, aby se na cestu spravedlnosti vrátiti mohli, dej všem, kteří se ke křesťanskému vyznání hlásí, aby zavrhovali, co odporuje jménu křesťanskému, a následovali, co se s ním shoduje. Skrze Pána našeho...

IV. Bože, jenž činíš, že mysle věřících stejné jsou vůle, dej, ať lid tvůj miluje to, co přikazuješ, aby uprostřed změn tohoto světa srdce naše kotvila tam, kde pravá je blaženost. Skrze Pána našeho...

V. Bože, od něhož všechno dobro pochází, uděl, pokorně tě prosíme, aby-

chom tvým vnukáním myslili, co pravé jest, a tvým vedením to konali. Skrze Pána našeho . . .

Po křížových dnech ve čtvrtek jest Nanebevstoupení Páně. Připomínáme si, že Pán Ježíš vstoupil na nebe a stal se světu neviditelným.

Modlitba. Popřej, prosíme, všemohoucí Bože, abychom, kteří věříme, že dnešního dne Jednorozený tvůj, Vykupitel náš, na nebesa vstoupil, sami také myslí v nebesích dleli. Skrze téhož Pána našeho . . .

Preface. Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho, jenž po Vzkříšení svém zřejmě se učedníkům ukázal a před zraky jejich vznesl se do nebe, aby nás svého božství účastnými učinil. A proto s Anděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalo zpěv slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý . . .

DOBA SVATODUŠNÍ.

Od Nanebevstoupení Páně do konce církevního roku, t. j. do soboty před první nedělí adventní. Připomíná lásku Ducha Svatého, jenž sestoupil na apoštoly, aby v díle vykupitelském pokračoval posvěcováním lidí. Připomínáme si, jak apoštolové s Pannou Marií a učedníky trvali na modlitbách ve večeřadle jerusalemském, očekávajíce seslání Ducha Svatého, a jak Duch Svatý působil a působí skrze Církev. Devět dní po Nanebevstoupení jest příprava na seslání Ducha Svatého. Po příkladu svatých apoštolů máme se i my připravovati horlivou modlitbou. Konáme novenu či devítidenní pobožnost, abychom se na Boží hod svatodušní náležitě připravili a vyprosili si milost Boží a dary Ducha Svatého.

V tu dobu připadá šestá neděle po velikonočních. V evangeliu této neděle připomínají se slova Spasitelova, jimiž přislíbujeme apoštolům Ducha Svatého.

Modlitba. Všemohoucí, věčný Bože, učin, abychom tobě povždy i oddanou projevovali vůli i velebnosti tvé čistým srdcem sloužili. Skrze Pána našeho...

Od Nanebevstoupení Páně do Nejsvětější Trojice klaníme se Duchu Svatému. Toužíme po jeho darech, věrně spolupůsobíme s jeho milostí. Prosíme o sedmero darů jeho, obnovujeme sliby svatého biřmování a toužíme, nejsme-li biřmování, po této svátosti a připravujeme se na její důstojné přijetí.

V sobotu před Božím hodem svatodušním, jenž jest den přísného postu, světlí se křestní voda, poněvadž se dříve v ten den uděloval svatý křest.

Boží hod svatodušní připomíná seslání Ducha Svatého, dárce milosti. Mše svatá v rouchu barvy červené, která připomíná ohnivé jazyky, v jichž podobě sestoupil Duch Svatý na apoštoly.

Modlitba. Bože, jenž jsi dnešního dne srdce věřících osvícením Ducha Svatého poučil, dej nám, abychom v témž Duchu pravé moudrosti došli a z jeho útěchy se vždy radovali. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha Svatého Bůh, na věky věkův. Amen.

Sekvence. Duše Svatý, sestup v nás, vyšli k nám svůj nebes jas, paprskem rač ozářit!

Otče chudých, sestup k nám, dárce darů přijď ty sám, ty, kterýž jsi srdce svit!

Těšiteli ve strastech, sladký hosti duší
všech, sladkýs okřívání klid!

Odpočinek je tvůj dar, chládkem jsi,
když pálí žár, v pláči umíš potěšit.

Světla zář tvá přeblahá ve hloub srdce
zasahá — naplň jí svůj věrný lid!

Božstvím svým nám vyjdi vstříc, jinak
v lidech není nic, všecko může uškodit.

Kalné očisť od kalu, zavlaz, co schne
v úpalu, raněné rač vyléčit!

Ztuhlé račiž ohýbat, zahřej tam, kde
studí chlad, na scestí rač vůdcem být!

Račiž v tebe věřícím, Duše Svatý, věr-
ným svým sedmero své udělit!

Ctnosti zásluhu rač dát, spasně dej
nám umírat, ve věčné dej slasti žít!

Amen. Aleluja.

P r e f a c e. Věru hodno a spravedlivo
jest, slušno a spasitelno, abychom ti
vždy a všude díky vzdávali, Hospodi-
ne svatý, Otče všemohoucí, věčný Bo-
že, skrze Krista, Pána našeho, jenž
vstoupiv nade všecka nebesa a used-
nuv po pravici tvé, slíbeného Ducha
Svatého (dnešního dne) na přivlastně-
né dítky vylil. Proto oplývající radostí
celý svět na okrsku zemském jásá. Ale
i nebeské Síly a andělské Mocnosti
chvalozpěv slávy tvé prozpěvují, bez
ustání říkajíce: Svatý...

V pondělí svatodušní modleme se, aby Bůh, jenž nám dal milost víry, udělil nám i pokoj a mír duše.

Modlitba. Bože, jenž jsi apoštolům svým dal Ducha Svatého, popřej lidu svému splnění zbožné prosby a uděliv jim víry, ušetři jim také pokoje. Skrze Pána... v jednotě téhož...

V týdnu po Božím hodu svatodušním jsou suché dny (kvatembr). Modlitba za kněze! Po Božím hodu svatodušním bývá zpravidla 24 neděl. Nejméně jich jest 23, nejvíce 28. Počet těchto neděl se řídí podle toho, jak dlouhý jest masopust.

První neděle po Božím hodu svatodušním jest svátek Nejsvětější Trojice.

Modlitba. Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi dal služebníkům svým, vyznávajícím pravou víru, slávu věčné Trojice poznati a v moci velebnosti klaněti se jednotě; prosíme tě, abychom pevností této víry ode všech protivností vždycky chráněni byli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista...

Preface. Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž s jednorozeným Synem svým a Duchem Svatým jeden jsi Bůh, jeden

jsi Pán; ne v jedinství jedné osoby, nýbrž v Trojici jedné podstaty. Neboť, co o tvé slávě podle tvého zjevení věříme, to o Duchu Svatém bez rozdílu v rozeznávání smýšlíme, takže pravé a věčné božství vyznávající klaníme se i zvláštnosti v osobách, i jednotě v bytosti, i rovnosti ve velebnosti, kterou chválí Andělé a Archandělé, Cherubové a Serafové, kteří bez ustání den ze dne volají, jednohlasně pravíce: Svatý . . .

Ve čtvrtek po Nejsvětější Trojici jest svátek Božího Těla. V ten den koná se průvod (někde až v neděli) s Nejsvětější Svátostí ke čtyřem oltářům, kde se čtou částky z evangelíí o ustanovení této svátosti.

M o d l i t b a. Bože, jenž jsi nám v předivné svátosti památku svého umučení pozůstavil, popřej, prosíme, abychom svatá tajemství tvého těla a krve tvé tak uctívali, abychom ovoce vykoupení tvého stále v sobě znamenali. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem . . .

Sekvence. Lauda Sion Salvatorem - Chval, Sione, Spasitele, chval Pastýře, vůdce vše, zpěvy, písně, hymny pěj!

Odvažuj se, jak jen možné, větší je, než chvály zbožné, nepostačíš chválit jej!

Zcela zvláštní látka chvály — živý chléb, zdroj žití stálý — pro den dnešní nastala.

Chléb, jež v hodech za večera bratří četa dvanáctě zcela jistě dostala.

Buď zpěv plný, buď zpěv jasný, budiž libý, budiž hlasný jástot myslí, ples a vděk.

Dnes je slavnost, o níž se vzpomíná, kterak povstala prvně ta hostina, hodů toho počátek.

Oběť nové smlouvy vzniká. Stůl nového Panovníka odděluje starý čas.

Staré ničí novota, prchla pravdou temnota, noc, již zahnal denní jas.

Kristus při hostině svaté děl: Co činím, činit máte, na mne vzpomínajíce.

Svatá stanovení ctíme, chléb a víno přinášíme, oběť spásy světíce.

Dogma křesťanům se dává, že se z chleba Tělo stává, z vína že se stává Krev.

Nechápe duch, nedozírá, horlivá však sílí víra, ač je jiný věci zjev.

Pod různými vzezřeními věcmi ne, leč znameními výborný je předmět skryt.

Nápoj Krve, pokrm Těla, v obou Kristus je však zcela, nepřestává celý být.

Přijímáš-li, zůstal celý, nezláme se, nerozdělí, nikdy pranic neschází.

Bere jeden, tisíc bere. Jako jeden, davy steré, aniž množství dochází.

Dobří, špatní přijímají, nestejný však osud mají: Život, smrti objeti.

Smrt je zlým a dobrým žití. Zříš, jak různý může býti účín téhož přijetí.

Když se potom svátost láme, nechť se věrou nevíkláme, pod úlomkem tolik máme, kolik celek uhostí.

Netrpí věc těmi ději, způsobu jen roz-
bíjejí, ale věc a stavy její potvrzají v
svátosti.

Chléb, jenž blaží nebešťany, poutníkům,
hle, v pokrm daný, v pravdě synům
uchystaný, není pokrm štěňátek.

Oběť v předobrazech známá: Isák, žer-
tva Abrahama, velkonoční oběť sama,
manna otcům v onen věk.

Dobrýs Pastýř, Chléb jsi pravý? Smiluj
se, slyš hlas náš lkavý: Pasiž, hlídej
naše davy, dobro dej nám, Přelaskavý,
v zemi živých dej nám zít!

Vševědoucí, Převeliký, jenž nás paseš,
smrtníky. Svými spolustolovníky, dě-
dici a účastníky svatých rač nás učinit!
Amen. Aleluja.

SLAVNOST BOŽÍHO TĚLA.

Pán Ježíš ustanovil Nejsvětější Svátost na Zelený čtvrtek, kdy si Církev připomíná počátek utrpení Páně a nemůže se zcela oddatí veliké radosti z ustanovení Velebné Svátosti, proto jest svátek Božího Těla, kdy katolický svět jásá a chválí Spasitele za toto ustanovení. Průvod o Božím Těle jest vítězoslavný pochod, triumf vtěleného Boha.

I. OLTÁŘ.

Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil: bude-li kdo z chleba toho jísti, živ bude na věky, aleluja.

K. Hospodin s vámi. Z. I s duchem tvým.

K. Slova svatého evangelia podle Matouše (26, 26—29).

Z. Sláva tobě, Hospodine.

Když pak večeřeli, Ježíš vzal chléb a požehnav, rozlámal jej, a dav učedníkům svým řekl: Vezměte a jezte: toto jest tělo mé. A vzav kalich, poděkoval, a dal jim, řka: Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů. Ale pravím vám: Od této chvíle nebudu pít z tohoto plodu vinného kmene až do onoho dne, kdy jej budu pít s vámi nový v království Otce mého. Z. Chvála tobě, Kriste.

K. Chléb s nebe dal jsi jim, aleluja.

Z. Veškeru líbeznost v sobě mající, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi nám v předivné svátosti památku svého umučení pozůstavil, popřej, prosíme, abychom svatá tajemství tvého těla a krve tvé tak velebili, bychom ovoce tvého vykoupení stále v sobě znamenali. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

K. Od hromobití, krupobití a záhubné bouře.

Z. Ochraň nás, Pane Ježíši Kriste.

K. Od moru, hladu a války.

Z. Ochraň nás, Pane Ježíši Kriste.

K. Od metly zemětřesení.

Z. Ochraň nás, Pane Ježíši Kriste.

K. Staň se milosrdenství tvé, Pane, nad námi.

Z. Jakož doufáme v tebe.

K. Hospodine, vyslyš modlitbu mou.

Z. A volání mé k tobě přijď.

Hospodin s vámi. — I s duchem tvým.

Modleme se. Prosíme tebe, všemohoucí Bože, abys nám na přímluvu Rodičky Boží Panny Marie a svatých andělů, patriarchů, proroků, apoštolů, mučedníků, vyznavačů, panen a vdov, a všech svatých propůjčoval stálou

ochranu, dával tichou povětrnost a proti bleskům a bouřím s nebe vyléval na nás nehodné požehnání své a přemáhá pokolení lidskému vždy škodlivé živly ve vzduchu. Pro Krista Pána našeho. — Amen.

II. OLTÁŘ.

Tělo mé právě jest pokrm a Krev má právě jest nápoj: Kdo jí mé Tělo a pije mou Krev, zůstává ve mně a já v něm, aleluja.

Hospodin s vámi. — I s duchem tvým. Slova svatého evangelia podle Marka (14, 22—25).

Sláva tobě, Hospodine.

A když jedli, Ježíš vzal chléb a požehnav rozlámal jej a dal jim a řekl: Vezměte: toto jest tělo mé. A vzav kalich, poděkoval a dal jim — a pili z něho všichni — a řekl jim: Toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé. V pravdě pravím vám: Již nebudu píti z tohoto plodu vinného kme-ne až do onoho dne, kdy jej budu píti nový v království Božím.

Chvála tobě, Kriste.

K. Chléb nebeský dal jim, aleluja.

Z. Chleba andělského bude požívati člověk, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi v přepodivné svátosti . . a ostatní jako u I. oltáře

Modleme se. Odpusť, Pane, odpusť lidu svému a nedopusť nehody, války, nemoce a bouře na nás, které jsi předrahyým Tělem a předrahou Krví Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, vykoupiti ráčil. Pro téhož Krista, Pána našeho. — Amen.

III. OLTÁŘ.

Ó, jak líbezný jest, Hospodine, duch tvůj, jenžto, abys na synech zjevil sladkost svou, chléb nejlíbeznější s nebe jim dáv, lačné naplňuješ dobrými věcmi, bohatce pyšné propouštěje s prázdnem, aleluja.

Hospodin s vámi. — I s duchem tvým. Slova svatého evangelia podle Lukáše (22, 14—20).

Sláva tobě, Hospodine.

Za onoho času: A když přišla hodina, zaujal Ježíš místo za stolem a dvanáct apoštolů s ním. I řekl jim: S toužebností jsem žádal tohoto beránka jísti s vámi, prve než bych trpěl; neboť pravím vám, že již nebudu ho píti, dokavad se nenaplní v království Božím. A pojav ka-

lich, díky učinil a řekl: Vezměte to a rozdělte mezi sebe, neboť pravím vám, že nebudu již píti z plodu vinného kmene, dokavad nepřijde království Boží. A vzav chléb, učinil díky a rozlámanav jej, dal jim, řka: Toto jest tělo mé, které se za vás vydává: to čiňte na mou památku. Taktéž vzal i kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová úmluva potvrzená mou krví, která se za vás vylévá.

Chvála tobě, Kriste.

K. Nakrmil jich z tučnosti obilí, aleluja.
Z. A medem ze skály nasýtil jich, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi nám...
a ostatní jako u I. oltáře.

Modleme se. Milostivost tvou, všemohoucí Bože, pokorně vzýváme; abys ráčil požehnati, navštívití a svlažití zahrady a polnosti služebníků svých, vzdáliti škodlivé bouře, zastavití povodně, zapudití záhubné působení ducha zlého, dávatí příhodnou povětrnost a přede vším nepřátelským pustošením v míru hájiti nás, kteréž jsi od smrti věčné vykoupil tělem a krví Syna svého. Pro téhož Krista, Pána našeho. — Amen.

IV. OLTÁŘ.

Ó svatá hostino, v nížto se Kristus požívá, znova se uctívá památka umučení jeho, mysl naplněna bývá milostí a slávy budoucí záruka se nám dává, aleluja.

Hospodin s vámi. — i s duchem tvým. Slova svatého evangelia podle Jana (6, 56—59).

Sláva tobě, Kriste.

Za onoho času řekl Ježíš zástupům židovským: Tělo mé vpravdě jest pokrm a krev má vpravdě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem skrze Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ bude skrze mne. Toto jest chléb, jenž s nebe sestoupil, ne jako otcové vaši jedli mannu a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky. Chvála tobě, Kriste.

K. Vyvediž chléb ze země, aleluja.

Z. A víno obveseliž srdce člověkovu, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi nám... atd. jako u I. oltáře.

Modleme se. Bože, jenž jsi drahocennou obětí těla svého sňal hříchy všeho světa, obrať, prosíme tebe, milostivě k sobě lid svůj, aby zbaven všech ne-

bezpečí těla i duše, chráněn byl před viditelnými a neviditelnými nepřáteli, požíval jasné povětrnosti, hojné úrady a pokojných časů a ve všech věcech zakusil milosti požehnání tvého. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Duchu Svatého Bůh, po všecky věkův. Amen.

TĚ BOHA CHVÁLÍME . . .

K. Dobrořečme Otcí i Synu i Duchu Svatému, aleluja.

Z. Chvalme a vyvyšujeme jej na věky, aleluja.

Modleme se. Bože, jehož milosrdenství není počtu a dobroty nekonečný je poklad atd.

Pomoc Boží zůstaň vždycky s námi. — Amen.

Chléb s nebe dal jsi jim, Pane, aleluja. Všelickou líbeznost v sobě mající, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi nám . . .

V oktávě Božího Těla uctíváme Nejsvětější Svátost, a po této oktávě Božské Srdce Páně, jehož ctnosti máme napodobiti. Modlíme se litanie o Nejsvětější Svátosti, litanie k Božskému Srdci, obnovujeme záslibnou modlitbu. Nejsvětějšímu Srdci Páně jest zasvěcen pátek po oktávu Božího Těla.

Modleme se. Bože, jenž jsi nám v zraněném našimi hříchy srdci Syna svého milostivě ráčil uštědřiti nekonečné poklady lásky, uděl, prosíme, abychom vzdávajíce mu oddaný hold lásky své, také hodného zadostučinění splnili povinnost. Skrze Pána našeho...

Preface o nejsvětějším Srdci Páně. Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, který jsi chtěl, aby tvůj Jednorozený, jenž visel na kříži, byl proboden kopím vojína, aby otevřené Srdce, svatyně Boží štědrosti, vylilo na nás proudy milosrdenství a milosti, a aby ono, jež láskou k nám nikdy nepřestalo planouti, bylo pro zbožné místem pokoje a kajících kům otvíralo se jako útočiště spásy. A proto s Ānděly a Ārchanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěvy slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý, svatý, svatý...

Po třetím týdnu v měsíci září jest květembr.

V době svatodušní modlíme se růženec slavný.

První neděle po Svatém Duchu. Bože, sílo doufajících v tebe, přispěj

nám milostivě na volání naše; a, jelikož bez tebe nic nezmůže smrtelníků slabost, daruj nám pomoc milosti své, abychom v plnění přikázání tvých líbili se tobě i vůlí i skutkem. Skrze Pána našeho . . .

II. Dej, Pane, abychom k svatému jménu tvému měli zároveň úctu a lásku ustavičnou, neboť nikdy nezbavuješ svého vedení těch, které v dokonalé lásce k sobě vychováváš.

III. Ochránce v tebe doufajících, Bože, bez něhož není nic mocného a svatého, prokaž nám plnost milosrdenství svého, abychom pod tvou správou a tvým vedením tak prošli statky časnými, bychom neztratili věčných.

IV. Dej nám, prosíme, Pane, ať běh světa v pokoji pro nás tvým řádem řízen jest a Církev tvá nerušené oddaností se těší.

V. Bože, jenž jsi tebe milujícím statky neviditelné připravil, vlej do srdcí našich lásky své vroucnost, abychom tebe ve všem a nade všecko milovali a zaslíbení tvých, jež všecku touhu převyšují, dosáhli.

VI. Bože mocností, jehož jest všecko, co jest nejlepší, vštěp do srdcí našich lásku ke svému jménu a rozmnož v nás

zbožnost; živ, co dobrého jest, a to, co jest živeno, horlivostí lásky své zachovej.

VII. Bože, jehož prozřetelnost se ve svém úradku neklame, tebe pokorně prosíme, abys všecko škodlivé odvrátil a všeho prospěšného nám dopřál.

VIII. Ušetři nám, prosíme, Pane, povždy milostivě Ducha správného smýšlení a konání, abychom, ježto bez tebe býti nemůžeme, podle tebe žítí mohli.

IX. Nechť se otevrou uši milosrdenství tvého, Pane, modlitbám pokorně prosících, a abys přání žadatelů mohl vyplniti, učiň, aby sobě žádali, co se tobě líbí.

X. Bože, jenž všemohoucnost svou nejvíce projevuješ, jestliže odpouštíš a se smilováváš, rozhojni nad námi milosrdenství své a učiň nás, kteří za tvými přísliby spějeme, účastny nebeských statků.

XI. Všemohoucí, věčný Bože, jenž v přemíře dobrotivosti své dáváš prosícím více než si zasluhují a přejí, vylej na nás milosrdenství své a odpusť, čeho leká se svědomí, a přidej, co vysloviti se neosměluje prosba.

XII. Všemohoucí a milosrdný Bože, z jehožto daru pochází, že jest ti od tvých věrných hodně a chvalitebně slouženo, uděl nám, prosíme, abychom bez pohromy za tím, co slibuješ, spěli.

XIII. Všemohoucí, věčný Bože, rozmnož naši víru, naději a lásku; a abychom zasloužili dosáhnouti, co slibuješ, učiň, ať milujeme, co přikazuješ.

XIV. Ochraňuj, Pane, prosíme, Církev svou ustavičnou milostivostí; a jelikož bez tebe klesá smrtelný člověk, nechť jest povždy vzdalován od věcí škodlivých a ke spasitelným veden.

XV. Církev tvou, Pane, nechť ustavičná slitovnost očisťuje a chrání; a jelikož bez tebe nemůže bez pohromy obstáti, budiž vždycky tvou pomocí řízena.

XVI. Tvoje milost, prosíme, Pane, nechť nás vždycky předchází a provází a způsobí, abychom neustále o dobré skutky se snažili.

XVII. Dej, prosíme, Pane, aby lid tvůj vyhýbal se nakažení ďáblem a tebe, jediného Boha, s čistou následovali myslí.

XVIII. Prosíme, Pane, nechť působením tvého slitování jsou řízena naše

srdce, protože nemůžeme líbiti se tobě bez tebe.

XIX. Všemohoucí a milosrdný Bože, odvrát milostivě od nás všechna protiventství, abychom na duši a na těle stejně volni, svobodnou tobě sloužili myslí.

XX. Usmiř se, prosíme, Pane, a uděl svým věrným odpuštění a pokoje; nechť jsou zároveň očistěni ode všech hříchů a s bezpečnou tobě slouží myslí.

XXI. Rodinu svou, prosíme, Pane, ustavičnou dobrotivostí ochraňuj, aby tvou záštitou byla zbavena všech protiventství a v dobrých skutcích oddána jménu tvému.

XXII. Bože, útočiště naše a sílo, vyslyš zbožné prosby Církve své, sám jsa zbožnosti původce; popřej, abychom, zač s důvěrou prosíme, skutečně dosáhli.

XXIII. Odpusť, prosíme, Pane, hříchy národů svých, abychom od vazeb hříchů, jež pro křehkost svou jsme na sebe uvalili, dobrotivostí tvou osvobozeni byli.

XXIV. a poslední. Povzbuď, prosíme, Pane, vůli svých věrných, aby si ovoce božského díla horlivěji přivlastňovali a tak od tvé dobrotivosti moc-

nějších léků obdrželi. Skrze Pána našeho.

Je-li neděl po Svatém Duchu více, berou se po 23. neděli modlitby z neděl přebývajících po Zjevení Páně.

Po svátcích svatodušních připomínáme si dne 21. června sv. Aloisia, patrona mládeže, vynikajícího pokorou, zbožností a čistotou.

Modleme se. Bože, rozdělovateli nebeských darů, jenž jsi v andělském jinochu Aloisovi obdivuhodnou nevinost života se stejnou kajícíností sdružil, uděl pro jeho zásluhy a na jeho přímluvy, abychom, kteří jsme jej nevinného nenásledovali, kajícího napodobili. Skrze Pána našeho...

Dne 24. jest narození sv. Jana Křtitele, předchůdce Páně, jenž před svým narozením byl obzvláštní milostí Boží zbaven hříchu dědičného; 29. jest sv. Petra a Pavla, knížat apoštolských.

Bože, jenž jsi dnešní den mučednictvím apoštolů svých Petra a Pavla posvětil, dej Církvi své, aby ve všem následovala příkazů těch, skrze něž počátek náboženství vzala. Skrze Pána našeho...

Preface o sv. apoštolech: Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno tebe, Pane, pokorně vzýva-

ti, abys stádce svého, Pastýři věčný, neopouštěl, ale skrze svaté apoštoly tvé ustavičnou ochranou opatroval, aby těmi vůdci bylo řízeno, kteréž jsi jemu za náměstky díla svého dal, by mu v čele stáli jako pastýři. A proto s Anděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý...

V červenci uctíváme svaté apoštoly slovanské a cvičíme se v získávání duší pro víru Kristovu, ve věrnosti k svatému Otci a apoštolským nástupcům, modlíme se za ně a modlíme se horlivě za kněze, kteří bývají v tomto měsíci svěcení, a za kněžský dorost. Uctíváme i sv. Josefa, ochránce Církve svaté, a prosíme o tři milosti: vnitřně žítí, vždy důstojně přijímati a šťastně zemřítí.

Dne 2. července jest Navštívení Panny Marie, připomínající návštěvu Panny Marie u sv. Alžběty.

Modleme se. Služebníkům svým, prosíme, Pane, daru nebeské milosti uděl, aby těm, jimž porod blahoslavené Panny stal se počátkem spásy, památná slavnost jejího Navštívení přinesla rozmnožení pokoje. Skrze Pána našeho...

Dne 4. července připomínáme si sv. Prokopa, opata kláštera sázavského a na-

šeho svatého patrona; 5. července sv. Cyrila a Metoděje, apoštolů slovanských; 14. blahoslaveného Hroznaty, zakladatele kláštera v Teplé.

M o d l e m e s e. Bože, jenž jsi blahoslaveného Hroznatu převedl od svět-
ské nádhery k následování kříže, a
jenž jsi mu dal pro slávu jména svého
všeho se zbaviti i jeho život položití,
uděl, prosíme, abychom, následujícíce
ve světě jeho příkladů lásky a síly,
zasloužili si s ním býti korunováni
v nebi. Skrze Pána...

Dne 16. července jest Panny Marie Kar-
melské.

M o d l e m e s e. Bože, jenž jsi Karmel-
ský řád okrášlil zvláštním názvem bla-
hoslavené vždy Panny a Rodičky své
Marie, uděl milostivě, abychom, jejíž
památku dnes slavnou službou koná-
me, utvrzeni jsouce její ochranou, za-
sloužili si dojíti radostí věčných. Jenž
žiješ a kraluješ...

Dne 25. jest sv. Jakuba Většího, apoš-
tola; 26. sv. Anny, matky Panny Marie.

M o d l e m e s e. Bože, jenž jsi udělil
svaté Anně milost, aby si zasloužila
státi se matkou Rodičky jednorozeného
Syna tvého, uděl milostivě, aby
nám, jejíž slavnosti konáme, bylo na

její přímluvu u tebe pomoženo. Skrze téhož...

V srpnu uctíváme srdce Panny Marie, uvažujeme o jejím životě a napodobujeme její ctnosti a život od Nanebevstoupení Páně až do její smrti. Cvičíme se v touze po nebi. Modlíme se litanií lorelánskou, modlíme se za obrácení hříšníků. Dne 5. srpna jest Panny Marie Sněžné; 15. Nanebevzetí Panny Marie; 24. sv. Bartoloměje, apoštola.

Modleme se. Odpusť, prosíme, Pane, provinění svých služebníků, abychom, kteří se tobě skutky svými líbiti nemůžeme, spaseni byli přímluvou Rodičky Syna tvého, Pána našeho. Jenž s tebou žije...

V září uctíváme svaté anděly, hlavně anděla strážného. Cvičíme se následovatí rádi a ochotně vnuknutí svého anděla strážce a ochotně plniti vůli Boží. Cvičíme se v poslušnosti a prosíme, aby Bůh všem zbloudilým poslal anděly, aby je uvedli na správnou cestu.

První neděle v září jest věnována památce Andělů strážných:

Modleme se. Bože, jenž z nevýslovné prozřetelnosti ráčíš sesílati svaté Anděly své k naší ochraně, ušetdři pokorně tě prosícím, abychom i jejich ochranou stále hájeni byli i z věčného společenství se radovali. Skrze Pána..

Dne 8. jest Narození Panny Marie; 12. Jména Panny Marie; 14. Povýšení svatého Kříže na památku, že císař Heraklius přinesl Peršany uloupený svatý Kříž slavnostně do Jerusalema; 15. Sedmi-bolestné Panny Marie; 16. sv. Lidmily, mučednice a naší svaté patronky; 21. sv. Matouše, apoštola a evangelisty; 28. sv. Václava, mučedníka a předního svatého ochránce našeho; 29. sv. Michala, archanděla.

Modleme se. Služebníkům svým atd. jako na svátek Navštívení P. Marie.

Modleme se. Uděl, prosíme, všemohoucí Bože, aby tvoji věřící, kteří se radují ze Jména i ochrany nejsvětější Panny Marie, její dobrotivou přímluvou ze všeho zlého vysvobození byli na zemi a do radosti věčné zasloužili si přijít na nebi. Skrze Pána...

Modleme se. Bože, jenž nás dnešního dne obšťastňuješ výroční slavností Povýšení svatého Kříže, uděl, prosíme, abychom, kteří jsme jeho tajemství poznali na zemi, zasloužili si odměny jeho vykoupení v nebi. Skrze téhož...

Modleme se. Bože, při jehož umučení podle proroctví Simeonova nejsladší duši přeslavné Panny a Matky Marie meč bolesti pronikl, popřej milostivě, abychom, kdož bolesti jejích s úctou

vzpomínáme, blahého účinku umučení tvého došli. Jenž žiješ a kraluješ...

Měsíc říjen jest zasvěcen Královně svatého růžence. V první neděli říjnovou slavíme památku Panny Marie, Královně sv. růžence. Po celý měsíc modlíme se růženec, rozjímáme o jednotlivých tajemstvích, připomínáme si spolupůsobení Bohorodičky při díle vykupitelském. Dne 16. jest sv. Havla, opata; 18. sv. Lukáše, evangelisty; 28. sv. Šimona a Judy, apoštolů; v poslední neděli říjnovou jest svátek Krista Krále.

MŠE SVATÁ NA SVÁTEK KRISTA KRÁLE.

Vstup. Hoden jest Beránek, jenž byl zabit, aby přijal moc, bohatství, moudrost, sílu a čest. Jemu sláva a vláda na věky (Zjevení sv. Jana 5, 12; 1, 6). Bože, dej soud svůj Králi; Synu královskému své soudcovství (Ž. 71, 1). Sláva Otci...

Modlitba. Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi chtěl všecko obnoviti v milovaném Synu svém, Králi všeho světa, uděl milostivě, aby všechny rodiny národů, rozdvojené ranou hříchu, poddaly se jeho něžné vládě. Jenž s tebou...

Epištola. Čtení z listu sv. apoštola Pavla ke Kolossenským. Bratři, děku-

jeme Otci, který nás učinil hodny, aby-
chom měli účast v podíle věšcích ve
světle, kterýž nás vytrhl z moci tem-
nosti a přeložil do království milova-
ného Syna svého. V něm máme vykou-
pení (skrže krev jeho), odpuštění hří-
chů; on jest obrazem Boha neviditel-
ného, prvorozencem nade všecko tvor-
stvo, neboť v něm bylo stvořeno vše-
cko na nebi i na zemi, viditelné i ne-
viditelné; buďže jsou to trůnové neb
panstva neb knížectva neb mocnosti,
všecko jest stvořeno skrže něho a pro
něho. A on jest přede vším, a všecko
v něm stojí. A on jest hlavou těla
církyve, neboť on jest počátek, prvo-
rozenec z mrtvých(vstalých), aby ve
všem on měl přednost; neboť se zalí-
bilo, aby v něm přebývala všecka
plnost, a aby skrže něj smířil všecko
s sebou, uveda v pokoj skrže krev
kříže jeho i co jest na zemi i co jest
v nebi (1, 12—20) v Kristu Ježíši, Pánu
našem.

Graduale. Vládnouti budou od mo-
ře k moři, od řeky ke končinám okrsku
zemského. Klaněti se mu budou všichni
králové země; všichni národové mu
budou sloužit. Aleluja, aleluja. Vláda
jeho je věčná vláda, která nebude
odňata; a království jeho je království,
jež se nerozpadne. Aleluja.

Evangelium. Slova svatého evangelia podle Jana. Za onoho času řekl Pilát Ježíšovi: »Ty jsi král židovský?« Ježíš odpověděl: »Sám-li od sebe to pravíš, či jiní pověděli ti o mně?« Pilát odpověděl: »Zdaliž jsem já žid? Národ tvůj a velekněží vydali mi tebe. Co jsi učinil?« Ježíš odpověděl: »Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán židům; ale království mé není odtud.« I řekl mu Pilát: »Tedy králem jsi ty?« Ježíš odpověděl: »Ano, já jsem král. Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší hlas můj.« (18, 33—37).

Obětování. Požádej mne, a dám ti národy ve tvé dědictví, a v majetek tvůj končiny země. (Ž. 2, 8.)

Tichá modlitba. Obětujeme ti, Pane, dar usmíření lidského; popřej, prosíme, aby ten, jež touto svátostí obětujeme, všem národům udělil dary jednoty a míru, Ježíš Kristus Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všechny věky věkův.

Preface. Věru hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom ti

vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, který jsi jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, věčného kněze a veškerenstva Krále, olejem radosti pomazal, aby obětuje sám sebe na oltáři kříže jako oběť neposkvřená a smírná, tajemství lidské spásy dokonal, a když byl všecko tvorstvo své vládě podmanil, předal tvé nesmírné velebnosti království věčné a všeobecné. Království pravdy a života, království svatosti a milosti, království spravedlnosti, lásky a míru. A proto s Ānděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěvy slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý . . .

Communio. Pán bude trůnit na věčnosti jako Král; mírem požehná Pán lid svůj. Ž. 28.

Postcommunio. Dosáhnuvše pokrmu nesmrtelnosti, prosíme, Pane, abychom, kteří se honosíme, že bojujeme pod praporem Krista Krále, s ním na nebeském trůně věčně vládnouti mohli. Jenž s tebou žije a kraluje . . .

Na svátek Vše ch Svatých oslavujeme i ony světce a světlice, kteří jsou známí svou svatostí jedině Bohu, jimž Církev svatá nemohla věnovati zvláštního svátku;

2. listopadu jest památka Dušiček; 11. listopadu sv. Martina, biskupa; 30. listopadu sv. Ondřeje, apoštola. V listopadu vzpomínáme ubohých duší v očištcí, modlíme se za ně, varujeme se Boha uraziti i všedním hříchem. Uvažujeme o posledních věcech člověka, prosíme za šťastnou smrt.

Duše v očištcí potřebují naší pomoci, potřebují i oběti nejsvětější, proto je dovoleno kněžím v tomto dni sloužiti tři Mše svaté za duše v očištcí.

Které jsou poslední věci člověka? Smrt, soud, peklo a nebe. Smrt jest odloučení duše od těla. Umřítí musí každý. »Uloženo jest lidem jednou zemřítí.« Nikdo neví, kdy umře, kde a jak umře. »Bdětež, neboť nevíte dne ani hodiny.« Proto nutno často na smrt vzpomínati a na smrt se připravovati! »Draháť jest před očima Hospodinovýmá smrt svatých jeho« Ž. 115, 6; »smrt hříšníků jest nejhorší« Ž. 33, 2. Po smrti člověka jest soud. »Uloženo jest lidem jednou umřítí, potom bude soud.« Smrtí člověka končí se doba milosti a zkoušky. Smrtí jest osud každého na věky rozhodnut, člověk musí skládati účty z celého života. Jest soud soukromý (tajný) a soud obecný (veřejný); tajný je hned po smrti člověka, veřejný na konci světa. Každý člověk bude souzen: pohan, žid, nevěrec, věřící; a každý bude souzen z celého života a to ze všech myšlenek a žádostí, slov a skutků, i z toho, co dobrého vykonal opominul. Hned po soudu tajném odchází duše buď do očištcce, nebo

do pekla, nebo do nebe. Očistec jest místo, kde duše trpí časné tresty za hříchy, za které v tomto životě dosti ne učinily. Tyto duše po odpykání časných trestů odcházejí do nebe. Pán Bůh odpouští hříšníkovi ve svátosti pokání hříchy a věčné tresty, t. j. takové, které by musel trpěti v pekle; ale na tomto světě často jej trestává na př. nemocí, chudobou nebo jiným soužením, kterýmžto trestům říkáme tresty časné. Kdo nevytrpí zasloužených časných trestů na světě, musí je vytrpěti v očistci. Co trpí duše v očistci? Církev nevyslovila nic jistého, ale není pochyby, že trpí nesmírnou bolest, protože nemohou patřiti na Boha, což byla jejich vroucí touha, a rozličné muky, které jim přisoudila Boží spravedlnost. Můžeme jim pomáhati a tím jejich tresty zkracovati? Ano! A čím? Obětí Mše svaté, modlitbou, odpustky a jinými dobrými skutky. Křesťanská láska bliženská vyžaduje pomáhati duším v očistci, hlavně rodičům, příbuzným, dobrodincům. Očistcové tresty zcela přestanou na konci světa. Co jest peklo? Místo, kde zavržení trpí věčné tresty. Z toho plyne, že duši v pekle nemůže býti pomoženo. Jest odsouzena do pekla na celou věčnost. »Odejděte ode mne, zločecí, do ohně věčného!« Kdo přijde do pekla? Kdo umírá v těžkém (smrtném) hříchu. Jaké jsou tresty zavrženců? Nikdy nesmí patřiti na tvář Boží; trpí hrozné muky ohněm pekelným, neustálé výčitky svědomí a úzkost, ne-

výslovnou opuštěností a zoufání. »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.«

Tresty zavrženců nejsou u všech stejné; stupeň jejich řídí se velikostí a počtem hříchů a množstvím zneužitě milosti. »Bůh odplatí jednomu každému podle skutků jeho« (Řím. 2, 6). Tresty věčné nepřičí se lásce a dobrotivosti Boží. Bůh nechce smrti hříšnickovy, hříšník sám vrhá se v záhubu, když trvá v nekajícnosti a jedná proti svému lepšímu vědomí a svědomí. Každý jest svého štěstí strůjce. Někteří popírají věčných trestů, ale z toho nenásleduje, že jich skutečně není! Co z toho následuje pro nás? Abychom se co nejvíce varovali těžkého hříchu, a abychom hned, upadneme-li do těžkého hříchu, vzbudili dokonalou lítost, a při nejbližší příležitosti se vyzpovídali.

Nebe jest místo věčné blaženosti. Do nebe přijde ten, kdo umírá ve stavu milosti Boží a za hříchy dostiučinil. »Ani oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují« (1. Kor. 2, 9). Vyvolení patří na Boha tváří v tvář, milují jej a požívají ho po celou věčnost; jsou na vždy zproštěni každého i toho nejmenšího zla; mají na věky všecko dobré na těle i na duši. Také vyvolení nepožívají stejné míry blaženosti. Kdo více dobrého konal, dostane i větší odměnu. »Kdo skoupě rozsívá, skoupě i žítí bude; a kdo rozsívá v požehnání, z požehnání i žítí bude« (2. Kor. 9, 6). Snažme se, abychom příliš necenili statků pozemských a více dychtili

po statcích věčných; v boji proti těžkému hříchu věrně vytrvali; všechna utrpení trpělivě snášeli, neboť »utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, která se zjeví na nás« (Řím. 8, 18).

Všech Svatých. Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi nám dal jednou slavností zásluhy všech svých Svatých velebiti, prosíme, uděl nám na přímluvu tolika orodovníků žádoucí hojnosti slitování svého. Skrze Pána našeho...

Dušiček. I. Bože všech věřících Stvořiteli a Vykupiteli, uděl duším svých služebníků a služebnic odpuštění všech hříchů, aby prominutí, kterého si vždy žádali, pokornými prosbami dosáhli. Jenž jsi živ a kraluješ...

II. Bože, Pane slitování, dej duším služebníků a služebnic svých sídlo občerstvení, blaženost pokoje a jasnost světla. Skrze Pána našeho...

III. Bože, štědrý dárcce odpuštění a milovniče lidské spásy, prosíme dobrotivost tvou, abys duším služebníků a služebnic svých, které z tohoto světa odešly, na přímluvu blahoslavené Marie vždy Panny se všemi Svatými tvými, účastenství věčné blaženosti dojíti dopřál. Skrze Pána našeho...

Preface ve Mších sv. za mrtvé. Věru hodno a spravedlivo jest, slušno

a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho, v němž nám naděje blaženého vzkříšení zasvitla, aby ty, které rmoutí jistý úděl smrti, potěšilo zaslíbení budoucí nesmrtnosti. Tvýmť věrným, Pane, život se mění, nikoliv odnímá; a když se rozpadne dům tohoto pozemského přebývání, věčný příbytek v nebesích připraven bývá. A proto s Anděly a Archanděly, s Trůny a Panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv slávy tvé, bez ustání říkajíce: Svatý, svatý, svatý...

Ve výročí posvěcení chrámu. Modleme se. Bože, jenž každoročně nám obnovuješ den posvěcení tohoto chrámu a bez pohromy povždy dáváš obcovati svatým tajemstvím, vyslyš prosby lidu svého a uděl, aby, kdokoliv do tohoto chrámu vstupuje prositi za dobrodiní tvoje, mohl se radovati, že všeho dosáhl. Skrze Pána našeho...

SVÁTOSTI.

Kdo chce přijít do nebe, musí v Boha křesťansky věřit, v něho doufat, jej milovat a jeho přikázání zachovávat (plnit jeho nejsvětější vůli). K tomu potřebuje milosti (pomoci) Boží, kterou dostáváme ve svátostech.

Milost Boží jest dar Boží, který nám Bůh uděluje z pouhé dobré vůle beze vší naší zásluhy. Bůh nám uděluje rozličné dary; přirozené (život a všechny prostředky zachovávatí jej, síly duševní i tělesné), a nadpřirozené (pro duši, abychom jimi docházeli spasení). Dary přirozené uděluje Bůh proto, že jest nejvyšší dobrotivý, a uděluje je lidem i před vykoupením. Dary nadpřirozené jsou vyšší, vznešenější darů přirozených. Dary přirozené patří k lidské přirozenosti, dary nadpřirozené nepatří k lidské přirozenosti, člověk i bez nich zůstává člověkem (hříšník je také člověk); člověk nemůže jich nabýt přirozenými silami ani si jich zasloužovat, nemá k nim vůbec práva, Bůh mu je uděluje pro zásluhy Ježíše Krista, povyšuje člověka těmi dary nad přírodu, k důstojnosti dítky Božího a činí ho schopným zasloužit si nebe, proto dary nadpřirozené.

Pán Bůh některým lidem, kterých hodlá užívat ke vznešeným záměrům svým, dává zvláštní dary (dar jazyků, zázraků, proctví), aby jich užívali k spasení jiných. Tato milost sluje milost darmo daná.

Milost, jež nám bývá udělována k vlastnímu spasení, sluje milost činící Bohu milým a je pomáhající a posvěcující. Bez pomoci Boží nemůžeme vykonati žádného záslužného skutku: »Beze mne nemůže nic učiniti«. Tuto zvláštní pomoc Bůh uděluje, pomáhá nám totiž tím, že osvěcuje náš rozum, pobádá a posiluje naši vůli, bychom dobré skutky konati počali, dále konali a dokonali. Tato milost sluje pomáhající. Potřebuje ji hříšník i spravedlivý: hříšník, aby se obrátil, spravedlivý, aby v dobrém setrval. Milost ta po vykonání dobrého skutku z duše mizí, ke konání nového dobrého skutku jest nové milosti třeba, jest tedy jen na čas duši propůjčená. Bůh ji uděluje každému člověku, zvláště však pokorným (pyšným se protiví, pokorným dává milost svou); těm, kdož ochotně poslouchají slovo Boží; těm, kteří za ni prosí. Milost posvěcující činí nás svatými, dává nám nový, nadpřirozený život tím, že nás očišťuje od hříchů těžkých, posvěcuje a činí Bohu milými, dává nárok na nebe a činí schopnými konati skutky záslužné. Tato milost zůstává v duši člověka, dokud sám se jí neučiní nehoden, jest to tedy milost duši trvale propůjčená. Této milosti jest nutně třeba k spasení; kdo jí nemá, není ve stavu milosti, nemůže při-

jíti do nebe. V ospravedlněných (ti, kteří mají posvěcující milost) zůstává zlá žádostivost, která sama sebou není hříchem. Jest nám ponechána, abychom jí statečně odpírali a dobývali si zásluh. Z ní pocházejí všední hříchové, kterých se ani spravedlivý nemůže uvarovati, nemá-li zvláštní milosti Boží jako Bohorodička; proto praví se v knize Přísloví, že »i spravedlivý padá sedmkrát denně« (24, 16). Člověk nemůže míti bez zvláštního zjevení Božího naprosté jistoty, že jest ospravedlněn, přece však jsou jisté známky, dle nichž může důvěrně za to míti, že jest ospravedlněn, když totiž jest si vědom, že se přičinil, seč byl, že s radostí vzpomíná Boha a božských věcí, že má hřích v ošklivosti a statkům nebeským dává přednost před pozemskými.

»Kdo stojíš, hled, abys nepadl« (1. Kor. 10, 12). Může tedy milost posvěcující býti zmenšena neb i zcela ztracena. Zmenšuje se všedními hříchy, zcela ztrácí těžkým hříchem. Může býti i rozmnožena věrným plněním povinností, dobrými skutky, přijímáním svátostí. Ztracenou milost posvěcující můžeme zase nabýti ve svátosti pokání.

Milost Boží se uděluje a rozmnožuje hlavně svátostmi.

Co jsou svátosti? Viditelná a působivá znamení, která ustanovil Pán Ježíš k našemu posvěcení. Každá svátost nám dává milost posvěcující a ještě zvláštní milost. Jde-li někdo po svaté zpovědi k svatému přijímání, má již ve svaté zpo-

vědí milost posvěcující a dostává ve svatém přijímání novou milost posvěcující, milost Boží se v něm rozmnožuje.

Pán Ježíš ustanovil sedm svátostí. A proč právě sedm? Ten počet srovnává se velmi dobře s hlavními dobami lidského života, v nichž zvláště potřebujeme milosti Boží. Člověk se rodí, roste a sílí. Ke vzrůstu potřebuje pokrmu, je-li nemocen, potřebuje léku. Tytéž potřeby má také duše: přichází na svět s dědičným hříchem, jest jako mrtva, na křtu svatém se rodí k novému životu; potřebuje vzrůstu a síly, toho se jí dostává ve svatém biřmování; potřebuje pokrmu, ten jí dává svátost oltářní; umírá poznovu hříchem, pokání poskytuje jí obživného léku; přichází smrt, tělo potřebuje zdraví nebo ulehčení bolesti, duše posily proti pokušením, na pomoc přichází poslední pomazání; umírají kněží, umírají lidé, kdo bude udělovati svátosti, co bude s lidstvem? Kněžstvo se zachovává svěcením kněžstva, lidstvo se udržuje manželstvím. O sedmero hlavních potřeb jest postaráno sedmerem svátostí. A tak od kolébky až do hrobu ustavičně se Pán Ježíš o nás stará; při narození, v životě i ve smrti oblažuje nás svými svátostmi.

Některé svátosti nám milost posvěcující udělují (křest a pokání), jiné milost posvěcující v nás rozmnožují, neposvěcují nás tedy všechny stejně. Člověk ve stavu smrtelného hříchu jest duchovně mrtvý, je Bohu nemilý a nemůže býti spasen; přijme-li křest nebo po-

kání, obdrží milost posvěcující, jest Bohu milý a může být spasen, jest vzkříšen k duchovnímu, nadpřirozenému životu; činí tedy tyto dvě svátosti z duchovně mrtvých duchovně živé, proto se jim říká svátosti mrtvých (duchovně). Ostatní svátosti smí přijímati, kdo jest ve stavu milosti, tedy duchovně živý, proto svátosti živých. Tělesně mrtvý člověk svátostí přijímati nemůže.

Některé svátosti vtiskují do duše nezrušitelné znamení. V čem to znamení záleží, nevíme, jen tolik víme, že uděluje duši zvláštní stavové posvěcení a důstojenství. Jsou to tři svátosti: křest, biřmování, svěcení kněžstva. Kdo jest tedy jednou pokřtěn, jest pokřtěn na věky; kdo jest biřmován, jest biřmován na věky; kdo jest posvěcen na kněze, jest knězem na věky. Zůstává křesťanem, byť i přestoupil na židovství; zůstává knězem, byť i vstoupil do jiného povolání. Ty svátosti, které vtiskují do duše nezrušitelné znamení, smíme přijmouti v životě jen jednou. Proto děti z jiných náboženských společností do Církve naší vstupující bývají křtěny sub conditione, t. j. já tě křtím, nejsi-li pokřtěn (není-li křest té náboženské společnosti platný).

Mají-li svátosti působiti milost, musíme je přijímati hodně a důstojně, t. j. musíme se náležitě připravit. Kdo vědomě nehodně přijímá některou svátost, na př. vědomě zamlčí hřích těžký ve svaté zpovědi, prohřešuje se velmi těžce, dopouští se svatokrádeže.

Moc a účinek svátostí nezávisí na hodnosti rozdavatele.

I nehodný kněz uděluje platně svátosti, zachová-li podstatné části, věci a slova od Pána Ježíše ustanovená, a má-li úmysl konati, co Církev konati poroučí.

Církev svatá má sedm svatých sluncí, která dávají všem jejím údům světlo a život, požehnání a milost, útěchu a pokoj.

Je-li Církev svatá rukou Ducha Svatého pěstována zahrada Boží, jsou svátosti živými prameny ze Srdce Ježíšova, které tu zahradu zavlažují, oživují a občerstvují. Je-li Církev městem na hoře ležícím, jsou svátosti nepřeborné studnice, které mu v největším žáru poskytují stále hojnost čerstvé vody. Vede-li Církev k věčnému životu, jsou svátosti sedmi anděly, které vyslala láska Ježíšova k zbloudilým a ztraceným dětem Adamovým, aby je k Bohu přiváděli a činili z nich skutečné bratry a sestry Krista Pána. Slabí dostávají ve svátostech sílu, která je mění v hrdiny; nemocné uzdravují, pocestné sytí svatým chlebem poutníka, umírajícím dávají zbraň i výzbroj k poslednímu a rozhodnému zápasu. Každému pomáhají, každému dávají milost, kdo ji chce a nevzpírá se jí.

Proto Církev svatá svátosti opatrovala a opatruje jako nejdrahocennější klenoty. Raději oči si dá vypíchat, jazyk z úst vyrvatí než by obětovala jen jedinou svátost. Svátosti jsou jejím životem, její duší, tajemstvím její nezníčitelnosti.

KŘEST.

»Učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Duchu Svatého« (Mt. 28, 19). V Adamovi, praotci svém, všichni lidé zhřešili, proto každý člověk přichází na svět s hříchem dědičným (děláme jej). Do království nebeského nevejde nic nečistého, tedy ani malé dítě nemůže být spaseno, dokud má hřích dědičný. Očištění duše od hříchu dědičného stává se na křtu svatém, kdy jest člověk znovu zrozen (po prvé se člověk rodí pro tuto zemi, po druhé se rodí na křtu svatém k životu věčnému) v Ježíši Kristu (milost znovuzrození zasloužil nám Pán Ježíš) a posvěcen (vedle odpuštění hříchu dostává milost, která jej činí svatým).

Jest to svátost nejpotřebnější (bez křtu nemůže nikdo, ani dítě, být spasen) a nejprvnější (žádné svátosti nesmí přijmouti člověk nekřtěný).

Křest působí: odpuštění hříchu dědičného (u dospělých křtěnců i všech hříchů osobních před křtem spáchaných) i všech věčných a časných trestů; uděluje milost posvěcující; činí pokřtěného údem Církve; vtiskuje do duše nezrušitelné znamení křesťana.

Následky dědičného hříchu nezahlazují se úplně křtem svatým; i v pokřtěném člověku zůstává zlá žádostivost, nechuť k věcem božským, náklonnost ke hříchu a věcem pozemským, slabost rozumu a vůle, časná smrt, bolesti, nemoci a jiné strasti. Tyto následky trvají i po křtu

svatém, nikoli však jako vlastní tresty, nýbrž spíše jako podnět k větší ctnosti a k budoucí větší odměně.

Dítka, které byly v nekatolické náboženské společnosti platně pokřtěny, jsou přivtěleny pravé Církvi katolické, a zůstávají přivtěleny, dokud osobním kacířským úkonem z lůna Církve se nevyloučí.

Právo křtiti mají biskupové, kněží a jáhnové. Kdyby se nekřtěný ocitnul v nebezpečí života a nebylo tu kněze, tedy v čas nevyhnutelné potřeby, smí křtiti každý člověk. V tom případě má muž přednost před ženou, křesťan před nevěřícím. Sebe sama nemůže nikdo platně pokřtiti. Kdo křtí, musí míti úmysl skutečně křtiti, t. j. činiti to, co činí Církev; musí na osobu, kterou křtí, liti přirozenou vodu; musí při lití vody říkati slova: Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Duchu Svatého. Voda přirozená jest voda ze studně, z potoka, řeky, voda dešťová, sněhová, z ledu atd., nesmí to býti voda připravovaná. Ke křtu slavnému, který udělují biskupové a kněží, bere se voda křestní.

Křest může přijmouti každý, kdo dosud té svátosti nepřijal, dítě i dospělý. Dospělý, který chce býti pokřtěn, musí se dáti ve víře dostatečně vyučiti; osobních hříchů upřímně litovati; učiniti vyznání víry a křestní slib. Za malé děti činí křestní slib kmotrové. Kmotr znamená spoluotec, duchovní otec.

Co obsahuje křestní slib? Že se budeme odříkatí ďábla, jeho pýchy i všech jeho skutků; že budeme stále a pevně věřit všecko, čemu Církev učí; že podle té víry budeme žít až do smrti.

Jsme povinni plnit křestní slib, když jej jiní za nás učinili? Anol A proč? Poněvadž slíbili jen to, čeho třeba k spasení, a co bychom sami slíbiti museli. Jak hrozný hřích tedy jest odpadlictví od Církeve!

Povinnost kmotrů jest starati se o křesťanskou výchovu dětí, proto sami mají býti dobří katolíci a věkem dospělejší.

Vedle křtu vody jest ještě křest krve a křest žádosti. Křest krve jest mučednická smrt nekřtěného pro Krista (sv. Emerenciána, mučednice, byla ukamována na hrobě sv. Anežky a tak přijala křest krve). Křest žádosti jest upřímná touha a opravdová vůle svatý křest přijmouti, spojená s dokonalou lítostí a láskou k Bohu. To jenom v tom případě, že jest někdo někde sám a neštěstím nebo nemocí ocitne se v nebezpečí života a nemá nikoho, kdo by jej pokřtil. Má-li takový člověk, jenž je oprávněn křtem žádosti, příležitost býti pokřtěn křtem vody, musí tak učiniti; křest žádosti nevtiskuje do duše nezrušitelné znamení a nedává člověku způsobilost přijímati jiné svátosti.

Pane Ježíši Kriste, Spasiteli a Vykupiteli světa, z hloubi srdce děkuji ti za převelikou milost svatého křtu, jímž jsem se stal údem tvé svaté Církeve,

kteřá jediná jest sloup a utvrzení pravdy. Slibuji, že si této Církev budu vážit, jejího hlasu svědomitě dbát, že v ní setřvám až do své smrti.

OBNOVENÍ KŘESTNÍHO SLIBU.

O Bože, Otče, Synu a Duchu Svatý! V pokoře klekám před božskou velebností tvou a klaním se ti v úctě nejhlubší. Z celého srdce děkuji za všechna dobrodiní, která jsi mi prokázal a stále prokazuješ a zvláště děkuji za milost svatého křtu. Chci býti a stále zůstatí věrným a poslušným dítkem tvým. Odříkám se ďábla i všech skutků jeho i vší pýchy jeho. Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. Věřím v Ježíše Krista, Syna Božího pravého a jediného, narozeného a ukřižovaného. Věřím v Ducha Svatého, svatou Církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla vzkříšení, život věčný. Slibuji, že budu přikázání tvá, Bože, zachovávat, svaté svátosti důstojně přijímat a všech prostředků milosti horlivě užívati a že chci jako poslušné dítko tvé žíti a umříti. Dej mi, Bože, milost svou, bych slibu svému se nezpronevěřil. Maria Panno při mě stůj! Anděle strážný mne opatruj! Svatý patrone za mne oroduj!

Na křtu svatém dostáváme jméno svatých, aby byli našimi ochránci a zvláštními přímluvci v nebi. Znáš životopis svého svatého patrona?

BIŘMOVÁNÍ.

»Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích; kdo pak mne zapře před lidmi, toho i já zapru před Otcem svým, jenž jest v nebesích« (Mt. 10, 32—33), t. j. nepřijmu ho za svého a nevejde tedy do království nebeského.

Každý má víru svou vyznávat i a podle ní živ býti. To není věcí snadnou, když jsme nakloněni ke zlému, vůle naše je slabá a obklopují nás mnohá nebezpečí a pokušení. Proto potřebujeme posily Ducha Svatého, jako se jí dostalo apoštolům. Pán Ježíš ve své dobrotivosti se o to postaral, když dal apoštolům moc udělovati pokřtěným Ducha Svatého a tak je ve víře posilovati. Děje se tak ve svátosti biřmování. V této svátosti pokřtěný člověk bývá od Ducha Svatého posílněn, aby víru svou statečně vyznával a podle ní živ byl, když biskup vzkládá na něho ruce, maže jej svatým křížem na čele a říká: Znamenám tě znamením kříže a posíluj tě křížem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Biřmovati smějí jen biskupové; v čas potřeby mohou se svolením svatého Otce i kněží biřmovati (na př. misionáři mezi nevěřícími, kde biskupa není). Biřmo-

vání jest svátost živých (kdo ji přijímá, musí býti ve stavu milosti), působí tedy v duši rozmnožení posvěcující milosti. Zvláštní milost, kterou tato svátost uděluje, jest statečné vyznávání víry a život podle ní. Vtiskuje nezrušitelné znamení bojovníka Kristova.

Vzkládání ruky biskupovy znamená, že na biřmovance sestupuje Duch Svätý a stává se Božím majetkem a bojovníkem; křížmo jest smíšenina oleje a balsámu: olej znamená milost Ducha Svätého, balsám, že má biřmovanec ctnostně žítí a šířiti vůni ctností; kříž na čele, že se nemá nikdy za víru stydětí; políček, že má býti ochoten pro Krista potupu a pronásledování trpětí.

Kdo chce býti biřmován, musí býti ve stavu milosti; je-li větší, má býti dostatečně o této svátosti poučen a má se vroucí modlitbou připravití.

Biřmování není nutné ke spasení, ale hřeší, kdo z nedbalosti nebo netečnosti nedá se biřmovati. Kmotrové mají biřmovanci v nebezpečenství duchovního boje pomáhati a utvrzovati jej slovem i příkladem v křesťanském životě. Na znamení těchto povinností kladou pravou ruku na pravé rameno biřmovance. Kmotrové mají býti katolíci, věkem dospělejší a sami už biřmovaní; mají býti s biřmovanci stejného pohlaví a rozdílní od kmotrů křesťanů. Mezi kmotry a biřmovanci i jejich rodiči nastává duchovní příbuzenství.

Kdo přijal tuto svátost, šel by světem jako lhář, kdyby si vážně nepřipomínal: Ne-

chci-li býti zrádcem Ducha Svatého, který ve mně přebývá, musí můj život býti stálým odříkáním se zlého ducha a hříchu, musím radostně a ochotně poslouchati hlasu Ducha Svatého.

Svaté biřmování dává duši oheň; ten oheň má duši biřmovance očistiti a osvítiti jako apoštoly; má srdce biřmovancovo zahřáti a posíliti jako učinil z bázlivých apoštolů neohrožené lvy; má duši jeho osvítiti jako jasnými učinil apoštolům tajemství Boží, aby biřmovanec v temnotách života viděl a nalézal cestu k svatosti.

Biřmování jest vážný závazek k svatému životu.

PŘED SVATÝM BIŘMOVÁNÍM

se náležitě vyzpovídáme, přijmeme Tělo Páně, vzbudíme víru, naději a lásku.

PŘI SVATÉM BIŘMOVÁNÍ.

Přijď, Duchu Svatý, naplň srdce svých věřících a zapal v něm oheň lásky své.

Modleme se. Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi nám dal ve svatém křtu milost znovuzrození a odpuštění hříchů, sešli nám s nebe Ducha Svatého a jeho dar moudrosti a rozumu, dar rady a síly, dar umění, pobožnosti a bázně Boží. Amen.

Když biskup maže čelo biřmovance svatým křížem, říká tento tiše:

Budiž mi vítán, Duchu Svatý, a posil-
niž mě. Amen.

PO SVATÉM BIŘMOVÁNÍ.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi mne
ve svátosti biřmování učinil dospělým
křesťanem a bojovníkem Kristovým,
dejž mi na přímluvu svatého patrona
mého, aby Duch Svatý stále ve mně
přebýval a mě posiloval ve víře i v
životě podle víry. Požehnej mne Bůh
Otec, Syn a Duch Svatý. Amen.

Věřím v Boha — Otče náš — Zrávas.

SVÁTOST OLTÁŘNÍ.

Svátost oltářní jest nejsvětější svátost; jest
to pravé tělo a pravá krev Pána
našeho Ježíše Krista pod způsoba-
mi chleba a vína. »Oltářní«, že se na
oltáři připravuje při Mši svaté a na oltáři
ve svatostánku uchovává; »nejsvětěj-
ší«, že jest to skutečný Kristus, původce
veškeré svatosti. Tuto svátost ustanovil
Pán Ježíš při poslední večeři na Ze-
lený čtvrtek, když řekl: »Toto jest tělo mé,
toto jest krev má.« Tatáž slova říká kněz
a jimi jménem Krista proměňuje chléb
v tělo a víno v krev Páně. Jest tedy od
proměňování na oltáři skutečný Kristus
s tělem a krví a duší pod způsobami chle-
ba a vína. Způsobami myslíme to, co na
chlebě a víně smysly svými poznáváme

(podoba, barva, chuť, vůně). Chléb, jenž se proměňuje, musí býti nekvašený, z mouky pšeničné a vody. Víno musí býti z vinné révy, pravé, nikoli strojené. Hostie jest chléb neproměněný, proměněný chléb jest svatá Hostie.

Kristus jest skutečně přítomen ve svátosti oltářní. To jest víra Církve od dob apoštolských. Pod způsobou chleba jest přítomno živé tělo Kristovo, tedy i jeho krev i duše; pod způsobou vína jest přítomna živá krev Kristova, tedy i jeho tělo i duše. Pod každou způsobou jest Pán Ježíš přítomen se svým tělem, svou krví i duší, tedy jako člověk. Ale Pán Ježíš je také Bůh. Jeho člověčenství s jeho božstvím bylo spojeno v jedné osobě (druhá božská osoba), jest tedy Pán Ježíš pod každou způsobou přítomen také jako Bůh, tedy celý. Poněvadž jest Pán Ježíš pod každou způsobou celý přítomen, přijímá jej tedy ten, kdo přijímá pod způsobou chleba stejně jako ten, kdo by přijímal pod způsobou vína. Oba přijímají tělo a krev a duši a božství Pána Ježíše, tedy celého Krista, Boha i člověka. Kdo přijímá pod jednou způsobou, přijímá celého Krista jako ten, kdo přijímá pod obojí způsobou. Pod těmito způsobami trvá přítomnost Kristova, pokud trvají tyto způsoby; jakmile se způsoby ztráví nebo změní, přestává tu býti Kristus.

Nejsvětější svátost jest celý Kristus, náleží jí tedy nejvyšší úcta, klanění. Při vchodu do kostela upíráme zrak nejprve na

tuto svátost ve svatostánku, poklekáme a říkáme: Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní od toho času až na věky věkův. K úctě Velebné svátosti nás povzbuzuje i věčné světlo, které hoří před oltářem, kde jest tato svátost uschována.

Církev svatá nás povzbuzuje, abychom nejsvětější svátosti prokazovali nejvyšší úctu. Proto ustanovila rozličné slavnosti a pobožnosti a schválila některé spolky a bratrstva. Mezi těmi slavnostmi největší a nejkrásnější jest slavnost Božího Těla, svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Výstava nejsvětější svátosti, Pobožnost čtyřicetihodinná, Výstava velebné svátosti o dnech masopustních, Bratrstvo ustavičného klanění nejsvětější svátosti oltářní.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

Jest to požívání Těla a Krve Pána Ježíše v nejsvětější svátosti oltářní, t. j. pod způsobou chleba a vína. Svátost oltářní jsme povinni přijímati, protože Kristus tuto svátost ustanovil, aby naše duše živil k životu věčnému: »Amen, amen pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pít jeho krve, nebudete mítí v sobě života« (Jan 6, 54). Pod těžkým hříchem jsme povinni přijímati alespoň jednou za rok, a to v čas velikonoční; a v nebezpečí života jako pokrm na cestu do věčnosti.

Co působí svaté přijímání? Spojuje nás co nejtěsněji s Kristem: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm« (Jan 6, 57); rozmnožuje milost posvěcující: »Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé« (Jan 15, 5); zeslabuje zlé náklonnosti a posiluje naši lásku k Bohu; očišťuje od hříchů všedních, chrání od hříchů smrtelných a zhlazuje časné tresty za hříchy; jest nám rukojemstvím slavného z mrtvých vstání a věčné blaženosti: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já jej vzkřísím v den nejposlednější« (Jan 6, 55).

Hodné svaté přijímání činí duši světější, Bohu milejší. Svaté přijímání jest vrcholem duchovního života, poněvadž z něho prýští všechna dokonalost našich duší. Dokonalost jest tím větší, čím více se člověk spojuje s Bohem. Nejtěsnější spojení s Bohem jest ve svatém přijímání, kdy se duše s Kristem téměř v jedno slučuje. »Zkusíš sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij« (1. Kor. 11, 28), musíme se tedy na svaté přijímání dobře připravit. Kdo nemá těžkého hříchu, může přijímat i bez svaté zpovědi. Přistupujme hodně často k svatému přijímání!

Máme připravit duši i tělo: duše nesmí být poskvřněna těžkým hříchem a máme být lačni. Kdo by přijímal s těžkým hříchem, dopouští se svatokrádeže!

Eucharistie jest největším bohatstvím Církve, pramenem jejího života a její svatosti. Ona dává pravého ducha k následo-

vání Krista, ona rodí pokolení hrdinů a světců. U stolu Páně jsme všichni jedno srdce a jedna duše, všichni mluvíme jednou řečí, jedna víra vyznává tu své Credo, jedna láska hoří v srdcích všech, jediná chvála zaznívá se rtů všech. Tu mizí všechny rozdíly stavů, všichni jsme bratři a sestry, není více chudých a bohatých, všichni máme stejně. Není tu rozdílů mezi starými a mladými, všichni jsme dětmi Božími a spolustolovníky Kristovými. Kde jest Eucharistie centrem života, modlitby a práce, tu možno mezi lidmi hledati anděly, neboť se živí Chlebem andělským. Tu jsou hrdinové, kteří jsou ochotni dáti životy za pravou víru, neboť je posiluje Chléb silných. Tu jsou duše apoštolské, které pamětlivý slov Kristových, že člověku nic neprospěje bohatství celého světa, nezachrání-li duši, modlí se a pracují, obětují se a trpí, žijí a umírají, aby duši zachránily. Tu jsou duše, které nejprve hledají království Boží a spravedlnosti jeho. Nejsvětější Svátost rozohňuje lásku k Bohu a bližnímu, která svět v úžas uvádí. U stolu Páně dostáváme obrovskou sílu, které nepřemůže celé peklo. Eucharistie vychovává největší hrdiny čistoty a svatosti.

Eucharistie jest slunce katolické Církve, které probouzí ctnostný život a táhne člověka k nebeským výšinám, jest její světlo a její naděje, studnice její síly a krásy, tajemství její svatosti.

PŘED SVATÝM PŘIJÍMÁNÍM.

Víra. Pane Ježíši, já pevně věřím, že jsi v této Nejsvětější Svátosti skutečně a opravdově přítomen s tělem a duší jako Bůh i jako člověk! Věřím tomu proto, že ty sám jsi to řekl, věčná a neomylná pravda! Klaním se ti v této svátosti jako Bohu a Spasiteli.

Naděje. Ježíši můj! Ty jsi nejvyšší milosrdný a proto doufám, že mě milostivě připustíš k svatému přijímání, osvítiš, posilíš a posvětiš. Očekávám to tím spíše, že jsi to slíbil ty, všemohoucí, věrný a dobrotivý můj Pán a můj Bůh!

Láska. Můj nejsladší Ježíši! Miluji tě z celého srdce a přeji si, abych tě tak miloval, jako tě milují svatí v nebi. Rozmnož lásku mou, ochránce a dobrodinče můj!

Lítost. Z lásky k tobě, Bože můj, lituji všech svých hříchů a obnovuji učiněné předsevzetí varovati se všech těžkých hříchů i příležitostí k nim, hlavně toho hříchu, kterého se nejčastěji dopouštím. Raději zemřít, než opět hřešit. Obmyj, můj dobrý Ježíši, duši mou v předrahé krvi své a v slzách opravdové lítosti mé.

Pokora a touha. Ty, dobrotivý Ježíši,

voláš mě k svatému stolu svému, abych přijal nejsvětější Tělo tvé a předrahou Krev tvou a s tebou se co nejtěsněji spojil. Vím, že nejsem hoden tak veliké milosti. Proto s pokorným srdcem obracím se k tobě, Kriste, Králi věčnému a mému budoucímu soudci: pohlédni na mne dobrotivě a přijmi mě opět za dítě své.

V nejhlubší pokoře klaním se ti zde přítomnému v Nejsvětější Svátosti. Chceš vejít do srdce mého ty, Chlebe živý, jenž jsi z lásky k nám s nebe sestoupil. Ó poď jen, poď, a naplň duši mou lícbeznou sladkostí. Voláš láskyplně: »Poďte ke mně všichni, kteří pracujete a lopotíte se, a já vás občerstvím.« Duše má hoří touhou po tobě, neboť ty jsi jediné a nekonečné dobro mé, poklad můj, život můj, radost má, láska má, mé všecko! Ó kéž bych tě přijal s takovou láskou, s jakou láskou tě přijímaly duše tvých svatých!

Přečistá a přesvatá Panno Maria, anděle strážný i vy svatí patronové moji, orodujte za mne, abych hodně přistoupil k stolu Páně a důstojně přijal svého Spasitele.

VZBUZENÍ TŘÍ BOŽSKÝCH CTNOSTÍ.

Víra. Věřím v tebe, pravý ve třech osobách jediný Bože, Otče, Synu a Duchu Svatý, jenž jsi všechno stvořil, všechno zachováváš a spravuješ, jenž dobré odměňuješ a zlé tresceš. Věřím, že Syn Boží se vtělil, aby nás vykoupil, a že Duch Svatý svou milostí nás posvěcuje. Věřím, že duše naše nesmrtelná, milost pak Boží nám k spasení nevyhnutelně potřebná jest. Věřím a vyznávám všechno, čemu Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolové kázali a čemu svatá římskokatolická Církev věřiti velí. Tomu všemu věřím, protože jsi, Bože, věčná a neskonalá pravda a moudrost, kteréž nelze, aby oklamala, aniž lze, aby byla oklamána. Bože, rozmnož víru mou!

Naděje. Doufám a důvěřuji se v tvou, Bože, svrchovanou dobrotu a v tvé milosrdenství, že mi pro nesmírné zásluhy svého jediného Syna, Ježíše Krista, udělíš, abych za živa hříchy své poznal, dokonale jich litoval, a že mi je odpustíš, po smrti pak že mi ráčíš spasení věčné dáti a popřáti, abych na tebe tvář v tvář patřil, tebe miloval a s tebou se věčně radoval; mám naději, že mi také dáš, čím bych toho dosáhl. Doufám to od tebe, pro-

tože jsi to slíbil, jenž jsi všemohoucí, věrný, svrchovaně dobrotivý a milosrdný. Bože, posilni naději mou!

Láska. Bože můj! Miluji tě z celého srdce svého nade všecko, protože jsi nejlepší dobro, že jsi svrchovaně dokonalý a vší lásky hoden; i proto tě miluji, že jsi ke mně a ke všemu stvoření svrchovaně dobrotivý. Žádám toho srdečně, abych tě tak dokonale miloval, jako tě tvoji věrní služebníci milují a milovali, s jichžto láskou spojují svou nedokonalou lásku; tu ve mně, Bože, vždy více a více rozněcuj!

Věřím v tebe, Pane Ježíši Kriste, neboť ty jsi věčná Pravda, která klamati nemůžeš! Věřím pevně i slovům tvým: »Mé tělo vpravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj.« — D o u f á m v t e b e, neboť ty jsi svrchovaně dobrotivý a neskonale milosrdný. Víím, že mi vše dáti můžeš, jsi Bůh všemohoucí, že mi vše dáti chceš, jsi Bůh nejvyšší dobrotivý, a že mi to i jistě dáš, jsi nejvyšší věrný v plnění slibů svých. Doufám tedy, že i na mně se splní při veliké tvé dobrotě slova tvá: »Kdo jí z chleba toho, živ bude na věky.« — M i l u j i t ě, dobroto neskonalá, neboť »láska Boží vylita jest v srdcích našich

skrze Ducha Svatého, kterýž nám byl dán.« Miluješ-li nás tak, že jsi se za nás obětoval a Ducha Svatého nám poslal, pak jistě ani mně neodepřeš zaslíbeného dědictví. — Proto lituji z celého srdce všech svých spáchaných hříchů, mám je v největší ošklivosti, a umiňuji si nikdy více nehřešiti. Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš.

Ó svatá hostino, v níž Krista požíváme, památku jeho smrti si připomínáme, duše milost dostává a my záruku budoucí slávy! Ó jaké štěstí, že smíme přistupovati k stolu Páně! Dopřej i mně, Pane Ježíši, toho štěstí, a poď do duše mé, poď a neprodlévej! Duše má touží po tobě, prospěš ji občerstviti. Jako prahne jelen po bystřinách, tak dychtí duše má po tobě, Bože. Žízni duše má po Bohu silném, živém. Neboť tys, Bože, síla má!

Všemohoucí, věčný Bože! Přicházím jako nemocný k lékaři života, jako nečistý k prameni milosrdenství, jako slepý k světlu jasnosti věčné, jako chudý a bídný k Pánu nebes a země. Pročež snažně prosím, rač dobrotivě zahojiti mou nemoc, obmýti mou poskvrnu, osvítiti slepotu, obohatiti chu-

dobu, abych Chléb andělů, Krále králův a Pána pánův přijal s takovou zkroušeností a pobožností, s takovou věrou a čistotou, s takovým úmyslem a předsevzetím, jak by prospělo blahu duše mé. Bože nejlaskavější, dej mi, abych přijal Tělo jednorozeného Syna tvého tak, abych byl hoden jednou na něho patřiti tváří v tvář v blaženosti věčné.

PŘI SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ.

Vyznávám se Bohu všemohoucímu...

Kněz: Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh a odpusť vám hříchy vaše a přivediž vás k životu věčnému. — Amen.

Odpuštění, rozhřešení a prominutí hříchů vašich uděliž vám všemohoucí a milosrdný Hospodin. — Amen.

Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa.

Třikráte: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.

Před přijetím svaté Hostie a po přijetí udělej kříž a modli se:

Ježíši, tobě jsem živ! Ježíši, tobě umírám! Ježíši, tvůj jsem v životě i smrti!

K svatému přijímání a od svatého přijímání jdeme s rukama sepjatýma!

PO SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ.

Jak jsi ke mně dobrotivý a jak mě miluješ, Ježíši! Přišel jsi ke mně, jsi již v srdci mém. Pozdravuji tě, milý Spasiteli, objímám a vinu k svému srdci. Klaním se ti a děkuji za tu milost, že jsi ráčil zavítati do mého srdce. Chci od této chvíle jen a jen tobě náležeti. Hněval jsem tě často, lituji toho z celého srdce, smiluj se nade mnou, neboť chci od této chvíle jen tebe milovati. Čiň se mnou, jak se ti zlíbí, jen za to tě prosím: Chraň mě dobrotivě každého hříchu, hlavně toho, kterého jsem se nejčastěji dopouštěl; prosím i za pomoc proti zlým náklonostem, prosím za dar poslušnosti, lásky k bližnímu a zachování svaté čistoty. Ó dobrý Spasiteli, neopouštěj mne po celý život, abych si zachoval živou víru, pevnou naději a opravdovou lásku k Bohu, Církvi svaté, abych myslil, mluvil, žádal, činil jen to, co se tobě líbí a dosáhl věčné blaženosti.

NÁBOŽNÉ VZDECHY SV. IGNÁCE.

Duše Kristova, posvěť mne, Tělo Kristovo, spasiž mne, Krev Kristova, napoj mne! Voda z boku Kristova, obmyj mne, Umučení Kristovo, síliž mne! Ó dobrý Ježíši, vyslyš mne! Ve svých ra-

nách ukryj mne, odloučit nedej od sebe, před nepřítelem zlým ochraň mě! V hodině smrti navštiv mne, přijíti k sobě přikaz mě, na nebi věčně ať chválím tě na věky věkův. Amen.

Díky tobě vzdávám, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi mě hříšného a nehodného služebníka svého, aniž jsem toho zasloužil, jen z pouhé dobroty a milosti své nasytiti ráčil drahým Tělem a předrahou Krví Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista. A prosím též, aby toto svaté přijímání nebylo mi příčinou trestu, ale abych jím došel milosti a slitování. Budiž mi oděním víry a štítem dobré vůle. Zbavíž mne nepravostí mých; udus ve mně zlé žádosti a náruživosti, rozmnož trpělivost a lásku, pokoru, poslušnost, a všechny ostatní ctnosti. Braniž mě mocně od úkladů všelikých nepřítel, viditelných i neviditelných. Utiš dokonale všechna nezřízená hnutí, tělesná i duševní. Učiň ať k tobě, jedinému a pravému Bohu, pevně lnu a posledního cíle svého šťastně dosáhnu.

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otce spolupůsobením

Ducha Svatého smrtí svou svět oživil,
sprosť mne tímto svátosným Tělem a
Krví svou všech nepravostí mých a
veškerých béd a učiň, abych lnul vždy
ke tvým přikázáním, a nedopusť, abych
se kdy od tebe odloučil, jenž s týmž
Otcem a Duchem Svatým živ jsi a kra-
luješ Bůh, na věky věkův. Amen.

Požítí Těla tvého a Krve tvé, jež já ne-
hodný odvážil jsem se přijmouti, ne-
budiž mi k odsouzení a zatracení,
nýbrž pro dobrotivost tvou přispívejž
mi k ochraně duše a těla a k vyléčení,
jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem
v jednotě Ducha Svatého Bůh, po vše-
cky věky věkův. Amen.

Dobrořečte všechna díla Páně Pánu;
chvalte a nade všechno ho vyvyšujte
na věky.

Dobrořečte andělé Páně Pánu, chvalte
a nade vše ho vyvyšujte na věky.

Dobrořečte nebesa Pánu; chvalte a
nade vše ho vyvyšujte na věky (Dan.
3, 57—59).

Chvalte Pána všechny zástupy jeho,
sluhové jeho, již konáte, co si přejel

Chvalte Pána všechna jeho díla na
všech místech velejšího jeho. Dobrořeč,
má duše, Hospodinu (Ž. 102, 21—22).

Budu tě slavit, Pane, můj Bože, celým

srdcem svým, věčně velebiti tvoje jméno (Ž. 85, 12).

Žehnán buď Hospodin, Bůh Israelův, který jediný může činiti divy; na věky slavnému jménu jeho buď žehnáno, plna buď slávy jeho všechna země (Ž. 71, 18—19).

Kéž ti děkují národové, Bože, kéž ti děkují národové všichni (Ž. 66, 4).

Veliké věci Pán s námi učinil, proto budeme se veselit (Ž. 125, 3).

Hospodine, Bože můj, volal jsem k tobě, a tys ráčil mne uzdravit (Ž. 29, 3).

Jak veliké množství tvé slasti je, Hospodine, kterou schováváš těm, již bojí se tebe (Ž. 29, 20).

Dobrořeč, duše má, Hospodinu, pamatuj na všechna dobrodiní jeho!

Den svatého přijímání jest svátkem duše, nutno tedy se varovati všeho, čím bychom mohli ztratiti milost Boží. Z lásky k svátostnému Spasiteli vykonejme nějaký dobrý skutek, můžeme-li a máme-li příležitost. Máme také čísti náboženské knihy, tedy pěstovati duchovní četbu. Máš doma církevně schválené Písmo svaté? Pozor na bible protestantské! Přirozeně, že nesmíme zanedbati svých povinností. Mluvme, jednejme a smýšlejme tak, jak se patří a sluší, když máme Ježíše v srdci.

DUCHOVNÍ PŘIJÍMÁNÍ.

Duchovně přijímati můžeme několikrát denně. Jest to vzácný poklad, kterého nedovedeme náležitě oceniti. Duchovně můžeme přijímati ráno při Mši svaté, odpoledne při návštěvě Nejsvětější Svátosti, večer při zpytování svědomí. Duchovní přijímání záleží ve vroucí touze přijati Pána Ježíše a láskou se s ním spojití. Jako jest dovoleno vždycky Pána Ježíše milovati, tak jest dovoleno vždycky duchovně přijímati. Nemusíme býti lační a nepotřebujeme svolení zpovědníkova. Svatý Tomáš uvádí trojí účinek duchovního přijímání: očišťuje nás od hříchů všedních, udušuje v nás zlé náklonnosti, činí nás účastnými zásluh Ježíše Krista a jeho nejdražší Krve.

Nejsladší a nejmilejší Ježíši! Věřím pevně, že jsi v Nejsvětější Svátosti skutečně přítomen s tělem a duší i krví svou, s božstvím i člověčenstvím. — Miluji tě nade všecko! — Všech hříchů svých lituji z lásky k tobě a proto se chci opravdu polepšiti a nikdy již nehřešiti. — Má duše touží po tobě. A poněvadž tě teď nemohu přijmouti v Nejsvětější Svátosti, prosím, přijď aspoň duchovně do mého srdce se svou milostí.

(Vzbudíme touhu a vítáme Pána Ježíše jako by skutečně přicházel do našeho srdce.)

DUCHOVNÍ PŘIJÍMÁNÍ PŘI NÁVŠTĚVĚ NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

Můj Ježíši, věřím, že jsi zde skutečně přítomen. Miluji tě nade všecko. Má duše touží po tobě. Pjijď aspoň milostí svou do mého srdce.

Již tě objímám, již se s tebou spojuji, jako bys skutečně vešel do mého srdce. Zůstaň, prosím, se mnou, a nedovol, abych se od tebe v budoucnu odloučil.

PŘI NÁVŠTĚVĚ NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

Pane můj, Ježíši Kriste, z lásky k lidem přebýváš dnem i nocí v této Velebné Svátosti a pln lásky a dobroty očekáváš, zveš a přijímáš všechny, kdo přicházejí tě navštívit. Věřím, že jsi tu ve svatostánku pod způsobou chleba skutečně a podstatně přítomen. Klaním se ti v hluboké pokoře a děkuji za všechny milosti mně udělené, zvláště za to, že jsi se mi sám v této Svátosti daroval, že jsi mne sem do chrámu povolal, abych tě navštívil. Pozdravuji tvé Srdce nejlaskavější a lásky nejhodnější, a činím to z úmyslu trojho: Předně na poděkování za tento veliký dar; za druhé na dostiučinění za všechny urážky v této Svátosti od nevěřících, od ka-

cířů a špatných katolíků; za třetí konám tuto návštěvu v úmyslu, abych se ti klaněl na všech světa místech, kde jsi ve Velebné Svátosti méně ctěn a příliš opuštěn. Můj Ježíši, miluji tě z celého srdce svého. Líto jest mi, že jsem dříve tvou dobrotu nekonečnou tolikráte urážel. S milostí tvou si umiňuji, že tě již nikdy hněvati nebudu. Nyní se ti docela zasvěcuji, ačkoliv jsem hříšník, a odříkám se vůle své, svých náklonností a přání i všeho, co mého jest, a tobě vše obětuji. Nakládej ode dneška se mnou a se vším, co mého jest, jak se ti líbí. Jen to si přeji a za to tebe prosím, abych tě miloval, v dobrém setrval a dokonale plnil tvou svatou vůli. Poroučím ti duše v očištění, zvláště ty, které byly vroucími ctiteli Velebné Svátosti a blahoslavené Panny Marie. Poroučím ti též všechny hříšníky. Spojuji konečně, drahý Spasiteli můj, všechna přání svá s přáními nejlaskavějšího Srdce tvého a obětuji je nebeskému Otci tvému, prose ho ve jménu tvém, aby je z lásky k tobě přijal a vyslyšel.

Modli se a pracuj! Modlitba a práce jsou dvě křídla, která nám napomáhají k dokonalosti. Duše v práci se osvěžuje, v modlitbě osvěcuje a s Bohem spojuje. Práce a modlitba mají se střídati a vzájemně doplňovati. Modlitba práci posvě-

cuje a modlitbou ji činí. Ustanovme si denní pořádek, dobrý a rozumný pořádek, v němž jest místo pro všechny povinnosti. Tento pořádek přesně zachovávejme a za žádnou cenu od něho neupouštějme k vůli malichernostem. Modlitbě věnuj tolik, kolik možno bez zanedbání všech povinností. Častěji pamatuj na duši stříelnými modlitbičkami, nezapomínej v myšlenkách na Spasitele, kterého jsi přijal do srdce, a opakuj si častěji:

Můj Ježíši, mé všecko! Můj Ježíši, má lásko! Můj Ježíši, smilování!

POKÁNÍ.

»Přijměte Ducha Svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou« (Jan 20, 22—23). Ve svátosti pokání odpouštějí kněží jménem Božím hříšníkům hříchy osobní, když jich srdečně litují, upřímně se z nich zpovídají, opravdovou vůli mají se polepšiti a za hříchy dostiučiniti.

Pokání jest svátost božského milosrdenství. Jest to nejsnadnější a nejjistější prostředek k znovuzískání Boží lásky.

Této svátosti jest ke spasení třeba, poněvadž po křtu jest jediným prostředkem, kterým od Boha odpuštění těžkých hříchů dosáhnouti lze. Jen tenkrát, je-li naprosto nemožno svátost pokání přijmouti (není kněze po ruce), stačí dokonalá lítost a touha po svátosti pokání.

Ve svátosti pokání dostáváme: od-

puštění hříchův; prominutí trestů věčných a části trestů časných; posvěcující milost; obživnutí zásluh pro nebe, o které nás smrtelný hřích oloupil; zvláštní milost k životu bohumilému; pokojné svědomí. — Právili se v Písmě svatém, že hříchové proti Duchu Svatému nemohou býti nijak odpuštění, smutná ta pravda má základ v zatvrzelosti hříšnickové a ne v Bohu. Nebudou odpuštění, protože hříšník vědomě a zlomyslně od sebe odmítá milost ku spasení potřebnou, neschopným se činí, by milost Boží naň působila, a tak sám svátosti pokání, k odpuštění hříchů nevyhnutelně potřebné, meze klade a ji nemožnou činí. — Těžkým hříchem pozbýváme všech zásluh, které jsme si získali konáním dobrých skutků. Tyto zásluhy jsou po čas, po který jsme v těžkém hřichu, umrtveny a nemají ceny před Bohem. Když dosáhneme odpuštění těžkých hříchů, zásluhy ty ožijou, vracejí se nám a nabývají opět své ceny. K hodnému přijetí svátosti pokání náleží: zpytování svědomí, lítost, opravdové předsevzetí, zpověď, dostlučinění. K hodnému přijetí této svátosti potřebujeme pomoci Boží, proto vzýváme před zpytováním svědomí Ducha Svatého o pomoc.

Zpověď jest nutná k získání ztracené milosti, tedy po každém těžkém hřichu! Častá zpověď jest prospěšná a užitečná každému: hříšník dostává milost Boží, spravedlivý bývá ještě více posílen k přemáhání zlých náruživostí a nezřízených žádostí a k pokračování na cestě ctností.

Odložme všecku bázeň a stud a děkujme Pánu Bohu za velikou milost, že můžeme a smíme svátost tu přijímati. Sv. Augustin krásně praví: »V pokorné zpovědi rodí se naděje odpuštění, znepokojené svědomí se smiřuje, ztracená milost znovu se nalézá, člověk uchází budoucímu hněvu a tak se potkávají ve svatém políbení Bůh a duše kající.« Zpovídejme se rádi a často, ale úplně a upřímně!

Svatá zpověď jest příkaz Církve pod těžkým hříchem aspoň jednou v roce. To platí pro ty nejvlažnější. Katolík svědomitý, který chce opravdu katolicky žítí, zpovídá se častěji. Jak často má tak činiti, poví mu nejlépe jeho svědomí. Nezapomínejme, že těžkým hříchem ztrácíme milost Boží a že každým okamžikem můžeme zemřítí. Pán Bůh slibuje hříšníkovi odpuštění, ale neslibuje mu zítřejší den! Nevíme dne ani hodiny!

Zpytování svědomí si usnadníme, přemýšlíme-li každého večera, zda naše myšlenky, žádosti, slova, skutky, byly v souhlase s vůlí Boží. Zvláště si všímejme nejčastějších poklesků.

Nejdůležitější při svaté zpovědi jest lítost, bolest a ošklivost duše nad spáchanými hříchy. Bez lítosti není odpuštění hříchů, není spasení. Lítost musí býti vnitřní, nestačí tedy pouze zkroušená slova říkati, nýbrž v duši bolest pocítovati nad hříchy, míti je skutečně v ošklivosti; musí býti nade všecko, musíme hřích pokládati za největší zlo a míti jej v ošklivosti více nežli každé jiné zlo; musí

býti obecná, musí zahrnovati všechny těžké hříchy; musí býti nadpřirozená, musíme hříchů litovati z pohnutek nadpřirozených. Takové nadpřirozené pohnutky jsou: lituji-li hříchů proto, že jimi hněvám Otce nejlaskavějšího; že jimi působím bolest božskému Spasiteli, jenž přehoře trpěl pro naše hříchy; že pohrdám milostí Ducha Svatého; že si zavírám nebe a otvírám peklo. Lituje-li hříšník hříchů z pohnutek přirozených (na př. že upadl hříchem do časného neštěstí, do hanby nebo škody), má lítost přirozenou, která k odpuštění hříchů těžkých nestačí.

Lítost nadpřirozená může býti dvojitá: dokonalá a nedokonalá. Dokonalou lítost máme tehdy, když litujeme hříchů z nejdokonalejší pohnutky, z čisté, dokonalé, nesobecké lásky k Bohu, že jsme hříchem urazili Boha, nejdokonalejší a lásky nejhodnější dobro; nedokonalou lítost máme, když sice litujeme hříchů proto, že jsme urazili dobro nejvyšší, ale více, ano hlavně proto, že jsme hříchem utrpěli škodu na duši, ztratili nebe a zasloužili peklo, nepochází tedy tato lítost z čisté, dokonalé, nesobecké lásky k Bohu. Dokonalou lítostí nabýváme odpuštění hříchů, ale jsme povinni v nejbližší zpovědi z nich se vyznati!

Lítost dokonalou máme vzbuzovati v nebezpečí života; kdykoliv máme přijmouti některou svátost živých, ale jsme ve stavu nemilosti a nemáme příležitosti ke zpovědi. Velmi radno jest jí vzbuzovati, kdykoliv se dopustíme těžkého

hřichu a nemůžeme se hned zpovídati; velmi prospěšno jest vzbuzovati ji každého večera před spaním. Lítost nedokonalá jest postačitelná k přijetí platného rozhřešení.

Lítost musíme vzbuzovati před zpovědí neb alespoň před rozhřešením.

Z hříchů vyznáváme se krátce, zřetelně, upřímně, úplně. Žalujeme na sebe skutečné chyby, zanedbávání svých povinností. Zvláště na tyto pozor! Každý stav má své povinnosti.

Zpověď jest platná jenom tehdy, zpovídáme-li se ze všech těžkých hříchů a uvedeme jejich počet a závažné okolnosti. Nesmíme tedy vědomě zamlčeti žádného těžkého hřichu. Nesmíme si myslet, že k platné zpovědi stačí hříchy některé si jen myslet, hříchy musíme na sebe žalovati!

Těžkým hřichem není jen zabití a krádež, těžkého hřichu se dopouští každý člověk zdravého rozumu, který přestupuje příkázání Boží a církevní vědomě a dobrovolně ve věci důležité, na které velice záleží, která jest přísně nařízena nebo zakázána. Hřešíme myšlením, žádostmi, slovy, skutky, opomenutím dobrého, co Bůh konati nařídil. Hřích těžký jmenuje se hřichem smrtelným, poněvadž nás připravuje o nadpřirozený život duše, milost posvěcující, a činí nás hodnými věčné smrti. V hřichu smrtelném spočívá nad míru veliká zloba: jest hroznou urážkou Boha a pohrdáním jeho velebností, hanebným ne-

vděkem k nejlepšímu Otci, hroznou zpro-
nevěrou proti nejlaskavějšímu Vykupiteli,
trestuhodnou nevážností k milostem Ducha
Svatého; hřích smrtelný má i hrozné
následky: ztráta milosti posvěcující,
lásky Boží a synovství dítek Božích; při-
pravuje o všechny zásluhy pro nebe, které
jsme již získali; činí neschopnými získati
nové zásluhy pro nebe; uvaluje na nás
tresty Boží a věčné zatracení. I všední
hřích jest urážka Boží, proto se máme
pečlivě varovati i hříchů všedních.

Platná jest svatá zpověď, když jsme se
z některého těžkého hřichu zpovídati
chtěli, ale při zpovědi na něj zapomněli.
Musíme jej pověděti při nejbližší svaté
zpovědi. Byla-li některá zpověď neplatná,
musíme říci, kolikrát jsme ten hřích za-
mlčeli a kolikrát jiné svátosti v tom sta-
vu přijali.

Generální zpověď jest zpověď za delší
dobu, na př. při výstupu ze školy, při du-
chovních cvičeních, před svěcením na
kněze, před svatbou atd.

Z hříchů lehkých se nemusíme zpoví-
dati, ale doporučuje se to. Po-
vězme vše upřímně, zpovídáme se Bohu
vševědoucímu, kněz pouze jest jeho zá-
stupce, zpovídejme se úplně! Nebojme se!
Z lidského posměchu si ničeho nedělejme!
Zpověď není trestem, není břemenem, jest
lékem a požehnáním pro choré duše!

ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ

jest velice důležité a proto vyžaduje naprostého klidu. Zamysli se vážně, přemýšlej nad hříchy od poslední platné svaté zpovědi, jedná se o duši, nejdrahoccennější poklad. Jen jednu duši máš, ztratíš-li duši, ztraceno vše!

Duchu Svatý, dárce milosti, pomoz mi, abych všechny své hříchy náležitě poznal, z lásky k Bohu srdečně jich litoval, úplně a přímně se z nich vyzpovídal a skutečně se polepšil.

Byla poslední moje zpověď platná? Vykonal jsem svědomitě uložené pokání?

A teď podle Desatera a patera přikázání církevních, sedmera hlavních hříchů a devatera hříchů cizích rozpomínáme se na jednotlivé hříchy a tážeme se, zda jsme hřešili myšlením, žádostmi, slovy a skutky aneb opominutím dobrého. Na počet se můžeme upamatovati, rozpomínáme-li se, stal-li se ten hřích každý den, týden, měsíc. Nevím-li určitě, udám počet aspoň přibližně (asi desátkrát, třikrát denně atd.). Udati musíme takové okolnosti, které hřích proměňují, t. j. činí z něho jiný druh hříchu (na př. krádež u bližního a krádež v kostele, vzal-li někomu něco násilně, krádež, svatokrádež, loupež); okolnosti, které hřích zvětšují (na př. pomluva a pomluva v kostele, okolnost místa hřích zvětšuje; dítě pomlouvá

rodiče, má těžší hřích, než když pomlouvá bližního, zde okolnost osoby hřích zvětšuje; kdo pomlouvá bližního s úmyslem se mu pomstíti, ublížiti mu, zde okolnost zlého úmyslu hřích zvětšuje).

Na zpytování svědomí máme vyložití tolik péle, co jí vynakládáme na díla důležitá, nesmíme býti ani povrchní ani lehkovážní ani příliš úzkostliví. Nedbalost při zpytování svědomí jest těžký hřích.

DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ.

1. V jednoho Boha věřiti budeš! Co se v něm poroučí a co zapovídá? To, co se poroučí, musím konati, co se zapovídá, jest hřích.

Poroučí se: v jednoho Boha věřiti, v něho doufati, jej milovati a jemu se klaněti; zapovídá se: nevěra, bludařství, odpadlictví od pravé víry, zapírání víry, lhostejnost ve víře, dobrovolné pochybování o pravdách svaté víry, mluvení proti víře a ochotné poslouchání takových řečí, čtení a rozšiřování víře nepřátelských knih, novin a spisův; nedůvěra, zoufalství a opovržlivé spoléhání (spoléhá-li člověk toliko na Boha a sám nečiní, co činiti může a má); odpor a nenávisť k Bohu; modlářství, pověra, hádání, čáry, kou-

zla, spiritismus, svatokrádež, pokoušení Boha, zanedbávání modlitby.

Lidé rádi omlouvají svou lhostejnost, říkájíce: víra jako víra, což jest asi tolik jako říci: pravda jako lež, nestydatost jako stydlivost, světlo jako tma.

S dobrovolným pochybováním nemožno zaměňovati mimovolně vznikající pochybnosti o pravdivosti víry; taková pochybnost bývá jen pouhým pokušením a není sama o sobě hříchem, pokud jí člověk nepřisvědčí a užívá proti ní potřebných prostředků (modlitby a snahy po poučení). Takové pochybnosti Bůh dopouští, aby zkoušel věrnost člověka u víře; i svatí byli tak zkoušeni. Od nedůvěry v Boha třeba dobře rozeznávatí nedůvěru v sebe neboli pochybování, zda jsme vyplnili a plníme ve všech věcech vůli Boží. Nedůvěra v sebe není hřích, nýbrž znamení ctnosti. Zvláštní druh modlářství jest tak zvané jemné modlářství, jehož se dopouštějí všichni, kdož stvořené věci milují více než Boha (lakomec své peníze).

2. NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO!

Poroučí se jméno Boží (jménem Božím rozumíme všechna jména, která označují Boha, jeho bytost a vlastnosti; vše, co jest s Bohem ve spojení, a v čem se jeví jeho dobrota a sva-

tost) světiti; zapovídá se jméno Boží zneuctívati.

N e s m í m e : klíti, Bohu se rouhati, hříšně přísahati, učiněný slib rušiti, jména Boží a svatých neuctivě vyslovovati.

M u s í m e : jméno Boží uctivě vyslovovati a důvěrně vzývati; Boha svobodně před celým světem vyznávati a pro jeho slávu horliti; náležitou přísahou Boha za svědka bráti; učiněné sliby věrně plniti; všecko konati a obětovati ke cti a slávě Boží. («Budto že jíte nebo pijete, nebo cokoli jiného činíte, všecko ke slávě Boží číňte» 1. Kor. 10, 31).

Hříšně přísahá, kdo přísahá bez potřeby; kdo přísahá křivě; kdo přísahá, že učiní něco nedovoleného. Proč jest křivá přísaha hřích velmi těžký? Poněvadž Boha, naprostou a nekonečnou pravdu, voláme za svědka lži! Přísahu jsme povinni plniti! Slibem rozumíme dobrovolnou, Bohu učiněnou přípověď, kterou se zavazujeme pode hříchem, že vykonáme něco Bohu milého. Je-li někdo ke slibu přinucen, není jeho slib platný; učiní-li slib v největší hrůze bez náležité rozvahy, není to slib; slib musí se odnášeti k Bohu, není tedy slibem, slíbují-li lidem, že vykonám něco bohumilého. Sliby učiněné ke cti svatých jsou pravé sliby, poněvadž se vlastně vztahují na Boha. Je slibem, slíbíme-li, že

vykonáme ke cti Panny Marie pouf za vyprošení zdraví nebo jiného dobrodiní, protože naše přípověď vlastně platí Bohu, a my se obracíme k Panně Marii, abychom na její přímluvu tím spíše dosáhli od Boha žádaného dobra. Něco Bohu milého; aby něco bylo Bohu milé, musí to být mravně dobré. Slibovati možno dobro, které není nařízeno (není slibem, že v neděli budu chodit na Mši svatou, poněvadž jest to nařízeno), ale jest slibem, že budu chodit denně na Mši svatou, že se budu denně modlit desátek růžence, že budu týdně nebo měsíčně chodit k svaté zpovědi. Kdy přestává slib? Když přestane příčina, pro kterou jsme se slibem zavázali (na př. zavázal se kdo slibem, že až do šťastného návratu otcova z daleké ciziny, bude se každý den modlit litanii loretánskou, aby ho P. Maria svou přímluvou u Boha provázela, je prost slibu, když se otec šťastně vrátil z cesty); když se slíbený předmět stane podstatně jiným (z možného nemožným, z dovoleného nedovoleným, z dobrého špatným, na př. slíbil-li někdo po šťastném návratu hojnou almužnu chudým a zatím sám zchudne, slíbil-li podporovat chudáka, jenž zatím sám se stane zámožným; slíbí učiti neumělého, ale ten nechce přijímat poučení). Slibu nemusíme dostát, když se nesplní výminka, na kterou jsme se zavázali (slíbil-li vykonat pouf, uzdravil-li se matka, jest prost slibu, když matka zemře); když jej zruší ten, kdo má moc nad vůlí slibující-

cího nebo nad věcí slíbenou (každý představený může úplně zrušit sliby těch, jejichž vůle jest mu podřízena, takže sliby ty nikdy již nezavazují, neboť každý slib takového podřízeného obsahuje zamlčenou podmínku: Není-li představený proti tomu. Otec tedy může zrušit sliby svých nezletilých dětí, a to i tehdy, když pro to nemá důvodů); když nabudeme řádného prominutí od církevní vrchnosti; když jej změním v jiný se stejnou závazností. Změnit učiněný slib v lepší může každý sám (slíbí-li pouf na některé místo v Čechách, může o své újmě změnit v pouf do Říma nebo na jiné vzdálenější a obtížnější místo); zaměnit slib v rovně dobrý nebo v menší nikdo o své újmě nesmí; k tomu třeba povolení církevní vrchnosti (slíbenou pouf odbýti domácí pobožností).

3. POMNI, ABYS DEN SVÁTEČNÍ SVĚTIL!

Musíme světiti neděli, protože Pán Ježíš v neděli vstal z mrtvých a v neděli seslal Ducha Svatého. Světiti znamená: odpočívati od služebných prací, býti na celé Mši svaté a konati bohumilé skutky. Nesmíme v neděli konati služebné práce bez potřeby nebo bez řádného církevního dovolení, nesmíme neděli znesvěcovati nestřídmostí a rozpustilými hrami, hříšnými radovánkami atd.

Služebné práce jsou práce tělesné, které obyčejně vykonávají lidé služební, nádeníci, řemeslníci a dělníci tovární nebo jiní dělníci. Jest dovoleno konati práce služebné, když toho neodkladná potřeba žádá; když toho vyžaduje čest Boží (stavěti oltáře o Božím Těle); žádá-li toho láska k bližnímu (povodeň, požár); žádá-li toho blaho obecné; když si zjednáme z vážných příčin dovolení církevní vrchnosti (sklízeti obilí v neděli, když po delší nepohodě jest příznivé počasí). Skutky bohumilé, které se Bohu líbí. Znešvácování neděle jest těžký hřích a připravuje člověka o Boží požehnání.

4. CTI OTCE SVÉHO I MATKU SVOU, ABYS DLOUHO ŽIV BYL A DOBŘE SE TI VEDLO NA ZEMI.

Musíme rodičům prokazovati úctu, lásku, poslušnost; lásku, úctu a poslušnost musíme prokazovati i představeným (duchovní a světské vrchnosti); musíme se uctivě chovati k starým lidem. Rodiče mají povinnost: své děti v pravé víře vyučovati a ke všemu dobrému přidržovati; dobrý příklad jim dávati a všelikého svádění chrániti; děti kárati a, když třeba, i trestati; o časné blaho svých dětí se starati. Představení mají povinnost starati se o podří-

zené podobně jako rodiče o děti. Vrchnosti mají povinnost poddané v pravé víře chrániti, jednati s nimi po právu a spravedlivě, ku blahu jim pomáhati. Nesmíme rodiči pohrdati a za ně se styděti; zle o nich mluviti a jim se posmívati; hrubě a zporně se k nim chovati; nenáviděti a zlého jim přáti; zarmucovati je a hněvati. Podřízení prohřešují se proti představeným: neposlušností, leností a nevěrností (nesmí je klamati a okrádati); na cti utrháním, pomluvou a rušením pokoje; sváděním domácích lidí nebo dětí k něčemu hříšnému. Proti duchovní a světské vrchnosti se prohřešuje, kdo je drze haní a tupí; kdo se jim protiví a proti nim se bouří.

Nesmíme poslouchati rodičů a představených, když přikazují něco hříšného, v tom případě »více sluší poslouchati Boha než lidí«.

5. NEZABIJEŠ!

N e s m í m e škoditi sobě nebo bližnímu na těle nebo na duši. N e s m í m : zabítí sebe nebo bližního; nesmím sobě a bližnímu život ukřacovati; nesmím život svůj a bližního bez potřeby vydávati v nebezpečení; nesmím

sebe a bližního zlomyslně zraňovati. Nesmím sobě a bližnímu škoditi na duši, nesmím bližnímu slovem nebo skutkem zavdávati příčinu ke hříchu, nebo úmyslně jej ke hříchu sváděti. **M u s í m e :** o svůj život a duši pečovati; s bližním v pokoji a svornosti žít; každému dobrý příklad dávati; škodu, kterou jsme bližnímu na těle nebo na duši způsobili, zase napravit. **N e s m í m e :** z omrzelosti nebo zoufalosti sobě a bližnímu smrti přát. **M u s í m e** potírati nenávisť, žárlivost a vše, co může vésti k tělesnému poškození bližního. **N e s m í m e** vraždit nezrozené ani k tomu pomáhati.

Církev trestá samovraždu odepřením církevního pohřbu. Nešťastníci, kteří si berou život ve stavu úplného duševního rozrušení, když beze své viny pozbudou klidné rozvahy rozumu a jsou zbaveni plné svobody vůle (šflenci), nepáchají sebevraždu vědomě a dobrovolně, není tedy u nich sebevražda hříchem, nýbrž velikým neštěstím. Souboj trestá Církev odepřením pohřbu a vyobcováním z Církve všech, kdo se ho zúčastní. Není hřích zabít člověka v nutné sebeobraně, když se jinak nemůžeme ubrániti. Není hříchem válka obranná. Nehřeší porotce, hlasuje-li pro smrt odsouzeného, je-li o jeho vině naprosto přesvědčen.

6. NESESMILNÍŠ! 9. NEPOŽÁDÁŠ MANŽELKY BLIŽNÍHO SVÉHO!

V těchto přikázáních se zapovídá všechno, co porušuje čistotu nebo stydlivost; všechno, co k porušení čistoty svádí. Čistotu porušují: dobrovolné nepočestné myšlenky a žádosti; nepočestné řeči, žerty a písňe; nepočestné pohledy a všechny nepočestné skutky. K porušení čistoty svádí: všetečnost očí; nemravné obrazy a čtení nemravných knih a spisův; nepočestnost v oděvu; příliš volné obcování s druhým pohlavím, lehkovážná společnost, společné koupání; neslušné tance, divadelní hry a představení divadelní i biografická; zahálka a nestřídmost v jídle i pití. Musíme v myšlenkách a pohledech, slovech a skutcích býti počestni a stydlivi; varovati se nebezpečí a příležitosti k nečistotě; za zachování čistoty se modliti a co nejčastěji svaté svátosti přijímati; pokušení rychle odpírati a Pána Ježíše, Pannu Marii a svaté patrony důvěrně vzývati; pamatovati si, že Bůh vše vidí, a že každé chvíle můžeme umříti.

7. NEPOKRADEŠ! 10. NEPOŽÁDÁŠ STATKU BLIŽNÍHO SVÉHO!

Nesmíme bližnímu škoditi nespravedlivě na jeho majetku a statku. Nesmíme krásti, loupiti, lichvařiti, šiditi, nespravedlivě zadržovati cizí majetek, dobrovolně a nespravedlivě poškozovati cizí majetek. Spoluvinným se stává, kdo nespravedlivý majetek přijímá, kupuje a přechovává; kdo poroučí, radí a pomáhá škoditi bližnímu na jeho majetku; kdo ke hříchům proti cizímu majetku mlčí nebo jim nebrání. Musíme každému nechávati, dávati a prokazovati, což jeho jest; nespravedlivý majetek co nejdříve navrátiti a učiněnou škodu podle možnosti napravit. Nahraditi nespravedlivý majetek a nahraditi způsobenou škodu jsou povinni: kdo nespravedlivý majetek nebo peníze za něj stržené drží nebo utratí; kdo rozkázal škodu způsobiti; kdo poškození vykonal; každý, kdo nějak k poškození přispěl nebo nezamezil nebo utajil.

Co souditi o malých krádežích a podvodech? Stávají se těžkým hříchem, když se jich dopouštíme s úmyslem přisvojití si znenáhla a nepozorovaně znač-

nou částku; když dosáhly značné částky, byť jsme toho původně nezamýšleli. Nespravedlivě zadržuje majetek, kdo nevrací věcí nalezených, vypůjčených a svěřených; kdo neplatí včas, co platiti je povinen. Nespravedlivým poškozováním cizího majetku se prohřešuje: kdo povinné práce zanedbává nebo ji špatně koná; kdo bližnímu pomluvou kupce odráží nebo jinak v živnosti škodí; kdo zúmýslným zhářstvím cizí majetek ničí nebo jinak svévolně poškozuje. Nemůžeme-li nahraditi učiněnou škodu najednou, máme tak činiti po částkách; nemůžeme-li vyptátrati majetníka nebo dědice, máme nespravedlivý majetek dáti na zbožné účely.

8. NEPROMLUVÍŠ KŘIVÉHO SVĚDEC- TVÍ PROTI BLIŽNÍMU SVÉMU!

Nesmíme: křivě svědčiti, lháti, přetvařovati se, křivě podezřívati, opovážlivě posuzovati, pomlouvati, na cti utrhati, donášeti, spílati a nadávati. Musíme: vždy a všude pravdu mluvíti a upřímní býti; cti a dobrého jména bližního šetřiti, vážiti si a podle možnosti hájiti.

Lži žertovné se dopouští, kdo lže, aby bližního obveselil. Lži služebné se dopouští, kdo lže, aby bližnímu posloužil, něco dobrého mu získal nebo něco zlého od něho odvrátil. Lži z nouze, kdo lže, aby se uvaroval

rozpaků. Lži zlomyslné, kdo lže, aby bližnímu škodil na těle nebo na duši. Těžkým hříchem jest lež zlomyslná.

Křivě podezřívá, kdo bez dostatečné příčiny o bližním něco zlého se domýšlí. Opovážlivě posuzuje, kdo bez dostatečné příčiny pokládá o bližním něco zlého za jisté a pravdivé. Pomluvou hřeší, kdo si chyby o bližním vymýšlí neb jeho skutečné chyby zveličuje. Na cti utrhá, kdo skutečné chyby bližního bez dostatečné příčiny vyjevuje. Chyby bližního smíme vyjeviti a máme vyjeviti, když jest toho třeba k polepšení chybujiícího nebo k zamezení většího zla. Musíme-li slyšeti pomlouvačné řeči, máme dáti najevo, že se nám to nelíbí a brániti jim. Pomluvu musíme odvolati a, když jsme jí bližního zneuctili, odprositi jej, škodu, kterou jsme mu způsobili, napravití.

PATERO CÍRKEVNÍCH PŘIKÁZÁNÍ.

Přikázání tato jsme povinni zachovávat, poněvadž Pán Ježíš výslovně a pod těžkým hříchem přikázal, abychom Církve byli poslušni, když prohlásil: »Kdo Církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a celník« (Mt. 18, 17), t. j. jako člověk k Církvi nepatřící, z Církve vyloučený.

1. ZASVĚCENÉ SVÁTKY SVĚTITI.

Rozumíme ty svátky, které jsme povinni světiti jako neděli.

Jsou svátky Páně, Panny Marie a Svatých. Církev ustanovila svátky, bychom tajemství svaté víry si připomínali, pobožně a vděčně uvažovali a ctili; Boha v jeho svatých chválili; svaté o přímluvu vzývali a jejich ctností následovali.

Jsou svátky zasvěcené a nezasvěcené; zasvěcené se světí jako neděle v kostele i mimo kostel; obecné a zvláštní: obecné se světí v celé Církvi, zvláštní jen v některé zemi; stálé a pohyblivé: stálé se světí každý rok v totéž datum, pohyblivé, které v stejné datum se nesvětí (velikonoce, svatodušní svátky). Některé svátky byly zrušeny pro foro externo, t. j. mimo kostel, ale v kostele se slaví. Kdo o takových svátcích nemůže jít na Mši svatou, nehřeší.

2. V NEDĚLE A ZASVĚCENÉ SVÁTKY CELOU MŠI SVATOU POBOŽNĚ SLYŠETI.

Musíme býti na celé Mši svaté a pobožně přítomni. Pobožná přítomnost vyžaduje: jít na Mši svatou, bychom se Bohu klaněli a jej ctili; vystříhati se všeho, co vnitřní pobožnosti překáží nebo ji ruší; když mezi Mši svatou, hlavně při hlavních částech, dá-

váme bedlivý pozor, co se na oltáři koná.

Nesmíme tedy Mši svatou nebo její značnou část vlastní vinou zanedbávati; býti dobrovolně roztržiti nebo neuctivě se chovati.

Máme slyšeti i kázání: že se v něm slovo Boží hlásá a vykládá; že pilné a pobožné poslouchání slova Božího jest známka dětinné lásky k Bohu; že potřebujeme neustále býti k dobrému napomínání a povzbuzování a od zlého odstrašování. Máme choditi i na odpolední pobožnosti, přijímati svaté svátosti, nábožné knihy čísti a jiné dobré skutky konati.

Příkázání toto zavazuje všechny katolíky, vyňati jsou pouze ti, kteří beze své viny opravdu na Mši svatou jíti nemohou (nemocní, opatrovníci malých dětí, když jest pouze jedna Mše svatá, kdo nemá v zimě dostatečného šatu nebo obuvi, kdo musí nutně doma hlídati atd.). Ti všichni mají aspoň v duchu býti přítomni, t. j. modliti se doma nebo zpívati, jako by byli v kostele.

Mnozí si myslí, že mohou nedělní a sváteční Mši svatou nahraditi ve všední den. To jest klam. Příkázání slyšeti Mši svatou jest vázáno na den, není tedy možno tuto povinnost překládati na jiný den. Tím netvrdíme, že nemáme jíti ve všední den

na Mši svatou, když nemůžeme býti v neděli nebo zasvěcený svátek, tím jenom říkáme, že nenahrazujeme zanedbání Mše svaté a že tím neodčिňujeme hříchu zanedbáním tím spáchaného.

3. USTANOVENÉ POSTY ZACHOVÁVATI.

Musíme zachovávat posty, které Církev ustanovila: zdrželivost, újmu, zdrželivost a zároveň újmu.

Zdrželivost od masitých pokrmů; újma, něco z obyčejného denního jídla si odřici. Řídme se postním řádem, který v jednotlivých diecésích jest vyhlášen! Připadá-li na pátek zasvěcený svátek, odpadá půst. Někdo si myslí, že může a má jísti, co právě má. To svědčí o malé lásce k Církvi a jeho poslušnosti. Kdo porušuje půst z jakéhosi vzdoru, neškodí Církvi, ale své duši!

Půst máme svědomitě zachovávat, bychom dávali najevo svou poslušnost k Církvi, a následovali příkladu Pána Ježíše a Svatých, a činili pokání za své hříchy.

4. ALESPŇ JEDNOU ZA ROK SE ZPO- VÍDATI A V ČAS VELIKONOČNÍ NEJ- SVĚTĚJŠÍ SVÁTOST PŘIJÍMATI.

Kdo se této povinnosti tvrdošíjně vzpírá, může býti z Církve vyobcován a odepřením církevního pohřbu potrestán.

5. V ZAPOVĚZENÝ ČAS SVATEBNÍHO VESELÍ NEDRŽETI.

V adventě a postě máme se vyvarovati tanečních zábav a všech hlučných radovánek, rovněž o křížových dnech, vigiliích velkých svátků a v pátky. Hodný katolík nenavštěvuje tanečních zábav v sobotu, aby nezanedbal v neděli služeb Božích.

SEDMERO HLAVNÍCH HŘÍCHŮ.

1. PÝCHA.

Nesmíme býti pyšní, chlubití, tvrdší; nesmíme pohrdati Bohem a Církví a bližním; nesmíme vyvolávati různé, hádky, sváry.

2. LAKOMSTVÍ.

Nesmíme nezřízeně lnouti k penězům a pozemským statkům, býti nespravedliví, nemilosrdní, zatvrzelého srdce; nesmíme za peníze zaprodávati svou čest, býti zrádci.

3. SMILSTVO (viz 6. přikázání Boží).

4. ZÁVIST.

Musíme se varovati nenávisti k bližnímu; nesmíme se radovati

z neštěstí bližního, rmoutiti se z jeho štěstí.

5. NESTŘÍDMOST.

Nesmíme si kaziti zdraví těla a duše, býti marnotratníky.

6. HNĚV.

Musíme v zárodku potlačovati každé nepřítelství, bližnímu rádi odpouštěti.

7. LENOST.

Musíme přemáhati všecku nechut k náboženským povinnostem, nekajícnost.

CIZÍ HŘÍCHY.

Nesmíme: ke hříchu raditi; slovy nebo pokynutím podřízeným rozkazovati, co Bůh zapovídá, zakazovati, co Bůh poroučí; musíme hříchu zabraňovati; nesmíme ke hříchu ponoukati, t. j. slovy nebo příklady dávati pohnutku a příležitost ke hříchu; nesmíme hříchu vychvalovati, t. j. zlé dobrým nazývati a hřích nad ctnost vynášeti; nesmíme ke hříchu jiných mlčeti, t. j. tajiti a zakrývati zlé skutky svého bližního, aby nebyly vyzrazeny; musíme hřích tres-

tati, t. j. k dobrému přidržovati a vhodnými tresty k nápravě pomáhati (rodiče, představení).

LÍTOST A OPRAVDOVÉ PŘEDSEVZETÍ.

Bože můj! Mám v ošklivosti všechny hříchy své a upřímně si žádám, bych se jich byl nikdy nedopustil! Vím, jak jsem se hrozně provinil proti tvé lásce, jak jsem byl nevděčný k božskému Spasiteli, jak jsem pohrdal milostí Ducha Svatého, vím, že jsem jimi i nebe ztratil a pekla zasloužil. Proto lituji všech hříchů svých z celého srdce svého a na vždy se jich odříkám. Již nikdy a nikdy nechci se jich dopustiti a i příležitosti ke hříchu chci se varovati.

Činím opravdové předsevzetí život svůj polepšiti, všech hříchů jakož i blízké příležitosti ke hříchu se bedlivě varovati a tobě od této chvíle věrněji než dosud sloužiti. Dej mi, Bože dobrotivý, milost k vyplnění mého předsevzetí. Umiňuji si také, že budu zlým náklonnostem a pokušením ke hříchu statečně odpírati a k zachování milosti potřebných prostředků užívati, že rád a ochotně odpustím všem nepřítelům i těm, kteří mi ublížili, že napravím pohoršení a škodu, ublížil-li jsem ně-

komu na jeho cti nebo majetku, že budu svědomitě konati své povinnosti.

ZPOVĚĎ.

MODLITBY PŘED SVATOU ZPOVĚDÍ.

Nejsladší Ježíši, jenž jsi ustanovil svátost pokání pro útěchu ubohých hříšníků, abychom v ní mohli své duše očistiti a ztracené milosti opětně nabýti, hle, já bídný hříšník, když jsem se tolikráte znovu prohřešil a duši nesčetnými poklesky zase poskvřnil, vracím se k tobě s pevnou nadějí a jistotou, že mi ve své převeliké dobrotě odpustíš, abych směl přistoupiti k stolu tvému a požití Chleba andělského. Proto se chci úplně a upřímně vyznati ze všech hříchů svých, pokud jest to v silách mých. Do této svaté zpovědi chci zahrnouti i všechny poklesky, které jen tobě, Bohu vševědoucímu, známy jsou. Prosím tě, Otče nebeský, rač na mne nehodného shlédnouti milosrdným okem svým, jako jsi patřil na přemilého Syna svého, když pod tíhou našich vin na hoře Olivetské padl na tvář svou a krví se potil. Rač, Bože můj, v této přesvaté Krvi očistiti duši mou ode všech poskvřn hříchů, a rač ji ozdobiti milostí svou.

Bože můj, já bídný hříšník vyznávám bolestně, že z lidské slabosti často jsem jednal proti tvé všemohoucnosti, z nevědomosti často se prohřešil proti tvé moudrosti, ze zlomyslnosti často urazil tvou nezměrnou dobrotu. Smiluj se nade mnou, Otče milosrdenství, a tvá všemohoucnost rač mi dáti sílu, abych statečně odporoval všemu, co se nelíbí tvé nejsvětější vůli; tvá nevystihlá moudrost rač mi dáti bystrý rozum, abych se vyvaroval všeho, co uráží přečisté oko tvé; tvá nezměrná dobrota rač mi dáti tak stálou oddanost, abych jen a jen plnil nejsvětější vůli tvou.

Bože, u nohou tvých klečím hříšník, který tě tak často urazil, ale nyní v nejhlubší pokoře s upřímnou lítostí v srdci prosí tě za odpuštění. Děkuji ti, že jsi trpělivě čekal na mé pokání a nenechal mne umřít v hříších, jak bych byl zasloužil. Tvá shovívavost, Otče milosrdný, dodává mi důvěry, že mi pro zásluhy Ježíše Krista, Syna svého, odpustíš všechny mé spáchané hříchy. Lituji jich hlavně proto, že jsem tebe, dobrotu neskonalou, rozhněval. Miluji tě nade všecko, protože jsi nekonečně dobrotivý a lásky nejhodnější, a pro-

tože tě miluji, želím všech urážek, jež jsem ti učinil. Tebe, Pane můj, jsem dobrovolně ztratil, pohrdnuv tvou milostí a tvým přátelstvím. Pro lásku Ježíše Krista odpusť mi dobrotivě všechny hříchy mé, neboť jich lituji z celého srdce a mám je v největší ošklivosti. Mám pevnou vůli opravdu se polepšit a nikdy Tebe, Otce svého nejlaskavějšího, největší a lásky nejhodnějšího dobro, neurážeti. Raději chci umřít než zase hřešit.

ŽALM 50.

Smiluj se nade mnou, Bože, dle svého velkého milosrdenství, a dle množství svých slitování zahraď nepravost mou. Úplně obmyj mne od mé nepravosti, a od hříchu mého očisti mne.

Nebo svou nepravost já poznávám, a hřích můj přede mnou je vždycky.

Proti tobě samému jsem prohřešil se, a co zlé jest před tebou, učinil jsem...

Pokrop mne ysopem, abych očištěn byl, omyj mne, abych byl nad sněh zbílen...

Odvrať obličej svůj od mých hříchů, a vymaž všechny mé nepravosti.

Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha pravého obnov v útrobach mojich.

Nezamítej mne od své tváře, a svého svatého ducha mi neodnímej.

Navrať mi radost z ochrany své, a duchem statečným posilni mne...

Pane, rty mé rač otevřítí, a ústa má zvěstovat budou tvoji chválu.

Nebo kdybys byl chtěl obět, byl bych dal ji ovšem, ty však v zápalných obětech si nelibuješ.

Obětí Bohu milou duch je zkormoucený, a srdcem zdroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš.

Bože, buď milostiv mně hříšnému!

Můj Ježíši, smilování!

Sladké srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Prosba k Panně Marii. Maria, matko milosrdenství, pohleď na mou bídu a slituj se nade mnou. Jsi útočiště hříšníků, naděje zoufalých, pomoc opuštěných. Buď, prosím snažně, i mou nadějí a pomocí i mým útočištěm. Přispěj mi, Panno dobrotivá, z lásky k Pánu Ježíši, neboť na tvé přímluvě záleží spása má. Hříchy svými ztratil jsem milost Boží i duši. Do rukou tvých se poroučím, pod ochranný plášť tvůj se utíkám, věda, že radost máš, můžeš-li pomoci. Pomož, pomoz, prosím, když pomoci můžeš. K tobě se utíkám, Maria matko moje, a prosím úpěnlivě: oroduj i za

mne u Pána Ježíše. Popros, aby mi odpustil, a jistě mi odpustí; popros, abych byl spasen, a jistě spasení dojdou. Tak doufám, tak se staň!

PŘI SVATÉ ZPOVĚDI.

Prosím za svaté požehnání, bych se mohl ze všech hříchů svých dobře a úplně vyzpovídati.

Zpovědník dává požehnání, kajcník znamená se svatým křížem a pokračuje:

Já bídný hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu všemohoucímu, nejblaho-slavenější Marii Panně, všem milým svatým a vám, otče duchovní, na místě Božím, že jsem od své poslední zpovědi dne ... těchto hříchů se dopustil:

Vyznáváme své hříchy a po vyznání pokračujeme:

Bože můj! Těchto a všech svých hříchů srdečně lituji, protože jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil. Želím jich proto, že jsem tebe, svého nejlepšího otce, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, urazil. Činím opravdové předsevzetí s milostí tvou život svůj polepsiti, blízké příležitosti ke hříchu se varovati a nikdy už nehřešiti.

Žádám vás, ctihodný otče, za spásitelné pokání a kněžské rozhřešení.

Ke zpovědnici jdeme se srdcem zkroušeným. Zaslechneš-li něco ze zpovědi jiných, pomlč o tom. Vyžaduje tak láska k bližnímu.

Je-li toho třeba k úplnosti zpovědi, má kněz svatou povinnost klásti některé otázky. Nečiní tak ze zvědavosti, nýbrž z povinnosti! Nikdy nezapomínej, že se jedná o spásu tvé duše. Dávej tedy na otázky zpovědníkovy dobrý pozor, odpovídej pravdivě, bez bázně, slovy slušnými a bedlivě sleduj každé slovo napomenutí. Nerozumíš-li něčemu, zeptej se zpovědníka. Ve věci tak vážné, jako jest spása duše, musíme si i vážně počínati.

Hříchy své vyznáváme pomalu, zřetelně, slovy počestnými.

Kdo by se styděl úplně a upřímně se vyzpovídati, má důkladně uvážiti: že se nestyděl hřešiti před Bohem, jenž vše ví a vidí; že jest lépe hříchy své zpovědníku tajně vyznati než ve hříchu nepokojně žíti, nešťastně umříti a při posledním soudu proto před celým světem zahanbenu býti; že zpovědník jest pod těžkým hříchem a pod velmi přísnými tresty časnými i věčnými k mlčelivosti zavázán.

Nemůžeme-li vykonati uložené pokání, požádejme zpovědníka o jiné. Uložené pokání máme vykonati co nejdříve a tak, jak bylo uloženo.

Kněz uděluje rozhřešení slovy:

Rozhřešuji tě ze hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Při tom dělá kříž. Bít se v prsa a říkej:
Bože, buď milostiv mně hříšnému.

DOSTIUČINĚNÍ.

Poděkuj vroucně Pánu Bohu za obdrženou milost a pros Pannu Marii, svatého anděla strážce a svaté patrony za další ochranu. K uloženému pokání přidej ještě některé modlitby.

MODLITBY PO SVATÉ ZPOVĚDI.

Jak jsi ke mně dobrotivý, Bože můj! Duše má zbavena jest těžkých hříchů a má zase milost Boží. Ó jak jest zase krásná! A jak čistá! Chci si tu duši tak krásnou a čistou zachovati. Přijmi tento úmysl můj, Otče nebeský, a přispěj mi svou milostí, abych jen tebe miloval.

Bože, jehož milosrdenství není počtu a dobroty nekonečný jest poklad, nejmilostivější velebnosti tvé z nejblubšího srdce díky vzdávám za převelikou dobrotu, kterou jsi mi prokázal odpuštěním hříchů a udělením milosti. Budiž velebena tvá dobrota a láska přemilého Syna tvého, která jej pohнула ustanoviti tak snadný a nejúčinn-

nější prostředek k odpuštění našich hříchů. Se všemi opravdovými kajícíky, kteří tě chválí a velebí, chci i já tebe chváliti a velebeni na věky.

Všemohoucí, věčný Bože, doufám, že jsi mi pro zásluhy Pána Ježíše odpustiti ráčil všechny hřichy mé. Přijmi za to mé nejsrdečnější díky! Často jsem tě ztratil, ale budoucně již ztratiti nechci. Ode dneška se chci opravdově polepsiti, a tebe, dobro nejvyšší a lásky nejhodnější, upřímně milovati a od tebe se nikdy již neodloučiti. Slibuji opět, že chci raději zemřítí, než hřešiti. Ty víš, můj Ježíši, že jsem slabý, že tedy potřebuji tvé pomoci, abych zůstal věren až do smrti. O tuto pomoc snažně tě prosím.

I ty, Panno mocná, buď mi nápomocná! Svatý anděle strážný, svatí patronové moji, stůjte při mně, abych věrně splnil, co si pevně umiňuji.

Blaze těm, jimž jsou odpuštěny nepravosti a prominuty hřichy! Blaze, komu Pán viny nepřičítá, a v jehož duchu není klamu (Ž. 31, 1—2).

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, a vše, co ve mně jest jeho svatému jménu: dobrořeč, má duše, Hospodinu, pamatuj na všechna dobrodíní jeho! On ti

odpouští všechna tvá provinění, uzdravuje všechny neduhy tvé, vysvobozuje život tvůj od záhuby, věncí tě milostí a slitováním. Slitovný a milostivý jest Hospodin, shovívavý a nad míru dobrotivý.

Nemá ve zvyku ustavičně kárat, aniž na věky hněv chovat; ne dle hříchův našich činívá nám, aniž dle nepravostí našich nám odplácí.

Ale jak vysoko nad zemí jest nebe, milost jeho se klene nad jeho ctiteli; jak jest vzdálen východ od západu, vzdaluje od nás nepravosti naše.

Jako se slitovává nad dětmi otec, tak Pán nad těmi, kteří se ho bojí; neboť ví on, jaké stvoření jsme, na paměti má, že prach jsme (Ze žalmu 102).

Od časného jitra až do noci doufejž Israel v Pána. Neboť jest u Hospodina milosrdenství a hojná u něho spása. A on vysvobodí Israele ze všech jeho hříchů (Ze žalmu 129).

Obrať se, duše má, ke svému pokoji, neboť Hospodin dobře ti učinil. Ano, Pane, zbavils mne smrti, oči moje slz a nohy mé pádu (Ž. 114, 7).

Milostivost tvá jen bude mne provázet po všechny dny mého života; vždyť budu přebývat v Hospodinově domě časy veledlouhé (Ž. 22, 6).

Chvalte Hospodina všichni pohané,
vychvalujte ho všichni národové, neb
mocně nad námi vznáší se jeho milost,
a věrnost Hospodinova trvá na věky
(Ž. 116).

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému,
jakož byla na počátku i nyní i vždy-
cky, a na věky věkův. Amen.

KAJÍCŇÁ MODLITBA SVATÉHO AUGUSTINA.

Před obličej tvůj, Hospodine, přicházíme se svými vinami a srovnáváme s nimi rány, které nás za ně stihly. Povážíme-li zlo, které jsme spáchali, shledáváme, že málo jen trpíme, a že většího trestu zasluhujeme. Těžší jest vina naše, lehčí naše pouta. Pocífuje me trest hříchu, a hřešiti zlovoleně neustáváme. Pod ranami tvými hyne slabost naše, a nešlechtnost naše přece se nelepší. Mysl úzkostlivě se chvěje, a hrdá šíje se neohýbá. Duše v bolestech vzdychá, ale činů svých nenapravuje. Shovíváš-li, nelepšíme se; trestáš-li, nesneseme toho. Dokud trestáš, vyznáváme, co jsme spáchali; mine-li navštívení tvé, hned zapomínáme, čeho jsme želeli. Vztáhneš-li k trestu ruku svou, slibujeme vše, co činiti máme; schováš-li trestající meč do pochvy,

slibů svých neplníme. Šleháš-li, voláme, abys nás ušetřil; šetříš-li nás, opětně hříchy svými tě vyzýváme, abys šlehal. Máš, Hospodine, před sebou vinníky přiznávající se; víme, že nepromineš-li nám, právem nás zahubíš. Vyslyš, Otče všemohoucí, prosby naše, ač toho hodni nejsme; vždyť z ničeho stvořil jsi ty, kteří by tebe prosili. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

OBNOVENÍ KŘESTNÍHO SLIBU

(na str. 305).

Častěji po svaté zpovědi říkejme: Raději zemřít nežli zhřešiti. Můj Ježíši, mé všecko!

ODPUSTKY.

Jsou prominutí časných trestů, které zbývají po odpuštění těžkých hříchů a věčných trestů. Církev je uděluje mimo svátost pokání z pokladu zásluh Kristových a světců, který spravuje. Jsou prominutím časných trestů, ne tedy hříchů nebo věčných trestů.

Těžké hříchy osobní a věčné tresty za ně se nám odpouštějí jedině ve svátosti pokání. Odpustky nejsou svátostí a proto ani nepůsobí jako svátost. Nenáleží k svátosti pokání, ale souvisí s ní. Jsou ja-

kýsi její doplněk. Odpustky dávají nám možnost zbavití se časných trestů, které nutno odpykatí zde těžkým pokáním nebo v očištění mukami, jiným, mimosvátočným a snadným způsobem.

Odpustky jsou plnomocné a neplnomocné: plnomocnými nazýváme ty, skrze něž lze nabýti odpuštění všech časných trestů, které bychom měli vytrpěti v očištění; tyto odpustky získá skutečně pouze ten, kdo dosáhl odpuštění všech hříchů i všedních a k žádnému hříchu všednímu nezřízeně nelne. Neplnomocné jsou odpuštění větší nebo menší částí časných trestů (na př. 40 nebo 100 dní). Církev, udělující neplnomocné odpustky, chce prominouti tomu, jenž je získá, tolik časných trestů, kolik by mu bylo prominuto, kdyby byl podle staré kázně pro kající pokání konal 40 nebo 100 dní. Kolik trestů se kajícímu skutečně odpouští, to ví jedině Bůh. Řídí se to ovšem i kající a horlivostí kajícíkovou při vykonávání předepsaných dobrých skutků.

Duším v očištění mohou býti přivlastněny pouze ty odpustky, které získali živí a Bohu je věnují jako přímělu, aby je podle svého milosrdenství zemřelým přičítal.

K získání odpustků jest třeba: býti ve stavu milosti; míti úmysl odpustky získati; vykonati svědomitě předepsané dobré skutky.

Jest nám užitečno odpustky získati, neboť: shlazují časné tresty, které by bylo trpěti zde nebo v očištění; povzbu-

zují k pravému pokání, bez něhož jich nelze získati; pobádají nás, abychom častěji svaté svátosti přijímali a dobré a milosrdné skutky konali.

MODLITBY ZA DOSAŽENÍ PLNOMOCNÝCH ODPUSTKŮ.

Všemohoucí, věčný Bože, věřím, že jsem byl tvým milosrdenstvím ve svátosti pokání zbaven všech hříchů i zaslouženého věčného trestu, ale uznávám též, že podroben jsem ještě trestům časným. Ježto však nemohu sám za ně dostičiniti, utíkám se k nevyváženému pokladu zásluh jednorozeného Syna tvého, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista, nejsvětější Rodičky a všech jeho Svatých, aby hojností jejich bylo nahrazeno, čeho já pro svou nedostatečnost dosíci nemohu. Hotov jsem vykonati všecko, co se za účelem tím ode mne žádá. Račiž to, Otče milostivý, pro bolestné umučení a smrt Syna svého laskavě ode mne přijmouti, a učiň mne, ač toho hoden nejsem, milostí svou účastným těchto plnomocných odpustků.

MODLITBA NA ÚMYSL SVATÉHO OTCE.

Abys Církve své chrániti a ji zachovati ráčil, tě prosíme, uslyš nás! Otče náš — Zdrávas...

Abys náměstka apoštolského a všechen duchovní stav ve svatém náboženství zachovati ráčil, tě prosíme, uslyš nás! Otče náš — Zdrávas...

Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a svornost dáti ráčil, tě prosíme, uslyš nás! Otče náš — Zdrávas...

Abys nepřátele Církve svaté ponížiti a obrátiti ráčil, tě prosíme, uslyš nás! Otče náš — Zdrávas...

Abys nás ve svaté službě své posíliti a zachovati ráčil, tě prosíme, uslyš nás! Otče náš — Zdrávas...

Přijmi, nejsvětější Trojice, tyto modlitby a vše, co jsem spasitelného vykonal, abych dosáhl úplného odpuštění časných trestů, a nahraď milostivě nedostatečnost mou zásluhami umučení a smrti Pána našeho, Ježíše Krista, a nejdražší Krve jeho za nás hříšné tak bolestně vylité. Učiň mne... (učiň duši...) účastným plnomocných odpustků, začez tobě vzdávejte se mnou nebesa i země čest a chválu nyní i vždycky, až na věky věkův.

MODLITBA PŘED OBRAZEM UKŘIŽOVANÉHO SPASITELE.

Pomodlíme-li se tuto modlitbu po svaté zpovědi nebo po svatém přijímání před jakýmkoli obrazem ukřižovaného Spasitele a přidáme pětkrát Otče náš a Zdravas na úmysl svatého Otce, získáváme plnomocné odpustky.

Ejhle, před tváří tvou, dobrý a nejsladší Ježíši, padám na kolena a s největší vroucností duše prosím tě a žádám, rač srdci mému vštípití živou víru, naději a lásku, pravou lítost nad hříchy a pevnou vůli je napravit, když hlubokou soustrastí a bolestí v duši dojat o tvých svatých pěti ranách sám u sebe rozjímám a v mysli uvažuji, to na očích maje, co již do tvých úst vložil prorok David o tobě, dobrý Ježíši, řka: Zbodli ruce mé i nohy mé, sčteli všecky kosti mé.

MODLITBA K JEŽÍŠI KRÁLI.

Tobě, ó Ježíši Kriste, vzdávám hold jakožto Králi světa. Pro tebe stvořeno jest všecko. Nakládej tedy se mnou jako se svým majetkem. Obnovuje svůj křestní slib, odříkám se ďábla i pýchy jeho i všech skutků jeho a slibuji, že budu živ jako řádný křesťan.

Obzvláště však se zavazují, že se chci ze všech sil přičiňovati o to, aby právo Boží a Církev svatá zvítězilo.

Tobě, ó božské Srdce Ježíšovo, podávám v oběť své chudičké skutky na ten úmysl, aby všecka srdce tvé svaté království uznala a tak v celém světě se pevně zakotvilo království tvé, království pokoje. Amen.

POSLEDNÍ POMAZÁNÍ.

•Stůně-li kdo z vás, povolej k sobě kněží Círky, a ti ať se modlí nad ním, mažíce jej olejem ve jménu Páně, a modlitba víry uzdraví nemocného, a polehčí mu Pán, a je-li v hříších, budou mu odpuštěny« (Jak. 5, 14—15).

Církev uděluje několikeré pomazání (na křtu svatém, při svatém biřmování, při svěcení kněžstva); pomazání nemocných přijímá se obyčejně po těchto pomazáních, proto sluje poslední pomazání. Ne tedy proto, jak mnozí mylně soudí, že po něm musí člověk umřít!

Poslední pomazání působí: rozmnožení posvěcující milosti (jest to svátost živých); odpuštění hříchů všedních; mimořádně odpuštění hříchů těžkých, když se z nich nemocný nemůže už zpovídati, ale upřímně jich lituje; osvobození od časných trestů a jiných pozůstatků hříchů již odpuštěných (na př. náklonnosti ke hříchu, slabosti vůle); posílení nemocného v po-

kušeních a bolestech, obzvláště v zápase smrtelném; častěji i tělesné zdraví, prospívá-li duši nemocného ke spasení.

S touto svátostí uděluje se nemocnému obyčejně svátost pokání a Nejsvětější Svátost, čemuž se úhrnem říká zaopatřování. Proto kněz nese k nemocnému Velebnou Svátost, jde s Pánem Bohem; proto ti, kteří jej potkávají, pokleknají. Stůl pokryjeme bílým ubrusem, postavíme na stůl dvě svíce a mezi ně kříž, připravíme trochu soli a svěcenou vodu. Nemáme-li potřebných věcí, upozorníme, aby si kněz vše potřebné vzal sám.

Tuto svátost může přijmouti každý katolík, který již přišel do rozumu a těžce onemocněl, tedy i dítě. Můžeme tuto svátost přijmouti, kolikrátkoli nebezpečně onemocníme.

Poslední pomazání posiluje nemocného pro poslední boj: je-li v těžkých hříších, jsou mu odpuštěny; potřebuje-li odpuštění všedních hříchů, dostává je; obtěžují-li ho časné tresty, jsou mu odpuštěny; potřebuje-li posily k přemáhání hrůz, jest posílněn; potřebuje-li trpělivost, dostane ji; potřebuje-li sílu, aby přemáhal sklíčenost a zoufalství, bývá naplněn důvěrou a odvzdaností do vůle Boží; potřebuje-li zdraví těla, aby nebyl věčně zavržen, dostane je.

MODLITBY NEMOCNÝCH.

Prosím tě, Pane, shlédni okem milostivým na mne nemocného, který v tělesné chorobě ochabuje a občerstvi duši

mou, kterou jsi stvořiti ráčil, aby tvou spasitelnou kázní napravena, cítila se tvým lékem zachráněna. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Hospodine svatý, Otče všemohoucí, Bože věčný, který milost požehnání svého na těla nemocná vyléváš a tak tvo- ra svého mnohonásobnou dobrotou otcovskou ochraňuješ, přijď mně pro vzývání jména tvého milostivě ku pomoci a zbav mne nemoci, dejž mi bývalé zdraví, pozdvihni mne pravicí svou, posilni mne silou svou, opatruj mne mocí svou a vrať mne zdravého opět svaté Církvi své. Amen.

Otče náš — Zdravas — Pod ochranu tvou — Ježíši, tobě jsem živ, tobě umírám, tvůj jsem v životě i smrti. Amen.

MODLITBA ZA UMÍRAJÍCÍ.

Putuj, duše křesťanská, z tohoto světa ve jménu Boha Otce, jenž tě stvořil, ve jménu Ježíše Krista, jediného a pravého Syna Božího, jenž tě vykoupil, ve jménu Ducha Svatého, jehož milost jsi přijímala ve svatých svátostech. Kéž ještě dnes přebýváš s Bohem a svatými v nebi. Amen.

(Dáme nemocnému polsbiti kříž).

MODLITBA ZA ZEMŘELÉ.

Bože, jehož vlastností jest smilovávati se a odpouštěti, snažně tě prosím za duši zemřelého (zemřelé), které jsi právě rozkázal, aby z tohoto světa odešla; nevydávej jí v ruce nepřítele a nezapomínej na ni, ale račiž jí dáti, aby ji svatí andělé přijali a do vlasti nebeské uvedli, aby, ježto v tebe věřila a doufala, pekelných útrap nezakusila, ale věčných radostí požívala. Odpočinutí lehké . . .

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ NEMOCNÝCH.

Náš Pán a Spasitel, skutečný nebeský lékař, pomáhal po čas svého pozemského pobytu mezi námi nemocným všeho druhu. Dále tak činí skrze svou svatou Církev, které péči o nemocné vložil na srdce. Sám přichází k nemocnému v Eucharistii, aby jej navštívil, potěšil, bolesti zmírnil a uzdravil, prospívá-li to duši, a dal sílu a lásku trpělivě snášeti vše, co ve své Prozřetelnosti na něj seslal.

Jest tedy povinností domácích nebo příbuzných postarati se, aby nemocným útěchu ze svatého přijímání usnadnili a umožnili. Máme se sice také starati o obveselení nemocného, o jeho rozptýlení, ale není rozhodně správné, činíme-li jen to a nestaráme se o jeho duši. Mnohému nemocnému dává Bůh právě v nemoci milost, aby se mohl hodně a dobře

modlití. Má tedy toho času náležitě využítí.

Máme se postarati o zaopatření nemocného. Výmluva, že by se polekal, jest neudržitelná. Děláním poslední vůle se neleká? A což, když lékař povolá ještě jiné lékaře? To se také nepoleká? Voláme-li lékaře nemocí tělesných, proč se báti povolati lékaře duše? Duše jest přece mnohem více než tělo!

Některý nemocný nemůže ducha soustřediti, namáhá se a unavuje jej modlitba. Takovému se doporučují stělné modlitbičky.

Nežádá-li nemocný sám, nenufme ho k přijetí svatých svátostí, leč v tom případě, že nemoc jest vážná. Rozhodně nesmíme čekati, až slabost duševní a tělesná zabraňují nebo znesnadňují přijetí svatých svátostí. Příchod Spasitele do katolické rodiny, do katolického domu, jest pro rodinu a dům dnem veliké radosti a milosti. Jako sestry Lazarovy přijmeme i my Spasitele do domu s láskou, pokorou, náležitou úctou a podle předpisů Církve svaté. Může-li se nemocný sám modlití, popřejme mu k tomu klidu, nemůže-li, předříkávejme mu tyto modlitby:

Můj Ježíši! Věřím všemu, čemu učí Církve svatá z tvého příkazu. Věřím, že ty, Bože a Pane můj, jsi v Nejsvětější Svátosti přítomen skutečně a podstatně s tělem, duší i krví, s božstvím i člověčenstvím, a že chceš přijíti ke mně, abys mě v mé nemoci potěšil a mou

duši nasýtil svým nejsvětějším Tělem a svou předrahou Krví. Rozmnož, Pane, víru mou a dej mi srdce zkroušené a pokorné, abych důstojně přijal svého Spasitele!

V tebe, božský Spasiteli, kladu všecku svou naději. Můžeš mi něčeho odříci, když sám sebe chceš mi dáti? Proto pevně doufám, že mi dáš milost, abych všechny bolesti a vše, co božská Prozřetelnost na mne sešle, snášel trpělivě a s odevzdáním do vůle Boží. Pane, posilni naději mou!

Miluji tě, můj Ježíši, z celého srdce a nade všecko. Tys mě dříve miloval; předrahou Krev svou jsi za mne vycedil a nyní se chceš se mnou co nejtěsněji spojit ve svatém přijímání. Miluji tě, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, můj Bože a mé všecko! Pane, rozmnož lásku mou!

Z lásky k tobě lituji ještě jednou všech svých hříchů celého života, jimiž jsem tebe, Otce nejlaskavějšího, tak často hněval a urážel. Bože, buď milostiv mně hříšnému! Smaž, prosím, ve svém milosrdenství každou poskvru z duše mé, aby byla důstojným příbytkem božského Spasitele.

Duše má touží po tobě, pravém Chlebě života a prameni milosti, touží po tobě, božský Lékaři. Jiného nežádám,

než abys ty byl při mně a já s tebou. Ó přijď, Pane Ježíši, přijď radosti má, útěcho má, sílo má! Pojď do mého srdce, abych s tebou spojen byl na věky.

Přemilá matko Boží Maria, anděle strážný můj, svatí patronové moji, stůjte při mně a pomáhejte mi, abych důstojně přijal Nejvyššího a v jeho lásce žil a umřítí směl. Amen.

Nebo pro těžce nemocné krátkou modlitbu:

Ježíši Kriste, Pane nad životem i smrtí! Voláš mě k sobě. Jsem, Pane, připraven. Prosím tě, přijď ke mně a zůstaň se mnou, když den života mého se nachečuje.

Má-li toto svaté přijímání býti posledním v mém životě, kéž jest mi tento andělský chléb posilou na cestu do věčnosti, abych šťastně došel do stanů tvých.

Ó kéž bych tě přijal, Bože a Spasiteli můj, s věrou svatého Petra, s láskou svatého Jana, s touhou a lítostí Magdaleny! Doplň tvá dobrota, Pane, čeho se mi nedostává na důstojné přípravě.

Ježíši, tvé nejsvětější Tělo račiž mě chrániti před zlým nepřítelem a zachovati pro život věčný.

Maria, matko Boží i moje, podej mi své božské Dítě! Amen.

Kněz při vstupu s Nejsvětějším zdraví:

Pokoj domu tomuto. Odpovíme: A všem přebývajícím v něm.

Kněz pokropí nemocného svěcenou vodou a pokračuje:

Vyslyš nás, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, Bože věčný, a seslati račiž anděla svého svatého s nebe, jenž by chránil, opatroval, ochraňoval, navštěvoval a bránil všechny přebývající v tomto domě. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Podává-li kněz Velebnou Svátost jako viaticum říká:

Přijmi, bratře (sestro), viaticum Těla Pána našeho Ježíše Krista, jenž tě chrání před zlým nepřítelem a uveď do života věčného. Amen.

Po svatém přijímání, je-li nemoc vážná, uděluje kněz nemocnému poslední pomazání. Maže nemocného na jednotlivých smyslech modle se zároveň:

Skrze toto svaté pomazání a své předobrotivé milosrdenství odpustiž tobě Bůh, cokoli jsi zavinil zrakem, sluchem, hmatem, čichem, řečí, chůzí.

Po odchodu kněze můžeme nemocnému předčítati:

Ježíši, v tebe věřím! Ježíši, v tebe dou-

fám! Ježíši, tebe nade všecko miluji! Ježíši, buď mi milostiv! Ježíši, smiluj se nade mnou! Ježíši, odpusť mi hříchy mé! Chvála a sláva a díky buďtež tobě, můj Ježíši, za tvou návštěvu a že jsi mě obcerstvil a posilnil svým Tělem a Krví svou! Nic více mě neodloučí od tebe. Odevzdávám se úplně do tvé nejsvětější vůle; učiň se mnou, jak nejlépe uznáváš. Tvůj jsem v životě i ve smrti. Dej mi, prosím, všechny milosti, kterých potřebuji; především mi dej horoucí lásku, abych tě vždy více a více miloval.

Nebo:

Ježíši, můj Ježíši! Z celého srdce ti děkuji za vzácnou návštěvu tvou. Teď jsi zcela můj a já zcela tvůj; nikdy se nechci od tebe odloučiti.

Odevzdávám se úplně tvé svaté vůli, dělej se mnou, jak a co chceš. V životě, utrpení i smrti budiž mou útěchou, mou pomocí, mou nadějí a mým útočištěm, mou radostí, mým klidem. Rač mi býti i milosrdným Soudcem a mou odměnou v životě věčném. Amen.

Nemocný má častěji, trvá-li nemoc déle, přijímatí Tělo Páně.

SVĚCENÍ KNĚŽSTVA.

Touto svátostí uděluje se kněžská moc a zvláštní milost k řádnému konání

úřadu kněžského. V čem hlavně záleží kněžská moc? Že kněz může: konati oběť mše svaté; udělovati svaté svátosti (kromě biřmování a svěcení kněžstva). Tato svátost vtiskuje do duše nezrušitelné znamení kněze Kristova. Než se někdo stane knězem, přijímá tonsuru (postřižiny), čtvero svěcení nižších (ostiariát, lektorát, exorcistát, akolytát) a svěcení vyšší (podjáhenství a jáhenství). Ostiárové = vrátní; lektorové = předčítači; exorcisté = zažehnavací; akolyté = přísluhovači. Svěcení kněžstva se dovršuje svěcením na biskupa. Na biskupa může býti posvěcen jen ten, kdo jest knězem.

Kdo může býti knězem? Muž mravů bezúhonných, když se věnoval službě Boží a náležitě připravil.

Kněz jest přísluhovatelem svátostí, obětníkem, a prostředníkem Kristovým. Kněz jest hlasatel slova Božího a vůdce na cestě spásy. I špatný sloup ukazuje správně cestu, i chybný kněz působí mnoho dobrého. Chyby kněze bývají často zveličovány. Přijetím svěcení není kněz vymaněn z lidské křehkosti a z náklonnosti k zlému. Nesmí nás tedy kněz, který si nepočíná vzorně, pohoršovati a náboženství nebo pobožnost nám znechucovati. Všude koukol mezi pšenicí. Mezi apoštoly, vyvolenci Páně, byl i Jidáš! Ani jidáš v kněžských řadách nesmí nás v pravé víře zviklati a lásku k Církvi pravé v nás schladiti.

Novosvěcenec nazývá se jinak také neomysta (z řeckého neos mystés = nový posvěcenec); první Mše svatá novosvěcence

nazývá se primice (primitiae = prvotiny); dožije-li se kněz padesátého výročí první Mše svaté, slavívá sekundici (druhotiny). Zvlášt účinné jest novokněžské požehnání.

MODLITBA ZA SVATÉHO OTCE.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým N., kterého jsi nejvyšším pastýřem Církve své ustanovil: nedopouštěj, aby odpůrce nad ním zvíťazil, ale sešli mu pomoc se Sionu svého a zruš úklady nepřítel, kteří se proti němu a proti dědictví svatého Petra pozdvihují.

Za biskupa. Bože, pastýři a řediteli všech věřících, shlédni milostivě na služebníka svého N., kterého jsi nám pastýřem ustanoviti ráčil; popřej mu, prosíme, aby ty, které říditi má, slovem i příkladem vzdělával, tak aby spolu se stádcem sobě svěřeným vešel do života věčného.

Za kněze. Pane Ježíši Kriste, vyslyš mé vroucí prosby, které vysílám k trůnu nebeského Otce za služebníky tvé: papeže, biskupy, kněze. Dej jim milost, aby povinnosti stavu svého věrně plnili a těžký úřad svůj ke spáse duší svěřených zastávali. Chraň jich všeho zlého, mně pak dej sílu, abych je miloval,

učení jejich zachovával a s nimi, pastýři svými, od věčného Pastýře do nebe přijat byl.

Za kněze. O Ježíši, věčný veleknězi, božský obětníku, z nevýslovné lásky k lidem, svým bratřím, dal jsi vytrysknouti svatému kněžství ze svého srdce; svlažuj stále živou vodou své neobsáhlé lásky srdce svých kněží.

Žij v nich sám, přeměň je v sebe; tvoje milost učiň je nástrojem tvého slitování; neustávej v nich a skrze ně působiti; dej, ať tvé ctnosti jsou jim vzorem tak, aby jménem tvým a v síle Ducha tvého vykonávali práce, které jsi sám ke spáse světa vykonával.

Božský Vykupiteli duší, pohleď na veliký počet těch, kteří bludem omámeni v nevědomosti spí; uvaž, jak četné ovečky žene nevěra do věčné propasti; slituj se nad zástupy hladových, nepatrných a slabých, bídne opuštěných ubožáků! Vrať se k nám skrze své kněze! V nich jsa živ, pracuj ty sám skrze ně; procházej se s nimi znovu po světě uče, odpouštěje a potěšuje; obětuj se znovu skrze ně a spoj znovu svatým svazkem lásky srdce Boží se srdcem lidským. Amen. Ó Pane Ježíši, rozmnož počet kněží ve své Církvi!

MODLITBA O DOBRÉ KNĚZE.

O Ježíši, věčný Pastýři duší! Ach, vyslyš naši modlitbu za naše kněze, vždyť tím vyslyšíš i svou vlastní nekonečnou žádost! Viz! Srdce tvoje bije právě pro kněze nejvroucněji a nejněžněji, kněží jsou tvou svrchovanou láskou, v nich všechny duše láskou svou objímáš! Uznáváme, že jsme se stali nehodnými mít kněze bezúhonné; než smilování tvé nekonečně převyšuje naši bláhosť i naši zlobu! O Ježíši, pečuj ty sám o to, aby k důstojnosti kněžské jen duše od tebe povolané se povznášely! Osvěcuj velepastýře při jejich volbě, duchovní vůdce v jejich radách a pokynech a vychovatele ve vzdělávání a poznávání tvého božského povolání. Daruj nám kněze, kteří by se rovnali čistotou andělům a skvěli se dokonalou pokorou, kteří by hořeli svatou láskou Serafínů a pláli hrdinnou obětavostí, kteří by byli plni apoštolské horlivosti jak pro tvou čest a chválu, tak pro spásu a posvěcování duší.

Smiluj se nad tolika nevědomými, jimž mají býti světlem, slituj se nad tolika dělníky, kteří prosebně volají, kdo by je od bludu ochránil a ve jménu tvém spasil, měj soucit s tolika dětmi, dívkami a jinochy, kteří hledají, kdo by je

zachránil a k tobě přivedl, ustrň se nad tolika trpícími, kteří potřebují těšitele, který by je v srdci tvém potěšil. Pomni, kolik duší může dosáti dokonalosti právě činností kněží v pravdě bezúhonných! Protož, o Ježíši, dej se znova pohnouti soucitem a ustrň se nad zástupy lidu, který lační a žízní. Ach, učiň, ať tvoji kněží celé choré lidstvo k tobě přivedou, aby jimi země ještě jednou byla obnovena, tvá svatá Církev vyvýšena a království Srdce tvého v pokoji utvrzeno.

Neposkvrněná Panno Maria, Matko věčného velekněze a sama kněžko i ol-táři, která jsi za svého prvního syna přijala svatého Jana, kněze a miláčka Páně, jenž pak při tobě, učitelko a královno apoštolů, ve večeřadle stál: ach, přijmi milostivě na své přesvaté rty naši pokornou prosbu a učiň, ať zazní ozvěnou v Srdci božského Syna tvého, a vypros svou všemohoucí přímluvou Církvi svého Ježíše stále se obnovující svátky letnic! Amen.

Všem věřícím musí mnoho na tom záležeti, aby měli hodné a horlivé kněze. Proto mají často, zvláště v Suché dni, kdy za dřívějších dob svátost svěcení kněžstva bývala udělována, prosíti za hodné a horlivé kněze, aby »Pán žní poslal dělníky na vinici svou«.

Věřící mají mít kněze v uctivosti pro jejich duchovní moc a vysokou hodnost; mají je pokládati za posly Boží, služebníky Krista Pána, rozdavače tajemství Božích, duchovní své otce, pastýře svých duší; proto mají si jich vážit, ochotně jich poslouchati ve všech duchovních věcech a býti jim vděční; bez kněží nebylo by svatých. Čím více kněží, tím více svatých Mší, tím více i Božího požehnání pro národ.

STAV MANŽELSKÝ.

Manželství ustanovil sám Bůh v ráji. Kristus povýšil je na svátost. Co jest manželství? Svátost, kterou se dvě křesťanské svobodné osoby, muž a žena, nerozlučně spojují a od Boha nabývají milosti, by povinnosti stavu manželského až do smrti věrně plnily. Svobodné osoby, nemající s jinou osobou manželského závazku ani slibu. Manželství svátostné před knězem v kostele uzavřené jest nerozlučitelné za života obou manželů; rozlučuje je pouze smrt jednoho z manželů. Svátost ta působí: rozmnožení posvěcující milosti; zvláštní milost, aby manželé povinnosti stavu manželského věrně plnili. Které jsou povinnosti manželů? Ve svornosti, lásce a manželské věrnosti spolu žít, dokud je smrt nerozloučí; křesťanským životem vespolek se vzdělávati a podporovati; své dítky v bázní Boží vychovávat a o jejich časné i věčné blaho pečovat.

Církev svatá mocí od Krista nad věřícími danou nepřipouští za jistých okolností z

dobrých a užitečných úmyslů spojení manželského některých osob, buď aby jich chránila od škodlivých následků, nebo aby zachránila klesání mravopočestnosti a křesťanské kázně a zachovala neporušenou svatost svazku manželského. Okolnostem, které ze zákona Božího nebo z ustanovení Církve stojí v cestě manželství dvou osob, říkáme překážky manželské. Některé z nich činí manželství docela neplatným (t. j. manželství uzavřené s takovými překážkami není před Bohem a Církví manželstvím); jiné toliko působí, že manželství mezi dvěma osobami není dovoleně uzavřeno, leč by církevní vrchnost udělila dispens. Ty překážky, které činí manželství neplatným, jsou překážky rušící, které činí manželství nedovoleným, slují zá-
vady.

Manželství smíšená (katolík a jinověrec nebo bez vyznání) Církev nerada vidí, že často bývá ohrožena víra katolíka, ztěžuje se katolická výchova dětí, že mnohdy nastává lhostejnost náboženská. Nutno náležitě se připravit a uzavíratí manželství jen po náležitě rozvaze a úvaze! Manželství civilní Církev neuznává!

MODLITBA PŘED SŇATKEM.

Všemohoucí Bože! Z řízení tvého poznávám vůli tvou, abych vstoupil do stavu manželského. Nečiním tak z pohnutek nepravých. Proto prosím, přispěj mi, abych důležitý krok ten učinil ke chvále tvé a k spasení své duše. Ty

sám budiž počátkem svazku manželského. Dej, ať s čistým srdcem mohu přistoupiti k oltáři tvému, abych hoden byl tvého požehnání. Před tebou, jenž mne jednou z celého života souditi budeš, činím pravé předsevzetí, že podle vůle tvé chci žíti a věrně plniti, co slíbím u oltáře před tváří tvou. Uděl mi a manželce mé, abychom jako Tobiáš a Sára, jako Joachim a Anna ve svorné lásce a bohabojnosti spolu živi byli, radosti i žalosti spolu sdíleli a po ukončené vezdejší společné pouti k tobě se dostali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

PO SŇATKU

(manželé mají se tuto modlitbu hodně často modliti).

Bože, jenž jsi stav manželský v ráji ustanovil a v Novém zákoně skrze Ježíše Krista na svátost povýšiti ráčil, popřej mi, prosím vroucně, milosti své, abych po všechny dni života svého ve stavu manželském podle vůle tvé pokojně, svorně a příkladně živ byl, doléhající na mne nesnáze a starosti trpělivě snášel a tobě sloužiti nepřestával. Dejž mi i manželce mé, abychom věrnost a lásku si zachovali, vespolek se podporovali a k časnému i věčnému

blahu vzájemně si pomáhali. Přispěj nám ku pomoci, abychom děti své v bázni Boží vychovávali, ke všemu dobrému je vedli, o jich věčné spasení svědomitě pečovali. Dejž, abychom domácí ke ctnosti nabádali. Přispěj nám, abychom nižádného pohoršení v příbytku svém netrpěli, nýbrž dbali, aby v něm jméno tvé bylo chváleno a velebno. Ty pak račiž všeliké zlo od nás vzdalovati a příbytku našemu požehnati. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

MODLITBA ZA RODIČE.

Bože, který jsi poručil: Cti otce svého i matku svou, a jenž jsi na Synu svém, Kristu Pánu, nejdokonalejší příklad, jak to činiti máme, sám ukázal, smiluj se nad mými rodiči. Račiž sám odplatiti za jejich lásku, práci a starost, kterou se mnou měli; rač je odměniti za všecko dobré, co tělu mému a duši mé upřímně prokázali a ještě prokazují. Dejž jim, aby dlouho a šťastně živi byli, radosti na mně se dočkali a bez strachu o mou budoucnost z tohoto světa odejítí mohli. Mně pak vštip do srdce synovskou uctivost, upřímnou lásku a oddanou poslušnost k nim, abych jich neopouštěl a za ně se modlil. Dejž, abych si tak získal požehná-

ní, jež jsi hodným dětem zaslíbil, a zasloužil s rodiči svými v blažené věčnosti se shledati. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

ZA ZEMŘELÉ RODIČE.

Bože, jenž jsi nám otce a matku ctíti přikázal, račiž nad duší (dušemi) otce mého a matky mé se smilovati, hříchy jím (mu, jí) odpustiti a mně popřáti, abych se s nimi v radosti věčného světla shledal. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

MODLITBA RODIČŮ ZA DÍTKY.

Všemohoucí, věčný Bože, vroucně prosím tebe za děti své, které jsi mi dal a kterých jednou z rukou mých ode mne opět požádáš. Poručím je tobě, Otci nejlepšímu; buď mocným jejich ochráncem! Chci se přičiniti, abych do srdce jejich vštípil pevnou víru a hlubokou uctivost k tobě a tvým přikázáním; ty však, Otče dobrotivý, račiž je osvíti, moudrostí a pravou bázní naplniti, aby se staly hodnými lásky tvé. Rozmnož jimi zde na zemi počet dobrých a nábožných katolíků, na věčnosti pak řadu vyvolených svých nebešťanů. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

SNAHA O KŘESŤANSKOU DOKONALOST.

Jediným a pravým zlem jest hřích, nutno tedy především varovati se těžkého hřichu. Hřichy všední nezbavují duši milosti posvěcující, nestáváme se jimi nepřitelem Božím, a přece se jich máme pečlivě varovati, neboť i všední hřích jest urážka Boží. Všední hřích bývá také často příčinou, že Bůh nám neuděluje tak štědře milosti, kterých nutně potřebujeme, abychom mu věrně sloužili a snáze se varovali hřichů těžkých. Kdo si nevšimá malých hřichů, chybuje, neboť v jeho duši vznikají ponenáhlu zlé náklonnosti a zmenšuje se bázeň před hřichem, čímž se snadno stává, že se časem dopouští i těžších hřichů. »Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne« (Sir. 19, 1). »Kdo jest ve věcech nejmenších nesprávný, jest nesprávný i ve věcech velikých«, praví Kristus (Lk. 16, 10).

Křesťanská dokonalost vyžaduje nejen varovati se hřichů, nýbrž i činiti dobré a v něm prospívati, pokračovati. Dobré jest to, co se shoduje se zákonem Božím, neodporuje vůli Boží. Kdo tedy koná něco, co se srovnává s vůlí Boží, na př. dává almužnu z lásky

k Bohu, koná něco dobrého, koná dobré skutky. Nestačí konati dobré skutky jen někdy, nýbrž máme se snažiti, abychom je konali vždy a co nejlépe, a tak stále více a více v dobrém prospívali, zdokonalovali se. »Buďte dokonalí jako Otec váš nebeský dokonalý jest.« Kdo se o to opravdově snaží, jeví snahu po křesťanské dokonalosti, která jest vrcholem všeho dobrého.

Ke konání dobra dal nám Bůh dostatečné schopnosti, jest tedy naší povinností hojně jich používat, t. j. konati to dobré, k němuž nám Bůh dal schopnosti. Čím častěji tak činíme, tím ty schopnosti stávají se v nás patrnějšími, a zároveň nám přibývá i ochotnosti dobré konati. Schopnost a ochotnost konati dobré jest křesťanská ctnost; čím kdo chce býti schopnějším a ochotnějším ke konání dobrého, tím více musí konati křesťanských ctností, poněvadž schopnosti a ochotnosti dobré činiti nabýváme křesťanskou ctností.

Chce-li člověk duši svou učiniti co nejpodobnější obrazu Božímu a schopnou věčné blaženosti, nestačí jen někdy vykonati něco dobrého, nýbrž stále se přičiňovati, aby se stal celý dobrým a tak Bohu podobným. Jest to nejtěžší dílo lidské, ale za to nejzáslužnější. K tomu nutně potřebujeme pomoci, kterou Bůh z převeliké lásky uděluje nebo vlévá člověku hned na křtu svatém s posvěcující milostí, když nám dává schopnost a ochotnost ke konání dobra, a to navždy neboli trvale, proto můžeme vždy dobré pozná-

vati, chtějí a konají a tak se Bohu připodobňovati. Spolupůsobíme-li s milostí Boží a cvičíme-li se v dobrém, k němuž jsme dostali schopnost a ochotnost, dospíváme tím ke zručnosti a ochotnosti v konání dobrého a konáme je pak snadno a beze vší obtíže. Jest tedy zručnost a obratnost v konání dobrého dílo naší svobodné vůle, kdežto schopnost a ochotnost ke konání dobrého je dar milosti Boží, dar tedy nadpřirozený od Boha vlitý, jemuž se říká křesťanská ctnost.

Křesťanské ctnosti dělíme na božské a mravní. Při každém činu, tedy i při každé ctnosti, musíme míti na zřeteli, co činíme a proč to činíme. Co činíme (k čemu naše činnost směřuje) jest předmět činu; příčina, proč něco činíme (co nás nutká, k tomu má, abychom tak činili) sluje pohnutka činu. Pohnutka činu může býti bezprostřední, t. j. taková, která jest jediná a vylučuje každou jinou (pravdomluvnost Boží jest bezprostřední pohnutka víry); prostřední pohnutka činu je taková, která bývá dosažena jen pohnutkou jinou; křesťan jest střídavý, aby si zachoval zdraví (první pohnutka), aby mohl konati své povinnosti (druhá pohnutka), aby se líbil Bohu (třetí pohnutka). K poslední pohnutce dospěje se skrze dvě první; nebýti těch dvou, nebylo by třetí. Také předmět činu jest bezprostřední nebo prostřední. Bezprostředním předmětem činu jest to, k čemu naše činnost přímo (vý-

hradně) směřuje; prostředním pak, k čemu směřuje nepřímě (na druhém místě).

Každá ctnost směřuje konečně vždy k Bohu, protože jest to trvalá schopnost a ochotnost konati, co se Bohu líbí; Bůh je tedy při každé prostředním předmětem a prostřední pohnutkou. Bezprostředním předmětem a bezprostřední pohnutkou jest Bůh toliko u tří ctností: víry, naděje, lásky. Proto těmto ctnostem říkáme božské ctnosti.

Bezprostředním předmětem víry jest zjevení Boží. Všecko, co Bůh zjevil a skrze Církev katolickou k věření předkládá, týká se jeho bytosti, jeho vlastností, jeho skutků a vůle. Je tedy sám Bůh bezprostředním předmětem víry. Ale i bezprostřední pohnutkou, protože vše to máme za pravdu jen proto, že Bůh jest nejvyšší svatý, pravdomluvný a všemohoucí. — Bezprostředním předmětem naděje jest věčná blaženost, která záleží v požívání Boha a patření na něho, proto sám Bůh jest bezprostředním předmětem naděje; jest i bezprostřední pohnutkou, protože ve věčnou blaženost doufáme, že Bůh jest všemohoucí (vše dáti může), ve svých slibech věrný (slíbené dáti musí), nejvyšší dobrotivý a milosrdný (slíbené dáti chce). — Bůh sám jest bezprostředním předmětem a bezprostřední pohnutkou lásky, protože on sám to jest, jehož milujeme, a to proto, že jest nekonečně dokonalý a dobrotivý.

Božské ctnosti máme častěji vzbuzovati, t. j. častěji Boha ujišťovati, že

v něho věříme, doufáme, jej milujeme,
a proč tak činíme.

Tři božské ctnosti jsme povinni vzbuzovati: jakmile jsme ve svatém náboženství dostatečně vy-
cvičeni; častěji v životě, zvláště v těž-
kém pokušení proti těmto ctnostem;
v nebezpečí života a hodinu smrti.

MRAVNÉ CTNOSTI

(ctnostné smýšlení a jednání, pokud jest
pravidlem našich dobrých skutků k lidem).

A) Hlavní ctnosti: opatrnost, spravedlnost, statečnost, mírnost.

Opatrnost. Před každým jednotlivým
činem máme rozvažovati, a teprve když
vše náležitě uvážíme a rozvážíme a
shledáme, že to, co chceme činiti, bu-
de Bohu milé a duši naší prospěšné,
máme to vykonati. Počínáme-li si tak,
jsme opatrní a konáme ctnost, již se
říká opatrnost.

Bez opatrnosti nedojdeme svého cíle,
totiž věčné blaženosti! (Panny opatrné
a nemoudré.) »Buďte opatrní jako ha-
dové« (Mt. 10, 16). »Zkoušejte, co jest
vůle Boží, co totiž je dobré a příjemné
a dokonalé« (Řím. 12, 2).

Spravedlnost. »Dávejte co jest cí-
sařovo císaři, a co jest Božího Bohu«

(Mt. 22, 21). Máme tedy každému dávat, čím jsme mu povinni mocí zákona nebo mocí úřadu. Činíme-li tak, jsme spravedliví a konáme ctnost spravedlnosti.

Na této ctnosti spočívá blaho jednotlivců, rodin, zemí, národů. Spravedlivý má ochranu a lásku Boží. »Půjdou spravedliví do života věčného« (Mt. 25, 46).

Statečnost. Žádná obtíž, žádná překážka nesmí nás odstrašiti od konání dobrého, nýbrž máme býti hotovi raději všecko snášeti a trpěti, než bychom jednali proti zákonu Božímu a dopustili se hříchu. Tak-li smýšlíme a podle toho také vždy jednáme, jsme stateční a konáme ctnost statečnosti.

Tato ctnost jest potřebná ke konání každé jiné ctnosti, poněvadž konání každé ctnosti jest spojeno se sebezáporem a rozličnými překážkami a obtížemi, potřebujeme tedy síly, pomoci, statečnosti. Kdo jí nemá, dá se snadno od konání dobrého odvrátiti, proto máme o ni hodně často Boha prositi.

Mírnost. Se zlými žádostmi, jež v nás buď samy povstaly nebo jinými lidmi byly probuzeny, zvláště týkají-li se věcí smyslných a nečistých, máme nakládati jako s jiskrou, která padla na

šat, máme je udušovati, tedy přičiňovati se, aby se nerozmáhaly a nesváděly nás ke hříchu, máme je krotiti.

Dovolených věcí máme užívatí s měrou, abychom neutrpěli škody na duši: »Neboť co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný pak ztratil?« (Mt. 16, 26).

Kdo zlé žádosti, zvláště smyslné nebo nečisté, krotí a věci dovolených vždy s měrou užívá, jest mírný a koná ctnost mírnosti.

Tato ctnost jest velice potřebná, poněvadž zlé žádosti a náklonnosti znesnadňují nám konání ctností; musíme je tedy ustavičně v sobě potlačovati, aby nám v konání ctností nepřekážely, a musíme i při užívání věcí jinak dovolených šetřiti vždy náležité míry, neboť i v dobrém můžeme chybovati, nedostává-li se nám mírnosti. Příklad: šetrnost je ctnost, ale bez mírnosti snadno se může zvrhnouti v lakomství; štědrost v marnotratnost, dobrota a tichost ve slabost atd.

Tyto čtyři ctnosti jsou zdrojem, hlavou jiných ctností neboli obsahují v sobě ostatní ctnosti a pořádají je, tak že bez nich žádná ctnost neobstojí, proto jim říkáme ctnosti hlavní.

B) CTNOSTI PROTI HLAVNÍM HŘÍCHŮM.

Pokora. Pokorný jest, kdo všecko dobré připisuje Bohu a uznává svou slabost a hříšnost, a proto se poníží před Bohem i lidmi. Pokora jest základ všech ctností, dává člověku pravou cenu před Bohem i zalíbení a milost Boží, vymáhá přízeň, čest a vážnost u lidí. »Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen« (Lk. 14, 11). »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem« (Mt. 11, 29). Ponížovati se neznamená býti patolízalem, snižovati svou lidskou důstojnost.

Štědrost. Rádi a ochotně máme ze svého statku udělovati nuznému bližnímu a přispívati na dobré a zbožné účely. Ke štědrosti nás zavazuje: láska k Bohu a vděčnost za mnohá dobrodiní nám prokázaná; láska k bližnímu; zřejmá vůle Boží. »Buďte milosrdni, jako Otec váš milosrdný jest.« »Dávejte a bude vám dáno.«

Čistota. Nutno se vystříhati všeho, co by mohlo porušiti stydlivost nebo ji jen uraziti, a krotiti všeliká tělesná hnutí a smyslné žádosti, jakmile se v nás ozvou. Tato ctnost nás činí

zvláště Bohu milými a podobnými andělům, získává vážnost u lidí (nezkažených), blaží již zde na zemi a v nebi má slíbené zvláštní vyznamenání: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

Tato vznešená ctnost jest ze všech ctností nejvíce vydána pokušením a nebezpečím, proto nutno užívati všech prostředků k zachování této ctnosti: vytrvalá modlitba, časté přijímání svatých svátostí, častá vzpomínka na Boha a poslední věci člověka, střežení stydlivosti, pracovitost, střídmost, půst, bdělost nad smysly, opatrnost v obcování s druhým pohlavím, držení očí na uzdě atd.

Příznivost. »Radujte se s radujícími, plačte s plačícími (Řím. 12, 15). Bližnímu ze srdce vše dobré přáti, rmoutiti se s ním, když jej potká neštěstí. I skutkem máme bližnímu pomáhati k jeho blahu. »Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jakož i já jsem miloval vás« (Jan 15, 12).

Střídmost. Potřebujeme pokrmu a nápoje k zachování tělesného života, ale, jako máme krotiti každou nezřízenou žádost a všeho užívati jen s měrou, tak máme odpírati i nezřízené žádosti po jídle a pití a obojsho jen mírně

užívati. »Budže tedy jíte, neb pijete, neb cokoli jiného činíte, všecko ke slávě Boží činite« (1. Kor. 10, 31). »Střízliví buďte a bděte« (1. Petr. 5, 8).

Tichost. Máme každý nespravedlivý hněv v sobě krotiti a žádné pomstě nedávati vzniku v srdci svém. Tato ctnost oslazuje všeliké hořkosti a mírní žalosti a bolesti, jež nám jiní působí. Člověk tichý uchrání se mnohých hříchů, nesnází a protivenství, a poněvadž se snaží se všemi žíti v pokoji a míru a svornosti, bývá ctěn a vážen. Líbí se i Bohu. »Blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou.«

Horlivost. Máme svědomitě konati vše, co slouží ke cti a chvále Boží a ze vsí síly své přičiňovati se o spásu duše své i svých bližních. Potřebujeme této ctnosti, chceme-li se Bohu líbiti a nebe si zasloužiti. »Království nebeské násilí trpí, a ti, kteří násilí činí, uchvacují je« (Mt. 11, 12). »Hleďte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno« (Mt. 6, 33), t. j. čeho jest třeba k zachování života.

C) BLAHOSLAVENSTVÍ (str. 13).

D) CTNOSTI, KTERÉ SE NÁM V EVANGELIU ZVLÁŠT PŘIKAZUJÍ.

Hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, t. j. starati se především a více o duši nesmrtelnou než o smrtelné tělo. Člověk má tělo a duši, musí se tedy starati o tělo i duši; čím větší cenu má duše než tělo, tím více musíme se starati o duši než o tělo. Péče o tělo nesmí býti přílišná, nesmíme zapomínati v první řadě na duši. Tedy přičiňovati se, abychom byli živými údě Církve (ne suchými ratolestmi), Bohu věrně sloužiti, jeho přikázání svědomitě plniti, hříchů úzkostlivě se varovati, horlivě se cvičiti ve ctnostech a dobrých skutcích.

Zapřítí sebe, t. j. z lásky k Bohu odpírati všem svým libostem, potlačovati hříšné náklonnosti a dobře činiti, byť nám to bylo i protivné. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.« Sebezapíráním připodobňujeme se Pánu Ježíši, činíme se hodnými Boží lásky. Není to snadné, ale Bůh dává každému, kdo se o to snaží, svou pomoc, milost, a příklady mnohých světců povzbuzují a cestu ukazují.

Vzítí a nésti kříž svůj, t. j. trpělivě snášeti s důvěrou v Boha všelike obtí-

že a protivenství, které život lidský přináší. Nestačí odříkati si, co nás těší, neboli zapírati se, nýbrž máme také na sebe bráti, co se nám protiví, co nás bolí. Mnoho jsme učinili, když jsme se zapřeli, ale Pán Ježíš žádá více, žádá, abychom trpělivě a s odevzdaností do vůle Boží snášeli všecky těžkosti a protivenství tohoto života, což všecko sluje »kříž«, žádá tedy, abychom svůj kříž vzali na sebe a nesli jej trpělivě. »Chce-li kdo za mnou přijíti... vezmi kříž svůj!«

Následovati Krista, t. j. chovati se v celém svém životě podle příkladu Kristova, Kristu co možná nejpodobnějším se stávati. Život Kristův má nám býti vzorem a pravidlem, kterým bychom se řídili, a zrcadlem, ve kterém bychom se shlíželi. Pán Ježíš má býti naším vůdcem, abychom došli spasení. »Kdo nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem« (Lk. 14, 27).

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a z celé mysli své. To jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné jemu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého« (Mt. 22, 37—39).

Boha milujeme proto, že jest náš největší dobrodinec, milujeme ho i proto,

že jest bytost nejdokonalejší (má samé dobré vlastnosti v největší míře). Pro tuto svrchovanou dokonalost jest Pán Bůh hoden veškeré lásky naší; milujeme ho tedy »pro něho samého«. Milujeme ho i »nade všecko«, když si ho tak vážíme, že jsme ochotni raději vše (i život) obětovati, než bychom těžkým hříchem se připravili o jeho lásku a přátelství.

Milujeme-li Boha pro něho samého a nade všecko, vychází naše láska k Bohu z nejčistších pohnutek, jest prostá všeho sobectví, hledí jen na bytost milovanou a nikoli na vlastní prospěch, proto se tato láska nazývá láskou dokonalou. Milujeme-li Boha sice nade všecko, ale ne pro něho samého, nýbrž jen proto, že jest k nám dobrotivý, že od něho máme nebo doufáme mnoho dobrého, vychází naše láska z pohnutek sobeckých, něco jí chybí, proto jest tato láska nedokonalá.

Bůh nás miloval (stvořil nás, poslal Syna svého na svět, aby nás vykoupil), Bůh nás stále miluje (dává nám nesčíslná dobrodíní). Miluje-li nás Bůh, musíme se sami také milovati, musíme se milovati »pro Boha«, t. j. proto, že Bůh nás miluje a volá k účastenství na své blaženosti. Sebe pro Boha milujeme, když se především staráme o spásu své duše.

Máme milovati i bližního. Bližní jest každý člověk! Bližního máme milovati »pro Boha«, protože Bůh ho miluje, máme ho milovati jako sami sebe, t. j. prokazovati mu všecko, čeho sami od jiných právem žádati můžeme, a nečiniti mu ničeho, co

sami neradi máme, a starati se o spásu jeho duše (nedávati mu pohoršení, nesváděti ho ke hříchu).

Katolík má tedy milovati Boha pro něho samého nade všecko, sebe a bližního pro Boha.

Vrcholem a korunou křesťanské lásky jest láska k nepřítelům. Nepřítel jest, kdo nás nenávidí, nebo z nenávisti hledí nám škoditi. Milovati nepřátele jest příkaz Kristův. Jak nepřátele milovati, učí sám Kristus, jenž jim odpouštěl a ještě se za ně modlil.

Láska k nepřítelům nevyžaduje, abychom byli bez citu k bezpráví nám učiněnému nebo abychom ho snad ani za bezpráví nepovažovali; nevyžaduje, abychom za bezpráví nežádali dostiučinění a potrestání vinníka; ale vyžaduje: nepřáti nepříteli nic zlého; nehněvati se na něho; neradovati se z jeho neštěstí; nedožadovati se dostiučinění ze msty. I nepříteli jsme povinni obecnými důkazy lásky (zdraviti jej, odpovídati mu, nevyhýbati se mu), ale nejsme povinni podávati mu zvláštní důkazy lásky. Od nepřítel nutno rozeznávati soka (uchází-li se s námi někdo o stejné místo), odpůrce, kteří ze spravedlivé příčiny staví se nám na odpor anebo hájí věci, která se přiči našemu přesvědčení, našim pracím a snahám. Nikdy nesmíme nenáviděti ani soka ani odpůrce! Láska křesťanská nevylučuje ani lidí hříšných a neřestných. Přirozeně, že nevyžaduje důvěrného obcování s nimi. Co se týká nevěřících, bluda-

řů a odpádků, nutno rozeznávat osobu a hřích. Osoby milovati, hřích nenáviděti. Bez křesťanské lásky není věčného života!

Milovati nepřátele; dobře činiti těm, kteří nás nenávidí; modliti se za ty, kteří nám protivenství činí a utrhnají nám. Milovati nepřátele je ctnost velice nesnadná, ale nevyhnutelně potřebná, chceme-li dojíti odpuštění hříchů a spasení, neboť Bůh přijímá nás na milost jen s tou podmínkou, odpouštíme-li i my těm, kdož nám ublížili.

DOBŘE SKUTKY.

Při každém skutku nutno rozeznávat jeho předmět (t. j. čin sám), a úmysl (t. j. to, čeho jednající svou činností se domáhá).

Srovnává-li se předmět skutku s vůlí Boží, se zákonem Božím, jest ten skutek dobrý, protože jest vždycky dobré, co Bůh nařizuje nebo radí.

Bůh hledí na to, co konáme, ale také pozoruje, proč to konáme, jaké máme při tom úmysly. Stává se někdy, že skutek, který se vnitř srovnává s vůlí Boží, pozbývá veškeré ceny pro úmysl, za kterým byl vykonán (na př. někdo se postí, ale s úmyslem, aby jej lidé chválili). Dobré skutky nutno konati s úmyslem dobrým, bohumilým. Dobrým úmyslem

i nepatrní skutkové nabývají veliké ceny. Co bylo vykonáno s dobrým úmyslem, zůstane na věky zapsáno v knize života, co vyšlo z úmyslů nekalých, zůstává hříchem, byť se tomu divil celý svět. Proto vždycky máme vzbuditi dobrý úmysl. »Vše činite ke cti a slávě Boží« (1. Kor. 10, 31).

Dobré skutky mohou býti vykonány buď přirozenými silami z pohnutek přirozených bez zvláštní pomoci Boží a slují přirozeně dobré skutky; nebo mají základ v nadpřirozených pohnutkách a byly vykonány pomocí milosti Boží a slují nadpřirozeně dobré skutky. Mluvíme-li o dobrých skutcích, míníme nadpřirozeně dobré skutky. Jsou tedy dobré skutky ty, které se s vůlí Boží srovnávají a s pomocí milosti Boží s úmyslem bohumilým konají. Za každý dobrý skutek zasluhuje člověk odměny, která se řídí nižším nebo vyšším stupněm dobroty skutků. Skutky přirozeně dobré mají jen odměnu přirozenou, t. j. jen takovou, jaká jest možná zde na světě; skutky nadpřirozeně dobré mají odměnu nadpřirozenou, tedy takovou, kterou Bůh uděluje po tomto životě v nebi, nebo i zde na světě, ale takovými dary, které pomáhají k větší horlivosti v dobrém a pak i k hojnější blaženosti po smrti; říká se jim skutky záslužné.

Skutky záslužné jsou tedy dobré skutky, kterým je slíbena odměna pro život věčný. Těchto skutků jest třeba, protože život věčný je nám slíben pouze jako odměna za naše zásluhy. »Každý

strom, který nenese ovoce dobrého, vyřat a na oheň uvržen bude (Mt. 3, 10). »Lačněl jsem a dali jste mi jísti...« řekne Spasitel těm, kteří budou na pravici. Konali jste dobré skutky. Kdo tedy chce dojíti věčné blaženosti, musí konati záslužné dobré skutky.

Kdy jest dobrý skutek záslužným? Konáme-li jej ve stavu milosti Boží. »Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně« (Jan 15, 4). Konáme-li dobré skutky ve stavu posvěcující milosti, zasluhujeme zvláštní odměny, jež záleží v tom, že se jimi v nás rozmnožuje posvěcující milost, t. j. čím více dobrých skutků konáme, tím více nám přibývá milosti posvěcující, a že skrze ně zasluhujeme věčné odměny v nebesích, a to tím větší odměny, čím více záslužných skutků vykonáme. Záslužným skutkům je přislíbena tato odměna: rozmnožení posvěcující milosti; věčná blaženost a její rozmnožení.

Dobré skutky vykonané ve stavu nemilosti (ve stavu hříchu těžkého) nejsou záslužny pro život věčný (co má býti před Bohem záslužno, musí býti vykonáno ve spojení s Kristem, který jest jediný pravý původce milosti a zásluh našich). Takové dobré skutky

nejsou Bohu nemilé naprosto a mohou člověku býti prospěšny; Bůh takovým lidem často uděluje milost, kterou jsou povzbuzováni, aby hříchů svých litovali, ošklivili si je a činili pokání, nebo jim dává vezdejší požehnání, odvrací od nich časná zla a p.

Ztratíme-li těžkým hříchem milost povzbuzující, neztrácíme ony dobré skutky, které jsme vykonali ve stavu milosti, ztrácejí pouze na čas (pokud žijeme v tom hříchu) ceny nadpřirozené, které zase dosahují, když se hříchu zbavíme. Dobré skutky, které konáme ve stavu nemilosti, nejsou záslužné a nikdy jimi nebudou, poněvadž hned při jejich počátku chyběla milost Boží, bez níž žádný záslužný skutek nemůže býti vykonán.

Dobrý skutek liší se od ctnosti tím, že dobrý skutek jest čin Bohu milý, ctnost pak jest ochotnost dobře činiti, a to ochotnost stálá, trvalá, kdežto dobrý skutek koná se příležitostě.

Máme tedy hodně často konati dobré skutky a úzkostlivě se chrániti těžkého hříchu, aby ty skutky byly záslužnými. Dobré skutky hlavní jsou: modlitba, půst, almužna.

Modlitbou rozumíme všechny skutky pobožnosti; postem všechny skutky kající, sebezapírání a umrtvování;

al mužnou vŕecky tělesné i duchovní skutky milosrdenství.

Tělesné skutky milosrdenství: lačné krmiti, t. j. hladovým a nuzným podle možnosti pomáhati; žízňivé napájeti, t. j. utišiti žízeň, která jest mnohdy horší než hlad, na př. u nemocných; pocestné do domu přijímati, t. j. poskytnouti přístřeší za nepříznivého počasí, roznemůže-li se někdo na cestě; nahé odívati, t. j. chudým, kteří nezaviněně upadli do bídy, poskytnouti oděv, prádlo, obuv, palivo; nemocné navštěvovati, t. j. prokázati jim nějakou službu, poskytnouti jim útěchu; vězně vysvobozovati, t. j. nevinně odsouzených se zastávati, dokazovati jejich nevinu; mrtvé pochovávat, t. j. tělamrtvých míti v uctivosti a ukládati k odpočinku do posvěcené půdy. Církev svatá nedovoluje pohřbívání ohněm a ty, kteří vědomě se dávají spalovati, stíhá církevními tresty. Katolík, jenž jest živým údem Církev, nikdy se spáliti nedá, a proto za živa pamatuje, aby přátelé nemohli dáti jeho mrtvolu spáliti. Spalování mrtvol jest zvyk pohanský.

Skutky duchovního milosrdenství: hřešící kárati, t. j. laskavými slovy mu domlouvati, aby za-

nechal hříchů a obrátil se na pravou cestu. Toto právo a tato povinnost v první řadě přísluší vrchnostem Bohem ustanoveným, avšak v jistých případech jsme i my povinni hříšníka pokárati. Toto bratrské pokárání jest na místě, když: jest jisto, že bližní těžce zhřešil anebo jest v nebezpečí, že těžce zhřeší; jest aspoň trochu naděje, že uposlechne a polepší se; když tu není jiného, jenž by mohl hřešícího s větším prospěchem pokárati (rodiče, duchovní nebo světší představení); když jest domluva nezbytnou; když nám z toho nehrozí nesmírná škoda; když se tak děje z lásky k bližnímu v duchu mírnosti a tichosti a ne ve hněvu a z přenáhlelosti. Neumělé učiti, t. j. zvláště těm, kteří potřebují poučení ve věcech víry, dáti správné poučení, půjčiti dobrou knihu, uvésti do katolického spolku; pochybujícím dobře raditi, t. j. pochybujícím ve věcech spasení raditi podle nejlepšího vědomí a svědomí (je-li něco pravda nebo blud, zda to neb ono je hřích, který skutek jest lepší); zarmoucené těšiti, t. j. dávat jim najevo srdečnou útrpnost, zmírňovati jejich zármutek, těšiti je a pomáhati jim; křivdy trpělivě snášeti, t. j. na vinníka nežehрати, nepo-

mlouvatí ho, nežalovatí naň, nemstítí se mu. Tu nutno podotknoutí, že máme křivdy trpělivě snášeti, je-li naděje, že bližní bude naší trpělivostí získán; je-li obava, že by naše trpělivost vinníka ve zlobě a nešlechetnosti spíše posilovala, pak křesťanská opatrnost radí, aby byl vinník spravedlivě pokárán. Ubližujícím ochotně odpouštětí, t. j. nehněvatí se na ně, nechovatí v srdci zášť a mstu, zapomínatí křivd a urážek, splácetí zlé dobrým, s nepřítelím se smířítí, laskavě a přívětivě se k nim chovatí; za živé i za mrtvé k Bohu se modlítí, t. j. za věřící i nevěřící, za bloudící u víře a za hříšníky. Děti se mají modlítí zvláště za rodiče, rodiče za dítky, podřízení za představené, máme se modlítí za vrchnost duchovní i světskou, za přátele i nepřátele, za dobrodince, za duše zemřelých.

Skutky milosrdenství máme konatí horlivě, protože Pán Ježíš vše, co dobrého bližnímu činíme, tak přijímá, jako bychom to učinili jemu samému; protože Bůh milosrdným milosrdenství přislíbil. Máme se snažítí, abychom co nejvíce dobrých skutků vykonali a proto máme své denní práce posvěcovatí dobrým úmyslem hned při počátku dne.

Konání dobrých skutků podporuje Církev svatá zbožnými bratrstvy a spolky.

Bratrstva jsou dobrovolná sdružení věřících církevně schválená, jejichž členové se zavazují konati nábožné nebo milosrdné skutky. Nejrozšířenější bratrstva jsou: tak zvané třetí řády, které jsou jaksi uprostřed mezi životem klášterním a světským (třetí řád sv. Františka, třetí řád sv. Dominika); bratrstvo Nejsvětější Svátosti oltářní; bratrstvo růžencové; mariánské kongregace; apoštolát modlitby; bratrstvo Srdce Pána Ježíše; arcibratrstvo Srdce Panny Marie; bratrstvo sv. Michaela; apoštolát sv. Cyrila a Metoděje; bratrstva pohřební; bratrstva misijní: Jednota dětství Ježíšova, Družina sv. Petra Klavera.

Spolky se liší od bratrstev tím, že nejsou podrobeny takovou měrou jako bratrstva obecnému zákonodárství církevnímu a přihlížejí zvláště k jednotlivým stavům, aby jejich členy mezi sebou těsněji spojovaly. Katolík má býti členem některého katolického spolku. Rozeznávejme dobře spolky náboženské a politické! Přirozeně, že se musíme vynasnažovati, abychom své zásady uplatňovali vždy a všude, abychom pracovali pro království Boží, a nepodporovali svou lhostejností směry protikatolické.

Světcí a světice Boží nastoupivše na cestu ctnosti, nezastavili se, kráčeli od ctnosti ke ctnosti, obohacovali se stále novými a novými dobrými skutky, a tak se stávali stále lepšími, dokona-

lepšími. Každý katolík má povinnost v dobrém stále více prospívati, přibližovati se stále k cíli Bohem vytknutému a tak se stávati lepším, dokonalejším. Vrcholem naší snahy musí býti křesťanská dokonalost, musíme se přičiňovati, abychom Boha více a více milovali a proto všechny skutky co nejlépe konali. Proč tak máme činiti? Jest to vůle Boží: »Budte dokonalí, jakož Otec váš nebeský dokonalý jest« (Mt. 5, 48). »Kdo je spravedlivý, ospravedlniž se ještě, kdo svatý, posvěť se ještě« (Zjev. sv. Jana 22, 11); snaha po dokonalosti zabezpečuje a zvětšuje naši blaženost, blaženost naše bude tím větší a jistější, čím většího stupně dokonalosti zde dosáhneme.

Snaze po křesťanské dokonalosti staví se v cestu mnohé překážky a přece každý katolík může býti dokonalý, poněvadž Bůh nám dává potřebné milosti, když o ni prosíme a s ní spolupůsobíme. K tomu ještě mnohé vzory křesťanské dokonalosti pobádají nás k následování. Nejkrásnější příklad křesťanské dokonalosti dává Pán Ježíš jako člověk. Máme také mnohé prostředky, jimiž lze k dokonalosti křesťanské dospěti. K obyčejným prostředkům náležejí: modlitba; nábožné obcování Mši svaté a hodné přijímání

svátostí; svědomité plnění církevních přikázání; odříkání se i dovolených požitků a radovánek; získávání odpuštěk; duchovní cvičení; členství třetího řádu; šetření určitého pořádku. Mimořádným prostředkem jsou tři evangelické rady: dobrovolná chudoba, ustavičná čistota; stálá poslušnost pod představeným duchovním.

Jisté skutky Bůh přikazuje nebo zapovídá: poslušní dostávají odměnu, neposlušní jsou trestáni; jistých skutků Bůh ani nepřikazuje ani nezapovídá, zve k nim ty, kdož se chtějí dodělati větší odměny, aniž vyhrožuje trestem nějakým těm, kdož jich nekonají, Bůh pouze radí. Radou rozumíme to dobro, k němuž nás nezavazuje žádný zákon, ani božský ani lidský, nýbrž jest zůstaveno naší svobodné vůli, chceme-li je činiti nebo nechceme.

Jest tedy mezi přikázáním a radou veliký rozdíl: přikázání zavazuje, kdežto rada vyslovuje jen přání, které se může splnit a nemusí; kdo neplní přikázání, hřeší, kdo nezachovává rad, nehřeší, zůstává jen na nižším stupni dokonalosti a nemůže doufat hojnější odplaty v nebesích; co přikázání velí, jest dobré, k čemu rada vybízí, jest lepší; kdo chce býti dobrým, stačí mu plnit přikázání, kdo chce býti

lepším, musí zachovávat i rady. Zachování rad vede ke křesťanské dokonalosti.

»Chceš-li do života vejíti, ostříhej přikázání.« »Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a dej chudým a budeš míti poklad v nebi.« Tu vidíme povinnost a radu.

Dobrovolná chudoba není tedy přikázání, nýbrž jen rada. Záleží v tom, že se zříkáme všech statků pozemských a všeliké žádosti po nich, abychom mohli bezpečněji hledati statků nebeských.

Ustavičná čistota záleží v tom, že se člověk odříká nejen tělesných rozkoší a potlačuje v sobě žádost po nich, nýbrž zříká se i stavu manželského, aby mohl Bohu lépe sloužiti.

Stálá poslušnost pod představeným duchovním záleží v tom, že člověk z dobré vůle a pro Boha zříká se své vůle a podrobuje se poslušně svým vrchním představeným, zvláště duchovním, ve věcech, které neodporují vůli Boží, aby mohl pod jejich správou a prázděn vši samovůle tím jistěji kráčet cestou spasení.

Plnění evangelické rady jsou povinny osoby řeholní různých duchovních řádů mužských i ženských a všichni,

kteří se k tomu zavázali slibem na čas
nebo doživotně; slibem se evangelické
rady stávají povinností a proto hřeší,
kdo jich nezachovávají.

SVÁTOSTNINY.

Vedle svátostí, které nám samy ze sebe udělují milost Boží, jsou v Církví ještě úkony bohoslužebné svátostem podobné, jimiž Církev mocí od Krista udělenou zjednává člověku a nerozumnému tvorstvu zvláštní milost a dobrodiní. Úkonům těm říkáme svátostniny.

Svátostniny jsou svátostem podobné úkony (zažehnávání, žehnání, svěcení), jež Církev ustanovila, by nám zvláštní milosti a dobrodiní zjednávala neb osoby a věci posvěcovala.

Účelem svátostnin jest uctívání Boha a posvěcování člověka, hlavně však vykoupení a posvěcení přírody, neboť i ona jest pro hřích člověka ztížena kletbou, vydána v moc ďáblovu a člověku nepřátelská svádějíc jej k četným hříchům. Proto i příroda potřebuje vykoupení, a jako byla pro hřích člověka stížena kletbou, tak zase pro vykoupení, jehož se člověku dostalo, má s ní býti kletba ta sňata, aby člověku zase pomáhala k dosažení duchovního i tělesného bla-

ha a k oslavování Boha. Toho se skutečně svátostninami dosahuje. Svátostninami se věci stvořené jednak vyjímají z moci zlého ducha, zjednáva se jim ochrana proti jeho nástrahám, odvracejí se časná zla, tresty a následky hříchů, ano zhlazují se i všední hříchy, jednak se jimi věci stvořené i osoby posvěcují a staví pod zvláštní ochranu Boží, aby sloužily k spáse člověku, odklízely překážky jeho spásy, uzpůsobovaly jej k přijetí božské milosti, připravovaly na milosti vyšší, sloužily za ozdobu chrámů, k oslavě Mše svaté, svatých svátostí a služeb Božích vůbec.

Svátostninám neboli úkonům, jichž Církev užívá, aby škodlivý vliv zlého ducha zapuzovala nebo vzdalovala, říkáme zaříkání neboli zažehnávání (exorcismus).

Đábel může z dopuštění Božího nejen duši, ale i tělu člověka strojiti úklady, ano i nemoci v něm působiti, a má moc i jiným tvorům škoditi. Vliv ďábla může dosáhnouti takové moci, že tělo člověka a skrze ně i duše dostává se více nebo méně ve služebnost ďáblu; stav ten sluje posedlostí, a kdo v něm jest, sluje posedlý. Všem, kdož věří v pravdě, dal Kristus moc nad zlými duchy. Kromě této moci obecné

má Církev ještě zvláštní moc nad ďáblem; ta jest buď mimořádná, jakož se jevila u křesťanů prvních století, u mnohých svatých po všechny časy, nebo řádná, k jejímuž vykonávání jest ustanoven úřad exorcistů a nařízeno zařikání neboli zažehnávání (exorcismus).

Svátostninám neboli úkonům, jichž Církev užívá, aby osobám a věcem vyprošovala Boží požehnání, říkáme žehnání.

Žehnání jsou buď obecná, t. j. žehnání všeho lidu shromážděného, nebo zvláštní, t. j. žehnání jednotlivých osob a věcí. Žehnání obecná dějí se Velebnou Svátostí, ostatky svatých anebo jen rukou. Při žehnání Velebnou Svátostí a ostatky svatých nepronášejí se žádná slova, neboť ve Velebné Svátosti žehná sám Kristus, požehnání svatými ostatky pak jest působná modlitba Církev, aby Bůh pro utrpení a smrt Syna svého nebo pro zásluhy svatých udělil věřícím milosti a dobrodiní, jak již často svaté ostatky učinil nástroji podivného prokazování milosti.

Požehnání kněžské a biskupské, jež se dává rukou ve způsobě kříže (od kněze jednou, od biskupa třikráte) provázeno jest slovy: »Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch Sva-

tý« nebo: »Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna a Ducha Svatého sestup na vás a zůstaň vždycky s vámi«. Požehnání papežské neboli apoštolské jest spojeno s plnomocnými odpustky.

Žehnání zvláštní jsou osobní a věcná podle toho, jsou-li ustanovena pro lidi nebo věci. Žehnání osobní jsou ustanovena pro takové okolnosti, ve kterých člověk obzvláště potřebuje pomoci Boží (o korunovaci krále, žehnání snoubenců, úvod šestinedělek, žehnání poutníků). Žehnání věcná (domu, lodi, pokrmův a nápojův a jiných potřeb lidských).

Svátostninám neboli úkonům, jichž Církev užívá, aby osoby a věci zasvětila službě Boží nebo jisté předměty posvětila ke zbožnému užívání, říkáme svěcení. Svěcením osoby a věci jsou vyloučeny z obecného užívání, jsou učiněny schopnými ke službě Boží a zjednává se jim vyšší moc, aby byly věřícím za prostředkovatele milosti a požehnání shůry. Požehnání, jehož nabývají svěcením, má se jeviti na osobách jejich působením, na věcech užíváním jich podle úmyslu a rozkazu Církev. Svěcení osob jest vyhrazeno biskupům. Věci se posvěcují, aby se jich užívalo buď při veřejné bohosluž-

bě, nebo aby docházely náboženské úcty a byly prostředkovateli milostí a dobrodiní Božích (svěcení vody, chrámů, oltářů, zvonů, svatých olejů, kalichů, nádob a rouch bohoslužebných, svíce, popelu na popeleční středu, svěcení ratolestí na Květnou neděli, svěcení růženců, obrazů, křížů).

Svátostninami také rozumíme jisté věci od Církve k bohoslužebnému nebo k našemu vlastnímu zbožnému užívání posvěcené (svěcená voda, svěcené svíce, ratolesti a j.).

JAK SE ROZEZNÁVAJÍ SVÁTOSTNINY OD SVÁTOSTÍ?

Svátosti ustanovil Ježíš Kristus, svátostniny ustanovila Církev.

Svátosti působí mocí vlastní, udělenou jim od Ježíše Krista, svátostniny přímluvou Církve a zbožným úmyslem těch, kdož jich užívají.

Působnost svátostí nezávisí na osobě rozdače nebo přijímatelově. Vše, co bylo podle předpisů církevních skrze řádné sluhy Církve posvěceno, jest posvěcené, ať byl hodný nebo nehodný světitel. Působnost svátostnin záleží na vhodném spolupůsobení přijímatele. Mají-li však svěcené věci užíváním přivlastnit člověku účinky svěcení, může se tak státi jen tehdy, když člověk se zbožným úmyslem svěcených věcí

užívá (na př. svěcené vody). Podobně, když Církev žehná: požehnání jest dáno, bude-li však působiti, to závisí na vnitřní dispozici požehnaného.

Moc zažehnavati, žehnati a světiti, má Církev od Ježíše Krista.

Svěcených věcí máme užívati: jen k tomu účelu, ku kterému byly od Církve posvěceny (nesmí se na př. užívati svěcené vody k mytí); s uctivostí a důvěrou, protože jejich působnost závisí hlavně na zbožném smýšlení toho, kdo jich užívá.

Při užívání věcí svěcených nutno se vyvarovati veškeré pověry. Pověry se dopouští, kdo svěceným věcem připisuje jistou moc, jako by jí měly samy o sobě a ne přímluvou Církve, kdo očekává od svěcených věcí jistotně účinků jen proto, že těch věcí hmotně užívá, a kdo doufá, že by svěcenými věcmi mohl dojíti živých prospěchů kromě těch, k nimž je Církev svou modlitbou ustanovuje a které k nim připojuje.

Svěcenou vodou máme se častěji, zvláště ráno a večer, pokropovati a Pána Boha prositi, aby nás ode hříchů více a více očišťoval a všelikého nebezpečí duše i těla chránil. Kdo se kropí svěcenou vodou se zbožným úmyslem, dostává odpuštění všedních

hříchů a ochranu proti pokušení ďábelskému. Svěcená voda má nám připomínati čistotu duše i těla. Svěcenou vodu máme míti v domácnostech a mají se ní pokropovati děti i rodiče ráno a večer a odcházejí-li z domu.

V domácnostech máme v uctivosti i hromničku, posvěcené ratolesti z Květné neděle, svěcenou sůl; užíváme i křížů, svatých obrazů a sošek za přední ozdobu příbytků a za prostředek, jenž by ducha našeho pozdvihoval k věcem a pravdám nebeským.

RÚZNÉ POBOŽNOSTI.

Konáme-li je s dobrým úmyslem a náležitou zbožností, prospívají duši velice.

KŘÍŽOVÁ CESTA (viz Doba velikonoční).

RŮZENEC.

Tuto pobožnost horlivě šířil svatý Dominik, zakladatel řádu dominikánského. Tato pobožnost rozmnožuje víru, posiluje naději, rozněcuje lásku k Bohu. V adventě se modlíáme růženec radostný, v postě bolestný, v době svatodušní slavný.

Úmysl. K tvé cti a chvále, Královno nebeská, chci se modliti svatý růženec. Vypros mi, abych rozjímáním svatých tajemství ctnosti tvého života si zamiloval a podle nich žil tobě k radosti a duši své ke spasení.

Věřím v Boha...

Otče náš...

Zdravas...

Ježíš, v něhož věříme;

Ježíš, v něhož doufáme;

Ježíš, jehož nade všechno milujeme.

Před každým desátkem modlíme se Otče náš, po každém desátku Sláva Otci...

RŮŽENEC RÁDOŠTNÝ:

Ježíš, kterého jsi, Panno, z Ducha Svatého počala.

Ježíš, se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.

Ježíš, kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila.

Ježíš, kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala.

Ježíš, kterého jsi, Panno, v chrámě našel.

RŮŽENEC BOLESTNÝ:

Ježíš, který se pro nás krví potil.

Ježíš, který pro nás bičován byl.

Ježíš, který pro nás trním korunován byl.

Ježíš, který pro nás těžký kříž nesl.

Ježíš, který pro nás ukřižován byl.

RŮŽENEC SLAVNÝ:

Ježíš, který z mrtvých vstal.

Ježíš, který na nebe vstoupil.

Ježíš, který Ducha Svatého seslal.

Ježíš, který tě, Panno, na nebe vzal.

Ježíš, který tě, Panno, na nebi korunoval.

Královno posvátného růžence, oroduj za nás!

Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Bože, jehož jednorozený Syn životem, smrtí a zmrtvýchvstáním svým odměny věčného života nám získal: dej, prosíme, abychom tajemství ta v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie si připomínající, i následovali, co obsahují, i dosáhli toho, co slibují. Skrze Krista...

MODLITBA K SVATÉMU JOSEFU.

Svatý Josefe, k tobě se utíkáme v soužení svém, a (jako jsme právě o pomoc vzývali nejsvětější snoubenku tvou, tak i) tebe za ochranu důvěrně žádáme. Pro lásku, která tě s neposkvrněnou Pannou a Bohorodičkou pojila, a pro otcovskou lásku, kterou jsi k Ježíšovi lnul, prosíme tě: shlédni dobrotivě na drahé dědictví, kterého Ježíš Kristus krví svou dobyl, a přispěj nám mocí a přímluvou svou v potřebách našich. Starostlivý strážce svaté Rodiny, vezmi pod ochranu svou vyvolené stoupence Kristovy. Odvrát od nás, otče nejmilejší, všelikou nákažu bludů a nepravostí. Nejmocnější prostředníku náš, buď nám v boji našem s temnými mocnostmi milostivě nápomocen, a jako jsi jednou Ježíška

z největšího nebezpečství života vysvobodil, tak braň nyní svatou Církev Boží proti všelikému protivenství. Nás pak všechny ochraňuj stálou záštitou svou, bychom podle příkladu tvého a s pomocí tvou ctnostně žili, svatě zemřeli a věčné blaženosti v nebesích dosáhli. Amen.

Církev svatá obdařila modlitbu růžence mnohými odpustky, ale připojila, že se udělí jen tomu, kdo zmíněnou modlitbu ústní spojí s předepsanou modlitbou vnitřní (rozjímáním). Kdo chce mít z modlitby růžence užitek, musí, když se růženec modlí, zároveň rozjímat o tajemstvích v něm obsažených.

Růžence se světívají zvláštním obřadem; právo světiti růžence mají kněží řádu dominikánského, jiní kněží jen tehdy, jsou-li k tomu zmocněni.

LITANIE KE VŠEM SVATÝM.

Litanie jsou prosebné modlitby, ve kterých tři božské osoby, blahoslavenou Pannu Marii jakož i svaté a světice Boží opět a opět vzýváme.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu Svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,

} smiluj se
nad námi!

Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Svatý Michaeli,
Svatý Gabrieli,
Svatý Rafaeli,

} oroduj
za nás!

Všichni svatí andělé i archandělé, o-
dujte za nás!

Všichni svatí blahoslavených duchů
řádové, orodujte za nás!

Svatý Jene Křtiteli, oroduj za nás!

Svatý Josefe, oroduj za nás!

Všichni svatí patriarchové a proroci,
orodujte za nás!

Svatý Petře,
Svatý Pavle,
Svatý Ondřeji,
Svatý Jakube,
Svatý Jene,
Svatý Tomáši,
Svatý Jakube,
Svatý Filipe,
Svatý Bartoloměji,
Svatý Matouši,
Svatý Šimone,
Svatý Tadeáši,
Svatý Matěji,
Svatý Barnabáši,

} oroduj
za nás!

Svatý Lukáši,
Svatý Marku, } oroduj za nás!

Všichni svatí apoštolové a evangelisté,
orodujte za nás!

Všichni svatí učedníci Pdně, orodujte
za nás!

Všecka svatá neviňátka, orodujte za
nás!

Svatý Štěpáne,
Svatý Vavřinče,
Svatý Vincenci, } oroduj za nás!
Svatý Fabiáne a Šebestiáne, orodujte
za nás!

Svatí Jene a Pavle,
Svatí Kosmo a Damiáne,
Svatí Gervási a Protási,
Všichni svatí mučedníci, } orodujte
za nás!

Svatý Silvestře,
Svatý Řehoři,
Svatý Ambroži,
Svatý Augustine,
Svatý Jeronyme,
Svatý Martine,
Svatý Mikuláši, } oroduj
za nás!

Všichni svatí biskupové a vyznavači,
orodujte za nás!

Všichni svatí učitelové církevní, oro-
dujte za nás!

Svatý Antoníne,
Svatý Benediktu,
Svatý Bernarde, } oroduj za nás!

Svatý Dominiku, } oroduj za nás!
Svatý Františku, }
Všichni svatí kněží a jáhnové, oroduj-
te za nás!

Všichni svatí mniši a poustevníci, oro-
dujte za nás!

Svatá Maří Magdaleno,

Svatá Háto,

Svatá Lucie,

Svatá Anežko,

Svatá Cecilie,

Svatá Kateřino,

Svatá Anastasie,

} oroduj za nás!

Všechny svaté panny a vdovy, oro-
dujte za nás!

Všichni svatí a světice Boží, přimlou-
vejte se za nás!

Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!

Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,

Od všelikého hříchu,

Od hněvu svého,

Od náhlé a nenadálé smrti,

Od úkladů ďáblových,

Od hněvu, nenávisti a ode vší zlé vůle,

Od ducha smilného,

Od blesku a bouře,

Od metly zemětřesení,

Od moru, hladu a války,

Od věčné smrti,

Skrze tajemství svatého vtělení svého,

Skrze příchod svůj,

} vysvobod nás, Pane!

Skrze narození své,
Skrze křest a svatý půst svůj,
Skrze kříž svůj a umučení své,
Skrze smrt svou a pohřeb svůj,
Skrze svaté vzkříšení své,
Skrze podivuhodné nanebevstoupení
své,
Skrze příchůtí Utěšitele Ducha Svatého,
V den soudný,
My hříšníci,
Abys nás ušetřil,
Abys nám odpustil,
Abys nás k pravému pokání přivésti
ráčil,
Abys svatou Církev svou řídit a za-
chovati ráčil,
Abys náměstka apoštolského a všech-
ny církevní řády ve svatém nábo-
ženství zachovati ráčil,
Abys nepřátele Církve svaté pokofiti
ráčil,
Abys králům a knížatům křesťanským
pokoj a pravou svornost dáti ráčil,
Abys všemu lidu křesťanskému pokoj
a jednotu uděliti ráčil,
Abys všechny bloudící k jednotě Cír-
kve nazpět povolati a veškeré po-
hany k světlu evangelia přivésti rá-
čil,
Abys nás samy ve svaté službě své
posilovati a zachovati ráčil,

Abys mysl naši k nebeským žádostem
 pozdvihoval,

Abys všem dobrodincům našim věčnými
 statky odplatil,

Abys duše naše i duše bratří, příbuzných
 a dobrodinců našich od věčného
 zavržení vysvobodil,

Abys úrodu zemskou dáti a zachovati
 ráčil,

Abys všem věrným zemřelým odpočívání
 věčné dáti ráčil,

Abys nás vyslyšeti ráčil,

Synu Boží,

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
 odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
 vyslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
 smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš... A neuvodň nás v pokušení.

Ale zbav nás od zlého.

Žalm 69. Bože, na mou pomoc pomni;
 Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Ať se zahanbí a zardí ti, kdo dychtí
 po mé duši.

Kéž zpět odejdou s hanbou a studem,
kteří se mi posmívají.

Ale ať jásá a plesá z tebe každý, kdo-
koli tě hledá.

Komu milá je tvá spása, vždy ať říká:
»Pán budiž slaven.«

Já jsem též ubožák a chudás, Bože, na
pomoc mi přispěj.

Tys má ochrana a pomoc, Hospodine,
neprodlévej.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému.

Jakož byla na počátku, i nyní i vždy-
cky a na věky věkův. Amen.

K. Spasiž služebníky své.

L. Bože můj, doufající v tebe.

K. Budiž nám, Pane, věží mocnou.

L. Proti tváři nepřítel.

Nic neprospěvej nepřítel nad námi.

A syn nepravosti ať neškodí nám více.

Pane, nečiň nám podle hříchů našich.

Aniž nám odplacuj podle našich ne-
pravostí.

Modleme se za nejvyššího biskupa na-
šeho N.

Hospodin zachovej a oživuj ho, blaže-
ným učiň ho na zemi, a nevydávej ho
v ruce nepřátel jeho.

Modleme se za své dobrodince.

Rač, Pane, všem dobře nám činícím
pro jméno tvé odplatiti životem věč-
ným. Amen.

Modleme se za věrné zemělél.

Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí.

Ať odpočívají v pokoji. Amen.

Za bratry naše nepřítomné.

Spasiž, Bože můj, služebníky své, doufající v tebe.

Sešli jim, Pane, pomoc se svatyně.

A se Sionu ochraňuj je.

Pane, vyslyš modlitbu mou. A volání mé k tobě přijď.

Pán s vámi. I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jehož vlastností jest smilovávati se vždycky a odpouštěti, přijmi úpěnlivou prosbu naši, aby nás a všechny služebníky tvé, které pouto hříchů svírá, slitování tvé dobroty milostivě vyprostilo.

Vyslyš, prosíme, Pane, prosby pokorně tě žádajících a vyznávajícím se tobě promiň hříchy, abys zároveň nám odpuštění daroval i pokoj.

Prokaž nám, Pane, laskavě nevýslovné milosrdenství své, abys nás i hříchů všech zbavil i z trestů, za ně zasloužených, vytrhl.

Bože, jenž vinou uražen, pokáním však usmířen býváš, shlédni milostivě na snažné prosby lkajícího lidu svého, a

metly hněvu svého, kterých za své hříchy zasluhuje, od nás odvrát.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, nejvyšším biskupem naším N., a veď ho cestou spásy věčné, aby milostí tvou, co se tobě líbí, žádal, a veškerou silou to vykonával.

Bože, od něhož jsou svaté žádosti, pravé úmysly a spravedlivé skutky, dej služebníkům svým pokoj, jehož svět dáti nemůže, aby i srdce naše příkázáním tvým byla oddána, i časy, po odvrácení strachu nepřátelského, pod ochranou tvou klidné byly.

Očisť, Pane, ohněm Ducha Svatého ledví i srdce naše, abychom ti cudným tělem sloužili a čistým srdcem tobě se líbili.

Bože, všech věřících Stvořiteli a Vykupiteli, uděl duším služebníků a služebnic tvých odpuštění všech hříchů, aby prominutí, kterého si vždycky žádali, pokornými prosbami dosáhli.

Činy naše, prosíme, Pane, svým vnuknutím předcházej a pomocí svou provázej, aby všecko naše modlení a konání od tebe se vždy začínalo a tak počaté tebou se dokonávalo.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž vládneš nad živými zároveň i nad mrtvými a nade všemi se smilováváš, jež z víry i

skutků předem za svoje uznáváš, pokorně tě prosíme, aby ti, za něž jsme se modlití umínili, a které buď dočasný věk v těle dosud zdržuje, nebo budoucí věk těla zbavené již přijal, na příměluvu všech Svatých tvých milostivou dobrotivostí tvou odpuštění všech hříchů svých dosáhli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh, po všecky věky věkův. Amen.

Pán s vámi. I s duchem tvým.

Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný Hospodin. Amen.

A duše všech věrných zemřelých necht pro milosrdenství Boží odpočívají v pokoji. Amen.

LITANIE O NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, vyslyš nás!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,

Synu, Vykupiteli světa, Bože,

Duchu Svatý, Bože,

Svatá Trojice, jeden Bože,

Nejsvětější Svátosti oltářní,

Pravé a živé Tělo Pána našeho Ježíše

Krista,

smiluj se
nad námi!

Chlebe živý, jenž s nebe sestoupil,
 Chlebe požehnání,
 Manno Nového zákona,
 Nejdražší pokrme duší,
 Bezpečný léku proti chorobě hříchu,
 Nevyvážitelná studně milostí Božích,
 Nejdrahocennější důkaze Kristovy
 lásky,
 Nejsvětější památka umučení Páně,
 Slastiplné tajemství víry,
 Utěšené ovoce se stromu života,
 Nejvyšší poklade věřících,
 Posilo mdlých a slabých,
 Občerstvení k nebi putujících,
 Toužebná potravo nemocných a umí-
 rajících,
 Nejsvětější oběti,
 Ustavičná nekrvavá oběti Nového Zá-
 kona,
 Nejmocnější oběti prosebná na vyžá-
 dání milostí Božích,
 Nejslavnější oběti chvály na oslavu
 božskou,
 Nejdokonalejší oběti díků za dosažená
 dobrodiní,
 Nejvznešenější oběti smíření za živé i
 za mrtvé,
 Nejpevnější svazku pokoje a lásky me-
 zi křesťany,
 Předtucho blaženosti z patření Boha,
 Divuplný Emmanueli, Bože s námi,

Neposkvrněný Beránku ve svatostánku
 skrytý,
 Slovo tělem učiněné, přebývající mezi
 námi,
 Poklony nejhodnější předměte při služ-
 bě Boží,
 Nepřeberný pramene požehnání,
 Rukojmí nesmrtelnosti a věčné slávy,
 Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!
 Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

smluj se
 nad námi!

Ode všeho zlého,
 Od lehkovážného zneužívání Nejsvětěj-
 ší Svátosti,
 Od neuctivého se chování před Nejsvě-
 tější Svátostí,
 Od nehodného přijímání Nejsvětější
 Svátosti,
 Od pochybování u víře o Nejsvětější
 Svátosti,
 Od pýchy a nevěry,
 Od nečistoty těla i duše,
 Od vlažnosti ve svaté službě tvé,
 Od ducha nekajícného,
 Od náhlé a nenadálé smrti,
 Od věčného zahynutí,

vysvobod
 nás, Pane!

My hříšníci, prosíme tě, uslyš nás!

Abys nám odpustiti ráčil,
 Abys víru o Nejsvětější Svátosti v nás
 oživiti ráčil,
 Abys touhu po Nejsvětější Svátosti
 v nás roznítiti ráčil,

prosíme tě,
 uslyš nás!

Abys uctivost k Nejsvětější Svátosti
 v nás rozhojnití ráčil,
 Abys duši naši k hodnému přijímání
 Nejsvětější Svátosti posvětití ráčil,
 Abys užitek z hodného přijímání Nej-
 světější Svátosti na nás osvědčiti
 ráčil,
 Abys rouhače a nepřátele Nejsvětější
 Svátosti ku pokání přivéstí ráčil,
 Abys nás před odchodem na věčnost
 Nejsvětější Svátostí zaopatřiti ráčil,
 Abys nám blahého skonání a na soudu
 milost uděliti ráčil,
 Abys nás k hodům nebeským připustiti
 ráčil,

prosíme tě, uslyš nás!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Modleme se. Bože, jenž jsi nám v pře-
podivné svátosti památku svého umu-
čení pozůstavil, popřej, prosíme, aby-
chom svatá tajemství tvého těla a krve

tvé tak velebili, bychom ovoce tvého vykoupení stále v sobě znamenali. Božský Spasiteli, jenž jsi v Nejsvětější Svátosti Tělo své za pokrm a Krev svou za nápoj ustanovil, dej, abychom hodným přijímáním Nejsvětější Svátosti s tebou ve spojení zachováni, ve mdlobě své posilováni, k dobrému povzbuzování a k životu věčnému přivedeni byli. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh, na věky věkův. Amen.

LITANIE K NEJSVĚTĚJŠÍMU JMĚNU JEŽÍŠ.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Ježíši, uslyš nás!
Ježíši, vyslyš nás!
Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu Svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
Ježíši, Synu Boha živého,
Ježíši, odlesku Boha Otce,
Ježíši, jase světla věčného,
Ježíši, králi slávy,
Ježíši, slunce spravedlnosti,
Ježíši, Synu Marie Panny,
Ježíši, veškeré lásky hodný,
Ježíši, podivuhodný,

smiluj se nad námi!

Ježíši, Bože silný,
 Ježíši, otče budoucího věku,
 Ježíši, anděle veliké rady,
 Ježíši, nejmocnější,
 Ježíši, nejtrpělivější,
 Ježíši, nejposlušnější,
 Ježíši, tichý a pokorný srdcem,
 Ježíši, milovníku cudnosti,
 Ježíši, milovníku náš,
 Ježíši, Bože pokoje,
 Ježíši, původce života,
 Ježíši, vzore ctností,
 Ježíši, horliteli duší,
 Ježíši, Bože náš,
 Ježíši, útočiště naše,
 Ježíši, otče chudých,
 Ježíši, poklade věřících,
 Ježíši, pastýři dobrý,
 Ježíši, světlo pravé,
 Ježíši, moudrosti věčná,
 Ježíši, dobroto neskonalá,
 Ježíši, cesto naše a živote náš,
 Ježíši, radosti andělů,
 Ježíši, králi patriarchů,
 Ježíši, mistře apoštolů,
 Ježíši, učiteli evangelistů,
 Ježíši, sílo mučedníků,
 Ježíši, světlo vyznavačů,
 Ježíši, čistoto panen,
 Ježíši, koruno všech svatých,
 Milostiv nám buď, odpusť nám, Ježíši!
 Milostiv nám buď, uslyš nás, Ježíši!

Ode všeho zlého,
 Od všelikého hříchu,
 Od hněvu svého,
 Od úkladů ďáblových,
 Od ducha smilného,
 Od věčné smrti,
 Od nedbání vnuknutí tvých,
 Skrze tajemství svatého vtělení svého,
 Skrze narození své,
 Skrze mládí své,
 Skrze božský život svůj,
 Skrze práce své,
 Skrze smrtelnou úzkost svou a umučení
 své,
 Skrze kříž svůj a opuštěnost svou,
 Skrze smrtelné mdloby své,
 Skrze smrt svou a pohřeb svůj,
 Skrze zmrtvýchvstání své,
 Skrze nanebevstoupení své,
 Skrze své ustanovení Nejsvětější Svá-
 tosti,
 Skrze radosti své,
 Skrze slávu svou,

vysvobod nás, Ježíši!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, odpusť nám, Ježíši!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, vyslyš nás, Ježíši!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, smiluj se nad námi, Ježíši!

Ježíši, uslyš nás!

Ježíši, vyslyš nás!

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl: »Proste a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno«: uděl nám prosícím vroucnost své božské lásky, abychom celým srdcem, slovy i skutky tebe milovali a chváliti tebe nikdy neustávali.

Dej, ó Pane, abychom měli stále k svatému Jménu tvému úctu, zároveň i lásku: poněvadž nikdy vésti neustáváš ty, které trvalou láskou tebe milovati učíš. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

MODLITBY ZA VŠEOBECNÉ POTŘEBY KŘESŤANSTVA.

Všemohoucí, věčný Bože, Hospodine, Otče nebeský, shlédni očima nesmírného milosrdenství svého na strast a bídu svých věrných, za které tvůj jednorozený Syn, náš milý Pán a Spasitel Ježíš Kristus, přišed na tento svět, nijak se nezdráhal v ruce hříšníků se dáti a nejdražší krev svou na dřevě svatého kříže vylíti.

Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista odvrát od nás, Pane nejmilostivější, právem zasloužené tresty, přítomná i budoucí nebezpečství, škodlivé vzpoury, válku, drahotu, nemoc i smutné, trudné časy. Osvět a posilni ve

všem dobrém duchovní i světské vrchnosti, aby všechno řídily a spravovaly, co by k božské úctě tvé a k naší spáse, k obecnému pokoji a ku prospěchu tvé svaté Církve sloužilo.

Uděl nám, Bože pokoje, pravou sjednocenost ve víře bez všeliké roztržky a bez všeho rozdvojení. Obrat srdce naše k pravému pokání a polepšení života; zapal v nás oheň lásky své a dej nám lačněti a žízni po všeliké spravedlnosti, abychom jako poslušné děti v životě i smrti tobě se líbili a příjemni byli.

Prosíme tě také, ó Bože, jak podle vůle tvé prositi máme, za své přátele i nepřátele, za zdravé i nemocné, za své dobrodince, za živé i za mrtvé. Tobě, Pane, poručeny buďte všechny naše práce a skutky, život náš i naše smrt. Dej nám zde na zemi z milosti tvé se těšiti a tam na věčnosti se všemi vyvolenci tebe dosíci, tak abychom tě ve věčné radosti a blaženosti mohli chváliti a velebiti. Rač nám to dáti, Otče nebeský, skrze Ježíše Krista, svého jednorozeného Syna, jenž s tebou i Duchem Svatým rovný Bůh žije a kraluje na věky věkův. Amen.

LITANIE K NEJSVĚTĚJŠÍMU SRDCI JEŽÍŠOVU.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,

Synu, Vykupiteli světa, Bože,

Duchu Svatý, Bože,

Svatá Trojice, jeden Bože,

Srdce Ježíše, Syna Otce věčného,

Srdce Ježíšovo, od Ducha Svatého v lů-
ně panenské matky utvořené,

Srdce Ježíšovo, se Slovem Božím pod-
statně spojené,

Srdce Ježíšovo, neskonale velebnosti,

Srdce Ježíšovo, svatý chrám Boží,

Srdce Ježíšovo, stánku Nejvyššího,

Srdce Ježíšovo, dome Boží a brána ne-
beská,

Srdce Ježíšovo, ohnisko láskou planou-
cí,

Srdce Ježíšovo, schránko spravedlnosti
a lásky,

Srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky,

Srdce Ježíšovo, hlubino všech ctností,

Srdce Ježíšovo, veškeré chvály nejhod-
nější,

Srdce Ježíšovo, králi a střede všech
srdcí,

smiluj se nad námi!

Srdce Ježíšovo, v němž jsou všechny
poklady moudrosti a vědomosti,
Srdce Ježíšovo, v němž přebývá plnost
božství,
Srdce Ježíšovo, v němž se Otci dobře
zalíbilo,
Srdce Ježíšovo, z jehož plnosti jsme
všichni obdrželi,
Srdce Ježíšovo, žádosti pahrbků odvě-
kých,
Srdce Ježíšovo, trpělivé a mnohého sli-
tování,
Srdce Ježíšovo, bohaté ke všem, kteří
tebe vzývají,
Srdce Ježíšovo, zdroji života a svatosti,
Srdce Ježíšovo, smírná oběti za hříchy
naše,
Srdce Ježíšovo, potupami nasycené,
Srdce Ježíšovo, pro nepravosti naše
potřené,
Srdce Ježíšovo, až k smrti poslušné,
Srdce Ježíšovo, kopím probodené,
Srdce Ježíšovo, zdroji všeliké útěchy,
Srdce Ježíšovo, živote náš a vzkříšení
naše,
Srdce Ježíšovo, pokoji a smíře náš,
Srdce Ježíšovo, zápalná oběti hříšníků,
Srdce Ježíšovo, spáso v tebe doufajíc-
cích,
Srdce Ježíšovo, naděje v tobě umírajíc-
cích,
Srdce Ježíšovo, rozkoši všech svatých,

smiluj se nad námi!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, vyslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, smiluj se nad námi!

Ježíši, tichý a pokorným srdcem:

Učiň srdce naše podle Srdce svého!

Modleme se. Všemohoucí, věčný
Bože, shlédni na Srdce svého přemilé-
ho Syna a na chválu i dostiučinění,
které ti podává za hříšníky; jim pak o
milosrdenství tvé žádajícím milostivě
odpouštěj jménem téhož Syna svého
Ježíše Krista, jenž s tebou žije a kraluje
v jednotě Ducha Svatého Bůh, po vše-
cky věky věkův. Amen.

ZÁSLIBNÁ MODLITBA K NEJSVĚTĚJŠÍ- MU SRDCI PÁNĚ.

Nejsladší Ježíši, Vykupiteli lidského
pokolení, shlédni na nás, před oltářem
tvým v nejhlubší pokoře klečící. Tvými
jsme, tvými býti chceme; abychom
však pevněji s tebou byli spojeni, hle,
dnes každý z nás dobrovolně se za-
svěcuje tvému nejsvětějšímu Srdci. Te-
be sice mnozí nikdy nepoznali; tebe,
pohrdající tvými přikázáními, mnozí
zavrhli. Smiluj se nad těmi i oněmi,
nejdobrotivější Ježíši; a všechny k sva-

tému Srdci svému uchvať. Kraluj, Pane, netoliko věřícím, kteří se od tebe nikdy neodchýlili, nýbrž i marnotratným synům, kteří tebe opustili; učiň ať se brzy navrátí do domu otcovského, aby nezhylni nouzí a hladem. Kraluj těm, které blud oklamal nebo rozkol odloučil; přiveď je do přístavu pravdy a k jednotě víry, aby byl brzy jeden ovčinec a jeden pastýř. Kraluj všem těm, kteří ve tmách pohanství nebo Islamu trvají, a rač je přivésti do světla a království svého. Shlédni též milosrdným očima na syny toho národa, který tak dlouho byl vyvoleným lidem; a krev, kterou jednou na sebe volali, kéž se i jim stane zdrojem spásy a života. Dejž, ó Pane, Církvi své jistou a bezpečnou svobodu; dej všem národům pokoj a pořádek; učiň, aby ze všech zemských končin zazníval jeden hlas: Budiž chvála božskému Srdci, skrze něž jsme nabýli blaha; jemu budiž sláva a čest na věky! Amen.

SMÍRNÁ MODLITBA K NEJSVĚTĚJŠÍMU SRDCI JEŽÍŠOVU.

Nejsladší Ježíši, jemuž za všechnu lásku odměňuje se lidská nevděčnost zapomínáním, nedbalostí a pohrdáním, hle my, klečíc zde před tvým oltářem,

chceme obzvláštní úctou nahrazovati tobě tak velikou nevšímavost a křivdy, které tvé milující Srdce neustále od lidí zakouší. Vzpomínajíce však, že i my jsme byli kdysi mezi těmito nehodnými, proniknutí jsme hlubokou lítostí a doprošujeme se především tvého milosrdenství, jsouce ochotni dobrovolným dostiučiněním dávatí náhradu nejenom za hříchy, jichž jsme se sami dopustili, ale i za hříchy těch, kteří daleko zbloudivše s cesty spásy, zatvrdili se ve své nevěře a nechtějí následovati tebe, jako svého pastýře a vůdce, nebo pošlapavše křestní slib, odhodili sladké jho tvého zákona.

Umiňujeme si tedy, že dostiučiníme za všecky tyto viny vůbec a že napravíme zvláště: veškeru nestoudnost a nemravnost v životě i jednání, jimiž se nástrahy činí nevinným duším, znesvěcování svátečních dnů, rouhání, pronášená proti tobě a svatým, hanobení tvého náměstka na zemi a veškerého tvého kněžstva, zanedbávání Velebné Svátosti tvé lásky, nebo jejího zneuctívání hroznými svatokrádežemi, jakož i veřejné hříchy národů, kteří se protiví právům Církve tebou ustanovené a jejímu úřadu učitelskému.

Kéž můžeme smýti tyto zločiny svou vlastní krví! Abychom však za urážku

tvé božské cti alespoň nějakou náhradu poskytni, podáváme ti totéž dostiučinění, kteréž jsi kdysi Otcí na kříži přinesl a kteréž denně obnovuješ na oltářích a spojujeme je s dostiučiněním Panny Marie, tvé matky, všech svatých a zbožných věřících.

Ze srdce ti slibujeme, že všechny hříchy své a hříchy jiných i lhostejnosti k ne-smírné lásce tvé chceme s tvou milostí nahraditi pevnou věrou, mravným životem, svědomitým zachováváním příkázání evangelia, především příkázání lásky.

Přičiníme se též ze všech sil, aby tě lidé již nikdy neuráželi a chceme co nejvíce lidí pohnouti, aby následovali tebe.

Prosíme tě, nejdobrotivější Ježíši, přijmi od nás na přímluvu blahoslavené Panny Marie Smiřitelky tento dobrovolný závazek našeho smírného dostiučinění, dej nám veliký dar setrvání, abychom ti věrně sloužili až do smrti a jednou všichni přišli do té vlasti, kde s Otcem a Duchem Svatým žiješ a kraluješ Bůh na věky věkův. Amen.

LITANIE LORETÁNSKÁ.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,

Synu, Vykupiteli světa, Bože,

Duchu Svatý, Bože,

Svatá Trojice, jeden Bože,

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Matko Kristova,

Matko božské milosti,

Matko nejčistší,

Matko nejčistotnější,

Matko neporušená,

Matko neposkvřená,

Matko lásky hodná,

Matko podivuhodná,

Matko dobré rady,

Matko Stvořitelova,

Matko Spasitelova,

Panno nejmoudřejší,

Panno ctihodná,

Panno slavná,

Panno mocná,

Panno dobrotivá,

Panno věrná,

Zrcadlo spravedlnosti,

Stolice moudrosti,

Příčino naší radosti,

Nádobo duchovní,

Nádobo počestná,

} smiluj se
nad námi!

oroduj za nás!

Nádobu vznešená pobožnosti,
 Růže tajemná,
 Věže Davidova,
 Věže ze slonové kosti,
 Dome zlatý,
 Archo úmluvy,
 Brána nebeská,
 Hvězdo jitřní,
 Uzdravení nemocných,
 Útočiště hříšníků,
 Potěšení zarmoucených,
 Pomocnice křesťanů,
 Královno andělů,
 Královno patriarchů,
 Královno proroků,
 Královno apoštolů,
 Královno mučedníků,
 Královno vyznavačů,
 Královno panen,
 Královno všech svatých,
 Královno bez poskvrny hříchů prvotní-
 ho počatá,
 Královno posvátného růžence,
 Královno míru,
 Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, odpusť nám, Pane!
 Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, vyslyš nás, Pane!
 Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
 ta, smiluj se nad námi!
 Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

oroduj za nás!

Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

M o d l e m e s e. Uděl nám služebníkům svým, prosíme, Pane Bože, stálého zdraví mysli i těla, a na slavnou přimluvu blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie z nynější strasti nás vysvobod a blaženosti věčné dej nám dojíti. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Pod ochranu tvou . . .

M o d l e m e s e. Milost svou, prosíme, Pane, rač v mysle naše vlíti, abychom, kteří jsme andělovým zvěstováním vtělení Krista, Syna tvého, poznali, skrze umučení jeho a kříž k slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Od Narození Páně do svátku Očišťování Panny Marie:

Po porodu, Panno, zůstalas neporušena. Rodičko Boží, oroduj za nás.

M o d l e m e s e. Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Panny Marie lidskému pokolení odměnu věčné spásy udělil: dej nám, prosíme, abychom pociťovali, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme zasloužili obdržeti původce života, Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého. Amen.

Od svátku Očišťování Panny Marie do velikonoce a po velikonočních do adventu:

Oroduj za nás svatá Boží Rodičko. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Modleme se. Uděl nám služebníkům svým . . . (str. 448).

V době velikonoční:

Raduj se a vesel se, Panno Maria, aleluja.

Neboť Pán vstal z mrtvých vpravdě, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi zmrtvýchvstáním Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, svět potěšiti ráčil: dej nám, prosíme, bychom skrze Rodičku jeho, Pannu Marii, radostí života věčného dosáhli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Magnificat. Velebí duše má Hospodina a duch můj plesá v Bohu, Spasiteli mém, že shlédnul na ponížení služebnice své; hle, od této chvíle blahoslaviti mě budou všechna pokolení! Neboť veliké věci učinil mi ten, jenž jest mocný a jehož jméno svaté. Milosrdenství jeho od pokolení do pokolení, pro ty, kdož se ho bojí. On činí mocné věci ramenem svým; rozptyluje ty, kdož jsou

pyšného smýšlení v srdci svém. Sesazuje mocné s trůnu a povyšuje nízké. Lačné naplňuje dobrými věcmi a bohaté propouští prázdné. Ujímá se Israele, služebníka svého, pamětliv jsa svého milosrdenství, jakož byl mluvil k otcům našim, k Abrahamovi a jeho potomstvu na věky. Sláva Otci . . .

LITANIE K SVATÉMU JOSEFU.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,

Synu, Vykupiteli světa, Bože,

Duchu Svatý, Bože,

Svatá Trojice, jeden Bože,

Svatá Maria,

Svatý Josefe,

Slavný potomku Davidův,

Světlo patriarchů,

Snoubenče Boží Rodičky,

Cudný ochránce přesvaté Panny,

Pěstoune Syna Božího,

Bedlivý ochránce Kristův,

Hlavo svaté Rodiny,

Josefe nejspravedlivější,

Josefe nejčistotnější,

Josefe nejmodřejší,

} smiluj
se nad
námi!

} oroduj za nás!

Josefe nejstatečnější,
Josefe nejposlušnější,
Josefe nejvěrnější,
Zrcadlo trpělivosti,
Milovníče chudoby,
Vzore dělníků,
Ozdobo života domácího,
Ochránce panen,
Oporo rodin,
Útěcho ubohých,
Naděje nemocných,
Patrone umírajících,
Postrachu zlých duchů,
Záštitu Církve svaté,

oroduj za nás i

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, vyslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, smiluj se nad námi!

Ustanovil ho pánem domu svého.

A knížetem všeho statku svého.

Modleme se. Bože, jenž jsi v nevy-
slovné prozřetelnosti svatého Josefa za
snoubence nejsvětější Rodičky své vy-
voliti ráčil, dej, prosíme, bychom si
zasloužili mítí mocným přímluvčím
v nebesích toho, jehož jako ochránce
uctíváme na zemi. Jenž jsi živ a kralu-
ješ na věky věkův. Amen.

LITANIE K SVATÝM PATRONŮM.

Svatí patronové naši zasluhují více lásky a vděčnosti než jsme jim dosud prokazovali. Jiní národové úctou, láskou a vděčností ke svým světcům měli by nám býti vzorem a příkladem. Jest dobrý a svědomitý katolík, kdo na př. na sv. Václava pracuje na poli jako ve všední den? Může tato práce přinášeti Boží požehnání? Více lásky a vděčnosti k národním světcům a bude i více lásky v národě!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,

Synu, Vykupiteli světa, Bože,

Duchu Svatý, Bože,

Svatá Trojice, jeden Bože,

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Svatý Josefe,

Svatý Vojtěše,

Svatý Jene,

Svatý Víte,

Svatý Václave,

Svatý Zikmunde,

Svatý Kosmo a Damiáne,

Svatý Benedikte s bratřími,

Svatý Cyrile a Metode,

} smiluj
se nad
námi!

} oroduj(te) za nás!

Svatý Norberte,
Svatý Prokope,
Svatá Lidmilo,
Blahoslavená Anežko,

} oroduj(te)
za nás!

Všichni svatí patronové vlasti naší,
orodujte za nás!

Všichni svatí a světice Boží, přimlou-
vejte se za nás!

Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!

Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,

Od náhlé a nenadálé smrti,

Od zatvrzelosti srdce,

Od zlé pověsti,

Od nedbání tvých vnuknutí,

Od nesvornosti, nenávisti a vší zlé vůle,

Od nebezpečného odkládání pokáním,

Od neduhů duše i těla,

Od marností tohoto světa,

Od pohrdání věrou zděděnou,

Od nehodného přijímání Těla Kristova,

Od úkladů ďáblových,

Od zkázy naší mládeže,

Od náklonnosti nečisté,

My hříšníci, prosíme tě, uslyš nás!

Abychom na přímluvu svatého Josefa
z vyvýšení svaté matky Církve ve
vlasti naší se radovali,

Abychom na přímluvu svatého Vojtě-
cha dobrými pastýři ke Kristu vedeni
byli,

Abychom na přímluvu svatého Jana

vysvobod nás, Pane!

tebe prosíme,
uslyš nás!

k blahoslaveným, kteří jazykem ne-
 klesli, připočteni byli,
 Abychom na přímluvu svatého Víta
 nad pokušením zvítězili,
 Abychom na přímluvu svatého Václava
 hojnosti a pokoje v naší zemi dosáhli,
 Abychom na přímluvu svatého Zikmun-
 da hříchy své pravou kajícností smý-
 vali,
 Abychom na přímluvu svatých Kosmy
 a Damiána ze zdraví duše i těla se
 těšili,
 Abychom na přímluvu svatého Bene-
 dikta s bratřími statkům věčným před
 časnými přednost dávali,
 Abychom na přímluvu svatých Cyrila
 a Metoda Stolci apoštolskému věrně
 oddáni byli,
 Abychom na přímluvu svatého Norber-
 ta Nejsvětější Svátost zbožně uctívali
 a svatě přijímali,
 Abychom na přímluvu svatého Prokopa
 pokušení ďáblova vždy přemáhali,
 Abychom na přímluvu svaté Lidmily
 křesťanskou zbožností rodiny posvě-
 covali,
 Abychom na přímluvu blahoslavené
 Anežky, pohrdající rozkošemi světa,
 kříž ochotně nesli,
 Abychom na přímluvu svatých patronů
 našich do vlasti nebeské uvedeni
 byli,

tebe prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, který snímáš hříchy svě-
ta, smiluj se nad námi!

Orodujte za nás, svatí ochráncové naši.
Abychom hodnými se stali zaslíbení
Kristových.

Modleme se. Hospodine, budiž nám,
služebníkům svým, milostiv pro slavné
zásluhy našich patronů Josefa, Vojtě-
cha, Jana, Víta, Václava, Zikmunda,
Kosmy a Damiána, Benedikta s bratří-
mi, Cyrila, Metoda, Norberta, Prokopa,
Lidmily, Anežky, bychom jejich milos-
tivou a stálou přímluvou všeho zla
vždy uchránění byli. Skrze Krista, Pána
našeho. Amen.

K svatému Josefu: Prosíme tě, Pane,
by nám zásluhami snoubence přesvaté
Rodičky tvé bylo zpomoženo, aby, če-
ho naše síly dosáhnouti nemohou, jeho
přímluvou nám uděleno bylo.

K svatému Vojtěchu: Bože, jenž jsi
svatého Vojtěcha, mučedníka svého a
biskupa, slávou a ctí korunovati ráčil,
uděl, prosíme, abychom, jehož jsme
přísluhovatelem věčné spásy měli na
zemi, přímluvcem zasloužili míti na
nebi.

K svatému Janu Nepomuckému: Bože, jenž jsi pro neporušenou svátostní mlčelivost svatého Jana Církev svou novou mučednickou korunou ozdobil, dej, abychom po jeho příkladu a na jeho přimluvu úst svých střežili a tak připočtění byli k svatým, kteří jazykem nechybili.

K svatému Vítu: Dej Církví své, prosíme, Pane, aby na přimluvu svatého mučedníka tvého Víta pyšně nesmýšlela, nýbrž v pokoře prospívala, aby, pohrdajíc zlem, cokoliv je správné, konala se svobodnou láskou.

K svatému Václavu: Bože, jenž jsi svatého Václava palmou mučednictví z pozemského knížectví do slávy nebeské přenesl, na jeho přimluvu nás ode všeho protivenství ochraňuj a ze společenství s ním nám radovati se popřej.

K svatému Zikmundu: Bože, jenž jsi tento den umučením svatého Zikmunda posvětil: uděl, prosíme, aby, jehož slavnost konáme na zemi, toho nám přimluvy u tebe pomáhaly v nebi.

K svatým Kosmovi a Damiánu: Uděl, prosíme, všemohoucí Bože, abychom, kteří slavíme narozeniny svatých mučedníků tvých Kosmy a Dami-

ána, na jejich přímluvu byli osvobozeni ode všeho hrozícího zlého.

K svatému Benediktu s bratřími: Dej, Bože, aby společné přímluvy a slavné zásluhy svatých bratří Benedikta, Matouše, Jana, Isáka a Kristina milosti tvé nám zjednaly, abychom ve víře se posilovali, v ctnostech utvrzovali a jednou se sbory nebeskými věčně tě chválili a velebili.

K svatým Cyrilu a Metodu: Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi skrze své svaté vyznavače a biskupy Cyrila a Metoda dal slovanským národům přijíti k poznání svého jména, uděl, abychom z jejich slavnosti se radujíce, také v jejich společnost připojeni byli.

K svatému Norbertu: Bože, jenž jsi svatého Norberta, svého vyznavače a biskupa, výborným hlasatelem slova svého učinil a skrze něho Církev svou novým duchovním řádem obdařil, dej, prosíme, abychom pro jeho zásluhy, čemu slovy i skutky učil, s pomocí tvou konati mohli.

K svatému Prokopu: Vytvoř v nás, Pane, dokonalý lék síly své, abychom, kteří přeslavné zásluhy svatého opata Prokopa uctíváme, podporování jeho přímluvami, ode všech mdlob duší svých zproštěni byli.

K svaté Lidmile: Nechť nám pomohou, prosíme, Pane, přímluvy a zásluhy svaté Lidmily, mučednice tvé, abychom po jejích stopách kráčejíce, nalezení byli stálými ve víře a horlivými ve svatých skutcích.

K blahoslavené Anežce: Bože, jenž jsi blahoslavenou Anežku, pannu, za to, že královskými rozkošemi pohrdla a kříž tvůj pokorně následovala, do nebe povýšil, uděl nám, prosíme, abychom na její přímluvu a jí následující, zasloužili státi se účastnými slávy věčné.

PROCESÍ jsou slavné průvody, při kterých Boha společnou modlitbou veřejně velebíme, za přijatá dobrodiní mu děkujeme, a prosíme za odvrácení zlého a jiné milosti.

Procesí o slavnosti Očišťování Panny Marie neboli »Hromic« se svěcenými svícemi; o Květné neděli s posvěcenými ratolestmi; Vzkříšení; na sv. Marka a o »křížových dnech«; na Boží Tělo.

Mimořádná procesí se konají při zvláštních příležitostech, na př. v čas sucha, moru, nemoci, na poděkování za úrodu atd.

Procesí mají základ v Písmě svatém. Bůh přikázal lidu israelskému, by sedmkrát ve slavném průvodu obcházel s archou úmluvy město Jericho; král David

nařídil velmi slavný průvod s archou úmluvy; Šalomoun přenesl archu úmluvy ve slavném průvodu do chrámu jerusalemského. Pán Ježíš konal slavný průvod do Jerusalema v neděli před svou smrtí. Podle církevních spisovatelů konali větší průvody a společné pobožnosti již za nejprvnějších časů Církve.

Církevních průvodů máme se zúčastňovati a chovati se při nich důstojně!

POUTI jsou pobožné návštěvy posvátných míst, které konáme proto, že býváme na takových místech povzbuzeni k větší pobožnosti, vroucněji a důvěrněji se tam modlíme a často i zázračně vyslyšení býváme.

Různé námitky nepřátel proti poutím jsou mnohdy zlomyslné pomluvy. Dějí-li se někdy nepřístojnosti, stává se tak těmi, kteří na místa ta přicházejí se špatným úmyslem. Katolík jde na pouť, aby se tu modlil, ne proto, aby se tu bavil. Jest povinností všech věřících, aby pouti byly důstojným projevem náboženského smýšlení. Nutno také zabraňovati, aby se jich nezneužívalo k jiným účelům než náboženským.

CÍRKEV VÍTĚZNÁ.

Bůh, jemuž máme prokazovati nejvyšší úctu, má své přátele a miláčky. Jsou jimi andělé a svatí. Andělé a svaté ctíme a vzýváme, ale tím nečiníme Bohu újmy, neboť je ctíme jinak než Boha; Bohu se klaníme, t. j. ctíme ho jako Stvořitele, jako svrchovaného Pána, jako Původce všeho dobra, kdežto andělům a svatým se neklaníme, t. j. nectíme jich jako nejvyšších pánů nebes a země, nýbrž ctíme je jako bytosti stvořené, jako služebníky a přátele Boží. Není tedy úcta andělů a svatých modlářstvím, jak někteří nepřátelé Církve mylně se domnívají.

Ctítí anděly a svaté jest dobré, bohumilé, ale i užitečné, prospěšné. Jsou totiž andělé a svatí přátelé Boží, milují nás a za nás u Boha orodují. Bůh, který slávou korunuje svaté, přeje si, aby zásluhy svatých byly uznány, proto mnohé svaté oslavuje i dívý na zemi. Úctou svatých ctíme Boha. Uctívajíce ctnosti svatých, ctíme Boha, velebíme jeho dobrotu. Radujíce se ze slávy svatých, dobrořečíme Bohu za milosti, jimiž se svatí posvětili. Úcta svatých vede nás ke skutkům lásky, nabádá nás následovati ctnosti svatých; svatí nám pomáhají v následo-

vání Krista, posilují naši důvěru, dodávají odvahy v nejtrpčích a bolestně ponižujících chvílích, jimiž též prošli.

Andělé a svatí se za nás přimlouvají. Vědí andělé a svatí v nebesích o našich potřebách? Spasitel svědčí, že andělé v nebi mají radost nad hříšným pokání činícím (Lk. 15, 10). Vědí tedy o kašpárkovi. A svatý Jan výslovně svědčí o modlitbách svatých v nebesích, které vystupují před Boha. Svatí tedy o našich potřebách vědí a jsou ochotní nám pomáhati. Zárukou toho jest jejich veliká láska k nám. Jejich láska k nám jest láska účinná. Už na zemi horlivě pečovali o spásu duše svých bližních, modlili se za ně, trpěli a obětovali se za ně, v nebi ta láska nepohasla a neztratila na své účinnosti. Svatí na nás pamatují, svatí o nás pečují. Svatí mohou nám pomáhati. Jsou přátelé Boží a miláčkové Boží, kteří mnoho vykonali a obětovali pro slávu Boží. Bůh rád jejich prosby slyší a jejich přímlyvy vyslyší.

Všecky svaté a anděly převyšuje milostí a svatostí Panna Maria, jeť Královna andělů a všech svatých; andělé a svatí jsou služebníci Boží, Maria jest matka Boží, převyšuje tedy všecky anděly a svaté i svou důstojností, proto jí také přísluší vyšší úcta než andělům a svatým. Je-li velice mocná přímlyva svatých u Boha, pak jistě nejmocnější jest přímlyva matky Boží. Úcta mariánská jest tedy zcela oprávněna. Náboženské společnosti,

kteřé neznají mariánské úcty, jsou děti bez matky.

Co jsou svaté ostatky? Pozůstatky těl svatých a světic Božích; předměty, které byly v blízkém spojení s Kristem Pánem nebo se svatými osobami (na př. částičky svatého kříže). Proč ctíme svaté ostatky? Protože Bůh skrze svaté učinil mnoho zázraků; protože těla svatých byla chrámem Ducha Svatého a nástrojem jejich ctností a protože jednou vstanou slavně z mrtvých. Jest úcta svatých ostatků modlářstvím? Rozhodně není, poněvadž se jím neklaníme, nýbrž pouze ctíme!

Proč ctíme svaté obrazy? Svaté obrazy ctíme proto, že nám představují bohatýry naší svaté víry, církevní velikány, jejichž ctnosti máme napodobiti a jím se životem svým připodobňovati. Předmětem úcty naší není obraz sám, nýbrž ten, koho představuje. Svaté obrazy názorně vyučují svatým pravdám našeho náboženství; dají se z nich také vyčísti jednotlivé ctnosti: povzbuzují nás mocně k dobrému, představují nám události ze života Pána Ježíše a ctností svatých; ctění obrazů jest užitečno i tím, že dosahujeme skrze ně od Boha mnohých dobrodiní a milostí (zázračné obrazy).

Krátké životopisy některých svatých a světic Božích:

LEDEN.

1. **F u l g e n c**, biskup, vynikal velikou horlivostí pro spásu duší. Denně prosil Boha o trpělivost, smilování a odpuštění. Mnoho vytrpěl, ale nikdy nereptal! Nar. 467, zem. 533.
4. **T i t u s**, biskup, nar. v Korintě z rodičů pohanských, byl pokřtěn svatým Pavlem, jehož pak provázal na apoštolských cestách. Pavel, pro velikou horlivost a svatost života i spolehlivost, ustanovil jej biskupem na Krétě.
6. **Z j e v e n í P á n ě**. Podle příkladu svatých tří králů obětujme Kristu, přebývajícímu mezi námi ve svato-stánku, zlato upřímné lásky, kadidlo zbožné modlitby, myrhu potírání tělesných žádostí a trpělivého snášení všech křížů.
10. **V i l é m**, arcibiskup, nar. ve dvanáctém století ve Francii z rodičů šlechtických, byl velmi vzorně vychován. Slovem i příkladem nabádal k svatému životu, o chudé a ubožáky se staral jako opravdový otec. Křivdy trpělivě snášel, zlo dobrem splácel. Zem. 1209.

13. **B o h u m í r**, hraběcí syn, narozený 31. ledna 1097, byl vzorně vychován. Jako vysoký důstojník oženil se s Jitkou, dcerou hraběte z Arnsberka. Žili nábožně a prokazovali chudým i nemocným skutky obojího milosrdenství. Když žena jeho dobrovolně vstoupila do kláštera, stal se i on řeholníkem. Nejvíce jej těšily modlitba, zbožné rozjímání a přijímání svátostí.
15. **T a v e l T h e b s k ý**, první poustevník ve třetím století křesťanském. Na poušti v modlitbě a postu žil 90 let.
17. **A n t o n í n V e l i k ý**, arcidiákon mnichů, pocházel z Egypta. Slyše jednou v kostele slova Kristova: »Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi, a následuj mne,« zařídil se podle nich, rozdál veliké své jmění chudině a odešel na poušť, kde žil v největší chudobě a působil k rozkvětu života mníšského. Zem. 356, ve stáří 105 let.
20. **F a b i á n** a **Š e b e s t i á n**, mučedníci. Fabián, jako papež, řídil Církev moudře a horlivě 14 let. Ustanovil v Římě sedm jáhnů, jimž svěřil péči o chudé. Statečně hájil víru

proti bludařům a vysílal věrozvěsty do různých zemí, hlavně do Francie. Za císaře Decia zemřel smrtí mučednickou r. 250. — Šebestián, syn vážené šlechtické rodiny, byl plukovníkem ve vojsku Diokleciánově a vůdcem tělesné stráže císařské. Byl nábožný, poctivý, spravedlivý a ke všem vlídný. Pronásledované křesťany posiloval ve víře, žalářované navštěvoval, těšil a povzbuzoval. Byl usmrcen r. 288.

21. **A n e ž k a ř í m s k á**, panna a mučednice. Učinila slib ustavičné čistoty a raději mučednickou smrt podstoupila, než by tento slib porušila. V Římě na místě jejího umučení jest zbudován nádherný chrám k její poctě.
24. **T i m o t h e u s**, biskup a mučedník, horlivý šířitel evangelia a společník svatého Pavla, pocházel z Lystry. Otec byl pohan, matka židovka. Svatý Pavel učinil jej biskupem v Efesu, kdež byl ukamenován.
26. **P o l y k a r p**, biskup a mučedník, stýkal se přátelsky se svatým Janem, evangelistou, jenž jej posvětil a ustanovil biskupem ve Smyrně. Zemřel smrtí mučednickou r. 166.

26. **P a v l a**, vdova, z bohaté a vznešené rodiny římské, věnovala volný čas modlitbě, ošetřování a podpoře chudých a nemocných, nezanedbávajíc zbožné výchovy dítek svých. Později se usadila v Betlemě, kde založila tři ženské kláštery a jeden mužský. Zemřela r. 404.
27. **J a n Z l a t o ú s t ý**, patriarcha caříhradský, nar. v Antiochii 347. Pro neohroženost, zbožnost a výmluvnost byl všeobecně ctěn. Vytrpěl mnohá příkoří od pohanů a císařovny Eudoxie. Zemřel ve vyhnanství r. 407.
29. **F r a n t i š e k S a l e s k ý**, biskup a učitel církevní, nar. 1567 v Savojsku z rodiny hraběcí. Byl těшитelem ubohých, rádcem chybuujících, horlivě navštěvoval nemocné a nuzné, jimž všemožně pomáhal. Byl vzorem prostoty, pokory a skromnosti. Zem. 1622. Napsal překrásnou knížku »Bohumila«, t. j. návod k bohumilému životu.
31. **J a n B o s c o**, nar. 16. srpna 1815 v Becchi. Světec moderní doby. Věnoval se výchově nejopuštěnějších, nejubožších a nejzanedbanějších. Horlivě propagoval katolický tisk vzdělávací. Zemřel 31. ledna 1888.

1. **I g n á c**, mučedník, pocházel ze Syrie. Byl učedníkem sv. Jana i svatých Petra a Pavla, od nichž byl ustanoven biskupem v Antiochii. Od mladosti něžně miloval Krista, jenž mu byl útěchou, láskou, životem. Zemřel smrtí mučednickou r. 107, když statečně vyznal, že nosí Krista v srdci svém.
3. **B l a ž e j**, biskup a mučedník, žil za císaře Licinia. Již v mládí vynikal pokorou a milosrdnou láskou k bližnímu. Když nechtěl obětovati bohanským bohům, byl sťat r. 316.
4. **V e r o n i k a**, zámožná paní jerusalemská, podala Pánu Ježíši na křížové cestě roušku k utření potu a krve.
5. **A g a t h a - H á t a**, panna a mučednice, žila na Sicilii počátkem 3. století. Byla tichá, skromná, přívětivá, zbožná. Nechtíc porušiti panenské čistoty byla k smrti zmučena r. 251.
8. **Blahoslavená M l a d a P ř e m y s l o v n a**, abatyše, dcera Boleslava I. Byla poslána do Říma poprositi papeže o zřízení biskupství v Praze. Při této příležitosti dostala svolení k založení kláštera Benediktinek a

sám papež ji ustanovil abatyší. Vynikala pokorou a dobročinností. Zem. 8. února r. 994. Tělesné ostatky její jsou v kostele svatého Jiří.

10. **Scholaстика**, abatyše, sestra sv. Benedikta, trávila své dětství a mládí v Nursii. Po příkladu bratrově pohrdla bohatstvím i světem a obětovala vše, co měla, Bohu. Dobrovolně zachovávala co nejsvědomitěji tři evangelické rady. S pomocí bratrovou zřídila první panenský klášter Benediktinek, jež sama řídila. V duchu pokoje a lásky vedla své řeholní sestry ke křesťanské dokonalosti. Sama svědomitě zachovávala všechny řeholní předpisy, vroucně se modlila, často Tělo Páně přijímala, mluvila jen o věcech vážných. Zem. 10. února r. 543.

14. **Valentin**, kněz a mučedník, horlil pro čest a slávu Boží a pro spásu svých bližních. Pro svou dobročinnost byl ve vážnosti i u pohanů. Byl sťat mečem r. 269.

Bruno, apoštol Prusův, pocházel z poboční větve císařského rodu saského. Vychován v Magdeburku, provázel jako dvorní kaplan císaře Otto III. do Říma, kde vstoupil do

kláštera sv. Bonifáce, kdež se právě zdržoval i sv. Vojtěch. Stal se horlivým misionářem pohanských národů. Se svými 18 pomocníky byl zavražděn při hlásání evangelia na pomezí pruskoruském.

21. **Eleonora**, manželka anglického krále Jindřicha III., byla muži svému strážným andělem při všech podnicích a těšitelkou při všech strastech. Po smrti mužově vstoupila do kláštera. Byla vzorem zbožnosti, štědrosti a dobroty ke všem.
- Irena**, panna, vedena svým bratrem knězem Damasem, prospívala velice v pokoře, čistotě a lásce k ubohým a nešťastným. Bohabojný život skončila v Římě r. 379.
24. **Matěj**, apoštol, zvolený na místo Jidáše, kázal evangelium v Judsku a Africe. Byl židy kamenován a pak sekerou usmrcen.
26. **Alexander**, patriarcha alexandrijský, vynikl horlivostí pro čest a slávu Boží, rozkvět Církve a spásu duší. Bojoval za pravověrné učení Církve. Zem. r. 326.

BŘEZEN.

1. **Albín**, biskup, nar. r. 469. v Bretagni z rodičů šlechtických. Právě

blaho a pokoj hledal v Bohu podle zásad Kristových. Vynikal čistotou srdce, živou věrou a něžnou zbožností. Zem. 1. března r. 549.

2. **A n e ž k a**, blahoslavená, dcera Přemysla Otakara I., nar. 1208. Pohrdla císařskou korunou, aby se věnovala úplně Bohu. Založila klášter Klarisek a byla jim první abatyší. Klášter byl útočiště chudiny. Příkladná byla její pokora. Svým družkám i chudině ochotně sloužila, velice pomáhala chudým, vdovám, sirotkům a nemocným. Srdce její, přeplněné horoucí láskou k Bohu, milovalo vroucně Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti. Zem. bohatá ctnostmi 2. března r. 1282. Pius IX. prohlásil ji blahoslavenou r. 1874.
4. **P ř e n e s e n í t ě l a s v. V á c l a v a**, mučedníka, knížete a dědice země české, ze Staré Boleslavi do Prahy, a uložení jeho v chrámě svatého Víta.
5. **K a z i m í r**, kralevič polský, nar. 3. října r. 1458., proslavil se pokorou a sebezapíráním. Každodenně rozjímal o utrpení Páně a celé hodiny zbožně klečival před Nejsvětější Svátostí. Byl něžným ctitelem Panny Marie, kterou nazýval svou nej-

milejší matkou. Panickou čistotu pokládal za nejkrásnější květ ve věnci křesťanských ctností. Byl rozvázný ve slovech, chudé miloval jako otec, prokazuje jim mnohá dobrodiní. Zem. 4. března r. 1484.

6. **B e d ř i c h**, opat, nar. z rodičů chudých, pásal ovce. Nabyv nutného vzdělání, byl posvěcen na kněze. Pro chudé, zanedbané a mravně pokleslé zakládal kláštery. Vzorným životem dával příklad bohumilých ctností. Zesnul svatou smrtí r. 1175.
7. **T o m á š A k v i n s k ý**, církevní učitel, člen řádu dominikánského, velikým dílem »Summa theologiae« (Trest bohovědy) získal si nesmrtelnou slávu. Podivuhodná jest jeho úcta k Nejsvětější Svátosti. Zem. r. 1274.
9. **F r a n t i š k a Ř í m s k á**, nar. r. 1384. z rodičů zámožných, provdala se za šlechtice, po jehož smrti vstoupila do nábožné družiny paní a dívek římských, kterou sama založila. Chudým a nemocným nosila do špitálů pokrm a oděv, těšila je, poučovala a napomínala k bohumilému životu. Zem. 9. března r. 1440.

12. **Řehoř Veliký**, papež a učitel církevní, nar. v Římě. V mladém věku byl už císařským náměstkem. Vzdal se tohoto úřadu, rozdal svůj majetek a vstoupil do kláštera. Jako papež zachránil Řím před Longobardy. Má zásluhu o pokřestění Anglie. Byl skromný, pokorný, pečoval o chudé, nemocné, starce a sirotky. Ve všech čtvrtích města zřídil otce chudinské. Zem. 12. března r. 604.
14. **Mathilda**, manželka Jindřicha Ptáčníka, byla skromná a milosrdná, sytila hladové a ujímala se nevinně pronásledovaných. Největší radost pociťovala, když vyprosila milost vězňům a zajatým. Po smrti manželově zakusila mnohé příkoří.
15. **Klement Maria Hofbauer** (Dvořák), nar. v Tasovicích na Moravě r. 1751. Byl pekařským tovaryšem a po mnohých obtížích se mu podařilo státi se knězem, redemptoristou. Jako misionář vykonal velmi mnoho dobrého, zvláště ve Vídni. Zem. r. 1820. Prohlášen za svatého Piem X. r. 1909.
17. **Blahoslavený Jan Sarkander**, kněz a mučedník, nar. se r. 1576 ve

Skočově slezském. S matkou přesídlil do Příbora na Moravě. Jako student vynikal nábožností a mravní čistotou, jako kněz horlivostí, neohrožeností a dobrotivostí. Umučen byl protestanty pro zpovědní tajemství r. 1620.

18. **E d u a r d**, král a mučedník, byl k poddaným spravedlivý a prokazoval jim hojně skutky lásky křesťanské. Jako král anglický staral se o čest a slávu Boží a spásu poddaných, jimž zářil ctnostným životem. Byl úkladně zavražděn r. 978.
19. **J o s e f**, potomek královského rodu Davidova, tesař, byl muž spravedlivý a proto Bohem vyvolen za přestoupa Božího a ochránce matky Boží. Čeští stavové přijali jej r. 1654 na zemském sněmu za patrona Čech a papež Pius IX. prohlásil jej r. 1870 patronem Církve. Jest i patronem umírajících.
20. **G e r t r u d a**, abatyše, narodila se r. 626 v jižním Brabantsku. Otec byl královským správcem ve východní Francii. Po jeho smrti vstoupila i s matkou do kláštera. Své panenství zasvětila Bohu, pečovala o vdovy, sirotky a pcectné. Často se modlila, hodně rozjímalala a velice často

posilovala duši svou svatým přijímáním.

21. **Benedikt**, patriarcha řeholníků na Západě, nar. r. 450. v Nursii. Na Monte Casino vystavěl veliký klášter pro stejně smýšlející a dal jim zvláštní pravidla. Příkladná byla jeho pokora. Zem. r. 543.
26. **Haštal**, mučedník, za císaře Diokleciána jako správce císařského paláce skrýval křesťany ve svém bytě, kde se vzájemně posilovali v dobrém a obcovali službám Božím. Když po vyzrazení nechtěl víry se zřici, byl umučen.
27. **Řehoř Nyský**, biskup, byl soudním obhájcem a učitelem řečnictví, později knězem a biskupem v Nysse. Vynikaje bohosloveckým vzděláním a znamenitým darem řečnickým hájil úspěšně víru Kristovu a vítězně potíral bludaře. Jeho spisy jsou vzácnou pokladnicí katolické víry.
28. **Jan Kapistrán**, narozený r. 1386 v Capistranu, byl královským správcem v různých krajích a městech. Všude si počínal poctivě a spravedlivě. V 30. roce věku svého vstoupil do františkánského kláštera v Perugii. Jako horlivý kazatel

působil velmi úspěšně na zatvrzelé hříšníky a vykonal přemnoho dobrého pro chudinu a nemocné. Působil velmi blahodárně i u nás a na Moravě ve prospěch církevní jednoty. Zem. 23. října r. 1456.

DUBEN.

1. **H u g o**, biskup, nar. r. 1053. Pocházel ze zámožného šlechtického rodu. Vynikal pokorou, trpělivostí, střídmostí a nevinností. Důchody své rozdával chudým, sám žil velmi skrovně. Za času neúrody prodal všecky své klenoty i biskupský prsten, aby mohl nakoupiti potraviny pro chudé. Pro svou dobročinnost byl nazýván otcem chudiny. Zem. 1. dubna r. 1132.
2. **F r a n t i š e k d e P a u l a**, zakladatel řádu, nar. r. 1437. Poustevničil u moře v jeskyni, kde se k němu přidávali stejně smýšlející a postavili si se svolením biskupa kostel a klášter. Základem pravidel jeho družiny byly láska k Bohu, pokora a kajícnost. Svým řeholníkům dal jméno Nejmenší bratří. Chudičský, pokorný František měl neobyčejný vliv na lid i nejmocnější panovnsky své doby. Zem. r. 1507.

3. **Richard**, biskup, nar. v Anglii r. 1197. Byl pravým otcem studující mládeže. Jako kancléř arcibiskupův šel s ním do vyhnanství. Po smrti arcibiskupově stal se brzy biskupem. Vynikal tichostí, pokorou, dobročinností. Vzorně konal své povinnosti a totéž požadoval i od svých podřízených. Zem. r. 1253.
4. **Isidor Sevillský**, biskup a učitel církevní, nar. se v Karthageně. Vynikal hlubokou učeností, ohnivou výmluvností a horlivostí pro katolickou víru. Byl pokorný, na sebe velmi přísný, laskavý a dobročinný. O chudé, nemocné a ubohé otcovsky se staral, zajatce vykupoval. Zem. 4. dubna r. 636.
5. **Vincenc Ferrerský**, nar. r. 1357 ve Valencii, vstoupil do kláštera dominikánského ve svém rodišti, kde vynikal čistotou, poslušností, pokorou, láskou k chudobě, sebezáporem a zbožností. Povždy zůstal chudým a skromným. Zem. 5. dubna r. 1419.
11. **Lev Veliký**, papež a učitel církevní, rodem vznešený Říman, ujal se vesla lodičky Kristovy zkušenou a pevnou rukou. Svými kázáními rozněcoval v srdcích lidu živou ví-

- ru a účinnou lásku k Bohu a bližnímu, potíral bludy a hříchy. Sám byl vzorem pokory a křesťanské dokonalosti. Zachránil Řím před Huny a Vandaly. Zem. 10. listopadu r. 461.
12. **J u l i u s**, papež, dosedl na Apoštolský stolec r. 336, pečoval horlivě o rozkvět náboženského života. V Římě vystavěl několik nových chrámů. Zem. 12. dubna r. 352.
17. **P e t r K a n i s i u s**, jesuita, nar. 8. května r. 1521 v Nimvegách, působil ve školství i duchovní správě ku povznesení pokleslého života náboženského. Svolával mládež ke křesťanským cvičením, s lidem odbýval duchovní cvičení (exercicie), horlivě navštěvoval nemocné. Potíral nevěru, nemravnost, bludařství a náboženskou vlažnost, pobádaje vyznávatí víru neohroženě slovem i skutkem. Působil s plným zdarem i u nás. Zem. 21. prosince r. 1597.
23. **V o j t ě c h**, biskup, mučedník a patron náš, syn Slavníkův a Střezislavy, vynikal apoštolskou horlivostí, přísně se postil, chudině pomáhal, lid k životu bohumilému pobádal. Odešel do Pruska jako misionář a tam skončil smrtí mučednickou 23. dubna r. 997.

24. **Jiří**, mučedník, pocházel z Kapa-
docie. Po mučednické smrti otcově
odešel s matkou do Palestiny, vě-
noval se stavu vojenskému, zůstá-
vaje bohabojným vyznavačem a
obhájcem víry Kristovy. Jako plu-
kovník vytýkal císaři Diokleciáno-
vi, proč pronásleduje křesťany. Byl
pro víru umučen.
25. **Mark**, evangelista, byl průvod-
cem Pavlovým na první jeho misio-
nářské cestě, byl i pomocníkem Pe-
trovým. Napsal evangelium pod
dozorem svatého Petra na základě
jeho kázání a rozhovorů s ním. Ká-
zal v Egyptě, kde zemřel smrtí mu-
čednickou r. 68. Ostatky jeho odpo-
čívají v chrámě sv. Marka v Benát-
kách.
27. **Zita**, panna, nar. 1221 v Itálii z ro-
dičů chudičkových. Sloužila u bohaté
rodiny 48 roků oslazujíc si denní
práci střelnými modlitbičkami a ná-
božnými vzdechy. Nikdy nezahále-
la, pánům svým poctivě sloužila,
ze svých pokrmů chudým poskyto-
vala, obnošené šaty a prádlo pro
chudinu upravovala. Pro svou zbož-
nost a cudnost mnoho vytrpěla, ale
pokorou a trpělivostí vše přemáha-
la. Zem. r. 1272.

29. **R o b e r t**, opat a zakladatel řádu, nar. r. 1017 v Champagni, prospíval zbožností, nevinností a křesťanskou dokonalostí. Zem. 27. dubna r. 1100.
30. **K a t e ř i n a S i e n s k á**, panna řádu sv. Dominika, nar. r. 1347. Proslavena po celé Itálii svou svatostí, plamennými slovy vyzývala papeže, aby z Avignonu zase se vrátil do Říma, což se i stalo. Když nastal neblahý rozkol v Církvi, byl její život ustavičným mučednictvím. Zem. r. 1380. Její spisy svědčí o veliké moudrosti a jsou vzácnými památkami omilostněného a vznešeného ducha jejího.

KVĚTEN.

1. **F i l i p a J a k u b m l a d š í**, apoštolové; Filip z Betsaidy byl mezi prvními učedníky Páně, Jakub mladší, syn Kleofáše a Marie, byl biskupem jerusalemským. Oba zemřeli smrtí mučednickou.
2. **Z i k m u n d**, král burgundský, mučedník a náš patron, proslul bohabojným životem, štědrostí k chudině a spravedlností. Z přenáhlení dal zavraždit svého syna. Upřímně toho litoval po celý život a tím horlivěji Bohu sloužil čině přísné pokání

po celý život. Zem. smrtí mučednickou r. 524.

4. **Florián**, mučedník, bývalý plukovník v císařském vojsku, byl pro víru utopen v Enži r. 304.

Gothard, biskup, nar. 960. byl horlivým v práci, neúnavným v rozjímání, přísným k sobě, shovívavým k spolubratřím. Zvláště se staral o nábožensko-mravní výchovu mládeže. Zem. r. 1038.

7. **Stanislav**, biskup a mučedník, narozen v Polsku, stal se biskupem krakovským. Dům jeho byl útočištěm chudiny, vdov a sirotků. Boleslav II. dal jej úkladně zavraždit při oltáři r. 1079, že mu vytýkal nezřízený život.

10. **Antonín**, arcibiskup, nar. ve Florencii r. 1389, vstoupil do kláštera dominikánského a stal se jeho ozdobou. Jako arcibiskup svého rodiště užíval příjmů ve prospěch chudých. Zem. r. 1459.

12. **Pankrác**, mučedník, jediný syn vznešených pohanských rodičů, narodil se ve Frygii. Záhy osiřel a se svým pěstounem se odstěhoval do Říma, kdež byli oba pokřtěni. Byl pro víru sťat r. 304.

13. **Servác**, biskup, sídlil v Belgii. Vynikal horlivostí, zbožností, vybízel krajany ku pokání, aby ušetřeni byli hrozně metly vpádu divokých Hunů. Zem. r. 384.
14. **Bonifác**, mučedník, podstoupil mučednickou smrt v Tarsu.
16. **Jan Nepomucký**, mučedník a hlavní patron náš, syn Velflína z Pomuku, generální vikář arcibiskupův a zpovědník královny, zemřel smrtí mučednickou r. 1393 pro zpovědní tajemství.
21. **Monika**, vdova, po smrti svého manžela, který se dal na její prosby pokřtiti, věnovala se službě Boží a výchově tří dítek. Mnohé starosti a bolesti jí působil syn Augustin. Trpěla a modlila se, její modlitby a slzy nebyly zbytečny. Augustin se obrátil a matka prožívala po jeho boku nejkrásnější dny života. Zem. r. 388.
22. **Julie**, panna a mučednice, dcera vznešených rodičů z Karthaga, prodána byla za otrokyni do Syrie. Musila konati nejtěžší práce, nikdy však si nestěžovala, poctivě a věrně sloužila. Byla pokornou a trpělivou z lásky ke Kristu. Byla umučena, když nechtěla obětovati pohan-

ským bohům; přibili ji na kříž a zardousili.

28. **Vilém**, vévoda a mnich, nar. v polovici 8. století, dostal se záhy ke dvoru Karla Velikého. Byl jmenován vévodou akvitánským, zaváděl pořádek, ujímal se nevinně utiskovaných, opuštěných a chudých. Uspořádal poměry, dal nevolníkům svobodu a bos odebral se do kláštera, který založil. Vynikal pokorou a zbožností. Zem. r. 812.
29. **Zdislava**, blahoslavená, ze slavného rodu českých pánů Berků z Dubé, vynikala neobyčejnou štědrostí, sama žila skromně, ráda rozjímal a vypravovala o umučení Páně. Zem. r. 1252. Tělo její odpočívá v chrámě v Jablonném.
30. **Ferdinand**, král španělský, nar. 1198. Byl laskavý, tichý, skromný a shovívavý, vůle však pevné a rozhodný už od mladosti. Svědomitě šetřil práv a výsad měst i stavů, za rádce své volil jen lidi nejlepší, štědrostí a laskavostí získal si všechny. Zem. r. 1252.

ČERVEN.

6. **Norbert**, arcibiskup, zakladatel řádu, nar. 1082 v Porýní. Oplýval

bohatstvím a slávou, ale zapomínal na duši. Poznav marnost svého počínání, činil s pomocí Boží přísné pokání. Dal se posvětit na kněze a vynikal mnohými ctnostmi a missionářskou horlivostí. Zvolen arcibiskupem v Magdeburku pracoval o rozvoj řádu premonstrátského a o prohloubení náboženského uvědomění. Věšcím byl opravdovým otcem. Připraviv se nábožně na smrt zemřel r. 1134. Ostatky jeho odpočívají v kostele na Strahově. Kardinál arcibiskup Harrach prohlásil jej českým patronem.

13. **Antonín Paduánský**, nar. r. 1195 v Lisabonu, získal si veliké zásluhy o řád františkánský. Proslul jako kazatel ohnivě a neodolatelně výmluvnosti. Zem. r. 1231. Úcta jeho jest po celém světě velice rozšířena.
15. **Vít**, syn vznešeného pohana, byl tajně pokřtěn a od křesťanské chůvy a jejího manžela ve víře vychován, které se nezřekl ani na prosby otcovy, ani hrozby císařského úředníka. Podstoupil smrt mučednickou se svými pěstouny r. 303. K jeho počtě jest zasvěcen velechram sv. Víta v Praze.

21. **Alois**, patron mládeže, z rodu knížecího, vynikal pokorou, čistotou a zbožností. Při obsluze nemocných se nakazil a lásku k bližnímu zaplatil životem 21. června 1591 ve věku 23 let.
24. **Jan Křtitel**, předchůdce Páně, syn Zachariášův a Alžběty, již v mládí odebral se na poušť a tam v samotě modlitbou, postem a sebezapíráním připravoval se na své povolání. Celý život jeho byl živým kázáním. Když z rozkazu Božího veřejně vystoupil, tepal nemilosrdně zlořády doby a nabádal ku pokání, neboť se přiblížilo království Boží. Ty, kteří vyznávali hříchy, křtil v Jordáně. Pokřtil i Pána Ježíše. Silný ve víře, nezlomný povahou, přísný životem, mocný v řeči a bohatý milostí Boží, vynikal nade všechny proroky starozákonní. Na žádost Herodiady dal jej Herodes stíti.
25. **Blahoslavený Ivan**, první český poustevník, pocházel z knížecí rodiny chorvatské. Usadil se u potoka Lodenice slouže tu Bohu. Nalezl jej kníže Bořivoj a častěji s Lidmilou ho navštěvovali.
27. **Ladislav**, král uherský, staral

se o rozšíření víry, byl vládný a laskavý, nedovolil poddaným ubližovati. Byl statečný, k nepřítelům velkomyslný a milostivý. Zbožným životem dával příklad panstvu i lidu. Zem. r. 1095.

29. **Petr a Pavel**, knížata apoštolů. Petr, dříve Šimon, by syn Jonáše z Betsaidy. Býval učedníkem Jana Křtitele. Připojil se k učedníkům Ježíšovým a Pán jej vyvolil za hlavu své Církvě. Po svém zmrtvýchvstání odevzdal mu Ježíš nejvyšší úřad pastýřský. Apoštolové i věřící uznávali hned od počátku jeho prvenství (primát). S Janem biřmoval v Samaří, v Lyddě uzdravil Eneáše, v Joppe vzkřísil z mrtvých dobročinnou Tabitu. Pán mu zjevil, že má i pohany přijímati do Církvě, pokřtil tedy pohanského setníka Kornelia se všemi domácími. Za Heroda Agrippy uvržen byl v Jerusalemě do žaláře, z něhož byl zázračně vyveden. Odešel do Říma a odtud řídil Církev 25 let. Předsedal sněmu apoštolskému v Jerusalemě. Za Nerona byl ukřižován r. 67. Napsal dvě epištoly křesťanům v Malé Asii. — Pavel, původně Šavel, pocházel z Tarsu. Byl stoupenec fariseů a veliký nepřítel křesťanství.

Pronásledoval Církev v Jerusalemě, účastnil se kamenování svatého Štěpána, jenž byl jeho spolužákem u moudrostí slynoucího Gamaliele. Na cestě do Damašku, kam jel pronásledovat křesťany, byl zázračně obrácen. Pokřtěn, odešel na poušť arabskou, kde se tři léta připravoval modlitbou a rozjímáním na apoštolát. Potom se představil Petrovi a byl posvěcen na apoštola. Procestoval skoro všechny tehdy známé země, sluje proto apoštolem národů. Po návratu do Jerusalema chtěli jej židé kamnovati, ale římsí vojáci odvedli jej do Caesaree, kde byl dva roky v žaláři. Odvolal se k císaři, byl tedy poslán do Říma a tu vězněn. Po propuštění navštívil některé obce maloasijské. Vrátiv se do Říma byl na rozkaz císaře Nerona sťat r. 67. Napsal 14 epištol.

ČERVENEC.

3. Otto, biskup, věrozvěst slovan-
ských Pomořanů, potomek šlechtického rodu, byv posvěcen na kněze, zařídil si v Polsku školu latinskou a vyučoval mládež. Jindřich IV. ustanovil jej svým kancléřem a pak biskupem v Bambergu. Byl věr-

ným pastýřem lidu svého. Příkladem byla jeho skromnost a dobročinnost.

4. **P r o k o p**, opat kláštera sázavského, patron náš, nar. v Chotouni, vzdělával se na Vyšehradě. Stal se knězem a, přijav mnišské roucho, odešel do samoty k řece Sázavě. Tam jej našel kníže Oldřich a postavil pro něho a jeho druhy klášter. Zem. r. 1053 a pochován byl v klášteře sázavském, později byly jeho ostatky přeneseny do chrámu Všech Svatých. Je vzorem práce, horlivosti a zbožnosti.
5. **Cyril a Metoděj**, apoštolové slovanští, byli ze Soluně vysláni na žádost Rostislavovu císařem Michalem na Moravu kázat víru Kristovu. Cyril sestavil slovanskou abecedu, přeložil Písmo svaté do jazyka slovanského a tím položil i základ kulturnímu životu Slovanstva. Oba svatí bratři biskupové jsou slávou Církve a velikou ozdobou Slovanů. Horlivost jejich získati duše Kristu má býti i nám vzorem.
6. **Oldřich**, biskup augspurský, nar. r. 890. Krmil žebráky u svého stolu, hostil počestné, posílal pokrmý nemocným, pro staré a nemocné li-

di zřídil špitál, založil mnoho dobročinných nadací.

8. **I s a b e l a**, královna portugalská, nar. 1271, byla matkou chudých, těšitelkou ubohých, ošetřovatelkou nemocných a ochránkyní pronásledovaných.
10. **O l g a**, první křesťanská kněžna ruská, snažila se všemožně o pokřestění ruského lidu. Zem. r. 969.
13. **M a r k é t a**, panna a mučednice, dcera pohanského knížete z Antiachie, dána na vychování na venek, stala se křesťankou. Nechtíc se vzdáti víry byla otcem vyhnána pásti dobytek. Trudné zaměstnání oslazovala si modlitbou a zpěvem žalmů. Jednoho dne spatřiv vladař Markétu, dal se s ní do řeči a poznav její šlechetnou duši, chtěl si ji vzíti za manželku, zřekne-li se víry. Odmítla, byla hrozně mučena a sřata.
15. **J i n d ř i c h**, císař, nar. r. 972. Několik hodin denně věnoval modlitbě a často přijímal Tělo Páně. Panovníkem byl svědomitým, o blaho Církve pečlivý. Štědrost jeho neznala mezí.
V l a d i m í r, kníže ruský, přijal křest před svatbou s Annou, sestrou

císaře Basila II. Všemohně podpo-
roval snahy kněží o rozšíření víry.
Bojarům byl dobrým otcem, chudi-
ně štědrým živitelem. Zem. r. 1015.

16. **Blažoslavený Hrozna**, zakla-
datel kláštera Tepelského, urozený
a bohatý, vynikal ušlechtilými ctno-
stmi a požíval veliké vážnosti. Ma-
je dobrotivé srdce podporoval nuz-
né, těšil zarmoucené, byl laskavým
otcem poddaných. Po smrti jedině-
ho synáčka i manželky rozhodl se
postaviti na svém statku klášter
premonstrátský. Sám přijal roucho
řeholní, aby zcela se oddal Kristu
a jej následoval. Bratřím dával pří-
klad zbožnosti, pokory, smířlivosti
a obětavé lásky. Zem. r. 1217.
19. **Vincence Paula**, nar. r. 1576,
pásal v mládí stádečko otcovo. Ja-
ko kněz vykonal dílo přímo nad-
lidské. Sám chudičký, rozdál mi-
liony. Založil mnohé dobročinné
ústavy, pečoval o chudé, nemocné,
sirotky, nalezence, galejníky, raně-
né vojíny, kajícíky, staré lidi. Zem.
r. 1660.
22. **Maří Magdalena**. Jsouc boha-
tá a slíčná oddala se marnivosti a
hříšném životu. Vešla za Ježíšem
do domu Šimonova, tam pomazala

nohy Spasitele drahou mastí a slzami je smáčela. Došla odpuštění, z hříšnice stala se veřejná kajícíce, a pak Ježíše neopustila ani pod křížem.

24. **Kristina**, panna a mučednice, dcera pohanského soudce, byla nucena dívati se na muky křesťanů, aby si neoblíbila křesťanství. A přece oblíbil! Z rozkazu vlastního otce byla mučena za císaře Diokleciána a šípů usmrcena.

25. **Jakub starší**, apoštol, bratr svatého Jana, miláčka Páně, byl mezi prvními učedníky Páně. Jako biskup jerusalemský byl stáť za Heroda. Tělo pohřbeno v Jerusalemě a později přeneseno do Sant Jago di Compostela.

Krištof, mučedník, žil na jižním pobřeží Malé Asie. Z lásky k Ježíšovi, jehož veřejně a bez bázně vyznával, zemřel smrtí mučednickou za císaře Decia.

26. **Anna**, matka Bohorodičky, jest jako matka a vdova v Církví velice uctívána.

29. **Marta**, panna, sestra Lazarova, v jehož domě častěji Spasitel našel přístřeší a pohostinství.

31. **I g n á c z L o y o l y**, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, nar. r. 1491. V nemocnici, jako voják byl raněn, čítal životopisy svatých a umínil si život svůj zasvětit Bohu. Vroucí ctitel nejsvětějšího Jména Ježíš, stkví se v Církvi zásluhami i divy. Zem. r. 1556.

SRPEN.

2. **A l f o n s L i g u o r i**, narozený r. 1696, zanechal dráhy právnické a věnoval se jako kněz službě Boží. Mnoho zakusil i od vlastních přátel. Založil kongregaci redemptoristů. Byl biskupem a velikým ctitelem Nejsvětější Svátosti.
4. **D o m i n i k**, zakladatel řádu dominikánského, nar. r. 1170 ve Španělsku. Horlivě šířil modlitbu svatého růžence.
10. **V a v ř i n e c**, jáhen a mučedník, pečoval o duchovní i tělesné potřeby křesťanů. Za císaře Valeriána byl upálen na železném roštu r. 258.
12. **K l á r a**, nar. r. 1193 v Assisi z rodičů vznešených a zámožných. Byla představenou Klarisek, které založil sv. František Serafinský. Nejraději rozjímala o pokoře a chudobě Pána

Ježíše. Její zbožnost byla podivuhodná. Zem. r. 1253.

18. **H e l e n a**, císařovna, matka Konstantína Velikého, putovala do Svaté země a dala hledati svatý kříž, který skutečně byl nalezen. Dala vystavěti překrásný chrám Božího hrobu. Udělovala veliké podpory na stavby chrámů, zajatcům dávala svobodu, vypovězence volala do vlasti, křesťanům prokazovala veliká dobrodiní.
19. **L u d v í k**, biskup toulonský, syn krále neapolského Karla II., byl pokorný a dobrotivý a snažil se smiřovati nepřátele, šířiti mezi všemi lásku a bratrství, vlídností odstraňovati různá nedorozumění. Zem. r. 1297 ve věku 23 let.
20. **B e r n a r d**, učitel církevní, nar. r. 1091 v severní Francii. Příbuzní lákali jej ke stavu vojenskému, kde mu kynuly vysoké hodnosti, vláda nabízela výnosný úřad, odmítl a zasvětil se Bohu. Obléknuv roucho řeholní často si říkal: »Bernarde, k čemu jsi přišel?« V řádě cisterciáckém, založiv klášter v Clairveaux, jehož byl opatem, zavedl přísnou řeholi. Tak se stal druhým zakladatelem řádu a klášter jeho vzorem pro jiné.

Výmluvností, leskem ctností a podivuhodnými skutky proslaven, byl rádcem papežů, panovníků, a miláčkem lidu. Pro svou výmluvnost sluje učitelem medoústým. Náleží mezi nejslavnější spisovatele a řečníky církevní. Spisy jeho dýší láskou k Spasiteli a Panně Marii. Zem. r. 1153.

24. **Bartoloměj**, apoštol, vlastně Nathanael, zemřel smrtí mučednickou v Armenii.
25. **Ludvík**, král francouzský, denně v paláci svém sytil na sto chudých, jimž sám posluhoval. Navštěvoval špitály, prokazoval nemocným různé služby, neštítil se ani těch, kteří byli stíženi odpornými nemocemi; zúčastnil se křížové výpravy, zemřel r. 1270.
28. **Augustin**, biskup a učitel církevní, nar. r. 354 v Tagastě. Byl učitelem řečnictví v Miláně. Dojat kázáním sv. Ambrože zakotvil po mnohých bludných cestách v Bohu a přijal svatý křest. Jako biskup hipponský byl svým kněžím i lidu vzorem horlivosti a nábožnosti. Z převelike pokory napsal »Vyznání«, v nichž kajícně doznává své poklesky a líčí boje, které podstoupil,

než byl osvícen milostí Boží. Když Vandaloové obléhali město, ošetřoval raněné, sytil hladové, všem dával příklad statečnosti a důvěry v Boha. Zem. za obléhání města r. 430.

30. R ů ž e n a L i m s k á, panna, nar. r. 1586 z rodiny šlechtické, která schudla, vypomáhala k obživě rodiny šitím, tkaním a žehlením. Často churavěla a mnoho zkoušela pro svou zbožnost i od sourozenců. Byla povahy tiché a ušlechtilé. I nejobtížnější služby ráda prokazovala chudým a nemocným. V odlehlém koutku zahrady o samotě při práci, modlitbě a rozjímání prožívala nejšťastnější chvíle. Zem. r. 1617.

ZÁŘÍ.

1. J i l j í, poustevník a opat, narozen v Athenách, rozdal veliký majetek chudým, opustil zemi a poustevničil u řeky Gardu, pak u ústí Rhony, kde jej našel král a vystavěl mu klášter. Zem. r. 732.
4. R o s a l i a, panna, byla v komonstvu sicilské královny Markéty. Opustila dvůr a ubytovala se v tmavé jeskyni na majetku otcově, pak poustevničila blízko Palerma, kde ke konci 12. století zemřela.

16. **Lidmila**, mučednice a naše patronka, manželka Bořivoje, pracovala horlivě o rozšíření křesťanství, chudým a potřebným dobře činila, vnuka Václava ve zbožnosti a bážni Boží vychovávala. Usmrcena z návodu Drahomíry r. 921. Tělo její přeneseno do chrámu svatého Jiří.
21. **Matouš**, apoštol a evangelista, vlastně Levi, byl celníkem. Pán Ježíš sám jej povolal k následování. Zemřel mučednickou smrtí v Etiopii.
27. **Kosmas a Damián**, bratři, lékaři a mučedníci a naši patronové, oživovali v nemocných víru a důvěru v dárce života, Ježíše Krista. Za Diokleciána zemřeli mučednickou smrtí.
28. **Václav**, mučedník, dědic a přední patron náš, syn Vratislavův a Drahomířin, byl zbožně vychován babičkou Lidmilou. Byl knížetem spravedlivým, pravým apoštolem svého lidu. Povahy byl mírné, velice zbožný, k trpícím dobrotivý, šlechtně statečný. Zavražděn byl bratrem Boleslavem ve Staré Boleslavi r. 929. Pohřben v kapli svatováclavské v kostele sv. Víta.
30. **Jeronym**, učitel církevní, nar. r. 342 v Dalmacii, žil velice přísně.

Papež Damas učinil jej svým tajemníkem a svěřil mu opravu starého překladu Písma svatého. Svou přímostí a horlivostí pro čest a slávu Boží vzbudil si mnoho nepřátel, opustil tedy Řím, odešel do Betlema, kde přeložil Starý zákon do latiny. Zem. r. 420.

ŘÍJEN.

3. Terezie Ježíškova, nar. 2. ledna r. 1873 v Alenconu ve Francii. Ve věku 15 let vstoupila do kláštera Karmelitek v Lisieux. Byla vzorem ctností. Modlila se a obětovala zvláště za kněze. Zem. 30. září r. 1897.
4. František z Assisi, zakladatel řádu františkánského, nar. r. 1182. Z mládí veselý, vrátiv se ze zajetí onemocněl a stal se zádumčivým. V duši jeho rostla touha po nebi. Chodil do nemocnice, rozdával almužny, upravoval nemocným lůžka, vymýval jejich rány. Po návštěvě posvátných míst v Římě umínil si sloužiti jedině Bohu. Upravil si za vyžebnané peníze kostelíček Panny Marie blízko Assisi, zřídil si chatrč a přebýval tam. Přidávali se k němu stejně smýšlející a Franti-

šek pro ně sepsal řeholní pravidlo, jehož hlavním předpisem byla naprostá chudoba. Veliké bolesti snášel s neobyčejnou trpělivostí. Jsa prostomyslný a něžný miloval všechny Boží tvory, nazýváje je svými bratry. Něžná láska jeho k Spasiteli byla odměněna svatými ranami (stigmaty). Zem. r. 1226.

10. **František Borgia**, syn vévodův, nar. ve Valencii r. 1510. Byl pážetem u dvora Karla V. Císař jmenoval jej markýzem. Žil tak ctnostně, že se spíše podobal andělu než člověku. Po smrti manželky vstoupil do řádu jezuitského a prokázal mu veliké služby v mnohých zemích. Zem. r. 1572.
15. **Teresie**, panna, nar. r. 1515 ve Španělsku z rodičů urozených. Vstoupila do kláštera panen Karmelitek. Dlouho stonala, ale snášela kruté bolesti s hrdinnou trpělivostí. Vděčná za uzdravení sloužila Bohu tím horlivěji. Mívala různá zjevení a vidění. Jevila neobyčejnou sílu vůle, vytrvalost a rozhodnost. Zem. r. 1582.
16. **Havel**, opat, nar. v Irsku. Posvěcen na kněze, umínil si býti misiónářem a usadil se ve Švýcarsku.

Založil klášter stejného jména. Bratřím i lidu dával dokonalý příklad svatých ctností, zdokonaluje se ustavičnou modlitbou, zbožným rozjímáním a sebedpřemáháním.

Hedvika, vévodkyně, nar. r. 1172 v Bavořích, provdala se za syna slezského knížete. Snažila se všemožně zmírňovati lidskou bídu a zvláštní péči věnovala vězňům, jichž osud hluboce ji dojímal. Posílala jim šatstvo, pokrmy, slamníky, světlo, a snažila se kajícím a méně provinilým pomoci na svobodu. Velikou zásluhu má o to, že její muž byl panovníkem spravedlivým, dobrotivým otcem poddaných, ochráncem chudasů, obhájcem práva a šířitelem bázně Boží.

17. **Markéta Marie Alacoque**, nar. r. 1647, jevila již v útlém mládí neobyčejnou zbožnost. Nejraději se modlila před Nejsvětější Svátostí a uctívala Pannu Marii. Jest původkyně překrásné pobožnosti k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše. Zem. 17. října r. 1690.

18. **Lukáš**, evangelista, nar. v Antiochii z rodičů pohanských. Byl lékařem. Kristu získal jej svatý Pavel, jehož byl průvodčím. Kázal evan-

gelium v různých zemích a podle starého podání zemřel mučednickou smrtí.

28. **Š i m o n a J u d a**, apoštolové Páně. Šimon zvaný Zelotes, což znamená horlivec. Horlivci byli židé, kteří kárali přestoupení zákona Božího přísnými slovy a skutky. Šimon k nim náležel než se stal učedníkem Ježíšovým. Kázal evangelium v Persii a byl ukřižován. Juda Tadeáš, syn Kleofášův, bratr Jakuba mladšího, kázal v Armenii, Syrii a Persii. Zemřel také mučednickou smrtí.

LISTOPAD.

4. **K a r e l B o r o m e j s k ý**, kardinál, arcibiskup milánský, nar. r. 1538. Ač mlád ukázal neobyčejné schopnosti. Povinnosti své konal velice svědomitě, počínal si spravedlivě, zářil mravností, zbožností a sebezapíráním. Hlavní péči věnoval výchově kněžského dorostu. Za moru osobně pomáhal podle možnosti. Zem. r. 1584.
8. **B o h u m í r**, biskup amienský, nar. ve Francii. Vzor pokory, trpělivosti, kajícínosti a lásky k bližnímu. Zem. r. 1118.

9. **Theodor**, mučedník, vězen do vojska římského nelekal se největších muk a vyznal veřejně svou víru. Vytrpěl hrozné muky. Byl upálen r. 306.
11. **Martin**, biskup tourský, nar. v Uhrách. Otec jeho byl setníkem. S rodiči dostal se do Itálie a stykem s křesťany poznal víru Kristovu a byl přijat do sboru katechumenů. Vřaděn do vojska poslán byl do Gallie. Jsa svědomitým, vlídným a laskavým požíval veliké úcty a vážnosti. Žebrákovi daroval polovici svého pláště. Přijav křest vystoupil ze služby vojenské a brzo se stal biskupem. Vyznamenával se horlivou činností pro spásu duše své i bližních. Zem. r. 397.
12. **Benedikt s bratřími**, mučedníci a patronové naši. Benedikt pocházel z Neapolska a poustevničil na různých místech. Přišel do Polska s knězem Janem, aby obnovili dílo sv. Vojtěcha. K nim se přidali polští řeholní bratři Matouš a Isák s kuchařem Kristinem. Všichni horlivě sloužili Bohu. V noci byli loupežníky přepadeni a povražděni. Těla jejich byla převezena do Pra-

hy zároveň s ostatky sv. Vojtěcha a Radima.

13. **S t a n i s l a v K o s t k a**, syn kaste-
lána Jana, nar. r. 1550 na zámku
Kostkově v Mazovsku. Řídil se zá-
sadou: budu vždycky živ tak, jak
jest Bohu libo. Bůh žehnal horlivé
snaze jeho po křesťanské dokona-
losti. Byl velikým ctitelem Nejsvě-
tější Svátosti oltářní, každou neděli
a zasvěcený svátek přistupoval k
stolu Páně. Probdělé noci na mod-
litbách, časté posty a mnohé útra-
py podlomily jeho tělesné síly. Zo-
tativ se z těžké nemoci vstoupil do
řádu jezuitského; k představeným
byl uctivý, oddaný, poslušný. Čistá
duše jeho nenáviděla hřích jako
největší zlo. Zabýval se výhradně
Bohem a nebeskými věcmi. Byl ve-
likým ctitelem Panny Marie. Zem.
r. 1568.
15. **L e o p o l d**, markrabě rakouský,
nar. r. 1073, panoval moudře a
spravedlivě. Získal si velikých zá-
sluh o svatou víru i poddaný lid.
Založil klášter v Klosterneuburgu.
Zem. r. 1136.
19. **A l ž b ě t a**, kněžna durynská, dce-
ra Ondřeje II., krále uherského, nar.
r. 1207, provdala se za knížete Lud-

víka. Ve dvaceti letech ovdověla se 4 nezaopatřenými dětmi. Vyhnána švakrem z paláce, šla jako žebračka do světa nevědouc, kde pro ně nalezne přístřeší. Velebená dobrodějka chudých živila děti z almužen dobrých lidí. Všecky útrapy obětovala Bohu a ten jí neopustil. Na nátlak šlechty zaručeny jí nutné důchody. Zaopatřila děti a věnovala se úplně službě Boží. Založila rozsáhlý špitál a chudobinec, kdež sama obětavě sloužila nemocným. Zem. r. 1231.

22. **Cecilie**, panna a mučednice, zavázala se slibem ustavičného panenství, kterého neporušila ani ve sňatku s Valeriánem, jehož získala Kristu. Valerián pro víru mečem popraven s bratrem Tiburcem. Cecilie rozdala jmění své i obou popravených chudině. I ona byla mečem sřata, když nechtěla obětovati pohanským bohům.
23. **Klement I.**, papež a mučedník, byl třetím nástupcem sv. Petra v letech 91 až 100. Vysílal věrozvěsty do různých zemí evropských, sám s velikou horlivostí hlásal evangelium v Římě a získal Kristu mnohé pohany. Za císaře Trajana poslán

byl do vyhnanství na poloostrov Krim, kdež jeho přičiněním křesťanství se šířilo. Na rozkaz Trajanův byl s kotvou na hrdle uvržen do moře r. 100. Křesťané našli tělo jeho a uctivě je pohřbili. Ostatky jeho našel sv. Cyril, jenž je měl ve veliké úctě a nosil při sobě na apoštolských cestách. Přišel s nimi i do vlasti naší a donesl je do Říma, kde uloženy v kostele sv. Klementa. V chrámě sv. Víta jest z ostatků sv. Klementa čelist s třemi zuby a kus řetězu.

25. Kateřina Alexandrijská, pan-
na a mučednice, žila podle legendy v Alexandrii počátkem 4. století. Vynikala ctnostmi a velikými dary ducha. Po mnohých utrpeních pro víru byla státa za císaře Maximi-
na r. 307.
30. Ondřej, apoštol, syn Janův z Bet-
saidy, bratr Petrův, kázal evange-
lium v Malé Asii a okolních ze-
mích. Byl ukřižován.

PROSINEC.

3. František Xaverský, člen To-
varyšstva Ježíšova, apoštol Indie a
Japonska, nar. r. 1506 ve Španěl-
sku. Působil jako misionář v Indii

s velikým úspěchem, rovněž i v Japonsku. Zem. r. 1552 v největší chudobě na čínském ostrůvku.

4. **Barbora**, panna a mučednice, nar. podle legendy na počátku třetího století z rodičů pohanských. Po přijetí svatého křtu nedala se ani hrozbami ani ukrutností otcovou zviklati ve své víře. Otec spoutanou dceru sám odvedl k soudci a, když nechtěla víry se zříci, byla hrozně mučena a otec sám stal jí hlavu.
6. **Mikuláš**, biskup, nar. se v polovici třetího století v Pataře. Vynikal zbožností, střídmostí a čistotou. Jména svého užíval k blahu chudých. Almužny uděloval plným rukama; dobré skutky nejraději konal tajně. Za císaře Diokleciána byl poslán do vyhnanství a uvězněn. Zem. r. 327.
7. **Ambrož**, biskup milánský, učitel církevní, byl synem císařského místodržitele. Znameníť kazatel, jenž Církvi získal sv. Augustina a sám jej pokřtil. Zem. r. 397. Zanechal více vzácných spisů a překrásných církevních zpěvů.
12. **Lucie**, panna a mučednice, žila v Syrakusách. Byla dýkou probou-

dena r. 304, když nechtěla zapřít víru a zřít se jí.

13. **Otilie**, abatyše, nar. r. 662 jako dcera hraběcí na hradě Hohenburgu. Narodila se slepá, otec ji zapudil, dána na vychování komorné. Při svatém křtu nabyla i zraku tělesného. Dána do kláštera a po velikých nesnázích dovoleno jí přebývat v domě otcovském. Otec, poznav její šlechtné smýšlení, nebránil jí v konání dobra a dal jí svůj hrad se všemi statky, aby jej upravila v klášter a modlila se se svými družkami za prominutí jeho hříchů. Zem. r. 720.
21. **Tomáš**, apoštol, rodem z Galilee, lnul k svému Mistru vroucí oddaností. Pán Ježíš po svém zmrtnýchvstání ukázal mu své rány v ruce i boku. Kázal evangelium různým východním národům a v Indii zemřel smrtí mučednickou.
23. **Viktorie**, panna a mučednice, žila za císaře Decia. Zasněbila se Kristu ustavičným panenstvím. Nedala se od svého slibu odvrátiti vězením, hladem a trýzní. Zem. smrtí mučednickou r. 253.
25. **Anastazie**, mučednice, provdána za pohana mnoho zakusila pro

svou víru. Úlevy a útěchy nalézala v modlitbě a skutcích milosrdenství. Muž ji uvěznil ve svém domě. Po jeho smrti nastaly jí trochu klidnější chvíle. Byla pro víru upálena r. 304.

26. Š t ě p á n, jáhen a první mučedník, byl muž plný víry a Ducha Svatého. Jeden ze sedmi jáhnů, které apoštolé ustanovili k rozdávání almužen. Židé jej obvinili jako rouhače a ukamenovali.

27. J a n, apoštol a evangelista, byl miláčkem Páně. Působil v Efesu. Za císaře Domiciána odveden do Říma, hozen do kotle naplněného vroucím olejem, ale zázračně vyvázl neporušen. Byl vypovězen na ostrov Pathmos a po smrti Diokleciánově vrátil se do Efesu. Zemřel jediný z apoštolů smrtí přirozenou. Sepsal evangelium, Apokalypsi čili Zjevení sv. Jana apoštola, tři epištoly.

29. T o m á š, arcibiskup a mučedník, nar. 1117 v Londýně. Král Jindřich II. jmenoval jej kancléřem. Snažil se ze všech sil prospěti Církvi. Na rozkaz králův stal se arcibiskupem Canterburským. Byl pokorný a od-

řikavý sluha Páně. Pro hájení práv
Církve byl zavražděn r. 1170.

31. **Silvestr**, papež, rodem Říman.
Prospívaje mravností, zbožností a
nadáním, věnoval se službě Boží
a pro vynikající vlastnosti dosáhl
nejvyšší hodnosti v Církvi. Zem.
r. 335.

HYMNY.

Papežská:

Tam, kde strmí Církev týmě, v staroslavném věčném Římě, národů všech jazykové svorně pějí v písni nové: [Bože, Píá jednáctého žehnej nám a zachovej!:]

Sedmi chlumův báně zlaté, vatikánské síně svaté, hroby svatých v širém kraji, ozvěnou se otřásají: [Bože, Píá . . .:]

Velebně náš zpěv se vznáší nad oblohou země naší; po rovinách, moři, lese, k Římu prosby hlas se nese: [Bože, Píá . . .:]

Pohlížíme k vám též vzhůru, pějte s námi v lásky kůru, roznět'te nás, nebešťané, ať náš zpěv zde neustane: [Bože, Píá . . .:]

Národní:

Kde domov můj, kde domov můj. Voda hučí po lučinách, bory šumí po skalínách, v sadě skví se jara květ,

zemský ráj to na pohled! A to je ta
krásná země, země česká domov můj,
země česká domov můj!

Kde domov můj, kde domov můj. V kra-
ji znáš-li bohumilém, duše útlé v těle
čilém, mysl jasnou, vznik a zdar, a tu
sílu, vzdoru zmar? To je Čechů slavné
plémě, mezi Čechy domov můj, mezi
Čechy domov můj!

Slovenská:

[:Nad Tatrou sa blýska, hromy divo
bijú:] zastavme sa, bratia, veď sa ony
ztratia, Slováci ožijú.

[:To Slovensko naše dosiaľ tvrdo spa-
lo:] ale blesky hromu vzbudzujú ho
k tomu, aby sa prebralo.

[:Už Slovensko vstáva, púta si strháva:]
hoj, rodinko milá! hodina odbila, žije
matka Sláva.

O B S A H.

HLAVNÍ PRAVIDLA VÍRY A MRA- VŮ KŘESŤANSKÝCH	5
--	---

ZJEVENÍ BOŽÍ:

Co jest zjevení Boží	9
Písmo svaté a Tradice	10
Nutnost víry a známky pravé víry	11
Apoštolské vyznání víry (Výklad)	13

MODLITBY:

Poučení	53
Otče náš (výklad)	61
Zdrávas	93
Věřím v Boha	93
Anděl Páně	94
Zdrávas královno	94
Pod ochranu tvou	95
Pomni, ó nejdobrotivější Panno Maria	95
Anděle Boží	95
Modlitba ranní	96
Modlitba večerní	97
Modlitba za dobrodince	98
za sourozence a pří- buzné	99

za nepřátele	99
za trpělivost	100
za pokoru	100
za odpuštění hříchů	100
k zapuzení zlých myšlenek	100
za cudnost	101
za lásku	101
za dar lítosti	101
za jasné počasí	101
za dešť	101
v čas hladu	102
v různých potřebách	102
v soužení	102
za rozšíření víry	102
za vyprošení svatého života	104
o milost plniti vůli Boží	106
za obrácení nevěřících	106
za vlast	107
Stělné modlitbičky	107

MŠE SVATÁ:

Mše svatá jest skutečná oběť	110
Na jaký úmysl se slouží Mše svatá	111
Užitky ze Mše svaté	111
Barvy rouch bohoslužebných	113
Výklad Mše svaté	113
Asperges me	123
Vidi aquam	124
Mše svatá	130
Výklad posledního evangelia	150

Modlitby po Mši svaté	152
Vzývání Ducha Svatého	154
Te Deum laudamus	155

DOBA VÁNOČNÍ:

Církevní rok	158
Advent	159
Modlitby o nedělích adventních .	161
Narození Páně	163
Pohodí vánoční	164
Zjevení Páně	166
Nejsvětějšího Jména Ježíš . . .	166
Svaté Rodiny	168
Modlitby na neděle po Zjevení Páně	168
Obětování Páně	170
Evangelia neděl po Zjevení Páně	171

DOBA VELIKONOČNÍ:

Předpostí	172
Popelec	173
Utrpení Pána a Spasitele našeho podle sv. evangelistů	175
Zajetí Pána Ježíše	177
Pán Ježíš před Annášem a Kai- fášem	178
Petrův pád	181
Zoufalství Jidášovo	182
Ježíš před Pilátem a Herodem .	183
Lid žádá za Barabáše	185
Ježíš bičován a trním korunován	187
Křížová cesta	189

Mše svatá o utrpení Páně (podle Římského misálu)	203
Mešní pobožnost ku poctě bolest- ného utrpení Páně	207
Modlitba o umučení Pána našeho Ježíše Krista	216
Modlitby svaté Kláry ke cti pěti ran Pána našeho Ježíše Krista	217
Modlitby svaté Brigity k uctění umučení Páně	220
Modlitby postních neděl	227
Evangelia neděl od Devítníku	228
Smrtná neděle	229
Litanie o umučení Páně	230
Sedmiboletné Panny Marie	234
Svatý týden	237
Květná neděle	239
Zelený čtvrtek	240
Modlitba na památku smrtných úzkostí Pána Ježíše	242
Velký pátek	242
Příměly Círky za blaho celého lidstva	244
Žaloby Vykupitelovy (Improperie)	247
Modlitba na památku smrti Páně na kříži	249
Modlitba k Pánu Ježíši	250
Bílá sobota	252
Slavnost Vzkříšení	252
Tě Boha chválíme	255
Raduj se, nebes královno, aleluja	257
Hod Boží velikonoční	258

Pondělí velikonoční	259
Modlitby neděl po velikonocích	261
Nanebevstoupení Páně	262

DOBA SVATODUŠNÍ:

Hod Boží svatodušní	263
Pondělí svatodušní	266
Nejsvětější Trojice	266
Božího Těla	267
Slavnost Božího Těla	270
Nejsvětějšího Srdce Páně	276
Modlitby neděl po Svatém Duchu	277
Sv. Aloisia	282
Sv. Petra a Pavla	282
Navštívení Panny Marie	283
Blahoslaveného Hroznaty	284
Panny Marie Karmelské	284
Sv. Anny	284
Nanebevzetí Panny Marie	285
Andělů strážných	285
Narození Panny Marie	286
Jména Panny Marie	286
Povýšení svatého Kříže	286
Mše svatá na svátek Krista Krále	287
Všech Svatých	290
Dušiček	291
Modlitba ve výročí posvěcení chrámu Páně	295

SVÁTOSTI:

Milost Boží	296
Svátosti	298

Křest	302
Obnovení křestního slibu	305
Biřmování	306
Modlitby před, při a po sv. biř- mování	308
Svátost oltářní	309
Skutečná přítomnost Ježíše Krista v Nejsvětější Svátosti	310
Svaté přijímání	311
Modlitby před sv. přijímáním	314
Vzbuzení tří božských ctností	316
Při sv. přijímání	319
Modlitby po sv. přijímání	320
Nábožné vzdechy sv. Ignáce	320
Duchovní přijímání	324
Duchovní přijímání při návštěvě Nejsvětější Svátosti	325
Modlitba při návštěvě Nejsvě- tější Svátosti	325
Pokání	327
Zpytování svědomí	333
Desatero Božích přikázání (vý- klad a objasnění)	334
Patero církevních přikázání	345
Sedmero hlavních hříchů	349
Cizí hříchy	350
Lítost a opravdové předsevzetí	351
Zpověď	352
Modlitby před svatou zpovědí	352
Žalm 50.	354
Prosba k Panně Marii	355
Při svaté zpovědi	356

Kajšná modlitba sv. Augustina	361
Odpustky	362
Modlitby za dosažení plnomocných odpustků	364
Modlitby na úmysl sv. Otce	365
Modlitba před obrazem ukřižovaného Spasitele	366
Modlitba k Ježíši Králi	366
Poslední pomazání	367
Modlitba nemocných	368
Modlitba za umírající	369
Modlitba za zemřelé	369
Svaté přijímání nemocných	370
Svěcení kněžstva	375
Modlitba za sv. Otce	377
za biskupa	377
za kněze	377
o dobrého kněze	378
Stav manželský	381
Modlitba před sňatkem	382
po sňatku	383
za rodiče	384
rodičů za děti	385

SNAHA O KŘESŤANSKOU DOKONALOST:

Křesťanská dokonalost	386
Ctnost	387
Božské ctnosti	389
Mravné ctnosti:	
Hlavní ctnosti	390

Ctnosti proti hlavním hříchům	393
Blahoslavenství	395
Ctnosti, které se nám v evangeliiu zvlášť přika- zují	396
Dobré skutky	400
Záslužné skutky	401
Hlavní dobré skutky:	
Tělesné skutky milosrden- ství	404
Duchovní skutky milosr- denství	404
Tři evangelické rady	409

SVÁTOSTNINY:

Zažehnávání	413
Žehnání	414
Požehnání	414
Jak se rozeznávají svatostniny od svátostí	416

RŮZNÉ POBOŽNOSTI:

Růženec	419
Modlitba k sv. Josefu	421
Litanie ke všem Svatým	422
Litanie o Nejsvětější Svátosti	431
Litanie k nejsvětějšímu Jménu Ježíš	435
Modlitby za všeobecné potřeby křesťanstva	438

Litanie k nejsvětějšímu Srdci Je- žíšovu	440
Záslibná modlitba k nejsvětější- mu Srdci Páně	442
Smírná modlitba k nejsvětější- mu Srdci Ježíšovu	443
Litanie loretánská	445
Magnificat	449
Litanie k sv. Josefu	450
Litanie k svatým patronům	452
Modlitba k svatým patronům	455
Litanie k blahoslavené Anežce	458
Procesí	458
Poutí	459

CÍRKEV VÍTĚZNÁ:

Úcta andělů a svatých	460
Svaté ostatky	462
Svaté obrazy	462
Krátké životopisy některých sva- tých a světic Božích	463

HYMNY:

Papežská	508
Národní	508
Slovenská	509